

Ilannguaq 1**Tusarniaanermut akissutit pillugit allakkiaq**

Siunnersuut piffissami 23. marts 2026 - 23. april 2026-mi tusarniutigineqarpoq. Tamatuma saniatigut piffissami tamatumani siunnersuut www.naalakkersuisut.gl -imi tusarniaanermut nittartakkami tamanut saqqummiunneqarsimavoq.

Siunnersuut ukununnga tusarniaassutigalugu nassiunneqarsimavoq:

Avannaata Kommunia, Kommune Qeqertalik, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Inuit Pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivi, Kalaallit Nunaanni Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit, Institut for Menneskerettigheder, MIO, Peqatigiiffik Kalaallit Meerartaat, MIBB - Bedre Børneliv, Sorlak (Fællesråd for børne- og ungdomsorganisationerne i Grønland), Aarhusimi Kalaallit Illutaat, Odensimi Kalaallit Illutaat, Aalborgimi Kalaallit Illutaat, Københavni Kalaallit Illutaat, Kalaallit Nunaanni Politiit, Innarluutillit pillugit Oqaaseqartartoq Tilioq, Inooqat (Kalaallit Nunaanni ineriartornikkut inortut angajoqqaavisa Peqatigiiffiat), NIIK (Kalaallit Nunaanni Innarluutillit Suleqatigiiffiat), ISI (Kalaallit Nunaanni tappiitsut isigiarsuttullu Peqatigiiffiat), KTK (Kalaallit Nunaanni tusilartut Peqatigiiffiat), Landsforeningen Autisme, kreds Grønland, Utoqqaat Nipaat / Ældrefoereningen, Utoqqaat pillugit Oqaaseqartartoq, Angajoqqaatigiit (Meeqqanut ADHD-qartunut aamma/imaluunniit autismeqartunut angajoqqaat Peqatigiiffiat), Kalaallit Nunaanni kræftimut akiuiniaqatigiiffik, KNIPK (Kalaallit Nunaanni innarluutillit Peqatigiiffiat), Sugisaq (Tarnimikkut eqqarsartaatsimikkullu nappaatillit ilaqutaasalu peqatigiiffiat), GE Sulisitsisut, SIK, NIISIP (Kalaallit Nunaanni isumaginninnermi siunnersortit ilinniarsimasut Peqatigiiffiat) aamma PPK Kalaallit Nunaanni Peqqissaasut Kattuffiat.

Tulliuttut tusarniaanermut akissutinik nassiussisimapput::

Kommune Qeqertalik, Kommune Kujalleq/Suspensionsenheden, Avannaata Kommunia, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Tilioq, NIIK, Autisimefoereningen, Ando aamma Jens Møller, MIO, Utoqqaat pillugit Oqaaseqartartoq, IPPS, IMR, PPK, Pillorissaasut, SIK aamma Klinikki.

Tusarniaanermi akissutit:**1. Kommune Qeqertalik:**

”Oqaaseqaatit nalinginnaasut akornanni aallartinnermi, Naalakkersuisut Inatsisartunut allannguutit annertuut marluk kommuninut aningaasatigut sunniuteqarsinnaaqisut erseqqissumik oqaatigineqartariaqaralarput. Taakku tassaapput:

- **§ 6 naapertorlugu**, kommunit annertuumik innarluutilinnut terapimik neqerooruteqartalernissaat. Oqaaseqaatini oqaatigineqartutut, terapeutisut oqaloqatiginnittussat psykologinit, psykoterapeutinit, fysioterapeutinit, ergoterapeutinit kiisalu fagit allat atorlugit neqeroorutigineqassasut. Tamanna periarfissanik annertuumik ullumikkut periarfissaanngitsunik atuutilersitsineruvoq, ingammik sineriatinni taamatut neqerooruteqarnissamik periarfissaanngitsuni. Taamaattumik kommuninut immikkut aningaasaliissutissat annertuut immikkoortinneqartariaqarput, suliaq naammassineqarsinnaaniassammat.

- **Ilaqutariit** illuini piumasaqaataasut naammassiniarlugit annertunerusumik periarfissaanngillat, aamma ilisimasaqanngillat soorlu assersuutigalugu ADHD mik / autismemik, annilaanganermik napparsimanermik tarnimikkut napparsimasunik imaluunniit skizofrenemik eqqorneqartunut terapiimik neqeroorfigineqarnissaannut. Taamaattumillu suliaq peqqinnissaqarfiup iluani, immikkut ittumik psykiatrip akisussaaffigiinnartariaqarpaa. Innarluutillit akornanni assigiinngisitsineq annertoq pilertinniannigikkaanni, kommunimi sorlermi najugaqarnerat apeqqutaatigalugu – maannakkutut psykiatrip immikkoortuini akisussaaffigineqartarlutik (sineriatinni – Nuuk eqqaassanngikkaanni).

- **Ilaqutariit**, ilaqutariit annertuumit innarluuteqartunik ilaqartut ullumikkut isumaginninnermi ajornartorsiuteqarunik, allatulli aamma isumaginninnermi allaffeqarfiit aqqutigalugit familiecenterinut innersuunneqarsinnaatitaassapput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tak. siunnersuummi § 6-imut nassuiaatit ilanngunneqarpoq: ”Siunnersuinnermi ulluinnarni aporfissat inuup innarluutillip atugarilersimasai qaangerniarnissaannut ataasiakkaat periarfissaasa pitsanngortinnissaat siunertarineqarpoq.” Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 37-mi aalajangersakkap pioreersup ingerlateqqinneqarnera pineqarpoq, taamaattumillu siunnersuut manna kommuninut aningaasartuutaasussanik annertunerusunik kinguneqassanngilaq. Aammattaaq kommunalbestyrelsi naleqquttumik siunnersorneqarnissaq ilitersorneqarnissarlu siunertaralugu Pissassarfimmu saaffiginnissinnaavoq.

”• **§ 39 aammalu § 13, imm. 3** aamma peqqinnissaqarfiup aammalu isumaginninnermi immikkoortup akornanni suliassat agguataarneqarnerinut allannguineruvoq pingaarutilik. Siusinnerusukkut peqqinnissaqarfiup / Namminersorlutik Oqartussat akisussaaffigaat piginnaangorsaanerit (sungiusarnek / genoptræning), isumaginninnerullu sulisussaqaarfia sungiusarnerup attanneqarnera akisussaaffigalugu. Allannguineq kommunimi najugaqarnek apeqqutaatigalugu assigiinngisitaarnermik annertuunik kinguneqaratarsinnaavoq (sinerissami – Nuuk eqqaassanngikkaanni). Aamma kommuninut aningaasatigut annertuumik kingunerluuteqarnissaq naatsorsuutigineqartariaqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.

Siunnersuummi matumani Inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi, § 44 aamma § 11, imm. 1, nr. 3-mik ingerlatitseqqiineruvoq. Pissassarfimmi sungiusartarnek nunatta karsianit kontomi pingaarnermi, 34.01.11 Pissassarfik aamma Pissassarfimmu angallanneq-mit aamma kontomi pingaarnermi 34.01.09 Pissassarfimmu angallassinermu aningaasartuutinu qitiusumik immikkoortitat-nit aningaasalersorneqartuummat, kommunini assigiinngitsitsisoqanngilaq.

”• § 3 naapertorlugu aalajangersagaq utoqqarnut aamma atuutilertussanngorlugu annertusarneqartillugu, Inatsisartut suliamik suliarinninneranni kommuninu aningaasatigut sunniutissat pillugit naatsorsuutit siusinnerusukku suliarineqartariaqarput. Assersuutigalugu ilaqutariit qanigisaasut puigortunngornermut paasisaqarneranni kursusit, utoqqarnik pisariaqartitsisunik paaqqutarisaanermik ilinniarneq, angalanerit angalaqateqalersillugit il.il. pillugit.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.

Inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 6-imi allassimavoq: ”Inatsisartut inatsisaat manna, ukiut apeqqutaatinnagit, inunnut innarluutilinnut Kalaallit Nunaanni najugaqartunut, atuuppoq.”

Siunnersuummi matumani nassuiaatini nalinginnaasuni § 3-mi allassimavoq: ”Aalajangersakkami uani inuit innarluutillit utoqqaat angerlarsimaffianni najugaqartut inatsimmut tassunga ilaanerat erseqqissarneqarpoq. Erseqqissaanermi aamma inuit utoqqalinersiaqalernissamut ukiut killiliiffiginerisa ataanniittut ilaapput. Siunnersuummi ukiut apeqqutaatinnagit inuit tamarmik ilaatinneqarput.”

”Kapitel 3

Kommune Qeqertallip paasiuminaatsippaa Naalakkersuisut inatsisiliornermi isumaginninnermi sulinerup qanoq ingerlanneqassanersoq inatsisiliummassuk, sulinermi periutsit suut atorneqassanersut aammalu qanoq atorneqassanersut ilanngullugit inatsisiliornermi ilanngummatigit. Taamak ittumik inatsisiliornani ilitersuinermut (vejledning) ilanngunneqartariaqaralarput. Taakku tassaapput periutsit isumaginninnermut siunnersortinik (socialrådgivere) ilinniartitsinermi ilaareersut. Isumaginninnermut siunnersortit amigaataangaaralarput, tamanna sullissinermut inatsisip sukumiisumik allattorneqarnera

tunngavissatut atorreqarsinnaanngilaq. Taamatut inatsisip sukumiisumik allassimanera kommunini (ingammik sineriatinni) sullissit ilinniagaqarsimanngitsut akornanni sullissinermi ajornartorsiortitsilissaaq aammalu Ombudsmandimit assigisaannillu isornartorsiortoqarnissamut periarfissanik annertusaassaaq. Assersuutigalugu peqqinnissaqarfik inatsisiliornermi peqqissaasut ulluinnarni suleriaasii qanoq ingerlanneqassanersut aalajangersarneqarneq ajorput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Kapitali 3-mi aalajangiissutit ilai Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni atuuttumiittunik imaqarpoq, aalajangiissutillu ilai suliamik suliarinnilluartarneq qulakkeeqataassapput.

Nakkutilliisoqarfiup kommunit Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat malillugu ingerlatsinerat pillugu nakkutilliisut nalunaarusiaanni kommunit sulianik sullissilluarnissap qulakkeernissaa pillugu unammillernartikkaat atuarneqarsinnaavoq. Tamanna kommunini tamani unammillernartinneqartoq maluginiarneqarsimavoq aamma Nakkutilliisoqarfik najoqqutassiarpassuarnik siunnersuuteqarsimavoq, ilaatigullu peqqussuteqarsimalluni. Siunnersuummi matumani kapitali 3-mi sulianut sullissisartunut tamanut sulianik suliarinnittarnermut pitsaangorsaaqataasinnaavoq, annermilli sulianik sullissisartut isumaginninnermik ilinniagaqarsimanngitsunut.

”§ 18 naapertorlugu misissuinnermut (udredning) annertusisamut piumasaqaat naleqqukkaluartoq, kisianni ilinniagaqarsimanngitsorpasut pissutigalugit tamanna kommunerpassuarni piviusunngortinneqarsinnaanngilaq. Taamaattumik Naalakkersuisut isumaginninnermut siunnersortit amerlanerusut ilinniartinneqarnissaat aammalu kommunini atorfinitsinneqarnissaat pitsaanerpaatut anguniarlugu suliniuteqartariaqarput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 18, Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni atuuttumik ingerlatitseqqiineruvoq. Tak. § 13, siunnersuummi matumani kommunit Pissassarfimmut suliani immikkut illuinnartuni misissuisarnissaaq piumasaqarnissaminnik periarfissaqarput.

”§ 23, imm. 3 aamma 4 naapertorlugit innarluutilimmik pitsaanerpaamik illersuinissaaq aammalu pisortat pisussaaffimmik atuinnerminni pissaanermik atornerluisinnaanerannik pinaveersaartitsinissaaq eqqarsaatigalugu, immikkoortoq taanna peerneqartariaqarpoq, imaluunniit aalajangiineq eqqartuussivimmu isumagisassanngortinneqartariaqarpoq, akisussaasoq imaluunniit illersuisup (væge) pisinnaatitaaneri sulisunit akornutaasutut nalilerneqarnerani. Tamatuma pisortani

suliaqartunut akisussaannerujussuaq ilanngullugu ajornartorsiortitsissaaq – ingammik sinerissami sullissisut ilinniagaqarsimanngitsut eqqarsaatigalugit. Taamaattumik aalajangiineq taama ittoq eqqartuussivimmit ingerlanneqarnissaa naleqqunneruvoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

§ 23, imm. 3 aamma 4 inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi ingerlatitseqqiineruvoq.

”Kapitel 3 tamarmiusoq peqqissaartumik eqqarsaatigineqartariaqarpoq, sinerissami isumaginninnermut siunnersortinik amigaateqarneq pissutigalugu sullissisut atorfinitsinnissaat aammalu attassinissaq ajornarnerulersitsisussaassammat. Namminersorlutik Oqartussat sullissisut piginnaanngorsarneqarnissaat anguniarlugu annertuumik ingerlatsineq aallartittariaqaraluarpaat. Ulluni 2 3 ni inatsisip saqqummiunneqarnera naammanngilaq. Innarluutit assigiinngitsut pillugit annertunerusumik ilisimasaqalernissaq, ikiorsiissutit suut periarfissaanersut, atotorissaarutit suunersut, perorsaanermut tunngasut il.il. pillugit ilisimasaqarneq annertuumik qaffassarneqarnissaa pisariaqartinneqarpoq – maannakkullu inatsisiliornep sukumiisumik allattaanerata naammassineqarsinnaannginnera aarlerinaateqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Peqqissutsimut Inunnullu Innarluutilinnut Naalakkersuisoqarfiup kommunini inunnik innarluutilinnik suliassanik suliaqartartut piginnaasaannik pitsanngorsaannissannut pikkorissartitsilluarnissamik aallartitsisimavoq, kiisalu kommunini inunnik innarluutilinnik sullissisartut tamarmik qaammatikkaartumik teamsikkut ataatsimiittassapput.

”§ 40 – malittarisassap matuma atuutilersinneqarnissaanut suut tunngaviuppat? Inatsisit inunnut 18 init ukioqalereersunut atuutereerpoq. Kingusinnerusukku ikiorsiineq (efterværn) meeqqanut inatsimmi inissisimavoq, inatsit 18 inut ukiulinnut killegarmat. Meeqqat 18-inik ukioqalernermini suli ikiorserneqarnissaminnik pisariaqartitsisut ingerlaqqittumik ikiorserneqarnissaat qulakkeerniarlugu. Taamatut inissisimaneq innarluutillit pillugit inatsimmi atuutinngilaq, § 3 naapertorlugu ukioqqortussusaannik apeqqutaatitsinngitsumik atuuttussaammat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 40-mut oqaaseqaammi imatut allassimavoq: ”Aalajangersakkap siunertaraa kommunalbestyrelsen inuusuttup innarluutillip inersimasunngornissamut ikaarsaariarneranik piareersaasarnera aallartissallugu. Piareersaalluni suliniutit siunertaraat inuusuttut 18-it aamma 23-t akornanni ukiullit nammineerluni inuunissamut piareersarneqarnissaat. Suliniutit immikkut

sammivigissavaat inuusuttup ineriartortinnera atugarissaarneralu, ilinniagaqarnera, suliffeqarnera aammalu pissutsit allat pingaarutillit, ilanngullugit nammineq inissiamik pissarsiniarneq.”

”§§ 32 aamma 35 – inatsisissamut pisariaqartinneqanngilaq tapersersuisup (støtteperson) suussusaanik nassuiaaneq, tassami tamanna fagligimik aammalu perorsaanermut tunngasumik atortumik isumaqarpoq, ilitersuinnermut ilanngunneqarsinnaasoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

§ 32 siunnersuummi matumaniittumik inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 42, imm. 1-imik ingerlatitseqqiineruvoq. Siunnersuummi matumani inatsit qanoq atorneqassanersoq pillugu itisiliisunik nassuiaanertalimmik tapersersuisumik ilitersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq.

2. Avannaata Kommunia:

“Avannaata Kommuniata Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaannut siunnersuummut tusarniaanermut akissuteqarnissaminut periarfissinneqarnini qujassutigaa.

Aallaqqaasiutigalugu Ingerlatsiviup 2024-imi tusarniaanermut akissuteqaatini innersuussutigissavaa, pingaartumik sulianik sullissisunut inatsisillu allaffissornikkut kingunerisassaasa eqqarsaatigineqarnissaat pillugu. Oqaaseqaatit taakku sulii pingaaruteqarluinnarput, maannakkullu inatsisissatut siunnersuummut annertuumik attuumassuteqartutut nalilernerqarlutik.

Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinnerminni pingaarnertut siunertaat Avannaata Kommunianit pitsaasumik tiguneqarput. Pitsaasutut isigineqarpoq siunnersuut inuit pisinnaatitaaffiinik tunngaveqarmat aammalu inuit innarluutillit pisinnaatitaaffiisa, naleqassusiisa, namminneq aalajangiisinnaanerisa inatsisitigullu illersugaanerat nukittorsarniarmagit. Kommunip aamma pitsaasutut isigaa siusissukkut suliniuteqarnek, ataqatigiisumik tamakkiisumillu naliliineq, suliaasaqarfiit akimorlugit ataqatigiissaarineq, kinguaassiuutitigut innarliinernik pinaveersaartitsineq, kommunit ulloq unnuarlu neqerooruteqarsinnaanerat kiisalu sulianik suliarinninnerup assigiissaarneqarnerulernissaa digitalimillu taparserneqarnissaa pingaartinneqarmata.

Taamaalilluni inatsisissatut siunnersuutip inuit innarluutillit pisinnaatitaaffiisa nukittorsarneqarnissaat pillugu pingaarnertut siunertaat kommunip taparserpaa. Peqatigisaanilli erseqqissarneqartariaqarpoq inatsisissatut siunnersuut kommuninut nutaanik annertuumik pisussaaffiliimmat. Tamanna ilaatigut atuuppoq oqartussatut ingerlatsinnermut, sulianik suliarinninnermut, uppersaasarsuinnermut, nakkutilliinnermut, iliuusissatut pilersaarusiinnermut,

angalanissamut pisussaaaffinnut, tapersersuisoqarnissamut aaqqissuussinermut, pitsaassutsimut malitassianut, pinaveersaartitsinermut neqeroorutinillu pilersitsinermut tunngatillugu. Kommunit Avannaata Kommunian assigalugu isorartoqisumut, avinngarusimaqisunillu inoqarfeqartumut, isorartussuserujussuarnik, nunaqarfippassuarnik, angallannikkut aningaasartuutit qaffasissunik sulisussarsiornikkullu annertuunik unamminartoqarfiusumut, pingaaruteqarlunnarpoq inatsisiliornerup ulluinnarni ingerlatsineq aningaasaqarnerlu eqqarsaatigalugit piviusorsioortuunissaa. Inatsisartut inatsisaat inuit innarlutit pillugit ikiorsiissutitut tunngasoq ilusilersorneqarnerani atuutinneqalerneqanilu ataqpineqassaaq, pisinnaatitaaffiit assigiit aaqqiissutissanik assigiinnik pisariaqartitsisariaqanngimmata Eqaatsumik aaqqiisinnaneq, najukkani nammeneq aalajangiisinnaneq kiisalu nunamut tamarmut atuuttumik tapersersorneqarneq pisariaqartinneqarput, assigiinnik pineqarnissaq piviusunngorlunilu ulluinnarni atuutissappat. Inatsisissatut siunnersuut pisinnaatitaaffinnik pisussaaaffinnillu nutaanik arlalinnik imaqarpoq, ilaatigut pitsaassutsimut malitassanik aqutsinissaq, kinguaassiutitigut politikkeqalernissaq kiisalu ingerlatsiviup ataatsimut isigalugu pikkorissartitsinernik, ilinniartitsinernik siunnersuisarnernillu neqerooruteqartarnissaanik pisussaafeqarnera ilanngullugit. Taakkua iliuuserineqartussat pinngitsooratik isumalluutit annertuumik atuiffiussapput, piffissamik, sulisunik aningaasanillu atuinnermik. Tamatuma saniatigut ilaatigut aalajangersarneqarpoq innuttaasut tamarmik inersimasut ukiumut ataasiarlutik angalasinnaatitaassasut, tamannalu aamma naatsorsuutigineqartariaqarpoq aqutsinermut suliassanik annertusaanermik aamma malunnaatilimmik aningaasartuuteqarnerunermik kinguneqassasoq. Tamanna eqqarsaatigalugu ingerlatsiviup amigaatigaa iliuusissatut siunnersuutigineqartut taakku aningaasatigut qanoq matussuserneqarnissaat pillugu erseqqissumik nassuiaateqartoqarnissaa, tassunga ilanngullugit aamma isumalluutit qanoq annertutigisumik pisariaqartitsisoqarnissaa..”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siunnersuutip matuma aningaasaqarnikkut aammalu allaffissornikkut kingunerisassai pillugit nalinginnaasumik oqaaseqaatini immikkoortoq 3-mut innersuussisoqarpoq.

Malugeqquneqarpoq kommuninit paasissutissat pisariaqartinneqartut amigaataammata, siunnersuummi matumani suliniutit nutaat arlallit aningaasaqarnikkut kingunerisassaasa naatsorsorneqarnissaat tamanna ajornakusoortillugu.

“Ataatsimut isigalugu oqaatigineqartariaqarpoq inatsisissatut siunnersuut pisinnaatitaaffinnik annertusisanik arlalinnik ilaqartoq, illuatungaatigulli nunami maani isumalluutitigut killilersuutit naammattumik eqqarsaatigineqarsimanngitsut. Ingerlatsiviup erseqqissassavaa siunertaanngitsaq pisinnaatitaaffiit annertusineqarnissaannut akerliuneq, pingaaruteqarlunilu Naalakkersuisut eqqumaffigissagaat inatsisissatut siunnersuutip malitsigisaanik isumalluutit pisariaqartinneqartut annertunerulissammata. Inatsisissatut siunnersuummi kommunit ataatsimut 1,0 mio. kr.-inik sipaaruteqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Naatsorsuutiginninnerli taanna matumani pineqartut

eqqarsaatigalugit piviusorsioortutut isikkoqanngilaq, taamaattumillu ingerlatsiviup isumaqataaffigisinnaanngilaa.

Inatsisissatut siunnersuut aammattaaq aningaasaqarnikkut atuutsitsinikkullu tunngavigisassanik arlalinnik imaqarpoq, ilaatigut suliniutinik nutaanik pilersitsinissaq, piginnaasanik ineriartortitsineq kiisalu najugaqarfissamik neqeroortit annertusineqarnissaat, ilaatigut inissianik, klubimi ininik kollegianilu ininik aamma ilaqartussanngorlugit. Kommunini tallimani siunnersortinut sisamanut immikkoortinneqartut 2 mio. kr.-it kommuninut suliassanngortinneqartunut sanilliullugit naammattumik amerlassuseqartutut nalilerneqanngillat. Ataatsimut isigalugu suliassat siunnersuutigineqartut taakkulu aningaasalersorneqarnissaasa akornanni pitsaanerusumik ataqatigiittoqarnissaa amigaatigineqarpoq. Taamaattumik Avannaata Kommunია isumaqarpoq makkua sularineqarnissaat pisariaqartoq:

- 1) kommunit aningaasartuuteqarnerulersinnaanerit pillugu nutaamik piviusorsioernerusumillu naatsorsuisoqarnissaa,
- 2) kommunit nunami isorartoorujussuarmitut nunaqarfeqqortuullu immikkut qanoq eqqugaassanersut nalilersuivigineqarnissaat,
- 3) suliassat nutaat inatsisitigut pisussaaffiulersut tamakkiisumik aningaasaliiffigineqarnissaat,
- 4) Nuna tamakkerlugu atuutsitsilernissamut pilersaarummik sularinninneq,
- 5) nalunaarutit ilitersuutillu pisariaqartinneqartut atuutilersitsineq sioqqullugu piffissaallu arnerani piareersimatinneqarnissaat
- 6) kommunit siunnerfilimmik piginnaasanik ineriartortitsinermik naammattumillu IT-kut tapersorneqarnermik neqeroorfigineqarnissaat, kiisalu
- 7) aalajangersakkat isumalluutinik atuiffiunerpaat kittaarlugit atuutilersinneqarnissaat eqqarsaatigineqassasoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Nassuiaatit nalinginnaasuni immikkoortup pingajuannut innersuussisoqarpoq. Saniatigut maluginiarneqassaaq, matumani siunnersuummi innarluutilinnut susasaqarfimmi suliniutit nutaat amerlasuut aningaasaqarnikkut kinguneqaatit pillugit naatsorsuinerit pitsaanerusut kommunini amingaatigineqarmata.

Matumani siunnersuummi aalajangiissutit atuutilersinnissaannut annertunerusumik nassuiaasorsorlugit ilitersuusioortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq. Pikkorissaanernut digitalikkullu sulianik suliaqartarnermik pilersitsinissamut aningaasanik immikkoortitsisoqassaaq. Siunnersuutip atuutilernissaa sioqqullugu nalunaarutinik ilitersuutinillu sanasoqarnissaa siunertaavoq. Ilutigalugu siunnersuutip atuutilernissaa sioqqullugu pikkorissartitsisoqarnissaa pilersaarutaavoq.

“Oqaatigineqartut saniatigut aalajangersakkat ataasiakkaat pillugit ingerlatsivik arlalinnik oqaaseqaatissaqarpoq:

§ 1 pillugu

Maluginiarneqarpoq sullinniakkat tassaasut ataavartumik piginnaasakillimasut, taamaattumillu taaguutip “ataavartumik” § 1-imil allassimannginnera aalajangersakkamik paasinninnissamut qanoq sunniuteqarneris pillugu erseqqissaasoqarnissaa maqaasineqarpoq.

Tamatuma saniatigut oqaatsip ”nyde” taaguummik allamik eqqornerusumik taarserneqarnissaa kaammattuutigineqarpoq, oqaaseqatigiiliornera ersarippallaanngimmat, nutserneqarneranilu paatsoortitsisinnaasumik pisoqarsinnaammat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

§ 1, Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaata anguniagaannik imaqarpoq. § 2-mi nassuiaatinut ilaatigut inuit ataavartumik timikkut, tarnikkut, silassorissutsikkut imaluunniit malugisaqarsinnaassutsikkut piginnaanikinnerulersimasut, aporfiullu assigiinngitsut sunniivigeqatigiinnerisigut, allat assigalugit inuiaqatigiinni tamakkiisumik sunniuteqarluartumillu peqataanissamut akimmiffeqalersimasut pineqarput.

Oqaaseq “ilorrisimaarneq” ulluinnarni oqaatsitigut inuit pisinnaatitaaffiit atatillugu atorineqartarpoq. Siunnersuutip kalaallisoortani “ilorrisimaarneq” atorineqassasoq siunnersuutigineqarpoq.

“§ 2 pillugu

Nr. 1-imut tunngatillugu ukiunut pissuteqartumik piginnaanikillinerit qanoq ataqatigiinnerisa erseqqissaavigineqarnissaat amigaatigineqarpoq.

Nr. 6 aamma nr. 7 [maanna nr. 7 aamma 8] eqqarsaatigalugit immikkut malitseqartitsisarnerup kiisalu pinerluttulerinermut tunngasuni ukiunut innersuussutit erseqqissaavigineqarnissaat amigaatigineqarpoq.

Nr. 4 eqqarsaatigalugu oqaaseq “ajornartorsiutit” “unammillernartunik”-mik taarserneqassasoq siunnersuutigineqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilannakkoortumik ilanngunneqarpoq.

Nr. 1-imut pillugu, ukioqqortussutit pissutigalugit piginnaanikillineq ataavartuusinnaavoq, aporfiullu assigiinngitsut sunniivigeqatigiinnerisigut, allat assigalugit utoqqaat innarluutillit inuiaqatigiinni tamakkiisumik sunniuteqartunik peqataanissamut akimmiffeqalersinnaapput.

Malitseqartitsinermut aamma kinguaassiuutitigut atornerluinermut tunngasut nassuiarneqarneri naleqquttumik erseqqissuupput.

Nr. 7 pillugu pinerluutillit suliarineqarnerat pillugu pissutsinut atatillugu ukiut ilanngunnissaat pisariaqanngilaq.

Siunnersuummi tusarniaassutigineqartumi immikkoortoq 4 pillugu oqaatigineqassaaq, taanna maanna siunnersuummi ilanngunneqarsimanngimmat.

“§ 3 pillugu

Innuttaasut utoqqaanerusut pillugit naliliineq qanoq ingerlanneqassanersoq kiisalu innuttaasut pisinnaanikillisinanngitsut assigiimmik pineqarnissaat eqqarsaatigalugu qanoq naliliisoqassanersoq erseqqinnerusumik paasinarsarneqarnissaa amigaataavoq.

Sullinniakkanut ilaatinneqartut annertusineqarnerat, ilaatigut nassuiaatini qupperneq 4-mi immikkoortoq 2.3-mi oqaatigineqartut naapertorlugit utoqqalinerlutik atatillugu pisinnaasakillinerit aamma ilaatinneqalernissaat, pingaarutilinnik arlalinnik erseqqissaasoqartariaqalerneranik pilersitsivoq.

Erseqqinngilaq innuttaasut nalinginnaasumik utoqqalinerup kingunerisaanik suna namminneq naammagittarlutik atugassarineraat, aamma qaqugukkut taarsiivigineqarnissamut imaluunniit tapersorsorneqarnissamut pisinnaatitaaffik atuutilertassanersoq, tassa pisinnaasakillisinanngitsut nammineq aaqqiivigisartagaannut tunngatillugu.

Uuttuutit erseqqissut amigaataapput qaqugukkut utoqqalinerlutik atatillugu pisinnaasakillineq tapersorsorneqarnissamut pisinnaatitsilersanersoq, kiisalu tamanna qanoq naliliiffigineqassanersoq ajoqusernertut siusinnerusukkut pisimasunut aatsaat inuunermi kingusinnerusukkut ersertartunut sanilliullugu. Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq “ataavartumik” pisinnaasakillisinaneq pillugu piumasaqaat peerneqarsimasutut isikkoqarmat, § 1 aamma § 3 kiisalu nassuiaatini qupperneq 20 naapertorlugu, tamannalu sullinniakkat killilerneqarnissaasa qanoq paasineqarnissaa pillugu nalorninermik pilersitsivoq.

Ingerlatsiviup paasinninnera naapertorlugu utoqqalineq nammineerluni pisinnaasakillinertut isigineqarsinnaanngilaq, taamaattumillu sullinneqartussat annertusineqarnissaa siunnersuutigineqartoq aalajangersakkap siunissami qanoq atornerneqarnissaanut nalorninermik pilersitsivoq..”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Inuit innarluutillit tamarmik qassinilluunniit ukioqaraluarpata, ukioqqortussutsit pissutigalugit piginnaanikikkaluarpata aammalu inuit utoqqaat angerlarsimaffinni najugaqarneri apeqqutaatinnagit, pineqartut aalajangersakkami erseqqissarneqarpoq. Sullinneqartut amerliniarnerat pineqanngilaq. Utoqqaliartorneq piujuartumik piginnaanikinneq immikkut ittumik kinguneqanngilaq, siunnersuut manna malillugu tapersersuinerlutik pissutissaqartitsisinnaasumik kinguneqanngitsoq.

“§ 6 pillugu

Qanigisaasut pillugit qanoq annertutigisumik ilanngunneqarnissaat erseqqinnerusumik naliliivigineqanngilaq, pingaartumik innuttaasut utoqqalinerimik pissuteqartumik pisinnaasakillisimasut, puigortunngortut aamma eqqarsaatigalugit. Tamanna aalajangersakkap qanoq atorineqarnissaanut kommunillu tassunga atatillugu qanoq pisussaaffeqalernissaannut pingaaruteqartorujussuurtut nalilerneqarpoq.

Katsorsaanermik oqaloqatigiittarnissaq pillugu aalajangersagaq eqqarsaatigalugu tamanna qanoq sinaakkuserneqassanersoq erseqqissaasoqarnissaa amigaataavoq. Erseqqinngilaq tamanna ingerlaavartumik ikiorsiissutitut paasineqassanersoq, aammalu ingerlatsiviup taamaattunik oqaloqatigiittarnissamik neqerooruteqarnissaanut suut tunngavigineqassanersut. Taamatuttaaq sullinneqartussat kikkuunerat aammalu sivisussusissaa pillugit erseqqissumik killiliisoqarnissaa ujjartorneqarpoq.

Tamanna pillugu erseqqissaasoqannginnera kommuninut aningaasaqarnikkut annertuumik kingunerluuteqarsinnaanera aarlerinartorsiortitsisinnaavoq, tassami suliniutip qanoq annertutigisumik ingerlanneqarnissaa pillugu erseqqissunik killiliisoqarsimanngilaq.

Tamanna tunngavigalugu innersuussutigineqassaaq aalajangersagaq sulii sukumiinerusumik erseqqissarneqassasoq, sullissassat, ikiorsiissutip imarisai aningaasaqarnikkullu sinaakkutit pillugit erseqqissaasoqarnissaa qulakkeerniarlugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

§ 6 Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanniittumi § 37, imm. 1, allanngortinnagu ingerlateqqinneqarpoq. Aalajangersagaq inunnut innarluutilinnut kiisalu inummot innarluutilimmot qanigisaasunut nalinginnaasumik siunnersuisarnissamut illersuisarnissanullu tunngassuteqarpoq.

Siunnersuummi matumani ilitersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq, tassani siunnersuummi aalajangersakkat atuutilersinneqarnissaat sukumiisumik allaaserineqassaaq, ilaatigut § 6.

“§ 7 pillugu

Aalajangersagaq aamma nassuiaatit quppernemi 24-25-niittut kinaassutsimik isertuussilluni siunnersuisarnerup, sullissassanik naliliinerup allattuisussaataitanerullu akornanni ataqatigiinneq pillugu nalorninermik pilersitsipput. Erseqqinngilaq kinaassutsimik isertuussilluni ammasumillu siunnersuisarneq suliaassanik suliarinninnermut uppernarsaasarnissamullu piumasaqaatinut qanoq naapertuuttunngortinneqarsinnaanersoq. Aamma imm. 2 aamma imm. 4, nr. 3 akornanni uteqqiisoqarsorinarpoq, suliniutip aamma sullissassat assigiinngissutaat erseqqissumik nassuiarneqanngimmata.

Siunnersuisarneq innuttaasunut tamanut ilumut ammatinneqassappat, taava aalajangersakkap innarlutillit pillugit inatsisaanniittariaqarnera isumaliutigeqqinneqartariaqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

§ 7-imi takuneqarsinnaavoq “Kommunalbestyrelsen kommunip nalinginnaasumik pinaveersaartitsiffiusumillu suliaqarnera aamma immikkut pisariaqartitsisunut taparserneqarnissamik anguniagaqarfiusumik suliniuteqarnerata ataqatigiinnissaat qulakkiissavaa suliniutissamik iliuuseqarnikkut.” Kommunip pinaveersaartitsiffiusumik anguniagaannut inuit innarlutillit sullinniakkanut ilanngunneqassasut aalajangersakkamit taamaalilluni qulakkeerneqassaaq.

Siunnersuummi matumani ilitersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq, tassani siunnersuummi aalajangersakkat atuutilersinneqarnissaat sukumiisumik allaaserineqassaaq, ilaatigut § 7.

“§ 9 pillugu

Misilittakkat takutippaat innuttaasut ilaat mianernartumik inissisimasinnaasartut, taamaalillutik avatangiisiminnit atornerlunneqarsinnaanerata aarlerinarsinnaasarluni, assersuutigalugu imigassamut ajornartorsiutit eqqarsaatigalugit, allaat inigisamik annaasaqarnermik malitseqartitsisinnaasumik. Tamanna tunngavigalugu nalilerneqarpoq innuttaasup nammineq inigisassaminik toqqaanissaanut atatillugu ingerlatsiviup inissisimanera akisussaaaffialu pillugit erseqqinnerusumik malittarisassiussisoqarnissaa pisariaqartoq. Erseqqissarneqartariaqarpoq ingerlatsiviup qanoq annertutigisumik suliamut tunngasumik naliliinissaa innuttaasorlu inigisassatut assigiinngitsunik toqqaanerup kingunerisai pillugit ilitersussallugu. Aamma erseqqissumik killiliisoqarnissaa, ingerlatsiviup innuttaasup nammineq angerlarsimaffiata ilusilersugaanera atornerneqarnissaalu pillugit piumasaqaateqarsinnaanerata killissaa sumiinnersoq amigaataavoq, ingammik pisoqarfinni ulloq unnuarlu neqeroorutitut qanilliarortut imaluunniit taakkunani pissutsinut assingusuni.

Oqaasertaliussaq maanna atornerqartoq innuttaasup nammineq aalajangiisinnatitaanerata ingerlatsiviullu isumassuinnissamut pisussaafeqarnerata akornanni oqimaatigiinnerup qanoq paasineqarnissaanut ataatsimut isigalugu erseqqarlunermik pilersitsivoq.

Tassunga atatillugu najugaqarfissatut neqeroorutit inissiisarnerrillu pillugit aalajangersakkat, soorlu nassuiaatini qupperneq 5-imi immikkoortoq 2.8 aamma qupperneq 6-imi immikkoortoq 2.9, sulii paatsuunganartumik pilersitsippat. Ilaatigut erseqqinngilaq innuttaasoq najugaqarfissatut neqeroorummik itigartitsippat imaluunniit inissaaleqisoqarpat ingerlatsivik qanoq iliuuseqassanersoq. Taamatuttaaq erseqqissumik paasisitsisoqanngilaq taamatut pisoqartillugu immikkut ittumik suliniutit imaluunniit Danmarkimi inissiisarnerrit atornerneqarnissaat naatsorsuutigineqarnersoq. Kalaallit Nunaata avataani najugaqarfissatut neqeroorutitut tunngatillugu allaffissornikkut akuersissuteqartarneq pillugu kiisalu suliaassanik suliarinninnermut

piffissaliussat aalajangersarneqarnissaat pillugu malittarisassat ersarissut amigaataapput. Tassunga atatillugu siunnersuutigineqarpoq piffissaliussat taamaattut malinneqarnissaannut akisussaaffik, malinneqannginnerinilu kingunerisassat ilanngullugit, Naalakkersuisoqarfinnut inissinneqassasoq. Ataatsimut isigalugu kaammattuutigineqassaaq aalajangersagaq tassungalu attuumassuteqartut nassuiaatit erseqqissarneqassasut, taamaalilluni inatsisitigut sinaakkusiussaq ersarissoq atorineqarsinnaasorlu qulakkeerneqaqullugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Aalajangersagaq nutaajuvoq. Aalajangersakkap inuup innarluutillip ineqarnermut tapersiinissamut pisinnaatitaaffeqartoq erseqqissarneqarpoq. Aalajangersakkami § 8 aamma aalajangersakkami kapitali 4, kapitali 6-ilu ataqatigiittut isigineqassapput.

Siunnersuummi matumani ilitersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq, tassani siunnersuummi aalajangersakkat atuutilersinneqarnissaat sukumiisumik allaaserineqassaaq, ilaatigut § 9.

“§ 10 pillugu

Ulluinnarni aaqqissuussinerup naammassiniarnissaa Ingerlatsivimmut ajornakusoortarpoq, pingaartumik illoqarfinni mikinerusuni. Illoqarfinni anginerusuni soorlu Ilulissani tapersersortinik naammattunik pissarsisinnaanissap qulakkeerniarnissaa annertuumik ajornartorsiuteqarfiusarpoq. Assersuutigalugu maannakkut Ingerlatsiviup iluani tapersortit ikittuinnaapput, tamatumalu kingunerisarpaa piffissap ilaani tapersersortit amigaataasernerat. Taamaalilluni aaqqissuussap maannakkut ilusiligaanera piviusumik malinneqarsinnaannginneranik aarlerinartoqartitsivoq, tamannalu innuttaasut inatsisitigut illersorneqarnissaannik sanngiillisitsisinnaavoq.

Tamanna tunngavigalugu kommunit aaqqissuussinerup atuutsinniarneqalernissaanut ingerlanneqarneranullu atatillugu annertunerusumik tapersersorneqarnissaat ujartorneqarpoq. Aammattaaq kaammattuutigineqarpoq Naalakkersuisut akisussaaffimmut annertunerusumik peqataatinneqassasut, taamaalillutik kommunit kisimik suliassamik kivitsisuunnginniassammata. Tassunga atatillugu inatsisit allat iluanni atorineqartut innersuussutigineqarput, meeqqanut tapersiisarneq pillugu inatsit ilanngullugu, tassanimi akisussaaffik annertunerusumik avinneqartartoq atorineqareermat. Siunnersuutigineqassaarlu tapersersortit kommuninit kiffaanngissuseqarlutik aaqqissuussaanikkut inissisimasinnaanerat isumaliutigineqassasoq. Taamatut aaqqiineq tapersersortinik pissarsisinnaanermik pitsaanerulersitsisinnaavoq innuttaasullu nammineq kinaassusersiornertaqanngitsumik pineqartutut misiginerannik aamma nukittorsaaqataasinnaalluni.

Ataatsimut isigalugu kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq iluarsineqassasoq, taamaalilluni piviusorsiortumik atuutsinneqarnissaa aamma innuttaasut inatsisitigut illersorneqarnissaannik nukittorsaanissaq qulakkeerneqaqullugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Aalajangiisummi Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 24, allanngortinnagu ingerlateqqinneqarpoq. Ikorfartorteqarnek, tapersersorniarlugu aningaasanut inatsimmi konto pingaarnermi 34.01.08 Innarluutilinnik suliaqarfimmi pikkorissanerit ilinniaqqinnerillu-mi aningaasanik immikkoortitsisoqarpoq. Ukiuni siuliini ikorfartortit Isumaginninnermik Aqutsisoqarfik aammalu NIIK (nuna tamakkerlugu innarluutillit kattuffiat) suleqatigiillutik pikkorissartitsipput.

Ikorfartortit ikinneri peqqutaalluni ikorfartorteqarniarnek ilungersunarnera pissutigalugu, ilaatigut ikorfartortinik amerlanerusunik sulilersitsineq, ikorfartortit piginnaasaanik ineriartortitsineq aamma ilaatigut ikorfartorteqarnermut aaqqiisusiornek, eqqarsaatigineqartariaqaraluarput. Isumaliutiginninnerit tamakku ilaatigut kommunit akornanni aammalu innarluutillit kattuffiilu oqaloqatigiissutigineqassapput.

“§ 11 pillugu

Aalajangersagaq kommuninut isumalluutitik atuiffiungaatsiarsinnaavoq, ingammik maannakkut sulisussaaleqineq eqqarsaatigalugu.

Tamanna tunngavigalugu siunnersuutigineqarpoq pitsaassutsimut malitassamut qitiusumik missingiut assigiissagaq suliarineqassasoq, kommunit aallaavigisinnaasaat najukkamilu pissutsinut naleqqussarneqarsinnaasoq. Taamatut ilusiligaq allaffissornermi suliap oqilisaavigineqarnissaanut kommunillu akornanni pitsaassutsip assigiinnerusup qulakkeerneqarnissaanut iluaqutaasinnaavoq. Ilanngullugu erseqqissarneqassaaq pitsaassutsimut malitassat atuutsinneqarnissaannut ingerlaavartumillu atorneqarsinnaatinnissaannut pisariaqartinneqartut isumalluutit pillugit ataatsimut isigalugu unammillernartoqarnera. Tamanna atuuppoq allaffissornikkut pisinnaasat suliamullu tunngasunik ilisimasallit eqqarsaatigalugit.

Taamaattumik kaammattuutigineqarpoq aalajangersakkamut atatillugu sulisussarsiornermi sulisunillu attassiinnarniarnermi ajornartorsiutit pioreersut eqqarsaatigineqassasut, aamma kommunit sulisussaaleqinerannut ikorfartuutaasinnaasut suliniutit eqqarsaatigineqassasut. Ataatsimut isigalugu kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq aalajangersimasunik tapersersuutissanik sakkussanillu ilaneqassasoq, taamaalilluni piviusorsiortumik atuutsitsisoqarsinnaaqullugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siunnersuummi matumani ilitersuusiornissamut atatillugu suliat pitsaassusaannut najoqqutassamik sanasoqarnissaa eqqarsaatigineqarpoq.

“§ 12 pillugu

IT-systemit nutaat atuutsinneqalernerat, meeqqanut tapersiisarneq pillugu inatsisiliornermut atatillugu atorneqalersut ilanngullugit, takutippaa systeminut nutaanut ikaarsaariarneq isumalluutininik annertuumik pisariaqartitsisartoq. Ingammik suliat pioreersut systeminut nutaanut ikkussuunneri eqqortumillu pilersinneqarneri piffissamik allaffissornermilu isumalluutininik annertuumik atuinerulersitsisimapput.

Tamanna tunngavigalugu kaammattuutigineqarpoq IT-systemimik ataatsimoorussamik atuutsitsilernermit misilittakkat taakku eqqarsaatigineqassasut, suliaassamut naammattunik aningaasatigut sulisussatigullu isumalluutininik immikkoortitsisoqarnissaa ilanngullugu. Isumaliutigineqartariaqarportaaq suliaassat ilaasa, soorlu paasissutissanik nuussineq suliallu pioreersut ikkussuunneri, kommunit oqilisaanniarlugit qitiusumik imaluunniit avataaneersunit suliarineqarsinnaanersut.

Tamatumunnga atatillugu erseqqissarneqassaaq kommunini sulianik sullissisut maanna annertuumik suliaticut artukkerneqareermata. Taamaattumik atuutsitsilernermit immikkut isumalluutininik ilassuteqartoqanngippat tamanna ingerlaavartumik suliassanik suliarinninnermut toqqaannartumik kinguneqarsinnaavoq.

Atuutsitsilernermit naammattunik isumalluutininik immikkoortitsisoqanngippat, nalilerneqarpoq tamanna innarluutilinnut tunngasuni suliaassat suliarineqarnerisa sivitsornerannik kinguneqassasoq, tamannalu innuttaasunut tunngasut piffissaagallartillugu naammaginartumillu paasinarsarneqarnissaannut periarfissaannut pitsaangitsumik kinguneqassalluni.

Taamaattumik kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq aningaasaliineq, isumalluutininik immikkoortitsineq atuutsitsilernermit tapersersuineq pillugit erseqqissunik tunngavissalerlugu ilaneqassasoq, IT-systemimut ataatsimoorussamut ikaarsaariarneq isumannaatsumik ingerlanneqarsinnaaqullugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siunnersuummi matumani nassuiaatini nalinginnaasuni, 3-mi, § 12-lu atuutsilernissaannut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerit naatsorsorneqarnerput.

“§ 13 pillugu

Siunnersuutigineqarpoq Pissassarfimmi suliassanik suliarinnittarnermit piffissaq atorneqartartoq ingerlatsinermit inatsisini atuuttuni suliassanik suliarinnittarnermut piffissaliussat pillugit malittarisassat naapertorlugit ingerlanneqassasoq.

Taamaattorli ingerlatsiviup qitiusumik ikiortissarsiniarluni saaffiginnissimanerani suliaassat suliarineqarnerat sivitsoraangat qanoq pisoqartassanersoq pillugu erseqqinnerusumik

isummerfiginnittoqarnissaa amigaataavoq. Taamatut pisoqartillugu erseqqinngilaq suliassat suliarineqarnerisa sivitsornerat pillugu ingerlatsiviup innuttaasumut qanoq isumaginninnissaa naatsorsuutigineqarnerisq.

Tamanna pillugu erseqqissaasoqannginnera suliassanik suliarinninnermi nalorninermik kiisalu innuttaasup inatsisitigut illersorneqarnissaata annikillinissaanik aarlerinartorsiortitsivoq, matumani naatsorsuutigisat oqimaaqatigiissaarneqarnissaat suliallu malinnaavigineqarnissaa eqqarsaatigalugit. Taamaattumik kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq erseqqissarneqassasoq, suliassanik suliarinnittarnermut piffissaliussat qanoq ingerlanneqarnissaat pillugu ersarissunik malittarisassalerlugu, ingerlatsiviup Pissassarfiullu akornanni akisussaa ffiup qanoq agguataarneqarnissaa kiisalu kinguaattoortoqartillugu ingerlatsiviup innuttaasumut pisussaaffii ilanngullugit.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Pissassarfik sullissiviuvog Naalakkersuisunit ingerlanneqartoq, Pissassarfimmilu suliassanik suliarinnittoqassatillugu pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat malillugu suliaqartassapput. Tak. § 13, imm. 1, Pissassarfik suliassanik amerlasuunik suliaqartarput, suliassallu ilaannai suliassanik suliarinnittarnissaat pisariaqarsinnaasarluni. § 13, imm. 1, nr. 10-mi, suliassanik suliarinnittarnermi ullut suliffiusut 14-it piffissaritinneqartoq allaqqavoq.

“§ 14 pillugu

Erseqqinngilaq innarluutillit pillugit inatsit suli inatsisinut allanut attuumassuteqartunut sanilliullugu tapertaasumik atorneqartussatut eqqarsaatigineqarnerisq. Tapertaasumik atorneqarnissaa imatut paasineqassaaq, tapersiineq inatsit alla tunngavigalugu tunniunneqarsinnaappat, taava innarluutillit pillugit inatsit naapertorlugu immikkut taarsiivigineqarnissamik pisariaqartitsisoqassanngitsq.

Tassunga atatillugu erseqqissumik isummerfigineqarnissaa amigaataavoq, ingerlatsiviup nammineq aalajangersimasumik naliliinissaa siunertarineqarnerisq, suliniut aalajangersimasq inatsit sorleq naapertorlugu akuersissutigineqassanersq aquunneqassanersorlu.

Taamaassimappat, taava tamanna pillugu erseqqinnerusumik malittarisassaqaarnissaq ilitersuuteqaarnissarlu pisariaqartutut nalilerneqarpoq. Ersarissunik malittarisassaqaanngippat kommunit akornanni assigiinngitsumik ingerlatsisoqarnissaa kiisalu innuttaasut inatsisitigut inissisimanerannut tunngatillugu nalornisoqarsinnaanera aarlerinartoqarpoq.

Ujartorneqarportaaq inatsimmi siunertaq pillugu aalajangersakkap, matumani assigiimmik pineqarnissaq taarsiivigineqarnissarlu pillugit tunngaviit ilanngullugit, matumani qanoq paasineqarnissaa erseqqissarneqassasoq. Ingerlatsiviup paasinninnera naapertorlugu sullissassat

innuttaasunut pisinnaasakillisi manngitsunut sanilliullugit pitsaanerusumik inatsisitigut inissisimalersinneqassanngillat, kisianni piviusumik naliigiissitaanissaq anguneqaqqullugu taarsiivigineqassallutik.

Tamanna tunngavigalugu kaammattuutigineqarpoq tapertaasussaataitanerup tunngavigisaata atorneqarnissaa pillugu erseqqissumik aalajangersaasoqassasoq imaluunniit ilitersuusiortoqassasoq, kiisalu taarsiivigineqarnissap assigiimmillu pineqarnissap akornanni ataqatigiinnerup erseqqinnerusumik nassuiarneqarnissaa ilanngullugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat, inatsimmut allamut naleqqiullugu inatsit taartaasutut atorneqassanngilaq. Aalajangersakkat ataasiakkaani, assersuutigalugu § 34-mi, imm. 5 inatsit alla peqquataalluni atorunnaarsinneqarsinnaavoq. Tapersersuisoqarniartillugu, tassani inatsisit assigiinngitsut atorneqarnissaanut periarfissaqarpat, taava inuup innarluutillip atorfissaqartitai soppiaangersut malillugit aallaavittut inatsit atorneqartussaannersoq paasiniassallugu nalilersorneqassaaq. Siunnersuummi matumani ilitersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq, tassani siunnersuummi aalajangersakkat atuutilersinneqarnissaat sukumiisumik allaaserineqassaaq, ilaatigut § 18.

“§ 19 pillugu

Maluginiarneqarpoq piffissaliussat oqaatigineqartut akornanni naapertuutinngitsoqartoq, tassami aalajangersakkap oqaasertaani qaammatit marluk allassimapput, nassuiaatilli naapertorlugit qaammatit pingasut pineqarlutik.

Kaammattuutigineqarpoq tamanna erseqqissarneqassasoq, taamaalilluni inatsimmi allassimasut nassuiaatillu akornanni naapertuuttoqarnissaa qulakkeerneqassammat.

Pingaaruteqarpoq innuttaasoq pillugu peqqissaartumik misissueqqissaarnissamut naammattumik piffissaqartitsisoqarnissaa, peqatigitillugulu innuttaasup qulaajaavigineqarnissamik pisariaqartitaata eqqumaffigineqarnissaa. Taamaattumik ingerlatsiviup pisariaqartutut isigaa tamakkua akornanni naapertuuttumik oqimaaqatigiittoqarnissaa qulakkeerneqassasoq. Tassunga atatillugu kaammattuutigineqarpoq misissueqqissaarnernut erseqqissunik piffissaliisoqassasoq, Pissassarfik ilanngullugu, § 13 naapertorlugu.

Taamaattumik kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq erseqqissarneqassasoq, suliassanik suliarinnittarnermut piffissaliussat qanoq aqunneqarnissaat pillugit ersarissunik malittarisassalerlugu, ingerlatsiviup Pissassarfiullu akornanni akisussaaffiup agguataarnera kiisalu kinguaattoortoqartillugu ingerlatsiviup innuttaasumut pisussaaffii ilanngullugit.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 19-mi, imm. 2-mi qaammatit marluk piffissaliussatut allassimavoq. Aammattaaq nassuiaatini § 19-mi, imm. 2-mi qaammatit marluk piffissaliunneqartutut allaqqavoq.

Qulaajaanissamut erseqqissumik piffissaliisoqarsinnaanngilaq, tassani tamanna assersuutigilugu Peqqinnissaqarfimmi qulaajaanerit piffissaliisoqartarnera kinguneqassagaluarmat. Siunnersuut una peqqinnissaq pillugu inatsisaanngilaq.

Matumani siunnersuutip ilitersuutissaani Pissassarfimmi qulaajaasoqarniartillugu piffissaliussat pillugit ilitersuummi aalajangersaasoqassasoq siunnersuutigineqarpoq.

“§ 21 pillugu

Immikkoortoq 1-imi malinnaasarnerup qanoq akulikitsiginissaanik siunnersuutigineqartoq kommunini isumalluutininik atuiffiungaatsiartussatut nalilerneqarpoq.

Tamanna tunngavigilugu siunnersuutigineqarpoq malinnaasarnerup akuttussusissaa ukiut sisamakkaarlugit aalajangersarneqassasoq. Tamanna kommunit isumalluutaasa pitsaanerusumik atorineqarnissaannut kiisalu allaffissornermut piffissaq atorineqartartoq annikillisinneqarnissaanut iluaqutaasinnaammat.

Ukiut sisamakkaarlugit malinnaaviginnittarneq kommunalbestyrelsinut qinersiviup piffissaanut ataqtatigiissaarlugu ingerlanneqarsinnaavoq, tamannalu kommunit suliniutaasa pilersaarusiorneqarnerannut malinnaavigineqarnerannullu ataqtatigiinnerusumik tunngavissiisinnaalluni.

Taamaattumik kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq tamanna naapertorlugu iluarsineqassasoq, taamaalilluni suliamut tunngasut eqqarsaatigalugit isumalluutinillu atuinerup akornanni pitsaanerusumik oqimaatigiiittoqarnissaa qulakkeerneqaqqullugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqarpoq.

Piffissaliussaq tak. § 21, imm. 2, imatut allanngortinneqassaaq: “Piffissamut killissaliussat annerpaamik ukiut sisamakkaarlugit nalilersorneqartassapput”. Sulianik ingerlatsinermi aamma kommunimi isumalluutissanik atuinerup akornanni oqimaatigiiissaarluartoqarnissaa pingaartillugu piffissaliunneqartumut allannguineruvoq.

“§ 24 pillugu

Aalajangersakkap tunngavigaa meeraq ukiut 5,5-inik ukioqalertinnagu sullissassat iluanni naliliivigineqareersimanissaa. Tamanna ulluinnarni ajornartorsiutinik pilersitsisinnaavoq, ingammik taamatut qulaajaasoqarsimanngippat.

Tamatuma saniatigut ingerlatsiviup misilittagarivaa tapersersuineq pisinnaasakillisismanerit ilaannut neqeroorutigineqartartoq amerlasuutigullu annikitsuaraasartoq, imaluunniit allannguuteqangaarnani

aalajangersimasumik ingerlaannartartog. Taamatut pisoqartillugu iliuusissatut pilersaarutit ingerlaavartumik suliarineqartarnissaasa pisariaqartinneqarnera annikitsutut nalilerneqarpoq. Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq suliat ingerlaavartumik suliarineqartarnissaat malinnaaffigineqartarnissaallu ingerlatsivimmut isumalluutit annertuumik atuiffiummata. Peqatigitillugu tamanna innuttaasup ingerlaavartumik peqataasarnissaanik pisariaqartitsivoq, tamannali tapersersorneqarnissamut pisariaqartitat aalaakkaasut pillugit suliani tamatigut pisariaqarneq ajorpoq.

Tamanna tunngavigalugu nalilerneqarpoq aalajangersagaq iluarsineqartariaqartoq, taamaallutik assigiinngitsumik periuseqarnissamut annertuumik periarfissiisoqarluni, iliuusissatut pilersaarut pillugu piumasaqaat piviusumik ineriartornissamik imaluunniit ataqatigiissarinissamik pisariaqartitsiviusunut sammitinneqarsinnaaqullugu, suliat sinneri annikinnerusumik malinnaavigineqarlutik suliarineqarsinnaassammata.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Inuit innarluutilinnut qaqugukkut iliuusissamik pilersaarusiortoqassanersoq § 24-p malittarisassaliuuppaa. Suliani ataasiakkaani naliliilluaqqissaartoqassaaq, tassanilu isumalluutissanik atuneq pisariaqarpoq.

Inuit ilai pisinnaasakillutik inuusarput, inuillu ilai inuunermik ingerlaneranni pisinnaasakinnerulertarlutik. § 24-mi meeraq 5,5-inik suli ukioqalinngitsog, siunertarineqartumut attuumassuteqartunut ilaasutut nalilersorneqarsimasussaasoq piumasaqaataanngilaq.

“§ 28 pillugu

Oqaatsit “inissiisarfiusartoq” aamma “ulloq unnuarlu neqeroorut” nalorninartorsiortitsipput, pingaartumik utaqqiisaasumik inissiisarfiusartoq qanoq paasineqassanersoq aamma ulloq unnuarlu neqeroorummit qanoq immikkoortinneqassanersoq eqqarsaatigalugu.

Aalajangersakkap ulluinnarni atorneqarnissaa eqqarsaatigilluarneqarsimanngilaq. Maannakkut periarfissat sulisussallu eqqarsaatigalugit annertuumik ajornartorsiuteqarpoq, utaqqiisaasumillu najugaqarnerit ulluinnarni ersarissumik aaqqiissutitaqarnatik sivisuumik ingerlasinnaasarlutik. Taamaattumik qinnutigineqarpoq oqaatsit pineqartut erseqqissumik nassuiarneqarnissaat, ulloq unnuarlu neqeroorummik neqerooruteqarnissamut piffissaliisoqarnissaa, kiisalu malinneqanngippat ersarissunik kinguneqartitsisoqarnissaa.

Peqatigitillugu ernummatigineqarpoq periarfissaaleqineq Danmarkimi inissiisarnernik amerlanerusunik atuinermut kinguneqarsinnaasoq.

Kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq erseqqissarneqassasoq, aalajangersagaq piviusunut naapertuunnerulersillugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.

Tullinnguuttumi § 28, imm. 2 pineqarpoq. “Utaqqiisaasumik inissiivik nammineq angerlarsimaffimmi imaluunniit kommunip najugaqarfissatut neqeroorutaani inissisimasinnaavoq, tassanilu utaqqiisaasumik tapersersuinerit inuup innarluutillip pisariaqartitaanik naammassinnissinnaasut atorineqassapput.” Matumani utaqqiisaasumik inissiinissaq sumiissinnaanersoq ersarissarneqarpoq.

Nassuiaatini § 28, imm. 1-imut tulluuttooq pineqarpoq: “Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup aaqqiissutaagallartoq atorlugu qulakkeertuassavaa inuk innarluutilik piaartumik ulloq unnuarlun neqeroorummi inissamik neqeroorfigineqassasoq, neqeroorummilu inummi innarluutilimmi pisariaqartitat piareersimaffigineqassapput.”

“§ 29 pillugu

Aalajangersakkamut immikkut aningaasaliisoqarsimanersoq takuneqarsinnaanngilaq, tamannalu ernummatissatut pissutissaqartitsivoq. Aningaasaqarnikkut sinaakkutit erseqqissarneqarnissaat kissaatigineqarpoq.

Tamatuma saniatigut nalunaaquttap akunneri ataasiakkaat tunngavigalugit aaqquissuussap ulluinnarni qanoq atorineqarnissaa erseqqinngilaq. Pingaartumik erseqqissarneqarnissaa kissaatigineqarpoq aalajangersagaq ima paasineqassanersoq, innuttaasoq ulloq naallugu suliffimmi atorfeqarsinnaalluni peqatigitillugulu qanigisamik paarsinermi nalunaaquttap akunneri naapertorlugit aningaasarsiaqartinneqarsinnaanersoq.

Kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq aningaasaliineq atuuffiatalu qanoq annertussuseqarnera eqqarsaatigalugit erseqqissarneqassasoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 40-mi, imm. 1, 2 aamma 5 § 29-mi ingerlateqqinneqarput.

“§ 30 pillugu

§ 30-p atorineqarnissaa § 29-mullu ataqatigiinnera pillugit erseqqinnerusumik ulluinnarnilu atorineqarsinnaasumik ilitsersuut ujartorneqarpoq.

Piffissaliussat aalajangersarneqarsimasut malinneqanngippata suut kingunerisassaanersut erseqqissaasoqarnissaa kissaatigineqarpoq, kiisalu qanigisaasumut akissarsianik tunniussinissamut inatsisitigut tunngavik atorunnaarsimappat pisoq qanoq ingerlanneqassanersoq. Taamatuttaaq

qanigisaasoq pillugu ilitersuisussaatitaanerup ulluinnarni qanoq ingerlanneqartarnissaanik erseqqissumik nassuiaasoqarnissaa pisariaqartinneqarpoq.

Tamatuma saniatigut erseqqissarneqanngilaq aaqqissuussap qanigisaasup suliffeqarnermut qanoq sunniuteqarnissaa, kiisalu aningaasaqarnikkut pissutsit suut aalajangersagaq naapertorlugu taamatut inissisimalernissaaq sioqqullugu eqqarsaatigineqartariaqarnersut.

Ersarissunik malittarisassanik assigiimmik inatsisitigullu illersorneqartumik ingerlatsinermik tapersersuisinnaasunik suliaqartoqarnissaa kaammattuutigineqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 29-mi imm. 3-mi tunngavik kiisalu § 30-mi imm. 4-mi tunngavik, nalunaarutitut ilusilikkamik aalajangersaasoqarnissaanut atorneqarsinnaavoq. Taassuma saniatigut siunnersuummi matumani ilitersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq, ilaatigut sulinermi § 29-mik aamma § 30-mik atuisinnaanerit.

“§ 32 pillugu

Oqaatigineqassaaq inatsit naapertorlugu innuttaasoq tapersersorneqarnissaminik pisinnaatitaaffeqaraluartoq, tapiissutit innuttaasup najugaqarfigisaani, ilanngullugit nunaqarfinni, ulluinnarni tunniunneqarsinnaanngiffiini qanoq pisoqartarnissaanik isummerfiginnittoqarnissaa amigaataammat.

Taamatut pisoqartillugu qanoq ingerlatsisoqartassanersoq erseqqissarneqartariaqarpoq. Pingaartumik ersarluppoq, pissutsit qanoq ikkaluarpataluunniit, isorartussutsit isumalluutillu eqqarsaatigalugit kommunit piumasaqaatitaqanngitsumik tapersersuinermit tunniussissallutik pisussaaffeqarnersut, qanorluunniit sulisussaaleqisoqartigaluarpat silalluunniit pissusaa aporfugaluarpat apeqqutaatinnagit, imaluunniit pissutsit imaassimappata innuttaasut – naak tapersersorneqarnissamik pisinnaatitaagaluartut – tamatuminnga neqeroorfigineqarsinnaanngiffiini. Tamanna pillugu erseqqissaannginneq kommuninut innuttaasunullu inatsisitigut ulluinnarnilu nalorninermik pilersitsivoq.

Taamaattumik kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq erseqqissarneqassasoq, taamaattunik pisoqartillugu qanoq ingerlatsisoqarnissaanik ersarissunik malittarisassalerlugu, ingerlatsiviup pisussaaffii periarfissaasinnaasullu allat ilanngullugit.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tak § 32, imm. 2, nalunaarutitut ilusilikkamik Naalakkersuisut aalajangersaasinnaapput. Taassuma saniatigut matumani siunnersuummi ilitersuusiortoqarnissaanut ilaatigut tapersersortit pillugit pilersaarutigineqarpoq.

“§ 34 pillugu

Oqaatigineqassaaq kommunit akornanni akiliisussaatitaaneq pillugu erseqqissaasoqannginnera amigaataasoq. Ersarluppoq malittarisassat atuuttut innersuussutigineqarnersut, matumani ilanngullugit kommunit akornanni akiliisussaatitaaneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat kiisalu nuutsereernermi ukiut marluk pillugit malittarisassaaq.

Tamatuma saniatigut nuunnermi ikiorsiissutip qanoq annertussuseqarnera erseqqissumik killilerneqanngilaq. Ersarluppoq maannakkut inigisamit pequtit nuunneqarnerat taamaallaat pineqarnersaq, imaluunniit aalajangersakkami nuunneq tamakkerlugu aamma ilaatinneqarnersaq, matumani ilanngullugit biilip motoreqartullu allat assartorneqarnerat kiisalu inigisami nutaami siumut akiliutissat.

Kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq erseqqissarneqassasoq, taamaalilluni akiliinermut akisussaaftik ikiorsiissutillu annertussusaat pillugit ersarissaaneq qulakkeerneqaqqullugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Kommunit akornanni akiliuteqartussaatitaanerit pillugit aalajangiissutit Kommunit akunnerminni akiliiffigeqatigiittarnissamut pisussaaftii pillugit Inatsisartut peqqussutaat atuuppoq, aatsaat inatsimmik allamik nutaajunerusunik aalajangiissutitalimmik sanasoqarsimappat, peqqussut nutaaq atuutissaaq.

Nuunnermut ikiorsiinermut tunngatillugu kommunit qaqugukkut ikiorsiisinnaanersut qaqugukkullu pisussaanersut § 34-p aalajangersarpaa. Matumani siunnersuummi ilaatigut nuunnermut ikiorsiinermut ilitersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq, § 34-llu atulernissaanut ilitersuummi nassuiaalluortoqarlunilu assersuusiortoqarumaarpoq.

“§ 36 pillugu

Danmarkimiinneq qanoq immikkoortinneqassanersaq, killilerneqassanersaq ulluinnarnilu qanoq ingerlanneqassanersaq pillugu erseqqissaasoqarnissaa pisariaqartinneqarpoq.

Tamanna pingaartumik Naalakkersuisoqarfiup Danmarkimi ingerlanneqartartunik suliniutinik neqeroorutinillu annertunerusumik ilaatitsinerulernissamik kissaateqarnera eqqarsaatigalugu pingaaruteqarpoq. Tassunga atatillugu ersarissunik malittarisassaqarnissaa amigaataavoq, taamaattunik Danmarkimiinnerit ataatsimut suliassanik suliarinninnermi qanoq ilanngunneqassanersut, matumani akisussaaftik, malinnaaneq ataqatigiissaarinerlu eqqarsaatigalugit.

Tamanna pillugu erseqqissaasoqannginnera inatsisitigut inissisimaneq pillugu nalorninermik ulluinnarnilu ingerlatsinermi ajornartorsiutinik pilersitsisinnaavoq.

Taamaattumik kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq erseqqissarneqassasoq, taamaalilluni Danmarkimiinnerit qanoq ingerlanneqarnissaannut ersarissunik sinaakkusiisoqarnissaa qulakkeerneqaqqullugu.”

*Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:**§ 36-mi aalajangersakkani Danmarkimi najugaqarallarneq pineqanngilaq.***“§ 37 pillugu**

Ulluinnarni ilaqutariinnik oqilisaassisartunik pissarsiniarneq annertuumik ajornartorsiutaavoq, allagarsiilluni pissarsiniartarnerit suliniutillu allat ingerlanneqaraluartut. Tamanna aalajangersagaq piviusumik qanoq eqquutsinneqarsinnaanersoq pillugu nalorninermik pilersitsivoq, taamaalilluni innuttaasoq tapersersorneqarnissaminik taamaallaat aalajangiiffigineqaannarani kisiannili aamma tapersersorneqarnermik piviusumik pissarsisinnaaqullugu.

Imm. 6-imut tunngatillugu tamanut saqqummiussinissamut akissarsianillu aalajangersaanissamut akisussaaffik kimit tigummineqarnerisq pillugu ersarissanissaq amigaataavoq. Tamanna kommuninut pisussaaffiuppat, nalilerneqarpoq tamanna piffissaliussat oqaatigineqartut naapertorlugit naammassineqarsinnaanngitsq, tassami piffissami tassani aningaasanut inatsit kommunillu missingersuutaat nalinginnaasumik inaarutaasumik aalajangersarneqareersimaneq ajormata.

Taamaattumik kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq erseqqissarneqassasoq, akisussaaffiup inissinneqarnera piviusorsiorlumillu piffissaliussat eqqarsaatigalugit.”

*Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:**Ilaannakortumik ilanngunneqarpoq.*

§ 37, imm. 6 imatut allanngortinneqarpoq: “Oqilisaassinermi aningaasarsiat Naalakkersuisunit aalajangerneqartut akigitat atuutilinnginnerini ukioq sioqqullugu kingusinnerpaamik 15. novemberimi nittartakkatigut nalunaarutit.gl-imi saqqummiunneqassapput.” Oqilisaassinermi aningaasarsiat Naalakkersuisunit aalajangerneqartut matumuuna erseqqissaatigineqarpoq.

“§ 38 pillugu

Peqqissutsimut inunnillu isumaginninnermut tunngasut akornanni ikiorsiissutit pillugit akisussaaffiup qanoq agguataarneqarsimanera sulii ersarluppoq. Ulluinnarni peqqinnissaqarfimmi ikiorsiissutit aalajangersimasut sorliit atorineqassanersut pillugit aalajangiisoqartarpoq, assersuutigalugu stomi-mut puussiat, tamatumalu kingorna aningaasartuutit kommuninut nuunneqartarlutik. Tamanna naleqqussorineqanngilaq, tassami ingerlatsivik sullissinernut nammineq sunniuteqarfiginngisaminut imaluunniit aalajangiiniarnermi peqataaffiginngisaminut akiliinissamut akisussaaffilerneqartarmat.

Tamatuma saniatigut motorilinnik assartuussissutit pillugit akuersissuteqartarnerit amerleriarsimanerat oqaatigineqarpoq. Tassunga atatillugu takuneqarsinnaavoq innuttaasut ilaat ingerlatsinermik misilittagaqartarsimanngitsut imaluunniit aqqusinermi malittarisassanik

ilisimasaqanngitsut, tamannalu ataatsimut isigalugu namminneq allanillu ulorianartorsiortitsisartoq. Taamaattumik taamatut pisoqartillugu qanoq ingerlatsisoqassanersoq erseqqissaasoqarnissaa amigaataavoq, tassunga ilanngullugu innuttaasup tapersersorneqarnissamik pisinnaatitaaffiata ilaatigut aqqusinermi isumannaallisaanermut qanoq oqimaaqatigiissarneqarnissaa. Kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq erseqqissarneqassasoq, taamaalilluni akisussaaffiup agguataarnera ersarinnerulersillugit kiisalu malittarisassat ikiorsiissutit tunniunneqartarneranni isumannaatsumillu atorneqartarneranni tapersersuisut aalajangersarneqassallutik.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Naalakkersuisut ikiorsiissutit pillugit aalajangersaasinnaanerat aalajangersakkani § 38 tunngavigalugu ersersinneqarpoq. Taakku nalunaarummi aalajangersaavigineqassapput. Aammattaaq matumani siunnersuummi ilaatigut ikiorsiissutitut, tak. 38, ilitsersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq.

“§ 39 pillugu

Siunnersuutigineqarpoq Pissassarfik pillugu aalajangersakkat ataatsimut katersorneqassasut. Tamanna suliaassanik sullissisut inatsimmik ulluinnarni atuinerannut iluaqutaassaaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Aalajangiisummi §§ 29 – 39-lu tapersersuinermit periutsinut tunngasut pineqarput, uani Pissassarfimmitt piginnaanngorsarneqartussat piginnaanngorsaqqinneqarnissamulluunniit kommunalbestyrelsi neqeroorsinnaavoq imaluunniit neqeroortussaapput, § 13-mi Pissassarfiup suliaasaanut tunngavoq, Pissassarfillu Naalakkersuisunit aqunneqarpoq.

“§ 40 pillugu

Oqaaseq malitseqartitsineq (efterværn) pillugu oqariartaaseq paasiuminaatsinneqarsinnaavoq, tassami taanna meeqqat tapersersorneqarnissaat pillugu inatsimmi aamma atorneqarmat. Taamaattumik kaammattuutigineqarpoq inatsisini assigiinngitsuni oqariartaatsit paarlaassisoorsinnaaneq pinaveersaartinniarlugu allamik taaguummik atuinissaq. Aalajangersakkat ersarlupput. Erseqqinngilaq malitseqartitsinermik, Meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsit naapertorlugu atorneqartumut assingusumik, pineqarnerluni imaluunniit nutaamik aaqqissuussinermik pineqarnerluni. Ingerlatsiviup pisariaqartutut isigaa taaguut sullissassallu erseqqissarneqarnissaat, ilanngullugit inuusuttunut inatsisip aatsaat kingusinnerusukkut atuuffigilersartagaanut tunngatillugu. Qinnutigineqarpoq malitseqartitsineq pinnagu allamik taaguummik atuinissaq, tassami tamanna Meeqqat tapersersorneqarnissaannut

inatsit naapertorlugu malitseqartitsinerunersoq imaluunniit innarluutillit pillugit inatsisini malitseqartitsinerunersoq pillugu nalorninermik pilersitsisinnaammat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Taaguut malitseqartitsineq, Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni matumanilu siunnersuummi inersimasunngornermut ikaarsaartut ikiorserneqarnissai eqqartorneqarput, kisianni matuma siniatigut malitseqartitsinermi sullinniakkat anguniakkallu meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsimmi matumanilu siunnersuummi assigiinngillat. Taaguummit pitsaannerusinnaasumik nassaartoqarsinnaanngimmat, taaguut malitseqartitsineq matumani siunnersuummi atorneqarpoq.

§ 40 pillugu nassuiaatini makku takuneqarsinnaapput: “Aalajangersakkap siunertaraa kommunalbestyrelsen inuusuttup innarluutillip inersimasunngornissamut ikaarsaariarneranik piareersaasarnera aallartissallugu. Piareersaalluni suliniutit siunertaraat inuusuttut 18-it aamma 23-t akornanni ukiullit nammineerluni inuunissamut piareersarneqarnissaat. Suliniutit immikkut sammivigissavaat inuusuttup ineriartortinnera atugarissaarneralu, ilinniagaqarnera, suliffeqarnera aammalu pissutsit allat pingaarutillit, ilanngullugit nammineq inissiamik pissarsiniarneq.

“§ 42 pillugu

Najugaqaqatigiiffinnik pilersitsinissamut atatillugu aningaasartuuteqarnerulernissaq ernummatigineqarpoq, tassami kommuninut taamaaqataanik aningaasanik nuussisoqarnissaa takuneqarsinnaanngimmat. Kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq pisussaaaffiliisumik aalajangersakkamit periarfissiisumik aalajangersakkamut allanngortinneqassasoq (“sinnaavoq”). Tamanna periarfissaasimappat, ingerlatsivik taamatut neqeroorutinik pilersitsereersimassagalarpoq.

Nalilerneqarpoq aalajangersagaq maanna oqaasertaligaanermisut iluseqarluni isumalluutinik amerlanerusunik ilassuteqartoqanngippat piviusorsior tumik atuutsinneqarsinnaanngitsoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Aalajangiissut ilaannakkoortumik Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanniittumi § 13-i ingerlateqqinneqarpoq.

Imm. 1-ip pisussaaffimmit periarfissamut allanngortinneqarnissaannut, tassani najugaqaqatigiiffinnit allanik pilersitsisoqarnissaa pineqartillugu, sooq siunnersuutigineqarnersoq erseqqinngilaq.

“§ 43 pillugu

Kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq pisussaaffiliisumik aalajangersakkamit aalajangersakkamut periarfissiisumut allanngortinneqassasoq (“-sinnaavoq”).

Aalajangersagaq pisussaaffiliisutut aalajangiusingimaneqarpat, akisussaaffik kommunit pinnagit Naalakkersuisuni inissinneqartariaqarpoq.

Kommunit suliasamik matuminnga pisussaaffilerneqarnerisa inuiaqatigiinnut aningaasaqarnikkut kingunerisassaas pillugit naliliisoqarnissaa aamma amigaataavoq, tassunga ilanngullugu suliasaq qanoq aningaasalersorneqassanersoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Aalajangersagaq Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanniittumi § 14-i ingerlateqqinneqarpoq.

Imm. 1-ip pisussaaffimmit periarfissamut allanngortinneqarnissaanut, soq siunnersuutigineqarnersoq erseqqinngilaq, akisussaaffik Naalakkersuisuniittariaqarpoq.

“§ 51 pillugu

Maluginiarneqarpoq ulloq unnuarlu neqeroorutinit innersuussisarneq pillugu ataatsimut takussutissaq massakut aamma innersuussisarnermi immikkoortortaqaqfimmi inissisimalereersimasoq.

Taamaattumik kaammattuutigineqarpoq aalajangersakkami matumani aamma akisussaaffik innersuussisarnermi immikkoortortaqaqfimmi inissinneqassasoq, pingaartumik suliasat naleqquttumik isumalluutinillu sipaarluni ingerlanneqarnissaat eqqarsaatigalugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Namminersorlutik Oqartussat ulloq unnuarlu neqeroorutaannut innersuussisarnerit ingerlanneqarpoq, tak. qitiusumik innersuussisarfik .

Aalajangiissut § 51 inissiisarnermut pillugu, tak. Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit aamma Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsit, aamma tassani Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanik suliasaqaqfimmi suliarinnittartunit suliarineqarput.

§ 51, imm. 4 naapertorlugu Naalakkersuisut isumaginnittoqarfiup ataani oqartussaasoq sorleq Kalaallit Nunaannut pinerluttulerinermi inatsimmi § 240, imm. 2-mi pineqartunik eqqartuussutunik naammassinnittussaannersoq pillugu sukumiinerusunik malittarisassanik aalajangersaasarput.

“§ 57, stk. 3, nr. 7 pillugu

Danmarkimi neqeroorut aalajangersimasooq Socialstyrelsimiit nassaarineqartarpoq, tamannalu ingerlatsivimmut oqartussaasumit attuumassuteqartumit tiguneqarnissamut imaluunniit akuersissutigineqarnissamut allakkamik nassiussinissaq ajornakusoortittarpaa.

Taamaattumik ingerlatsiviup inassuteqaataanut aalajangersakkami suut piumasaqaatigineqarnersut paasiuminaappoq, aalajangersakkamilu immikkoortut qulingiluat tamarmik piviusumik qanoq naammassineqarnissaat naatsorsuutigineqarnersooq ilanngullugu.

Kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq erseqqissarneqassasoq, taamaalilluni ingerlatsiviup suliaassanik suliarinnittarneranut piviusorsioortumik ersarissumillu sinaakkusiisoqarnissaa qulakkeerneqaqqullugu.”

Naalackersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Naalackersuisoqarfinni allaffissornikkut immikkoortortaqaqarfinni suliaassanik akisussaasut kikkunersut apeqqutaallutik, Danmarkimi neqeroorutini aalajangersimasunik ujarlertoqartassaaq. Siornatigut Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiimmit tamakkua isumagineqartarput, massakkullu Peqqissutsimut Inunnullu Innarluutilinnut Naalackersuisoqarfik suliaasaqarfiimik akisussaasuvoq.

Tak. § 57, imm. 4, Kalaallit Nunaata avataani inissiisarneq pillugu sukumiinerusumik malittarisassanik tunngaviuvoq. Siunnersuummi matumani ilaatigut § 57-imut ilitsersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq.

“§ 59 pillugu

Angerlarsimaffiup avataaniinnermi marloriarluni akiliisarnissap kingunerisassai pillugit naliliisoqarnissaa amigaataavoq, pingaartumik efterskolimiinnermi.

Kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq aningaasaqarnikkut kingunerisassat pillugit erseqqinnerusumik nassuiaammik kiisalu akiliinnermut akisussaaffiup erseqqissumik malittarisassiuunneqarnissaanik ilaneqassasoq.”

Naalackersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Angerlarsimaffiup avataani najugaqartarneq, annermik efterskoleriartut, marloriaammik akiliisoqartarnera pillugu suna pineqarnersooq paasiuminaappoq.

Akiliisarnermut akisussaaffik kommunalbestyrelsi pisussaasuusoq erserlunngilaq, tak. matumani siunnersuummi § 92, imm. 1.

“§ 60 pillugu

Oqaatigineqassaaq - nukissat killeqarmata - iliuusissatut pilersaarutit ukiup ataatsip ingerlanerani nutarternissaat ingerlatsiviup ullumikkut ajornartorsiutigereermagit. Tamanna pingaartumik Danmarkimi innuttaasunut atuuppoq, tassami oqaloqateqarnerit ulluinnarni naammassinissaat ajornakusoortarmat, innuttaasullu amerlasuutigut Kalaallit Nunaanni kommunimut attuumassuteqarnera killeqartarluni.

Tamanna tunngavigalugu isumalluutit qanoq pisariaqartitsisoqarneris pillugu isummerfiginnittoqarnissaa amigaataavoq, tassunga ilanngullugu isumalluutit amerlanerusut immikkoortinneqarnissaat imaluunniit piumasaqaatit naleqqussarneqarnissaat, taamaalillutik piffissaliussat ulluinnarni malinneqarsinnaaqullugit.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 60-im iiliuusissatut pilersaarutit ukiup ataatsip iluani nutarterneqarnissaanut piffissaliussamik aalajangersaasoqanngilaq.

“§ 66 pillugu

§ 11-mut oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Suliassaqarfiimut naalakkersuisoqarfiup § 11-mut akissutaa innersuussutigineqarpoq.

“§ 84 pillugu

Maluginiarneqarpoq ulloq unnuarlu paaqqinniffiit nakkutilliinermut peqataasussaatinneqarnissaat pisariaqartoq, kiisalu suleqataannigisoqarnerani kingunerisassat erseqqissut aalajangersarneqarnissaat.

Tamatuma saniatigut nakkutilliinerup ingerlanneqarnissaanut qitiusumik ikiorneqarsinnaaneq ujjartorneqarpoq, assersuutigalugu Naalakkersuisunit.

Tamanna tunngavigalugu kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq tamanna naapertorlugu erseqqissarneqassasoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Matumani siunnersuummi ilaatigut § 84-imut ilitsersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq.

“§ 96 pillugu [maanna § 95]

Apeqquuserneqarpoq aalajangersakkap kingunerisaanik naammagittaalliorsinnaatitaasut killeqarnerulersinneqassanersut, imaluunniit sinniisut, tapersersortit qanigisaasullu sulii naammagittaalliorsinnaatitaassanersut.

Kaammattuutigineqarpoq aalajangersagaq erseqqissarneqassasoq, taamaalilluni naammagittaalliorsinnaatitaasut kikkuunersut pillugu erseqqittoqaqqullugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

§ 95-p aalajangersarpaa: “Kommunalbestyrelsen Inatsisartut inatsisaat una malillugu aalajangiisarneri isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aqqissuussaanelu pillugit Inatsisartut peqqussutaanni aalajangersakkat malillugit Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut naammagittaalliuutigineqarsinnaapput, taamaattoq inunnut ataasiakkaanut suliat pinnagit, § 42, imm. 1, § 43, imm. 1, § 48 aamma § 49-mut naapertuuttoq.

Imm. 2. Innarluutilik imaluunniit taassuma suliami sinniisuutitaa, matumani § 10 malillugu, illersorti ilanngullugu, naammagittaalliummik imm. 1 malillugu suliaqinnissaq pillugu Pissassarfimiit siunnersorneqarnissamik ilitersorneqarnissamillu qinnuteqarsinnaavoq.”

Aalajangiissut inuit maalaaruteqarsinnaanerannut killilersuinngilaq. Aalajangiissutip Det Sociale Ankenævni (Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik) sulisoqarnermut tunngasunik maalaaruteqartoqarsinnaanngitsoq erseqqissarpaa.

“Naggataatigut

Naggasiullugu Avannaata Kommuniata erseqqissaatigissavaa ingerlatsiviup ataatsimut isigalugu innarluutillit pisinnaatitaaffiisa nukittorsarneqarnissaat tapersersormagu. Taamaattorli pingaaruteqarlunnarpoq inatsisip ilusilernerneqarnani sullissassat ersarissumik killilerneqarnissaat, suliaasat isumalluutillu akornanni pivusorsortumik ataqatigiittoqarnissaa kiisalu oqartussaasut akornanni akisussaaffiit erseqqissumik agguataarneqarnissaat qulakkeerneqassasoq.

Kommunip ataatsimut nalilerpaa inatsisissatut siunnersuutip maannakkut isikkoqartup aningaasaliineq, atuutsitsineq, allaffissornikkut ingerlatseriaaseqarneq, sulisussarsiornermi ajornartorsiutit, pisinnaasat kiisalu kommunit akornanni isorartussutsit eqqarsaatigalugit apeqquutissarpassuarnik pingaarutilinnik qaqitaqarmat. Taamaattumik kommunip kaammattuutigaa inatsisissatut siunnersuut suliarineqaaqqittariaqartoq, aningaasaqarnikkut kingunerisassat pivusorsortumik naatsorsorneqaaqqissinnaaqqullugit, kommunit aningaasartuuteqarnerulernerat tamakkerluni aningaasalersorneqaaqqullugu, kiisalu kommunit isorartunik nunaqarfippassuarnillu aqutaqarfiusut immikkut eqqarsaatigineqaaqqullugit.

Ingerlatsivik inatsisissatut siunnersuut pillugu sulii oqaloqateqarnissamut piareersimavoq, aamma inatsisissap pitsaasumik siunertai qanoq ilillutik ulluinnarni periusinngorlugit

piviusunngortinneqarsinnaanersut pillugit suliaqaqqinnermi peqataarusuppoq, taamaalillutik innuttaasut pisinnaatitaaffii nukittorsarneqarlutik kommuninilu akisussaassuseqartumik naammassineqarsinnaaqqullugit.

Avannaata Kommuniata pingaartippaa inatsisip tusarniutaasup atuutsinneqalernissaa pitsaasumik piviusorsioortumillu ingerlanneqassasoq. Aningaasatigut matussutissatut taakkartorneqartut kommuninut ataatsimoortumik tapiissutitigut tunniunneqartussaapput, taakkualu sulisoqarnikkut tapiissutaasussat inatsisip atuutilereernerani aattaat pisussaammata, sulisussat ilinniartinneqarnissaat inatsisip atuutilereernerani pisinnaasutut isikkoqarmat. Aammattaaq nuna tamakkerlugu sulisooreersut ilinniartinneqarnissaat imaluunniit pikkorissartinneqarnissaat ukiup affaata iluani pisussatut inissinneqartoq piviusorsioortutut isigineqarsinnaanngilaq, taannalu illersorneqarsinnaanani.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Matumani siunnersuummi aalajangiissutit atuutilernissaanut nassuiaanertalimmik ilitsersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq.

Matumani siunnersuummi suliniutit nutaat qanoq akeqassanersut naatsorsussallugu ajornakusoortoq, kommunit innarluutilinnut tunngasunut paasisutissanik pitsaasunik tatiginartunillu peqanngimmata ilungersunarpoq.

Immikkoortoq 3-mi matumani siunnersuummi nassuiaatit nalinginnaasut, oqartussanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassanut tunngapput.

3. Qeqqata Kommunია:

” Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaannut tusarniaanermut atatillugu tusarniaanermi akissuteqaateqarsinnaanermut periarfissamut Qeqqata Kommunია qujavoq. Qeqqata Kommunია maluginiarpaa, piffissat **sulinngiffeqarfiusussat ilanngunnagit** Naalakkersuisut kommunillu akornanni tusarniaanermi akissuteqarnissamut piffissaliussaq **sivikinnerpaamik sapaatit akunneri tallimaasoq** malitsinneqarsimanngitsoq, tusarniaaneq poorskip nalaani tusarniaanerunikuummat. Taamaattumik inatsisissatut siunnersuut Atugarissaarnermut ataatsimiititaliamut saqqummiunneqarnissaa periarfissaqarsimanngilaq, tamannalu inatsisissatut siunnersuummut taama annertutigisumut imaqartigisumullu tulluorsorineqanngilaq. Tamanna ajuusaarnartorujussuarmik oqaaseqaatigineqarpoq. Tusarniaanermi akissuteqaatinik attuumassuteqartunik pitsaasunillu kissaateqaraanni siunissami tusarniaanermi akissuteqarnissamut piffissarititap malitsinneqarnissaata pingaaruteqassusaa naqissuserusupparput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusarniaanermi sapaatip akunneri sisamat piffissaliunneqarpoq, tak ” Tusarneraanermi malittarisassat”. Matumani poorskikkut nalaanni ullut nalliuttut pingasut peqqutaallutik ullunit pingasunik ilaneqarpoq.

” Qeqqata Kommuniata inatsisissatut siunnersuummi pisinnaatitsinissamut tunngavia aammalu FN-ip Innarluutilinnut isumaqatigiissutaanik ersarissumik inissiineq tapersersorpaa. Assigiimmik pineqarnissaq, ataqqineqarnissaq, nammineersinnaassuseq aamma akuutinneqarnissaq kiisalu pitsaassutsimik, ataqatigiinnermik inatsisitigullu isumannaatsuunerup annertusarneqarnissaa pillugu kissaammut anguniakkat kommunip akuersaarpai. Ilutigitillugu kommunip maluginiarpaa, siunnersuut ingerlanermi piumasaqaatit allattorluakkat, piffissaliussat sivikitsut, annertusisamik nakkutilliinerit aamma kinguneqartitsinikkut ilanngullugit allaffissornikkut, aningaasaqarnikkut aaqqissuussaannikkullu kommunit pisinnaatitaaffinik malunnaatilimmik annertusaanissamik ersarisaanissamillu imaqartoq. Taamaattumik akuutitsineq iluatsilluartoq piviusorsioortumik naatsorsuutinik, ingerlaavartumik oqaloqatigiinnermik aamma iluarsisarsinnaanermut periarfissanik piumasaqaatitaqarpoq. Kommunit aningaasaqarnikkut ilinniarsimasunillu sulisoqarnikkut killilimmik nukissaqarput, ajornartorsiutaasorlu inatsisissatut siunnersuummik tapertalerneqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Matumani nassuiaatip atorluarneqarnissaa anguniarlugu ilitersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq. Iltersuusiortoqalerpat kommunit Tiliortu oqaloqatigineqassapput. Aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisinnaasat, matumani pikkorissarnernut allanullu aningaasaliissutit, nassuiaatit nalinginnaasumi immikkoortut pingajuanni allaaserineqarput.

”Inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatit sukumiisut:

Kapitali 3 Sullissineq iliuusissatullu pilersaarutit

Aalajangiineq misissuinerlu

9. Qeqqata Kommuniata misissuisarnissamut qaammatit marluttut piffissaliussamut siunnersuutigineqartoq unammillernartorujussuartut, ingammik nunaqarfinni isigineqarpoq. Misissuinerit amerlasuutigut meeqqerivinnit atuarfinnillu oqaaseqaatitaqarnissaannik, peqqinnissaqarfimmik akuutitsinermik, MISI-mik aamma psykiatriimik suleqateqarnermik aammalu immikkoortut arlallit akornanni akimortumik ataqatigiissaarinermik piumasaqaatitaqartarput. Suliaqartut taakku namminneq utaqqisoqarput aammalu nunap pissusiitigut ungasissutsit ingerlatsinernik sivitsuisarput. Taamaattumik kommunip nalilerpaa, suliani amerlasuuni piffissaliussaq piviusorsiuunngitsoq, aammalu piffissaliussanik sivisunerusunik imaluunniit suliat katitigaaneriniq nunallu pissusaanik assigiinngiaarnermut periarfissanik innersuussisoqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.

§ 19, imm. 3-mut innersuussisoqarpoq. ”Kommunalbestyrelsemit qulaajaaneq naammassineqarsinnaasimanngippat imaluunniit imm. 2-mi piffissaliussap aalajangerneqartup iluani iliuusissatut pilersaarusiortoqanngippat utaqqiisaasumik nalilersuissaaq, inuk innarluutilik, inummut innarluutilimmut angajoqqaatut oqartussaassusillit imaluunniit akisussaatitaasoq tamanna pillugu ulloq qulaajaanerup iliuusissatulluunniit pilersaarutip naammassineqarfissaatut ilimagineqartoq allaganngorlugu ilisimatinneqassalluni.”

Misissuineq piffissartornarsinnaavoq. Taamaammat § 19, imm. 3, suliani aalajangersimasuni piffissaliussinissamut nalilerallarnissaanut periarfissiisoqassaaq.

”10. Tamatuma saniatigut inatsimmi tulluarsaasutut pikkorissarnerit ilinniartoqarfiillu pingaaruteqassusaat Qeqqata Kommuniata naqissuserpaa, sulisussanik ilinniarsimasunik piukkunnaatilinnik amigaateqartoqarmat. Tamanna oqaloqateqarnissanut sakkussanik ilitersuutinillu amigaateqarnermi atuuttarportaaq. Inunnut annertuumik timikkut eqqarsartaatsikkulluunniit innarluutilinnik sulisut qanoq oqaloqatiginnittarnissaannut malittarisassanik ersarissunik peqartariaqaraluarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”Kapitali 4 Tapersersueriaatsit

Inummik innarluutilimmik qanigisamiit paarineqarneq

11. Nammineq angerlarsimaffigisami ikiorneqarnissanik nukittorsaaneq kommunip pitsaasutut isigivaa, kisianni suliat ilaanni sapaatip akunneranut akunnernik 40-nik amerlassusiliineq naammanngitsutut isigalugu. Innuttaasoqarpoq makkuninnga pisariaqartitsisunik: ulloq unnuarlu ikiorti, unnuakkut nakkutigineqarneq aamma ataavartumik najorneqarneq.

Taamaattumik akunnerit 40 saniatigut pisariaqartitsineq uppersarsineqarsimatillugu allannguisinnaanissaq kommunip innersuussutigivaa.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.

Nalinginnaasumik akunnerit 40-t sulisarneq isumaqatigiisummi aalajangiunneqarsimavoq. Isumaqatigiissutit amerlasuut qaangiuttoornerit aamma pissutsit allat pillugit isumaqatigiissutinik

aamma imaqarput. Inuup innarluutillip atorfissaqartitaa malillugu tapersersuisoqarnissaanut tunngavigalugu tak. § 29.

Tak. § 29, imm. 3, malillugu nalunaarummi ersarinnerusunik aalajangersakkamik sanasoqarsinnaavoq.

”Qanigisamit paarineqarsinnaanissamut aaqqiineq pitsaasutut nalilerneqarpoq kisianni qaammatinik pingasunik sivitsuisinnaalluni qaammatit arfinillit killeqarpallaartutut misigineqarput. Aaqqiinermik allanngorarsinnaanerusumik soorlu assersuutigalugu makkununga aggulukkamik: tassanngaannartumik pisariaqartitsilerneq, sivisunerusumik pisariaqartitsineq aamma allamik neqerooruteqartoqarnissaanut utaqqinermi aaqqiissutaagallartoqarnissaa kommunip siunnersuutigivaa.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.

Matumani siunnersuummi isumaqatigiissutip sivitsorneqarnissaa eqqaassanngikkaanni aalajangersakkanik sukumiisunik aalajangersaasoqaqqinnaarnissaa anguniagaanngilaq. Tamatuma saniatigut § 31-mut innersuussutigineqarpoq.

”Tapersersorteqarneq ingiallorteqarnerlu

12. Tapersersorteqarnerup ingiallorteqarnerullu akornanni assigiinngissusermik ersarissumik ersarissaasoqarnissaa kommunip ujarorpaa.

Paasisaqannginneq makkuninnga kinguneqarsinnaavoq: marloriaammik ikiorneqarneq, erserlertutsumik inissisimaneq aamma pissusissamisuunngitsumik nukissanik atuineq. Nalunaarutini ersarissunik naggasiissutinik ilitersuutinillu kommuni innersuussivoq, taamaalilluni qanoq ilisukkut isumaginninnikkut perorsaataasumik tapersiisoqarsinnaanersoq aamma qanoq ilisukkut ingiallorteqaannartoqarsinnaanera kisimi pineqartoq ersarissumik takuneqarsinnaassalluni.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Tusaatissatut tiguneqarpoq.

Tapersersuisartut aamma ingiallortit pillugit nalunaarutikkut erseqqinnerusunik malittarisassanik aalajangersaasoqassaaq.

Matumani nassuiaatip atorluarneqarnissaa anguniarlugu ilitersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq.

”13. Eqqarsartaatsimikkut napparsimasunut sungiusaqqinnissamut sumiiffinnik kiisalu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik amigaateqartoqartoq maluginiarneqarpoq. Inuusuttut amerlasuut eqqarsartaatsimikkut ajornartorsiuteqarput innarluuteqarlutillu taakkulu inissinneqarnissaannut sumiiffinnik amigaateqartoqarluni. Sinerissami sungiusaqqittarfimmik maannakkut ataasiinnarmik peqarpoq - Pissassarfik.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tak. § 38, nr. 8-mut oqaaseqaatit: ”Piginnaanngorsarnerni piginnaanngorsaaqqinnernilu ilaatigut sungiusariaatsit assigiinngitsut ilaatinneqarput. Sungiusarnerit ilaatigut angerlarsimaffimmi, pisortat periarfissaanni imaluunniit Pissassarfimmi ingerlanneqarsinnaapput.”

Inuit tarnimikkut piginnaanikillimasunut ulloq unnuarlu neqeroorutit pillugit oqaaseqaatit amigaateqarput, taakkualu tusaatissatut tiguneqarput.

”Kapitali 9 Pinaveersaartitsineq illersuinerlu

Kinguaassiutitigut innarliisarnernup pinaveersaartinneqarnera Kinguaassiutitigut innarliineq atoqatigiinnerlu pillugit politikki inatsisissatut siunnersuummi ukkatarineqalernera nuannerpoq. Tassunga ilanngullugu kinguaassiutitigut innarliinermi paasinninnissamut takunnissinnaanngornissamullu sulisut sakkussanik pissarsinissat pitsaasuuvuq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”Kapitali 11 Tikeraarluni angalanerit illerfinnillu angallasserit

Meeqqanut tikeraarluni angalanerit inersimasunullu tikeraarluni angalanerit

14. Tikeraarluni angalasarnernik siunertaq Qeqqata Kommuniata akuersarpaa, kisianni Danmarkimi inunnut innarluutilinnut kikkut tikeraarsinnaanerinik inatsisissatut siunnersuummi ersarissumik ersarissarneqarnissaa pisariaqartutut isigalugu. Ilaqutaasunut amerlasuunut angalanernut akuersissuteqartoqarsinnaaneranut aammalu aaqqiineq sulinngiffeqarluni angalanertut nalinginnaasunut atorineqarsinnaaneranut navianaateqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Kikkut inummut innarluutilimmut tikeraarlutik angalasinnaanersup § 75 malillugu aalajangerneqassaaq. Tak § 75, imm. 2, malinneqassaaq: ”Tikeraarluni angalanissaq meeqqap pitsaanerpaamik iluaqutaanik nalilernerqarpat, angajoqqaatut oqartussaassuseqartunut imaluunniit angajoqqaatut sinniisumut, imaluunniit qanigisaasunut ataatsimut imaluunniit marlunnut tunniunneqarsinnaavoq, taakkua meeqqamik ulloq unnuarlu neqeroorummi tikeraarnissat siunertaralugu.”

”15. Tamatuma saniatigut inunnut innarluutilinnut ukiuni amerlasuuni najugaqarnikuusunut akiliisussaataitanermut akisussaaffik pillugu ajornartorsiuteqartoqartoq kommunip tikkuarpaa, aammalu kommuni angerlarsimaffiusumik tunngavimmik ataavartumillu akiliisussaanermut akisussaaffimmik ersarissumik killissamik ujartuilluni.

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tak § 7, Kommunit akunnerminni akiliiffigeqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaanniittut atuupput: ”Inuk pisortat suliniuteqarnerisigut angerlarsimaffiup avataani ilaqutariinnut paarsassanngorlugu, paaqqutarinniffimmu, napparsimmavimmu, pinerluuteqarsimasunik isumaginnittoqarfiup inissiiviutaanut assigisaannulluunniit inissinneqarsimappat kommuni inissiinerup nalaani kommunitut najugarisaa inissinneqarnerup nalaani kommunitut najugariinnassavaa.” Aalajangersakkami ilaatigut, inuit innarluutillit, Kalaallit Nunaanni inissiiffissaqannginneq pequtaalluni Danmarkimi najugaqarfissamik neqeroorummik akuerineqarsimasut pineqarput.

”Ingerlatsiveqarfiit akimorlugit ataatsimoorussamik qarasaasiatigut systemeqarneq

16. Qeqqata Kommuniata qarasaasiatigut systemini ataatsimoorussamik ataqatigiisumillu atasinnaasumik ersarissumik pisariaqartitsineq tikkuarpaa, ingerlatsivinni attuumassutilinni akimortumik atorineqarsinnaasumik - ingammik Meeqqanut Ilaqutariinnullu immikkoortumi aamma Innarluutilinnut immikkoortumi.

Inatsisissatut siunnersuummi naatsorsuutigineqarput:

- Suliniutit ataqatigiissut
- misissuinerit iliuusissatullu pilersaarutit ataatsimoorussat
- meeqqap inersimasullu akornanni ikaarsarneq eqaatsoq
- ingerlaavartumik akimortumik ataqatigiissaarineq
- ataatsimoorussamik systemeqannginnermi navianaataasinnaasut:
- marloriaammik nalunaarsuineq
- Ilisimasani annaasaqarneq
- sullissineq sivisunerusoq

Kommunip innersuussutigivaa, qarasaasiaqarnikkut systemi ataatsimoorusseq akimortumik sullissinermik aamma immikkoortuni arlalinni atorineqarsinnaanerani tapertaavoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”Aningaasaqarneq, nakkutilliineq pineqaatissiisarnerlu

Naak inatsisissatut siunnersuummik siunnersuutaagaluartoq, kommuninut ataatsimut tapiissutitigut kommunit aningaasartuutigineruligassaat pingaarnert aningaasalersorneqarsinnaasut, inatsimmik allanngineq ataatsimut isigalugu kommunini aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu tamaviaartitaanerulernermik kinguneqassaaq.

Atuutsitsilerneq ilaatigut siusinaartumik suliniuteqarnermut, siunnersuisarnermut, eqimattakkaanut tapersersuisarnermut, sullissinermut piffissaliussanullu, tikeraarluni angalanernut, pinaveersaartitsinermut, digitalinngorsaanermut allaffissornermullu attuumatillugu, tassani aningaasartuutit qaffasissusaat qanoq atuisoqartiginissaa apeqqutaalluni, sumiiffimmi aaqqissuussaanermik sulisoqarnikkullu nukissat tungaatigut pisussaaffinnik nutaanik annertusisanillu nassataqassaaq.

Taamaammat kommunit maluginiaqqaat, eqqoriakkat saniatigut aningaasaqarnikkut aningaasartuuteqarnerulernermik pilersitsisoqassasoq, ingammik naatsorsuutigisamiit pisinnaatitaaffinnik atuineq qaffasinnerulissappat, imaluunniit sulilersitsiniaarnermik unammillernartunik pilersoqarpat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

”Inaarutaasumik oqaaseqaatit

Qeqqata Kommuniata inatsisissatut siunnersuummi naleqartitat aamma pisinnaatitaaffittut tunngaviit tapersersorpai kisianni inatsimmik atuutsitsilerneq kommunini assigiinngitsunik naatsorsuuteqarnerinut, tigusinnaasanut nunallu pissusaanut mianerinnittumik pinissaanut pisariaqartitsisoqartoq naqissuserlugu.

Inatsisartut inatsisissaannik suliaqaqqinnissaq atuutsitsilernissarlu pillugit sulii pissarsinartumik suleqatigiinnissamut kommuni qilanaarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

4. Kommune Kujalleq – Unitsitsisarnermut immikkoortoq (Suspensionsenheden):

”Oqaaseqaatit nalinginnaasut

Inuit innarluutillit pillugit inatsisissami oqaaseqaatiliornissatsinnik periarfissaqarsimagatta nuannaarutigaarput. Suliamilu ingerlariaqqinnissamut kommunimit ilisimaneqartut misigineqartartullu inissaqartinneqarmata tamanna nuannersumik isigaarput.

Ilutigalugu maluginiaqquarput inatsit imaqqortunera eqqarsaatigalugu tusarniaanermut piffissaritinneqartoq sivikimmat, kiisalu piffissaritinneqartoq ullunik nalliuttut nalaanniimmat. Tamanna ilutsinni siammasissumik nalunngisatsinnik ilanngussinissarput aamma inatsisissaq

tamaat sammilluarnissaanut periarfissamik killeqartitsivoq. Akinissamut piffissaliunneqartoq sivilisunerusuuppat oqaaseqaatit ataatsimut pitsaanerussagaluarpot.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tak. tusarniaanermut malittarisassani tusarniaaneq sapaatit akunnerinik 4-nik sivilisussuseqarpoq. Piffissaliunneqartup ullunik pingasunik nalliuttunik peqarmat, ullunik pingasunik sivitsorneqarsimavoq.

”Taassuma saniatigut inatsimmi atuuttumut naleqqiullugu allannguutit ersarittuunissai nalunaarsorluarsimanissaalu amigaatigisimavavut. Taamatut sanileriissitsineq allannguutissat siunnersuutigineqartunik paasinnilluarnissamut ikiuutaasinnaammat, taamaasilluni inatsit malillugu kommunini sulisussanut oqinnerulersitsisinnaassagaluarpot.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tak. Inatsisinik allaffissornikkullu peqqussutinik teknikkikkut aqqissuussisarnermut malittarisassat, inatsisitigut allannguinnissamut siunnersuuteqartoqartillugu, inatsisip atuuttumut naleqqiullugu allannguutit ilanngunnissai piumasaqaataavoq. Siunnersuut uani inatsisitut allannguinnissamut siunnersuutaanngilaq.

Atuutilersitsinissaq pillugu siunnersuummi matumani inatsisissamut ilitsersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq.

”Ataatsimut isigalugu ajunngitsumik inatsisissaq allalluagaavoq taamaalilluni inatsisit paasinarnernulernissaanut tapeeqataavoq. Taamaattorli aalajangiissutit ilaasa oqariartuutai nalorninalaarsinnaasut maluginiarpavut. Annermik inatsisini allanut innersuussisoqartillugu assersuutigalugu, pinerluttuliornermi oqartussat, meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsit kiisalu peqqinnissaqarfik, taakkunannga inatsisinik innersuisarneq. Inatsisinut tunngasut assigiinngitsut akornanni ataqatigiissaarineq qanoq atuutissanersut pillugit nassuiarluarneqarnissaa kissaatigaarput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siunnersuummi matumani inatsisartut inatsisaannut ilitsersuutissani, inatsit assigiinngitsut qanoq atuutsinneqarsinnaanersut pillugit ilitsersuummi nassuiarneqassapput.

”Immikkut oqaaseqaatit

- § 3. Utoqqaat angerlarsimaffii; Tamanna piviusumi suna pineqarpa? Inuit innarluutillit pillugit inatsit malillugu utoqqaat suliassaqarfianni sulisoqareersut tapersersorneqartariaqarpat imaluunniit allamik siunertaqarpa?”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tak. § 3-mut nassuiaatini , inuit innarluutillit utoqqaat angerlarsimaffiini najugallit siunnersuummi matumani pineqartut aalajangersakkami erseqqissarneqarpoq. Utoqqaat angerlarsimaffianni najugallit tapersersorneqarnissaminut pisariaqartitsisut, utoqqaat angerlarsimaffianit tapersersorneqarsinnaanngitsut, kisianni utoqqaat innarluutillit tapersersorneqarnissaminut piginnaatitaasinnaapput.

”§ 4. Inatsimmut allamut naleqqiullugu suliamik suliarinnittarneq kiap suliarissavava? Inuit innarluutilinnut sulianik suliaqartartup suliaq assersuutigalugu meeqqat tapersersorneqarnissaanut inatsit malillugu suliarineqassappat, sulianik suliaqartartup suliarissavava, imaluunniit suleqataata inatsit pineqartoq pillugu piginnaasallip suliaq suliarissavava?”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tak. kommunit aqunneqarnerat pillugu inatsit, inatsisini ataasiakkaani kommunini allaffissornikkut akisussaaffigisaanni kikkut akisussaanersut, kommunit nammineq qanoq ingerlatsivimmi ataqatigiissaarisimanersut ersippoq.

”§ 7. imm. 4. 1) Uani siunnersortit kikkut pineqarnersut erseqqissarneqarsinnaava, tassunga ilanngullugit iliuutsit ilaqutariinnut tunngasunut piginnaasat aamma suut naatsorsuutigineqarnersut?”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tak. nassuiaatini § 7, imm. 4, nr. 1-4 pitsaaliuineri suliniutinik allattukkat. Siunnersuummi matumani pitsaaliuineri suliniutit nassuiaqqissaarneqarlutik ilitersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq,

”2) Kiap attaveqaatit imaluunniit oqaloqatigiittartut pillugit aqqissortassavai? Maannakkut killissaritinneqartut najoqqutaralugit kommuni kivitsinissaa ajornakusoortoq tamanna suliaassani allaqqavoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tak. nassuiaatini § 7, imm. 4, nr. 1-4 pitsaaliuineri suliniutinik allattukkat. Siunnersuummi matumani ilitersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq, tassanilu pitsaaliuineri suliniutit nassuiaqqissaarneqassapput.

”3) Suliniut tamanna meeqqat tapersorsorneqarnissaannut inatsimmi, uani ilaqutariinnik siunersioqatigiinneq aqqutigalugu allaqqareerpoq. Aalajangiissut taanna suliniummik massakut pioreersumik qanoq immikkoortinneqarsinnaava? ”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tak. nassuiaatini § 7, imm. 4, nr. 1-4 pitsaaliuinermi suliniutinik allattukkat. Siunnersuummi matumani pitsaaliuinermi suliniutit nassuiaqqissaarneqarlutik ilitsersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq. Assersuutigalugu ilaqutariinni ilaanni ataaseq imaluunniit arlallit innarluuteqarpata, ilaqutariinni aqqutissiortitsinikkut, ilaatigut ilaqutariinni meeqqanik inersimasunilluunniit innarluuteqartunik peqartoqarnersaq immikkut ittunik eqqumaffigineqartariaqartunik.

”§ 9. Inuit eqqarsartaatsimikkut innarluutillik ikorfartorneqarusunngitsut pisinnaatitaaffiat tamanna qanoq kommunimit sulinermi qulakkeerneqassava? Innuttaasup angerlarsimaffeqarnissaa qanoq qulakkeerneqarsinnaava, tassani innuttaasoq nalorninartumiilluni ikiorneqarnissaa ajornakusoorpat? Sulinermi amerlanertigut iliuuseqartoqarnissaanut utaqqiinnartariaqartarput, innuttaasoq imminut allamulluunniit navianartorsiortitsisutut amerlanertigut nalilerneqarnissaata tungaanut utaqqineqartariaqartarpoq, naliliinerlu tamanna peqqinnissaqarfimmit politiinilluunniit ingerlanneqarnersaq apeqqutaalluni nalilersuinerit assigiinneq ajorput. Innuttaasoq eqqarsartaatsimigut innarluutilik nammineq angerlarsimaffeqanngippat aamma ilutigalugu ikiorneqarnissaanut imaluunniit naleqquttumik najugaqarnissamik kajumissisitsisinaanngippat, kisiannili innuttaasoq nammineq allanulluunniit navianartorsiortitsisinaaneranik nalilersuisoqarsimappat, pisuni taamaattuni kommunip iliuusissatut periarfissai suunersut paasinarsartariaqarput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siunnersuummi matumani ilaatigut ineqarsinnaanermut pisinnaatitaaffiit, tak. § 9, atuutilernissamut periarfissat nassuiarneqarnissai pillugit ilitsersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq.

”Ikorfartortimit tapersorsorneqarnissamut aaqqissuussineq; Tassani aaqqissuussaq qanorpiq sulinermi atorineqartassanersaq ersarissarneqarnissaa pisariaqarpoq, uani inunnik innarluutilinnik sullissisartut suliap sularinerani ikorfartortit ilaatinissai atornissaalu qanoq naatsorsuutigineqarnersut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siunnersuummi matumani ilitsersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq, tassanilu ikorfartortimit tapersorsorneqarnissamut aaqqissuussineq sulinermi atorineqarsinnaanersaq.

Aamma oqaatigineqassaaq, Naalakkersuisut ukiut tamaasa ikorfartortinut pikkorissaanissamut neqerooruteqartassapput. Aningaasanik inatsimmi kontomi pingaarnermi 34.01.08 Innarluutilinnut susassaarfik pillugu pikkorissartitsisarnerit ilinniartitseqqittarnerillu, aningaasanik immikkoortitsisoqarpoq.

”§ 11, imm. 3. Pitsaassutsimut malitassiat inuiaqatigiit pisariaqartitaat naapertorlugit ingerlaavartumik annertunerusumik naleqqussarneqarsinnaanersut ukiumut ataasiarluni akuerinngikkaluarlugu, tamanna eqqarsaatigineqarsinnaava ?”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Pitsaassutsimut malitassiat, tak. § 11, imm. 3, qanoq akulikitsigisumik akuerineqartassanersut piumasaqaataannngilaq.

”§ 12, ataatsimoorussamik IT-mik aaqquissuussamik, uani Get Organized, qaqugu sulinitinni atuutilissava? Winformatik atuinnarnerani aqutsisut nakkutilliiniarnerat ilungersunarsinnartutut misigineqartarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siunnersuummi matumani suliassanik suliarinnittarnermut ataatsimoorussamik IT-mik aaqquissuussamik allamik atulersitsiniarneq piffissalernerqarsinnaannngilaq. Pisut allat aamma apeqqutaapput, ilaatigut ataatsimoorussamik IT-mik aaqquissuussamik, inunnut innarluutilinnut sullissisartunut ineriartortitassaq qanoq ittuunersoq apeqqutaassaaq.

”§ 13. Maalaaruteqartarfimmik nutaamik pilersitsisoqassasoq pineqarpa imaluunniit maalaaruteqartarnermut periarfissat pioreersut pillugit siunnersuineramik ilitersuinerlu kisimik pineqarpat?”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Naamik, § 13, imm. 1, nr. 1, Pissassarfiup inuit innarluutillit qanigisaalu, una Inatsisartut inatsisaat, tassungalu ilanngullugu tapersersuineq pillugu aalajangiinerit maalaarutigineqarsinnaanerit aalajangiivoq.

”§ 18. Aalajangiissut una paasinarnerusumik qulequtaqarsinnaava, soorlu massakkut inatsisaasumut assingusumik?”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqannngilaq.

§§ 16-20 imatut qulequtaqarpoq: Aalajangiineq misissuinerlu. Matumuuna § 18 qulaajaaneq qulequttami ilaavoq.

”§ 25. imm. 2. 3) Tassani tapersersuineq ukiumoortumik qinnuteqaqqittarnissaq pisariaaruttutut paasineqassava?”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Aap, tapersersuineq ukiumoortumik qinnuteqaqqittarnissaq pisariaqanngilaq. Taamaattorli maluginiartariaqarpoq tapersersuineq tunniunneqarsimasunut pissutsit allanngorsimappata, tapersersuinerlut tunniunneqarsimasumut allannguuteqarsinnaaneq pillugu aalajangiisoqartariaqartoq.

"Imm. 6. Iliuusissatut pilersaarut qanoq akulikitsigisumik nalilersorneqaqqissanersoq, annermik tapersersuinerlut assigiinngitsunut tunngatillugu, piffissaliisummik erseqqinnerusumik paasisaqarusuppugut."

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Iliuusissatut pilersaarut inunnut ataasiakkaanut tunngavoq, aallaaviusorlu tassaavoq iliuusissatut pilersaarut atuuttoq iliuusissatut pilersaarummut piumasaqaatit allanngortinneqarnissaata tungaanut atuuttussaavoq. Inuup ikiorserneqarnissaminut pisariaqartitaanut tapersersuisinnaajunnaartoq kommunalbestyrelsimit paasineqarpat, kommunalbestyrelsimit tapersersuineq allanngortinneqassanersoq atorunnaarsinneqassanersorluunniit nalilersorneqassaaq.

Siunnersuummi matumani iliuusissatut pilersaarusiamik piffissaliinermut tunngasumik nalilersueqqinnermik imaqarsinnaasumik ilitersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq.

”§ 26, imm. 2. Paasissutissanut assersuutigalugu nakorsaatinut, tamannalu iliuusissasut pilersaarummut sunniuteqangaatsiarsinnaatillugu, sulinermi tamanna qanoq attuumassuteqarsinnaava? Akuersissuteqartoqarsimatillugu paasissutissat taamatut suliniutip ilaanut ilanngunneqarsinnaappat, uani tarnimikkut nappaatilinnut suliassa qarfimmuut ataqatigiissaarnissaa siunertarineqartillugu”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Aap.

”§ 29, imm. 3. Atorfinitsitaanermut atugassarititat aamma tapit suut atuutissanersut erseqqissarneqarsinnaava? Kikkut tamarmik isumaqatigiissutit tapillu pillugit ilisimanngilaat, taamaattumillu atorfinitsitsinerup qanoq ittuunersoq paasissallugu pingaaruteqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

§ 29, imm. 3-p oqaatigaa, ”Naalakkersuisut qanigisamik atorfinitsitsineq aamma akissarsiaqartitsineq pillugit malittarisassanik sukumiinerusunik aalajangersaassapput, takuuk imm. 1-2.”

Tak. isumaginninnermut inatsit atuuttoq naapertorlugu 2026-mut isumaginninnermut akigititat pillugit nalunaarusiaq saqqummersinneqartoq, akunnermut akigititaq minnerpaamik aammalu annerpaamik killissarititaq innarluutilinnut tapersersuisunut inissinneqarsimasoq ersippoq.

”§ 30, imm. 4. Isumaqatigiissut sorleq atorneqassava, aamma aningaasatigut tapersersorneqarnerit qanoq ittut uunga ataqatigiissaarneqassappat?”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 30-mi pineqarmat “inummut innarluutilimmuut qanigisamik atorfinitsitsineq kiisalu qanigisaq sulinnermut attuumassuteqartoq”, naatsorsuutigineqarpoq sulinnermut attuumassuteqartup qanigisap taassumalu akissarsiaqartitaaneranut atugassarititaasut akornanni ataqatigiinneqassasoq. Taamaattumik suliffissaqartitsinnermut illuatungerisaq inuk suliffeqarfimmuut attuumassuteqartumut atorfinitsitaanermut atugassarititat, uani aningaasarsiatigut atugassarititat, taakku pillugit ilaatinneqassapput.

”§ 35. Tamanna katsorsartinnermut tunngasumut suliniutaavoq. Kommunini katsorsartarfeqanngitsunut tamanna qanoq iliuuseqarfigineqassava, peqqinnissaqarfik aamma peqataatinneqarnissaa siunertaava?

Nassuiaatini nalinginnaasuni, qupperneq 1, imm. 2.12-mi, nutaamik ikiorsiinissamik suliniuteqarnissap innersuussutigineqarnera, innersuussutigineqarpoq. Tamanna aningaasatigut qanoq kinguneqassava?”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 35-i inunnut innarluutilinnut attuumassuteqarpoq, tassani eqimattanngorlutik iluaqutaasinnaasunik paarlaaqatigiillutik imminnut tapersersorsinnaanissaannut attuumassuteqarpoq. Tamatuma saniatigut § 35, ilaqutariinni ataaseq imaluunniit arlallit innarluuteqartunut attuumassuteqarpoq. Inuunerminni innarluuteqalertut pineqarpata, tassanilu

ilaqutaasut tamarmik eqqugaassapput, taakkulu tarnip pissusaanik ilisimasalimmit oqaloqateqarnissaminnik pisariaqartitseriataarsinnaasut. Aalajangiisummi, assersuutigalugu ilaqutariinnut innarlutilimmik meerartalinnut atuutsinneqarsinnaavoq, tassani ilaqutariit ulluinnarni ingerlalluarnerusumik inuuneqalersinnaaqqullugit, tarnip pissusaanik ilisimasalimmut imaluunniit ilaqutariit katsorsaasumik oqaloqateqarnissaq pisariaqartinneqarsinnaammat, tassanilu ilaatigut qatanngutit ulluinnarni naleqquttumik eqqumaffigineqarsinnaaqqullugit.

Aningaasatigut kingunerisassat, nassuiaatit nalinginnaasumi immikkoortoq 3-mi allaqqapput.

”§ 36. imm. 3. Piffissami killilimmi tapersiineq uani sunarpiaq pineqarnersoq qanoq ataqtigiissaarlugu paasisassaava? ”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 36, imm. 1-mi, neqeroorneq ataasiarluni qaammatit 6-it tikillugit tunniunneqarsinnaasoq allaqqavoq. Taamaattorli ataasiakkaaraluni tapersorsorneqarnissamut pisariaqartinneqartut nalilersorneqartassapput.

§ 36, imm. 3, erseqqinnerusumik aalajangersaanissamut tunngaviuvoq.

”§ 37. [imm. 1] 2) Inuit oqilisaassinermik suliaqartartut, ilaqutariit paarsisartutulli akuerineqaaqqaartariaqarpat, imaluunniit ilaqutariinnut qanimut ikinngutaasoq assersuutigalugu uppersaatinik attuumassuteqartunik pissarsisoqarpat akuerineqarsinnaava? Tamatuma sanitatigut oqilisaassisarneq sooq piffissalernerqarsimanersoq itisilernerqarnissaa kissaatiginarpoq. Kingusinnerusukkut aningaasartuutit naammassippat inissiamik naleqquttumik nassaarnissaq pisariaqarsinnaaneranut, tamanna siunertarineqartumut qanoq ataqtigiippat, tak. nassuiaatini nalinginnaasuni qupperneq 11, imm. 3.4, aamma aningaasaqarnikkut isumaliuutersuutit suut tunuliaqutigineqarpat? ”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ulloq unnuarlu neqerooruteqarfiit imaluunniit ilaqutariit paarsisartut oqilisaaffissatut atorineqartussaq § 37-mi allaqqavoq. Taamaattumik ilaqutariit paarsisartutut akuersisummik peqartariaqarpoq, assersuutigalugu ilaqutariinnut qanimut ikinngutaasoq qasuersaarfittut atorineqarsinnaavoq.

Aalajangiisummi oqilisaassisarneq aamma imm. 3.4 nassuiaatini nalinginnaasuni tapersersuinnermut tunngasoq tak. § 30, akornanni ataqtigiinngillat.

”Kapitali 5 Malitseqartitsineq. Suliniut una meeqqat tapersersorneqarnissaanut inatsimmut tunngatinneqarnani inunnut innarluutilinnut suliassaqaqfimmu inissinneqarneranut, taamaaliortoqarneranut suna siunertaava? Tassunga atatillugu taaguut malitseqartitsineq, inuit innarluutillit pillugit inatsit malillugu killiligaanngitsumik tapersersuineramik neqerooruteqartoqartoq ”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 40-mut nassuiaatini imatut allassimasoqarpoq: ”Aalajangersakkap siunertaraa kommunalbestyrelsip inuusuttup innarluutillip inersimasunngornissamut ikaarsaariarneranik piareersaasarnera aallartissallugu. Piareersaalluni suliniutit siunertaraat inuusuttut 18-it aamma 23-t akornanni ukiullit nammineeirluni inuunissamut piareersarneqarnissaat. Suliniutit immikkut sammivigissavaat inuusuttup ineriartortinnera atugarissaarneralu, ilinniagaqarnera, suliffeqarnera aammalu pissutsit allat pingaarutillit, ilanngullugit nammineq inissiamik pissarsiniarneq.”

”Ulloq unnuarlu neqeroorummi illersugaasumi inissinneqarneq Nassuiaatini nalinginnaasuni qupperneq 6, [maanna qup. 5] imm. 2.8, namminersorlutik oqartussani pigineqartuni innersuussisoqarnissaata tungaanut utaqqiisaasumik inissiiviugallartumiittoqarnissaa periarfissaasoq innersuutigineqarpoq. Taamaaliortoqarnissaanut suna siunertaava? Innuttaasup inissiamik neqeroorfigineqarnissaata tungaanut utaqqiisaasumik innuttaasup pisariaqartitaanut naapertuutinnngitsumik inissinneqarnissaa siunertaava?”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 28-mi tulliuttut allassimapput: ”Inissiiviugallartartoq) Inummum innarluutilimmu qitiusumik innersuussisarfik aqutigalugu ulloq unnuarlu neqeroorummi inissamik utaqqisumut inissiiviugallartussamik pissarsinissamik kommunalbestyrelsip pisussaaffilerneqarnissaa aalajangersakkami nutaami takuneqarsinnaavoq.

Imm. 2. Utqqiisaasumik inissiivik nammineq angerlarsimaffimmi imaluunniit kommunip najugaqarfissatut neqeroorutaani inissisimasinnaavoq, tassanilu utaqqiisaasumik tapersersuinerit inuup innarluutillip pisariaqartitaanik naammassinnissinnaasut ator neqassapput.”

”Kinguaassiuutitigut atornerluisarnermik pinaveersaartitsineq. Suliassanut atatillugu ingerlatsinerimi suliassaqaqfimmi sulisunut pikkorinnerulersinneqarnissaannut aningaasanik immikkoortitsisoqarpa?”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Nassuiaatini nalinginnaasumi imm. 3-mi, Inatsisartut inatsisaat pikkorissarnernut il.il. atuutilerneqarnissaanut aningaasanik immikkoortitsisoqarpoq. Kinguaassiuutitigut atornerluisarnermik

pinaveersaartinnissaanut tunngatillugu tamanna suliamik piginnaasallit peqataatinneqarnissaat piumasagaataavoq, taamaalilluni ingerlatsinermit sulisut nutarterneqarsinnaaniassammata.

”§ 66, imm. 3. Allaaserisami matumani oqaatiginiarneqartoq paasinnaanngilaq.

Atornerluisoqarsimaneranik pasitsaassaqaarsimagaanni nalunngisaqaraanniluunniit tamakku sulinermit qanoq iliuuseqarfigineqassappat? Taamatut pisoqartillugu toqqaannartumik politiinut nalunaarutigineqartartussaannnginnamik? Imaluunniit sulisoqarnermut tunngatillugu taamaallaat tamanna pineqarpa?”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 66 kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliornernik pinaveersaartitsinermit tunngavoq. § 66, imm. 2, nr. 10-mi kinguaassiuutitigut politikkimi ilaatigut inuup innarluutillip atornerlunneqarsimanerani ilisimasani pasitsaassinermilluunniit iliuuseqarnissamut periutsinik peqassasoq aalajangersarneqarpoq. § 66, imm. 3-mi inuup innarluutillip kinguaassiuutitigut atornerlugaasimanera pillugu ilisimalikkat imaluunniit pasitsaassinerit suliarisarnissaat pillugu Naalakkersuisut malittarisassanik sukumiinerusunik aalajangersaasinnaanerat aalajangersakkatigut aalajangersarneqarpoq. Tamanna pisariaqartinneqarsorineqarpat malittarisassani sukumiinerusunik sanasoqarnissaa aalajangiisummi imm. 3 taamatut periarfissiivoq.

Siunnersuummi matumani kinguaassiuutitigut atornerluisarnerup pinaveersaartinnissaanut nassuiaalluartumik ilitersuusiortoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq.

”§ 75, imm. 3. Oqaasertaliussaq erseqqinngilaq. Tamanna isumaqarpa ukiumut pingasut tikillugit tikeraarluni angalasoqartassasoq? Oqaasertaliussaq “-ssaaq”, oqaatiginiarneqartoq ukiumut tikeraarluni angalanerit aalajangersimasuusut, taakkulu meeqqap aamma angajoqqaatullu akisussaasut akornanni agguataarneqarsinnaasoq, taanna allanneqartoq eqqarsaatigeqqissaaqquneqarpoq. Tamatuma saniatigut neqeroorut suliani ataasiakkaani immikkut angalanissaq eqqarsaatigineqartillugu allaffissornikkut pisuni nalilersuinermik annertusaasoqarnissaanut pilersitsivoq. Tamanna kommunalbestyrelsi aamma ingerlatsineq akornanni aningaasatigut isumaqatigiinngilersitsisinnaavoq. Taamaattumik erseqqissarneqartariaqarpoq.

Aammattaaq eqqarsaatigineqartariaqarpoq meeqqat tapersersorneqarnissaanut inatsimmi qaleriittoqaratarsinnaanersoq aamma tamanna qanoq iliuuseqarfigineqartariaqarneris, tassami inatsisileritoortatta nalilersuina malillugu meeqqat tapersersorneqarnissaanut inatsit lex specialisiummat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Pisuni immikkut ittuni ukiumut pingasut tikillugit tikeraarluni angalasoqarsinnaavoq. § 75, imm. 2 naapertorlugu pulaarnissanut angalanernut marlunnut pisinnaatitaaneq piumasaqaatitaqanngilaq. § 75, imm. 3 naapertorlugu meeqqamut innarluutilimmut ukiumut ataatsimut pulaarnissamut angalanermik akilernerqartumik ataatsimik ilassutaasumik tunniussisoqassaaq, meeqqap angajoqqaatut oqartussaassuseqartut attaveqarfigiuarnissaasa attatiinnarneqarnissaanut tamanna pisariaqartinneqarpas aammalu meeqqap pisariaqartitaanut naapertuuppat. Tamanna suliani ataasiakkaani kommunip naliliinera apeqqutaavoq.

Tak. § 75, imm. 2, meeqqamut pitsaanerpaajuppat, tikeraarluni angalaneq angajoqqaatut akisussaasunut imaluunniit qanigisamut 1-imut arlalinnulluunniit tunniunneqarsinnaavoq, taamaalilluni taakku meeraq ulloq unnuarluni neqeroorummi tikeraarniassammassuk.

§ 75 meeqqat innarluutillit tikeraarlutik angalasinnaanernut pisinnaatitaaffiinnut tunngavoq.

”§ 77. Aalajangiissut tamanna inunnut 18-it 24-llu akornanni ukiullit piffissap ilaani Kalaallit Nunaata avataani utaqqiisaasumik najungallit aamma pineqarpas, assersuutigalugu efterskolerlutik imaluunniit STU-lutik Danmarkimi najugaqartut?

Taamaattoqassappas, ullut unnuillu 9-nut naammaginarnersut eqqarsaatigineqartariaqarpoq, annermik ferias nalaani soorlu juullimi aasaanerani atuannigfinnut atatillugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tikeraarluni angalanermut atatillugu kommunalbestyrelsip aningaasatigut ikiorsiinissamut pisussaaffii § 77-imi aalajangersarneqarpat. Kommunip sivilisuumik tikeraarnissamut aningaasatigut ikiunissaminut kissaateqarpat, tamanna kommunip aalajangiiffigissavaa aamma aningaasartuutigissavaa, kommunillu inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsisartut inatsisaat malillugu pisussaaffiginngilaa.

”§ 79, imm. 2. Kikkut qanimut ilaqutaasutut isigineqarsinnaanersut pillugit erseqqinnerusumik nassuiaasoqartariaqarpa? Ilaqutariinnut qanittumik inuk taanna pineqartoq qanoq uppersarsassava? Tamanna kommunalbestyrelsip aamma ingerlatsivik akornanni aningasaqarnikkut isumaqatigiinnermik aamma pilersitsisinnaavoq. Taamaattumik ersarissarneqartariaqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tak. nassuiaatini § 79, imm. 2 qanigisaasoq assersuutigalugu ilaqutaasinnaavoq, angajoqqaatut oqartussaassusillit imaluunniit angajoqqaajusoq imaluunniit nakkutiginnittoq. Ilaqutaasoq pineqartillugu tamanna CPR-ikkut nalunaarsuisarfimmit tigusinikkut uppersarsarneqarsinnaavoq.

”§ 84. Ulluinnarni qanoq akulikitsigisumik inummut sammititamik nakkutilliisoqartassava? Inuit 18-it ataallugit ukiulinnut inersimasunullu nakkutilliinerup annertussusaa aamma qanoq akulikitsiginera assigiinngissuteqarpat?”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siunnersuummit inummut sammititamik nakkutilliineq pillugu qanoq akulikitsigissanersut aalajangersarneqanngilaq, kisianni nalunaarummi malittarisassanik erseqqissaasoqarnissaa periarfissaavoq. Nakkutilliisoqarniartillugu annertussusaa akulikitsuunissaalu, inuup innarluutillip ukiui apequtaatinneqanngillat.

”§ 96, imm. 2. [maanna § 95, imm. 2] Pissassarfik maalaaruteqartarfiunngitsoq kisianni siunnersuisuullutillu ilitersuisartuusut taanna ersarissarneqartariaqarpoq. Taamaattumik suliaqarneq Pissassarfiup atuuffianut isumalluutissaanullu qanoq kinguneqassanersoq naatsorsuutigineqarpa?”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

§ 13, imm. 1-imi, Pissassarfiup suliassai inunnut innarluutilinnut qanigisaannullu Inatsisartut inatsisaat maana pillugu siunnersuisarneq ilitersuisarnerlu, matumani aamma tapersersorneqarnissaq pillugu aalajangiinernut naammagittaalliuuteqarnissamut periarfissaq ilanngullugu, Pissassarfiup suliassarigai allaqqavoq. Aalajangiisummi Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 11, imm. 1, nr. 1, allanngortinnagu ingerlateqqinneqarpoq.

”§ 97. 2) imm. 2. [maanna § 96, imm. 2] Pisussaaffik taanna sulinitinni qaqugu qanorlu atuutilersinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpa? Aalajangersagaq ukiuni arlalinni inatsisini ilanngunneqareerpoq, kisianni qanoq annertutigisumik atuutsinneqarnersoq nalunarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Innarluutilinnut sullissisarnermut IT-kkut aaqqissuussineq atuutilerpat, § 97, imm. 2, malillugu pisussaaffik, atuutilissasoq ilimagineqarpoq.

5. Kommuneqarfik Sermersooq:

”Kommuneqarfik Sermersooq tusarniaanermi akissuteqarnissamut periarfissinneqarnerminut qujavoq.

Kommunimit tusarniaanermut piffissarititaasoq poorskip nalaani sapaatip-akunnerini 4-ni ullunilu 3 sivilissuseqartoq isornartinneqarpoq, pingaartumik pissutigalugu inatsisissatut siunnersuut taamak katitigaatigisoq imartutigisorlu pineqarmat. Tamanna pissutigalugu suliaasaqarfinni tamani naapertuuttut peqataatinneqarnissaat kommunimut ilungersunarpoq, sulilu ilungersunarnerulluni Inuit innarluutillit pillugit Siunnersuisooqatigiit aamma innarluutilinnut suliniaqatigiiffiit namminneq kajumissutsimik suliallit tusarniaanermi akissummik suliarilluakkamik tunniussaqaartinnissaannut. Oqartoqarsinnaavoq, tusarniaanermik ingerlatsinerup pisussaaffiunera pissutiginerullugu tusarniaaneq ingerlanneqartoq, inatsisissatut siunnersuutip pitsaassuseqarnissaanut pimoorussamik soqutigisaqarneq pinnagu. Politikkikkut Ataqaatigiissaarisooqatigiit septembarimi 2024 ataatsimiinneranni Kommuneqarfik Sermersuumit tusarniaanerni akissuteqarnissamut piffissaliussat sivikippallaartarnerat aamma inatsisissatut siunnersuutit (imaluunniit akuersissutigineqartut) sioqqullugit sukumiisumik suliarineqartannginnerat pillugit ajornartorsiut qaqqinneqarpoq, ilaatigut siunnersuutit aningaasaqarnikkut kingunerisinnaasaat eqqarsaatigalugit. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia PA-mi ataatsimiinneq tunngavigalugu kommuninik suleqateqarnermut isumaqatigiissutissatut siunnersuummik nutaamik nassiussivoq, tassani tusarniaanermi akissuteqarnissamut piffissaliussaq sapaatip-akunnerinik arfinilinnik sivilissusilik saqqummiunneqarpoq. Kingorna isumaqatigiissut kinguarsarneqarpoq, naalakkersuisoqarfinniillu sulit tusarniaanermi akissutit sapaatip-akunneranik sivilissusillit sulinermit tunngavigineqarput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusarniaaffissamut killiliussaq aalajangersarneqarpoq sapaatit akunneri sisamat naapertorlugit Tusarniaanermut najoqqutassiat tunngavigalugit. Taamaattorli poorskip nalaani ullut nalliuttorsiorfiusut pissutigalugit ullunik pingasunik ilanngunneqarsimapput.

”Maanna pisussaaffeqarfirmut Naalakkersuisup siusinnerusukkut utoqqaat tapersorneqarnissaannut inatsit isornartorsiortarpaa, oqaaseqaatit naammassilluarneqanngitsut tunngavigalugit saqqummiussaanerartarlugit, kommuninut allaffissornikkut aningaasaqarnikkullu kinguniusunnaasut pillugit. Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsit unammilligassanik assingusunik ajornartorsiuteqarpoq, naak siunnersuut ukiorpassuarni ingerlanneqaraluartoq. Ukiut marlungajaat qaangiupput siunnersuutip allaqqaarnera tusarniaassutigineqarluni nassiunneqarmat. Piffissap taassuma iluani oqaaseqaatini kinguniusunnaasut naatsorsorneqarneranni amigaataasut pitsanngorsarniarlugit kommunit Naalakkersuisoqarfirmut peqataatinneqanngillat. Kommunimit isornartinneqarpoq, inatsisissatut siunnersuummik suliaqarnermi annermik peqataatitsisoqannginnera, ilanngullugu suliniutissat amerlanerit pillugit kinguniussat naatsorsorneqarnerannik suliaqartoqanngivissimanera.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

2025-mi ukiakkut borgmesterit ataatsimiinnissamut qaaqusaapput, tamannalu kommunit ilaasa akuersarlugu siunnersuummik suliaqarnerup ingerlanerani oqaaseqaatiminnik ilanngussaqlutik tunniussaqaarsimapput.

Nutaanik suliniuteqartoqartillugu kingunerisassaanik naatsorsuinerit suliarineqartarput. Aalajangersagaq atuuttumi inatsisini aalajangersagaareersimappat aammalu aningaasat kommuninut kommunit ataatsimoortumik tapiissutitigut nuunneqareersimappata, kingunerisassaanik naatsorsuinerit suliarineqartanngillat.

”Kommuneqarfik Sermersuumit inatsisiliornerup siunertaa isumaqataaffigineqarpoq, inuit innarluutillit pisinnaatitaaffeqassasut aamma allat naleqatigalugit periarfissaqartinneqassasut. Aammattaaq kommunimit isumaqataaffigineqarpoq innarluuteqarnermik paasinnittaaseq, tassaasutut inuup piginnaasakillissimasup akimmiffiit inuiaqatigiinnit pilersinneqarsimasut aqqusaartagai.

Kommuneqarfik Sermersuumit siunnersuut ilaatigut piviusorsiornermik ilaatigullu aningaasaliinermik amigaateqartutut nalinginnaasumik isigineqarpoq. Kommunit killilinnik nukissaqarput, aningaasaqarneq kisiat eqqarsaatiginagu, kisianni sulisut aamma piginnaasaat eqqarsaatigalugit. Pikkorinnerulersinnaavugut aamma pikkorinnerulissaagut, kisianni pingaarnersuineq pisariaqartinneqarpoq, inatsisissatut siunnersuummilu nukissanik pingaarnersuineq taanna tapersersorneqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

”Tusarniaanermi akissut agguataarneqarpoq inatsisissatut siunnersuummut kommunip nalinginnaasumik oqaaseqaatai aamma paragraffinut ataasiakkaanut oqaaseqaatit imaluunniit taakkununga oqaaseqaatinut tunngasut aallaavigalugit.

Nalinginnaasumik oqaaseqaatit

Suliassaqaarfimmut akisussaassuseqarneq aamma suliassaqaarfinnut allanut kalluaasunut ajornartorsiutit

Kommuneqarfik Sermersuumit tunngaviusumik malitassat pingasut tassaasut suliassaqaarfimmut akisussaassuseqarneq, nalogiisumik sullissineq aamma taartisineq, siunnersuummi oqaaseqaatinut ilanngunneqarnerat isumaqataaffigineqarpoq akuerineqarlunilu.

Kommuneqarfik Sermersuumit isumaqartoqarpoq, meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsimmi aamma innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmi maanna atuuttut akornanni kalluaasut arlallit siunnersuutikkut pisariaqanngitsumik erseqqikkunnaarsinneqartut. Pineqarput § 2, imm. 4, § 17 aamma § 64.

Suliassaqarfimmut akisussaassuseqarneq pillugu tunngaviusumik periutsit pillugit Kommunimit tupigineqarpoq, maannamut inatsimmit atuuttumit § 5 peerneqarnera, pisortat illuutaasa atortulersuutaasalu tikikkuminassusiisa pinngitsoorneqarsinnaannginnerat inuiaqatigiinni inuit innarluutillit naligiissumik pisinnaatitaaffeqarnerat periarfissaqarnerallu anguneqaqqullugit. Inunnut innarluutilinnut inatsimmik suliaqarnermi suliassaqarfimmut akisussaassuseqarneq tunngavigineqarsinnaanngilaq saniatigut innuttaasut piginnaanikillisimasut pisinnaatitaaffii pillugit naalakkersuisoqarfiit akisussaaffeqarfiisa agguataarnerat aalajangiisuutillugit. Taamaattumik Kommuneqarfik Sermersuumit siunnersuutigineqarpoq § 5 inatsimmiiginnassasoq suliassaqarfimmut akisussaassuseqarneq pillugu tunngaviusumik malitassaq naapertorlugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Suliassaqarfimmi akisussaaffeqarnerup ilaatigut isumaqarfigaa pisortat illuutaannut inissianullu iserfigiuminassuseq pillugu maleruagassat inissiaqarneq attaveqaasersuinerlu pillugit inatsisitigut aalajangersarneqartarmata – isumaginninnermut inatsisini aalajangersarneqartarnatik, taakkumi isumaginnittoqarfimmut isumaginninnermullu suliassaqarfimmut attuumassuteqarmata.

Innarluutilinnut pisinnaatitaaffiit siunnersuummi matumani taamaallaat killilerneqanngillat, siunnersuut taanna isumaginninnermut inatsiseqarnermut tunngammat, kisiannili aamma allatigut inatsisinut attuumassuteqartunut, soorlu ilinniartitaanermut, peqqinnissamut, inissianut, attaveqaasersuutitut il.il. tunngasunut maleruagassiuunneqarlutik.

Naalakkersuisut suliassaqarfiisa agguataarneqarnerat Naalakkersuisunut ilaasortat akornanni suliassat akisussaaffitigullu agguataarneqarnerannut tunngavoq.

”Kommuneqarfik Sermersuumit malugineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummi ukioqqortussuseq tunngavigalugu piginnaanikillinerit inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaanut inatsisip ataanut tamarmik inissinneqarnerat. Kommunimit erseqqissaatigineqarpoq, suliassaqarfinnut allanut kalluaasunut ajornartorsiutit suli erseqqissuunnginnerat, taamatuttaaq ukioqqortussuseq pissutigalugu piginnaanikillinerup inatsimmut ilanngutsinneqarnissaanut kingunerisinnaasaannut tunngasut.

2024-mi Utoqqaat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisissatut siunnersuut Naalakkersuisunit tusarniaatitsissutigineqassalluni nassiunneqarpoq, taannalu decembarimi 2025 tusarniaassutigineqaqqissalluni nassiunneqarpoq.

Kommunimit tikkuarumaneqarpoq, innuttaasut utoqqalisut kommunimit tapersersorneqarnermik tunineqartartut (utoqqalinermi pensionisiat saniatigut), piginnaanikillisimaneq pissutigalugu tapersersorneqarnermik tunineqartarmata. Taamaattumik kommunimit isumaqartoqarpoq, utoqqaat tapersersorneqarnissaat pillugu inatsisissatut siunnersuut ataasiakkaanik naleqqussagartalik inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsisissatut siunnersuutip iluaniissinnaasoq.

Naapertuutinngilaq, malittarisassanik imminnut qalleraattunik pilersitsinissaq, malittarisassat sorliit pingaarnerutinneqarnissaat ilanngullugit isummertoqaqqaartinnagu. Atulersitsineq sullissisumut aamma aningaasaqarnermik akisussaasumut ilungersuatitsissaaq aammattaaq innuttaasumut piffissami sivilisunerusumi sullissinermik pilersitsisoqarsinnaanera aarlerinaataavoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Pissutsit ataatsit malittarisassani arlalinni aalajangersarneqarnissaat naleqqutinngilaq.

Inatsisartut inatsisaat atuuttoq innarluutilinnut tapersersuinnermut tunngasoq kiisalu siunnersuut manna, anguniakkamik ataatsimik innarluutilinnut tamanut, ukiui apeqqutaatinnagit, tunngaveqarput, tassa imaappoq “meeqqap inunngorneraniit toqussi tikillugu” atuupput.

”Kommunimut aningaasatigut kinguniusussat

Kommuneqarfik Sermersuumit maluginiarneqarpoq, inatsit aqutigalugu kommunit akisussaaffii aamma suliassaar suliassaqarfinni arlalinni amerlanerulissasut. Taamaattumik ataatsimoortumik tapiissutit isumaqatigiinniutigineqarnerannut atasumik kommuninut aningaasat amerlanerit tunniunneqarnissaat pisariaqassaaq. Tusarniaanerup atuutilersitsinerullu akornanni piffissarititaasoq amerlasuutigut sivikippallaartarpoq (ukioq ataasiunngitsorluunniit), taamaalilluni tamanut tapiissutit isumaqatigiinniutigineqarnissaat kommunimilu missingersuutit eqqortumik inissinnissaat ajornakusoorpoq. Tassa aningaasatigut kingunerisassat eqqarsaatigalugit inatsisip suliareqqaarnissaa pingaaruteqarluinnarpoq. Suliassat aningaasaqarnerullu ataqatigiinnerisa isummerfiginissaannut aningaasatigut kingunerisassat aalajangiisuulluinnartarput, aammali suliassap Naalakkersuisunit qanoq pingaartinneqartiginneranik paasinarsititsisarpoq.

Inatsisissatut siunnersuummi oqaaseqaatini immikkoortumi "Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kinguniusussat" kommunimit amigaateqartutut aamma naammanngitsutut isigineqarput allaffissornikkut aamma aningaasaqarnikkut kingunerisassat eqqarsaatigalugit. Atuarneqarsinnaanngilaq, ataasiakkaat eqqarsaatigissanngikkaanni, immikkoortumi missiliuussat qanoq anguneqarsimanersut, soorluttaaq kommunini suliassaqarfik pillugu annerpaamik ilisimasallit matumani peqataatinneqarsimannginnerat. Tamatuma saniatigut kommunit akornanni suna tunngavigalugu agguataarisoqassasoq erseqqarluppoq.

Naatsorsuinnermik amigaateqarnerata imaluunniit aningaasanik naammattunik illuartitsisoqarsimannginnerata saniatigut, suliassaqarfiup ineriartornera aamma eqqarsaatigineqarsimanngilaq. Aningaasat amerlassusaat siumut naatsorsorneqarneranik ingerlatsisoqarsimanngilaq, innuttaasunut piginnaanik illisimasunut aningaasartuutit qaffakkiartortut takuneqaraluartoq. Tassunga ilanngunneqassapput sullissinnermut, sungiusarnermut aamma iluaqusersuutitut aningaasartuutit qaffakkiartornerat kiisalu atuarfimmi aamma ulluunerani neqeroorutini nalinginnaasuni aningaasartuutit qaffakkiartornerat.

Immikkoortumi atuarneqarsinnaavoq, naatsorsuinerit missiliuussinernik tunngaveqartut aamma paasissutissat amigaataasut tunngavigalugit annertuumik nalorninaateqartut. Ersersinneqaannangilaq taakkua qanoq malitseqartinneqassasut, missiliuussinerit eqqortuunersut imaluunniit taakkua qanoq passunneqassanersut, inatsit amigartumik aningaasalersorneqartoq paasinarsissappat. Kommuninit paasinnittaaseq imaappoq, naalackersuisoqarfimmit aningaasatigut kinguneqaataasinnaasut isumalluarpallaartumik eqqarsaatersorfigineqarsimasut, aamma inatsimmut atasumik aningaasartuutit missiliuussinernit amerlanerujussuunissaat paasinarsippat iliuusissanut pilersaarut amigaataavoq.”

Naalackersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

”Ataani suliniutit aalajangersimasut kommunimut aningaasartuutit qaffariaataannik nassataqartussat erseqqissisinneqarput.

• **Sullitat siammasissut – utoqqaat § 3 inn.**

Inatsisissatut siunnersuutikkut inatsimmit sullinneqartut siammarneqarput utoqqaat piginnaanikillisimasut ilanngullugit. Sullinneqartut taakkua amerlapput, amerliartorput aamma aningaasartuuterpassuarnik nassataqarput, siusinnerusumit pitsaanerusunik pisinnaatitaaffeqalersussat. Siunnersuummi sullinneqartut amerlineqarnerannut aningaasaliisoqanngilaq.”

Naalackersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 3-mi erseqqissarneqarpoq utoqqaat innarluutillit aamma siunnersuutip matuma killiliusnaanut ilaammata. Taamaalilluni anguniakkap annertusineqarnissaa pineqanngilaq.

”• **Siusissukkut iliuuseqarneq tak. § 7.**

Suliaq aamma sullinneqartut innarluutilinnut suliaasaqarfiup iluani nutaajupput. Siunnersuineq ammasoq kinaassutsimillu isertuussisoq aamma ujartuilluni sulineq suliniutaapput aningaasartuutit amerlasuunik nassataqarsinnaasut, pingaartumik nunap isorartussusia pissutigalugu. Suliniummut katillugit ukiumut 2 mio.-nit kommuninut atugassiissutigineqarput. Kommunimit suliniummik kivitsisussatut suliakkerneqartunit, missiliuussaq appasippallaartutut isumaqarfigineqarpoq. Kommuneqarfik Sermersuumut immikkut aningaasartuutaannut missiliuussineq ukiumut 2-3 mio. kr.-inik naleqassangatinneqarpoq.”

Naalackersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”• **Innarluutilinnut suliamik sullissinerup digitalinngorsarneqarnera, tak. § 12.**

Atuarneqarsinnaavoq innarluutilinnut suliamik sullinnerup digitalinngorsarneqarneranut piffissami 2027-29, koruunit 7 mio.-t atugassiissutigineqassasut. Kommuneqarfik Sermersuumit ilimagisaq taanna tapersorneqanngilaq, inunnut innarluutilinnut suliamik sullissinerup digitalinngorsarneqarnera meeqqat pillugit sulianik sullissinerup digitalinngorsarneqarneranit imaluunniit suliffeqannginnermi pisartagaqarnissamut aamma pisortat ikiorsiissutaannik allaffissornermut IT-mik aqutsissutitut nutaannut sanilliullugu aningaasaqarnikkut ikinnerusunik kinguneqartitsissasoq. Suliassaqarfiit taakkua IT eqqarsaatigalugu ineriartortinnerat aamma atulersinneqarnerat unammilligassanik annertuunik nassataqarput, aamma innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsit taaneqartunit annertunerujussuuvoq. Kommunimit innersuussutigineqarpoq, IT-mik aqutsissutit pioreersut aamma misilittarluarneqareersut atorneqaqqullugit, siunertamut immikkut ineriartortitsinermik suliaraqneq pinnagu. Aningaasartuutit appariarnissaannut ilimagisaq pivusorsiunngivissutut kommunimit isigineqarpoq. Tulliatut digitalinngortitsinermut piffissaliussaq kommunimit pivusorsiunngitsutut aamma isigineqarpoq. Naggataatigullu, siunnersuummi IT-mik aqutsissutip kommuninit atulersinneqarnissaannut, imaluunniit pikkorissarnernut atasumik sullissisut sulinnginnissaannut aningaasaliisoqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”• Suliamik ingerlatsinermi piffissaliussat tak. §§ 16, 19, 70 aamma 73.

Suliamik ingerlatsinermi piumasaqaatit allanngortinneqarnerannut siunnersuummut 2,8 mio.kr.-t illuartinneqarput. Kommune naliliivoq taakkua appasippallaartut, piffissaliussat ulloq unnuarlu sulianik ingerlatsinermik pilersitsisoqarneranik piumasaqaatitaqarnerat pissutigalugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq. Tusaatissatut tiguneqarput. Siunnersuummi suliassanik suliarrinnittarnermi ulloq unnuarlu pigaartumik pilersitsinissamik piumasaqaataanngilaq. Piffissaliussaq sivikinnerpaaq tassaavoq “nalunaaquttap akunneri 48-t iluanni”, tamannalu pissutsit tunuliaqutaasut ilungersunartut tunngavigalugit naapertuuttut nalilerneqarsinnaavoq.

”• Immikkut ittumik aamma immikkut suliniutit tak. § 17.

Suliniut nutaaq pineqarpoq paatsiveqanngitsumik allaaserisartalik, ujartuinermik suliamik ilaqarsinnaasoq aamma taamaattumik aningaasartuutitik amerlanernik nassataqarsinnaasoq. Siunnersuummi suliniummuteq aningaasanik illuartitsisoqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

Aalajangersakkamut nassuiaatini allassimasut naapertorlugit immikkut illuinnartumik inissisimasutut isigineqarsinnaapput inuit angerlarsimaffeqanngitsut tarnikkut innarluutillit imaluunniit ilaqutariit, angajoqqaat tamarmik tarnikkut innarluuteqartut, aammalu meeqqatik naammattumik paaqqutarissinnaanissaannut isumagisinnaanissaannullu ajornartorsiuteqarsinnaanerat aarlerinartoqartillugu. Taamaammat immikkut illuinnartumik inissisimasunut tapersiissutit pisariaqartitsineq aallaavigalugu ataasiakkaanut tunngasunik iliuusissatut suliniutaassapput.

Innarluutilinnut tapersiissuteqarnissamut pisussaaffik tunngaviusumik § 5-imi aalajangersarneqareerpoq. § 17-imi erseqqissarneqarpoq innarluutilinnut immikkut illuinnartumik inissisimasutut nalilerneqartunut immikkut ittumik aammalu immikkut ittumik suliniuteqarnissamut pisussaaffik.

” • Neqeroorutaagallartunik pilersitsineq § 28

Kommuneqarfik Sermersuumit naatsorsuutigineqarpoq suliniut kommunimut ukiumut 2-2,6 mio. koruuninik aningaasartuutaanerussasoq, inuup ataatsip neqeroorutaa piffissami aalajangersagaanngitsumi pineqarmat. Kommuneqarfik Sermersuumit misilittagaqarfigineqarpoq, innuttaasunut Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmit neqeroorummik utaqqisumut neqeroorutiniq utaqqiisaasumik pilersitsisarneq, kommunimut ukiumut 1-1,5 mio. kr.-ninik akeqartartoq. Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik neqeroorutiniq amerlanernik pilersitsinngippat, aamma sullitat amerliartuinnarnerat taamaaginnarpat aningaasat nalingi ukiut ingerlaneranni qaffakkiartuinnassaaq. Siunnersuummi suliniummut aningaasanik illuartitsisoqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 28-mut nassuiaatini tullinnguuttut allassimapput: ”Kommunalbestyrelsen meeqqamut qitiusumik innersuussisarfik aqqutigalugu inummik innarluutilimmik ulloq unnuarluk neqeroorummik inissamik utaqqisumut aqqiissutaagallartussamik nassaarnissaminut pisussaaffilernera aalajangersakkatigut erseqqissarneqarpoq.” Kommunit innarluutilinnik innuttaasullit ulloq unnuarluk neqeroorummik utaqqisunik peqarnerminni aningaasartuutiniq maannamut pisussaaffigisaminnit amerlanerusunik nammattariaqarnissaat pineqanngilaq.

” • Ingjallorti tak. § 33.

Aalajangersakkat siammarneqarput. Siunnersuummi suliniutit siammarneqarnerannut aningaasanik illuartitsisoqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Innuttaasut innarluutillit tapersersorneqartarnerat pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni atuuttumi ingiaqateqartarneq pillugu aalajangersakkat

aalajangersarneqarsimapput. Aalajangersakkat taakku angerlarsimaffimmut imaluunniit sulinnigiffeqarnerup nalaani ingiaqateqartarnermut killiliissutaasanngillat.

Siunnersuummi matumani § 33-mi ingiaqateqarnissamut pisinnaatitaaffiit periarfissallu itisilerneqarput erseqqissarneqarlutillu.

”• Eqimattanut tapiissuteqarneq tak. § 35.

Kommuneqarfik Sermersuumit nalilerneqarpoq, § 35 naapertorlugu eqimattanut tapiissuteqarnermut neqeroorut suliniutaassasoq aningaasartuutunik amerlasuunik nassatalik, immikkut aningaasanik tunniussisoqarneranik piumasaqaatitalik. Suliniut nutaaq aamma sullitat siammarnarat pineqarput. Kommunimit kukkunertut aamma eqqumiitsutut isigineqarpoq, suliniummik taassuminnga atulersitsinikkut kommunit ataatsimoorlutik 1 mio.kr.-nik sipaaruteqarnissaat Naalakkersuisunit missiliuunneqarmat. Eqimattakkuutaanut tapersersuineq inuit ataasiakkaat tapersersorneqarnermik pisariaqartitsinerannik annikillisitsissappat aamma sipaarutissanik nassataqassappat, tamassuma pinissaanut ukiut arlallit ingerlassapput, aamma sipaarutaasoq suliassa qarfimmi aningaasartuutitut qaffakkiartortunut atorineqarluni nungunneqareersimassaaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ersarinngilaq sooq Kommuneqarfik Sermersooq isumaqarnersoq eqimattani tapersersuinissamik neqeroorut aningaasartuutunik annertuunik kinguneqassasoq, tassami § 35-imut nassuiaatini uku allassimasut naapertorlugit: ”Kommunalbestyrelse eqimattakkuutaarluni tapersersuinissaq kiisalu eqimattakkuutaarluni sungiusarnissaq kiisalu pisinnaasanik ineriartortitsinissamut tapersersorneqarnissaq pillugit aallartitsisinnaanera neqeroornissamullu tapiissuteqarsinnaanera aalajangersakkatigut malittarisassiorneqarpoq. Taamatut neqeroorutini pegataasarnarit ikiorneqartup massakkut pisinnaasaanut pitsanngortitsisinnaassasut imaluunniit pitsaaliuisinnaassasut, tassalu pisinnaasakinneruneq ajornerulersimassappat, kommunalbestyrelse nalilersuisimassasoq piumasarineqarpoq.” Innarluutilinnik eqimattani tapersersuinissamut neqeroorummi ataatsimoortitsineq, inuit taakku innarluutillit ataasiakkaarlugit immikkut tapersersorneqarnissaat taarsiullugu, aningaasatigut isigalugu sipaarutaasussatut isigineqartariaqarpoq.

Kisianni eqimattani tapersersuinissamik neqerooruteqarnermi siunertaq pingaarneq tassaavoq eqimattani tapersersuineq aqqutigalugu innarluutillit inooqatigiinnermi piginnaasaasa ineriartortinneqarsinnaanerat, taamaalilluni innarluutillit nalinginnaasumik atugarissaarnerat piginnaasaallu pitsanngorsarneqarsinnaallutik.

”• Inummut piffissaligaasumik tapersersuineq tak. § 36

Suliniut nutaajuvoq aamma siammasippoq aamma sullitassat kikkuunerat killilerneqanngilaq. Siunnersuummi suliniutit siammarneqarnerannut aningaasanik illuartitsisoqarsimanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 36, imm. 2-mi ima allassimavoq: “... kommunalbestyrelsen nalilerpagu neqeroorutip tiguisup maannakkut atuuffigisinnaasai pitsanngorsarsinnaagai imaluunniit piginnaasatigut appariaateqarnerup imaluunniit inooqatigiinnermi ajornartorsiutit annertusinnginnissaannik pinaveersaartitsisinnaasoq, taava piumasaqaataavoq.”

Kommunip oqaaseqaatai tusaatissatut tiguneqarput.

”• **Inigisanik allanngortitsinermut periarfissat tak. § 38, imm. 1, nr. 2.**

Siusinnerusuklut taperneqarnissamut periarfissaq inigisap aaqqissuunneqarneranut tunngasoq allanngortinneqarpoq inigisanik allanngortitsinermut taperneqarnermut. Pisinnaatitaaffik taanna siammasinnerujussuuvuq aamma aningaasartuuterpassuarnik nassataqarpoq. Suliniutissatut siunnersuummut aningaasaliissutinik illuartitsisoqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Allannguinerup aningaasartuutininik amerlanerusunik kinguneqarnissaa siunertaanngilaq. “Inissiap ilusilersorneqarnera” paasineqarsinnaanngilaq inissiap iluani aaqqissuussinermut kisiat tunngasuusoq. Piviusumik pineqartoq tassaavoq innarluutilik eqqarsaatigalugu inissiamut allannguutininik pisariaqartuninik suliaqarnissaq, assersuutigalugu matup silinnerunissaa taamaalilluni issiavimmik assakaasulimmik atuisoq isersinnaaqqullugu imaluunniit inissiap naleqqussarneqarnera, taamaalilluni inuit piginnaasatigut isigisaqarsinnaassutsimik annaasaqarsimasut inissiaminni suut sumiinnertut attuinnermikkut nassarisinnaaniassamassuk.

”• **Sanaartornermut aningaasaliissutit amigaataasut tak. §§ 42, 43 aamma 48, imm. 2.**

Kommuneqarfik Sermersuumit nalinginnaasumik ajornartorsiutaasutut isigineqarpoq, neqeroorutininik kommunimit ingerlanneqartussanik sanaartornermut aningaasaliissutit amigaataanerat. Kommunimit takuneqarpoq sullitanut neqeroorutit sanaartukkat aaqqissuussallu pisariaqartinneqarnerisa qaffakkiartuinnarnerat, najugaqarfinit nalinginnaasunit annerusoq. Siunnerfilimmik neqeroorutininik tunniussinissamut sanaartornermut aningaasaliissutit pinngitsoorneqarsinnaanngillat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput. Taamaattoq erseqqissaatigineqassaaq inissiat nalinginnaasumik najugaqarfissatut atorneqartussat aallaaviatigut innuttaasut innarluutillit

aamma innarluuteqanngitsut inissaqartissinnaasariaqarmata. Illuliortiternermut malittarisassanut innersuussisoqarpoq.

”• Kinguaassiuutitigut atornerluisarnerup pinaveersaartinneqarnera § 65

Kommuneqarfik Sermersuumit suliniutip atulersinneqarneranik ingerlatsisoqalereerpoq. Kommune naliliivoq, atuutsitsinermik ingerlatsineq sinneruttoq 40 %, 200.000 kr-t missaannik akeqassasoq. Taakkua saniatigut suliniut kommunimut ukiumoortumik 150.000 - 250.000 kr.-nik siunnersuinermt ilitersuinermtullu aningaasartuuteqarnerunermik nassataqassasoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”• Tikeraarluni angalanerit tak. § 76

Kommuneqarfik Sermersuumit annertuumik ajornartorsiutaasorineqarpoq, innuttaasut tikeraarlutik angalasinnaalernermut pisinnaatitaaffeqartut affaannaannut taamaallaat aningaasanik illuatitsisoqarnera. Kommuneqarfik Sermersuumit misigineqarpoq angerlarsimaffiup avataanut inissinnerit amerlisut aamma tikeraarluni angalanerit piumaneqartut amerlisut. Taamaattumik ukiuni missingersuusiortifiusuni siunissamilu aningaasat amerlassusiat qaffanneqartariaqarpoq. Aningaasaliissutinik naammattunik illuatitsisoqartariaqarpoq, tamanit pisinnaatitaaffik taanna atorneqarsinnaaqullugu.

Kommuneqarfik Sermersuumit naatsorsuutigineqarpoq, aningaasartuutit naatsorsorneqassasut innuttaasut tamat pisinnaatitaaffimminnik atuisinnaaqullugit, aamma aningaasartuutit paasissutissat eqqortut tunngavigalugit kommunit akornanni agguataarneqassasut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Aningaasartuutissat annertunerusutut missingersorneqartut qaffasissumik inissinneqarsimapput, tassami misilittakkat naapertorlugit inuit tikeraarnissamut angalanissamut pisinnaatitaaffeqartut 20-25 %-ii kisimik tikeraarnissamut angalanissamut pisinnaatitaaffimminnik atuillutik.

Naalakkersuisut Ingerlatsivianni Danmarkimi najugaqartut Kalaallit Nunaanni innuttaasut innarluutillit tikeraarnissamut angalanissamik atuinerat pillugu paasissutissat tatiginartut pigineqarput.

”• Eqqortumik tapersersuineq tak. §§ 8, 77 aamma 79

Kommuneqarfik Sermersuumit malugineqarpoq ”tapersersuineq pisariaqartoq” allanngortinneqartoq imaalillugu ”tapersersuineq eqqortoq” §§ 8, 77 aamma 79 aamma erseqqissaatigineqarpoq, oqaatsimik allanngortitsineq taamaattoq kinguneqartoq. Siunnersuummi iliuuserisap siammarneqarneranut aningaasanik illuatitsisoqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Suliniuteqarnerup annertusineqarnissaa pineqanngilaq. Pineqartoq tassaavoq erseqqissaanerusoq, tassanilu tapersiissutip tunniunneqarnissaanut aallaaviusoq tassaavoq innuttaasup innarluutillip tapersersorneqarnissamik pisariaqartitaa. "Tapersersuineq eqqortoq" oqaasertaq "tapersersuineq pisariaqarluinnartoq" taarsiullugu eqqornerusumik nassuiaataavoq.

”• Akigititanik aaqqiineq tak. § 93.

Kommuneqarfik Sermersuumit allannguinerup nassataanik aningaasartuutit qanoq amerlatiginissaat nalileruminaatsinneqarpoq, kisianni oqaatigineqarsinnaavoq aningaasartuutit appassisumiitinnissaannut tunngavissat tammariartussasut kommunit isumaqatigiinniarnerni ilaatinneqartanngippata.

Kommuneqarfik Sermersuumit Kalaallit Nunaata iluani avataanilu angalanernut akiligassap nassiateqqinneqarneranut periarfissamik inatsisiliortoqarnera naapertuussorineqanngilluinnarpoq. Sullissinermi qaffasissuseq, kommunip aamma innuttaasut nalinginnaasut amerlasoorpassuit akilersinnaasaannit qaffasinnerujussuuvoq. Kommuneqarfik Sermersuumit naatsorsuutigineqarpoq, immikkoortoq taanna ima appartinneqartigissasoq nunap najukkap ungasinngisaani aalisariartoqarsinnaaneranik imalluunniit illuaqqami tammaarsimaartoqarsinnaaneranik tunngassuteqarluni. Suliassamut tunngatillugu missingersuutitut aningaasaliissuteqartoqanngilaq. Kommuneqarfik Sermersuumit ilanngullugu tikkuarneqarpoq, oqaaseqaatini allaffissornermi kinguniussat killilimmik isiginiarneqartut aamma aningaasaqarneq qaangerlugu, tassunga ilanngullugit journalimut pilersaarut aamma kontumut pilersaarummut tunngatillugu kingunerisassat. Kontumut pilersaarutip aaqqissuussaanera paasissutissat sorliit aningaasaqarneq pillugu kisitseqqissaarnermi atorneqarsinnaaneranut isumaqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ulloq unnuarlu neqeroorutini najugaqartunut akigititanik aalajangersaanermi qulakkeerneqassaaq najugaqartunut pisariaqartitat ulloq unnuarlu neqeroorummiinnerup nalaani naammassineqarsinnaanerat. Innuttaasunut innarluutilinnut imaluunniit innarluuteqanngitsunut immikkut pitsaanagerusumik imaluunniit ajornerusumik atugassaqartitsinissaq siunertaanngilaq.

”Aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaaseqaatit

Kapitali 1: Siunertat, nassuiaatit sullinniakkallu

Nassuiaatit

§ 2, nr. 3 najugaqarfittut neqeroorut nassuiarneqarpoq tassaasoq "Neqeroorut, taassuma imarai najugaqatigiiffiit, najugaqarfiit illersukkat aamma ulloq unnuarlu neqeroorutit". Kommuneqarfik Sermersuumit siunnersuutigineqarpoq najugaqatigiiffiit aamma najugaqarfiit illersukkat ulloq unnuarlu neqeroorutinit immikkoortinneqassasut, najugaqatigiiffiit aamma najugaqarfiit illersukkat innuttaasunit namminernit angerlarsimaffigineqarmata, kisianni ulloq unnuarlu neqeroorut

innuttaasup namminerisamik angerlarsimaffiginngimmagu, aamma taamaattumik pissutsit ilaanni taakkununga malittarisassat assigiinngitsuusarput. Tassunga atasumik Kommunitit malugineqarpoq, utoqqaat angerlarsimaffii taaguummi "najugaqarfittut neqeroorutit" ilaanngitsut, aamma taanna utoqqaat innarluutillit pillugit ilisimaaralugu immikkut killiliussinertut paasisariaqartoq. Eqqumiiginarporli utoqqarnut najugaqarfittut neqeroorutit inatsisinut ilaannginnerat, sammisani amerlasuuni allani najugaqartut ilaatinneqarmata. Ilanngullugu erseqqissaatigineqarpoq, utoqqaat tapersersorneqarnissaannut inatsisissatut siunnersuummi taaguut "inunnut utoqqalisunut najugaqarfittut neqeroorut" atorineqarmat "utoqqarnik paaqqutarinniffik" pinnagu."

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Najugaqatigiiffiit tamarmik innuttaasup nammineq angerlarsimaffiattut isigineqarput. Namminersorlutik Oqartussat ulloq unnuarlu neqeroorutaasa ilaannut aamma innuttaasut innarluutillit utoqqalinersiaqalerfissamut ukiui killissarititaasut qaangerlugit najugaqarput. Taamaammat utoqqaat najugaqatigiiffinnut aamma ilaapput. Siunnersuummi matumani "utoqqaat illui" oqaaseq atorineqartoq utoqqaat illuinut il.il. Inatsisartut peqqussutaanni atorineqartoq peerneqarnissaa siunertaanngilaq.

"Kommunitit kissaatigineqarpoq § 2, imm. 4-mi Siusissukkut iliuuseqarneq oqaaseq nassuiarneqaqqullugu, tassani meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsimmi kalluaasut mianerineqaqqullugit, kiisalu suliaasat sorliit sumut tunnganersut erseqqissumik nassuiarneqaqqullugit."

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siusissukkut iliuuseqarneq pillugu nassuiaat § 2-mit peerneqarpoq, oqaaseq taanna siunnersuummi atorineqanngimmat.

"Kommunitit isumaqarfigineqarpoq, § 2, nr. 7-imi kinguaassiuutitigut atornerluinermut nassuiaat inunnik innarluutilinnik ataasiakkaanik namminneq kajumissutsiminnik atoqueqarsinnaanerannik mattussisoq Malugineqarpoq, nassuiaat Danmarkimi Social- og Boligstyrelsenip atugaanut assingusoq. Paarlattuanik nassuiaat tulluuttoq siunnersuutigineqartariaqarpoq: "Kinguaassiuutinut tunngasumik attaveqarneq imaluunniit pissusilersorneq kissaatigineqanngitsoq qanorluunniit ittoq, inummut akuersissuteqanngitsumut sammisoq".

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Kinguaassiuutitigut atornerluineq pillugu nassuiaat attatiinnarneqarpoq, tassami nassuiaat taanna erseqqinnerusutut nalilernerqarmat. Inuk innarluutilik nammineerluni akuersilluni kinguaassiuutitigut iliuuseqarnerugaluartoq, kinguaassiuutitigut atornerluineq pineqarsinnaavoq. Pingaaruteqartoq tassaavoq inuk innarluutilik kingunissanik paasisinnaanersoq paasinnissinnaanersorlu, taamaalillunilu akuersisinnaanersoq. Inuk innarluutilik nammineq kajumissutsimigut kinguaassiuutitigut iliuuseqarnermut peqataagaluarpas, kisiannili kingunissanik paasisinnaanngippat paasinnissinnaanngippallu, taava kinguaassiuutitigut atornerluineq pineqassaaq.

”§ 2 nr. 6-imi Suliniuteqareermermi malinnaaffiginninneq nassuiarneqarnera kommunimit isumaqataannilaq. Meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsimmi suliniuteqareermermi malinnaaffiginninneq nassuiarneqareerpoq, siunnersuummi matumani nassuiaatip isumaanut assingunngitsoq. Isornartorsiuneq kapitali 5-imi itisilernerqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Oqaaseq “kinguneratigut tapersersuineq” (efterværn) inersimasunngornermut ikaarsaarnermi tapersersuinerimik imaqartarpoq. Inatsisartut inatsisaanni meeqqanik tapersersuinerimut tunngasumi kiisalu siunnersuummi matumani. Kisiannili meeqqanik tapersersuinerimut inatsimmi aamma siunnersuummi matumani kinguneratigut tapersersuinerimut anguniakkat aammalu siunertat assigiinngillat.

Oqaaseq “kinguneratigut tapersersuineq” siunnersuummi matumani atornerqartarpoq allamik pitsaanerusumik taaguuteqanngimmat.

§ 40-mut nassuiaatini makku allassimapput: “Aalajangersakkap siunertaraa kommunalbestyrelsip inuusuttut innarluutillit inersimasunngornissaannut ikaarsaariarnerat piareersarlugu aallartissagaat. Piareersaatitut suliniutip siunertaraa inuusuttut 18-iniit 23-nut ukiullit nammineerlutik inuuneqarnissamut piareersarneqarnissaat. Suliniummi inuusuttup ineriartornera atugarissaarneralu, ilinniartitaanera, suliffeqarnikkut inissisimanera kiisalu pissutsit allat attuumassuteqartut, ilanngullugit nammineq inissiamik pissarsinissaq, tapersersorneqarnissaat ukkatarineqassapput.

”Sullinniakkat

Kommuneqarfik Sermersuumit malugineqarpoq sullinniakkat § 3 siammarneqartut maanna inuit ukiui pissutaallutik piginnaanikillimasut aamma ilanngunneqarmata. Kommunimit naliliisoqarpoq, siammaaneq taamaattoq erseqqissuunnginnermik pilersitsissasoq, sammisat suut suliassaqaarfinnut sorlernut atasuunersut aamma taamaattumik taakkua qanoq missingersuusiordfigineqassanersut pillugit. Sullinniakkat siammarnert aningaasartuutit

amerlinerannik ilanngullugu nassataqassaaq, inatsisissatut siunnersuutikkut aningaasanik illuartitsiffigineqanngitsoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Aalajangersakkap erseqqissarpaa innuttaasut innarluutillit tamarmik, ukiui apeqqutaatinnagit, utoqqalinermut atatillugu piginnaasatigut annikilliliinerit aammalu utoqqaat illuini najugaqarneq apeqqutaatinnagit, pineqartunut ilaatinneqartut. Anguniakkap annertusineqarnissaa pineqanngilaq. Utoqqalineq nammineerluni ataavartumik pisinnaassutsimik annikillisinneqarnermik, siunnersuut manna naapertorlugu tapersersorneqarnissamut tunngavissiisumik, kinguneqartitsineq ajorpoq.

”Kapitali 2: Akisussaaffik aamma aaqqissuussaaneq

Kommunalbestyrelsip pisussaaffi

Kommuneqarfik Sermersuumit eqqumaffigineqaaqquneqarpoq § 5-imi aamma tassunga oqaaseqaatini kommunalbestyrelsip pisussaaffiisa aamma peqqinnissaqarfiup pisussaaffiisa akornanni erseqqissumik killiliisoqarnera. Inatsisissatut siunnersuummi saqqummiussinermi erseqqissumik saqqummiunneqanngillat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Aalajangersakkat aamma nassuiaatit kommunalbestyrelsip pisussaaffiinik imaqarput, peqqinnissaqarfiup pisussaaffiinik pinnatik.

” § 6, imm. 2, nr. 1, pillugu Kommuneqarfik Sermersuumit kissaatigineqarpoq, inuunerissaasunik oqaloqatiginninnerit sunik imaqarnersut itisilerneqassasoq. Innuttaasunit amerlasuunit Freudip eqqarsartaasia ilisimaneqartoq tunngavigalugu taaguut paasineqartarpoq, tassa sakkortuunik nalaataqarsimanermik suliarinninneq, kisianni taaguut taanna siammasinneruvoq, aamma taassuma inatsimmi ersersinneqarnera naapertuutissaaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 6, imm. 2-mut oqaaseqaatit takukkit: ”Inuup innarluutillip ataasiakkaap pisariaqartitai kiisalu qanigisaasa pisariaqartitai apeqqutaatillugit, katsorsaannermut tunngasunik oqaloqatigiinnerit ulluinnarni pissutsit pillugit imaluunniit innarluuteqarluni inuunerup qanoq ittuunera pillugu il.il. imaqarsinnaapput.

Katsorsaalluni oqaloqateqarnerni makku ilaasinnaapput:

- *Tarnip pissusianik ilisimasalimmik oqaloqateqartarnerit.*

- *Tarnikkut ikiorsiisartumik oqaloqateqartarnerit.*
- *Timimik sungiusaasumik oqaloqateqartarnerit.*
- *Pillorissaasumik oqaloqateqartarnerit.*
- *Suliamik ilisimasalimmik attuumassutilimmik allamik oqaloqateqarnerit.”*

”Kommuneqarfik Sermersuumit § 7 arlalinnik tunngaveqarluni ajornartorsiuteqartutut isigineqarpoq.

Siullertut inatsisissatut siunnersuummi matumani aamma meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsimmi pinaveersaartitsinermik suliniutit imminnut ataqatigiinnerat erseqqinngilaq. Tulliatut kikkunnnulluunniit kinaassutsimik aamma ammasumik siunnersuinerimik ujaasisunut piumasaqaatit, suliaasaavoq aningaasartuuterpassuarnik nassataqartoq. Taanna qanoq aningaasalersorneqassanersoq erseqqinngilaq. Kommune isumaqarpoq, § 7 imm. 4 nr. 3, ilaqutariinnut pilersaarusiornermik siunnersuineq kommunimit suliaasaanngitsoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Paasissutissaanngilaq sooq kinaassutsimik isertuussilluni aamma ammasumik siunnersuineq aningaasartuutininik oqimaatsumik suliaqassasoq. Aamma ilaqutariit pilersaarusiornernannut tunngatillugu siunnersuineq § 7, imm. 4, nr. 3 naapertorlugu kommunip suliaasarivaa. Assersuutigalugu ilaqutariit tamarmut siunnersorneqarnissamik pisariaqartitsisinnaapput, ilaqutariit meeqqamik innarluutilimmik immikkut ittumik isumassorneqarnissamik pisariaqartitsisumik meerartaarsimappata, taamaalillunilu ulluinnarni suliaassat pilersaarusiornernat allanngortariaqalerpat. Aamma ilaqutariinni ilaasortaajutoorneq pissutigalugu innarluuteqalersimappat, ilaqutariit inuuneranni ileqqut aaqqissuussinerillu allanngortariaqarsinnaammata ilaqutariit pilersaarusiornernannut tunngatillugu siunnersorneqarnissamik pisariaqartitsisoqarsinnaavoq, siunertaralugu ilaqutariinniittut tamarmik, ilanngullugu ilaqutariinni ilaasortaajinnarluutilinngorsimasoq, ilaqutariit inuunerannut peqataasutut misigisinnaaniassammata.

”Tapersersorneqarnermut pisinnaatitaaffik

§ 9 pillugu Kommuneqarfik Sermersuumit malugineqarpoq, innuttaasoq sapinngisamik inissiami innuttaasup toqqarsimasaani najugaqarsinnaaqqullugu kommune tapersersuinerimik tunniussaartoq. Oqaaseqaatini erseqqissarneqarnerusariaqarpoq, inissiatut neqeroorutininik amerlanernik pilersitsiniarnermut tunngassuteqanngitsoq, kisianni ikorfartuinerimut tunngassuteqartoq, inissiamut allanngortiterinerit aamma iluaqusersuutit ilanngullugit innuttaasup nammineq angerlarsimaffimminiissinnaanera eqqarsaatigalugu. Kommunimit innersuussutigineqarpoq, oqaaseqaatit erseqqissarneqassasut, nammineq kissaatigisatut inigisamik toqqaasinnaanermut pisinnaatitaaffik nammineq inigisamut tunngassuteqarmat aamma najugaqarfittut neqeroorutit

pineqannginnerat, tassungalu suliamik ingerlatsisup tamakkiisumik isiginnittaaseqarluni naliliinera tunngavigineqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

§ 9-mut nassuiaatini allassimasut naapertorlugit inuit innarluutillit najugaqarfissaminnik toqqaanissamut, kiisalu sumi kinaanerlutillu najugaqarnissaminnut periarfissaqarnissaat qulakkeerneqassaaq, allat assigalugit. Aamma aalajangersimasumik najugaqariaaseqarnissamik pisussaafileernejassanngillat, innarluutillit pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaanni artikel 19, litra a naapertorlugu.

Aalajangersakkap siunertarinngilaa inuit innarluutillit najugaqarfissamik toqqaanissamut tunngatillugu inuit innarluuteqanngitsut sinnerlugit amerlanerusunik imaluunniit ikinnerusunik pisinnaatitaaffeqarnissaat. Aalajangersakkami aalajangersarneqarpoq inuit innarluutillit sapinngisamik nammineq kiffaanngissuseqarlutik najugaqarfissamik toqqaanissamut tapersersorneqarnissamut pisinnaatitaaffeqarnerat.

”§ 9, imm. 2 pillugu kommune siunnersuuteqarpoq, ”aaqqissuussinerit akuerineqarsinnaasut atorlugit periarfissaappat” ilanngunneqassasoq, taamaaliornikkut inoqarfimmi najukkami pissutsit naapertorlugit ikiorsiissutinik suliaqartoqarsinnaanera periarfissanngoqqullugu. Kommunimit ilanngullugu malugineqarpoq, paragrafimik taassuminnga aamma pisinnaatitaaffimmik ilanngussineq inigisat allanngortinnissaannut aningaasartuutit qaffariaataannik nassataqassammat. Tassunga inatsisissatut siunnersuutikkut aningaasaliisoqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

§ 9, imm. 2-mut nassuiaatini allassimasut ukuupput: ”Imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq, imm. 1 naapertorlugu naammattumik tapersersuisinnaaneq periarfissaanngippat, inuk naleqquttumik tapersersorneqarnissamut pisinnaatitaaffeqarpoq najugaqarfimmi neqeroorummi. Najugaqarfimmi neqeroorut inuup pisariaqartitai immikkut ittut naapertorlugit ilusilersorneqassaaq, Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu tapersersuineri siunertat isiginiarlugit. Taamaattumik inuup innarluutillip kommunip avataani najugaqarfissatut neqeroorummiinnissaa pisariaqarsinnaavoq. Aalajangersakkap malitsigaa, inuk innarluutilik najugaqarfissatut neqeroorummi, inunnik innarluutilinnik sullitaqartumi, aammalu assersuutigalugu utoqqaat illuanniinngitsoq, sapinngisaaq malillugu neqeroorfigineqassasoq.

Aalajangersakkap inissiamut allannguutitut aningaasartuutit annertunerulernissaannik kinguneqarnissaa nalilernerqanngilaq.”

”Illersuisoqarnermik aaqqissuussineq

Kommuneqarfik Sermersuumit § 10-mut oqaaseqaatinut tunngatillugu, illersuisunik piginnaasaqartunik atorfinitsitsisoqarsinnaatinnagu kommunip qanoq iliornissaanut ilanngussatut ilisimatitsissummik ilanngussisoqassasoq kissaatigineqarpoq. Kommunimit ukiuni arlaqartuni illersuisumik aaqqissuussinermik pilersitsiniarluni misiliigaluarpoq, kisianni illersuisunik sulisussarsiniarneq unammillernarpoq.

Illersuisut suliatigut piginnaasaannut piumasaqaatit, taakkununga ilanngullugit illersuisunngorniarluni pikkorissarneq piviusorsioertunganngillat aamma illersuisunik atorfinitsitsiniarluni tunngavissamik annikippallaartumik suli annikinnerulersitsipput. Kommunimit siunnersuutigineqarpoq, oqaaseqaatini ilanngunneqassasoq, illersuisoq atorfinitsinneqarsinnaasoq illersuisutut pikkorissarsimanngitsoq, kisianni illersuisutut pikkorissarnermik ingerlatsissasoq pikkorissarneq neqeroortigineqariapat.

Illersuisut sullissinermi innuttaasut pisinnaatitaaffiini qulakkeerinnittussatut sulinerat kommuninillu akilernerqartarnerat, kommunimit ajornartorsiuteqartutut isigineqarpoq. Suliassaq suliffeqarfimmit kiffaanngissuseqartumit ingerlanneqartariaqartoq kommunimit innersuussutigineqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Aalajangersagaq Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 24-mik nangitsineruvoq, aammalu Inatsisartut inatsisaata atuutilerneranut atatillugu kommuninut illersuisumik aaqqissuussinermut (bisidderordning) aningaasat immikkoortinneqarsimapput.

Illersuisumik aaqqissuussinerup tapersersorneqarnissaa anguniarlugu aningaasanut inatsimmi konto pingaarneq 34.01.08 Innarluutilinnut tunngasuni pikkorissaanerit aamma ilinniaqqinnerit aqqutigalugit aningaasaliissutit immikkoortinneqarsimapput. Ukiuni siuliini Illersuinermut Oqartussaqaarfik aamma NIIK (innarluutillit peqatigiiffiat nuna tamakkerlugu atuuttoq) suleqatigiillutik illersuisunut pikkorissaanerit ingerlanneqartarsimapput.

Illersuisumik aaqqissuussinerup piviusumik atuutsinneqarnissaa ajornakusoormat, pissutigalugu illersuisut ikittuinnaammata, assigiinngitsunik eqqarsaatigisariaqarpoq, ilaatigut illersuisussanik amerlanerusunik pissarsiorneq, illersuisut piginnaasaannik ineriartortitsineq aammalu pisariaqassappat illersuisumik aaqqissuussinerup allatut aaqqissuunneqarnissaa.

Eqqarsaatigisassat taakku ilaatigut kommunit aamma innarluutillit peqatigiiffii suleqatigalugit ingerlaqqiffiusumik oqaloqatigiinnermi ilaatinneqassapput.

§ 10-mi aalajangersagaq una ilanngunneqarpoq: "Inuit innarluutillit kommunip illersuisumik aaqqissuussineraneersut saniatigut inuit allat illersuisussatut toqqarnissaat pisinnaatitaaffigaat."

Illersuisut innuttaasut suliassanik sularinninnermi pisinnaatitaaffinik qulakkeerrinnittussat kommuninit atorfinitsinneqarlutillu akissarsiaqartinneqartarnerat ajornartorsiutaanaviannngitsoq nalilernerqarpoq. Meeqqanut illersuisut aamma Inatsisartut inatsisaat meeqqanik tapersersuinnermut tunngasoq naapertorlugu kommuninit aningaasalersorneqartarput.

"Suliat pitsaassusissaannut allaaserisat

§ 11-mut oqaaseqaatit itisilernerqarput, suliat pitsaassusissaannut aalajangersaanernut tunngavissaqannginnera, taakkua inatsisitigut piumasaqaataasunik imaluunniit sammisanut inatsisit avataaniittunut tunngasut pillugit. Kommuneqarfik Sermersuumit kissaatigineqarpoq itisilernerqassasoq suliat pitsaassusissaanni sullissinerup qaffasissusiat inatsimmi piumasaqaataasuni qaangerneqarsinnaanersoq. Ass. piffissami matumani kommunimit innuttaasut piginnaasakillisimasut namminneerlutik nivassinnaannngitsut illuisa silataanni nivannermik ingerlatsisoqartarpoq, oqaaseqaatinilu oqaaseqatigiit imaattut "*Suliat pitsaassusissaat Inatsisartut inatsisaanni sinaakkusiussat iluanniissapput*", taamaattumik erseqqinngilaq, kommunit sulii taamaaliorinnaanersut Inatsisartut inatsisaanni nivattarnerup oqaaseqaatigineqannginnera pissutigalugu."

Naalackersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqarpoq.

Oqaasertaliussat paasiuminaatsut peerneqarput.

"Oqartussaaffeqartutut akisussaaffik ataatsimoorussaq

Kommune isumaqarpoq, pisortat ataatsimoorussamik IT-mik aaqqissuussamik peqarnerat pitsaasuusoq, taamaaliornikkut aaqqissuussaq assigiittoq pisortat suliffeqarfiutaanni atorneqaqqullugu. Kommunimit aamma isumaqartoqarpoq, IT-mik aaqqissuussamik ataatsimoorussaq peqarnermut pinngitsoorneqarsinnaanngitsoq, kommunimit § 97-imi [maanna § 96] kisitsisitigut paasissutissat taaneqartut tunniussisinnaanera.

Taakku saniatigut kommunimit § 12-imi erseqqissaaneq kissaatigineqarpoq, pisortat ataatsimoorussamik IT-mik aaqqissuussaat sunut atorneqassanersoq, taakkununga ilanngullugu; sullissineq, naatsorsuineq, akiliuteqarneq, inissiinernut akiliutissatut naatsorsukkat, aningaasaqarnermik malittarinninneq, isumaqatigiissutinik aqutsineq, najugaqarfittut neqeroorumi ulluinnarni journalimut allattuineq imaluunniit allat.

Kommunimit pingaaruteqarluinnartutut isigineqarpoq, IT-mik aqqissuussamik nutaamik suliamik ingerlatsisoqassasoq, inatsit atuutsinneqaleqqunagu, aqqissuussaq suli naammassineqanngitsoq, misilerarneqanngitsoq aamma sulisut suli ilinniartinneqanngitsut. Kommunimit ernummatigineqarpoq, ingerlatsineq pisortanit ikiorsiissutit aamma suliffissarsiornermi ikiorsiissutitut inatsimmut atasumik IT-mik aqqissuussamik atulersitsinermut assingusumik unammillernartorsiornartigissasoq. Tassunga atasumik kommunimit erseqqissaatigineqarumavoq, § 100-mi [maanna § 99] piffissaliussaq piviusorsiortuunngitsoq, misilittakkat ersersimmassuk pisariaqartitsinerup qulaajarneqarnera, pisiniarneq aamma IT-mik aqqissuussamik sivilisussuseqassasoq sulisunillu tassannga atugaqarnissaannik ilinniartitsineq atulersitsinerlu ukiunik arlalinnik sivilisussuseqassammat.

Kommuneqarfik Sermersuumit malugineqarpoq, § 12-imut oqaaseqaatini ESDH-mik aqqissuussaq aamma GetOrganized taaneqannginnerat. Kommunimit pisariaqanngitsutut tulluurtuunngitsutullu isigineqarpoq suliffeqarfiit aalajangersimasut imaluunniit tunisassiat aalajangersimasut inatsimmi imaluunniit taakkununga oqaaseqaatini taaneqarnerat. Kommunimit siunnersuutigineqarpoq, pisiniartarfinnut aalajangersimasunut innersuussutit imaluunniit applikationit piiarneqassasut, aamma Naalakkersuisut kommuninik suleqateqarlutik aqqissuussamut piumasaqaataasussanik inissiissasut, taakkualu neqerooruteqartitsinermik ingerlatsiffigineqarlutik.

Kommuneqarfik Sermersuumit naatsorsuutigineqarpoq IT-mik aqqissuussamik nutaamik suliaqarnermi piumasaqaatinut erseqqissaanermik suliamut peqataatinneqarnissaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

§ 12-mut nassuiaatini oqaatigineqarpoq: “... ataatsimoorussamik pisortat IT-atortorissaarutaannik innarluutilinnut tunngasunik suliaassanik suliarinninnermut atugassamik pissarsinissaq ineriartortitsinissarlu Naalakkersuisut akisussaaffigissagaat. Tamanna kommunit qanittumik suleqatigiinnerisigut ingerlanneqassaaq.”

”Pissassarfik

Siunnersuummi § 13-imut oqaaseqaatini kommuninut atasumik Pissassarfiup iliuuserisinnaasai allaaserineqarput, taakkununga ilanngullugit § 13-mi nr. 1, nr. 2 aamma nr. 6. Kommuneqarfik Sermersuumit qulaajarneqarusuppoq, qanoq ililluni naliliisoqartassanersoq, suliaassat suliarineqarsinnaasut Pissassarfiup qaqugukkut suliarisassanera pillugit, pisuni taakkunani kommunit ilisimasamik suliaasamullu nukissamik pisariaqartumik peqartinnagu, taamaattumillu ikiorneqaqqulluni saaffiginnikkaangat. Kommunimit innersuussutigineqarpoq, suliaassat-suliarineqarsinnaasut allanngortinneqarsinnaasut suliaasanut-suliarineqartussanut.

§ 13, nr. 1 eqqarsaatigalugu, Kommuneqarfik Sermersuumit malugeqquneqarpoq, aalajangiisoqarnera pillugu kommune pisussaaffeqartoq naammagittaalliornissamut periarfissanik

innuttaasunut paasissutissiissalluni. Kommunimit kissaatigineqarpoq, Pissassarfiup naammagittaalliuteqarnissamut periarfissanik ilitersuinissamut pisussaaffia kommunip pisussaaffianit sutigut allaanerunersoq erseqqissineqaqullugu. Pissassarfik aamma kommune naammagittaalliuteqarnissamut periarfissanik siunnersuinissamut ilitersuinissamullu assigiissuni pisussaaffeqarpata, tamanna paragraffimi erseqqissarneqaquneqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 13-imi Pissassarfiup suliaasai arlalippassuit allattorneqarput, taakkulu tamarmik Pissassarfiup isumagissasarai. § 13, imm. 1, nr. 1-imut tunngatillugu: ”Inuit innarluutillit taakkualu qanigisaat siunnersorneqarnissartik ilitersuiffigineqarnissartillu pillugit Pissassarfimmu qinnuteqarsinnaanerai imm. 1, nr. 1-imi takuneqarsinnaavoq. Aalajangersagaq manna malillugu siunnersuinermit ilitersuinermit ilaatigut inatsisip massuma paasineqarnissaa imaluunniit atorineqarnissaa pillugu saaffiginnissutit pineqartunut ilaasinnaapput. Tassunga atatillugu kommunalbestyrelsen tapersersuinissaq pillugu aalajangiineranut Pissassarfik naammagittaalliorsinnaanermut periarfissaq pillugu aamma siunnersuisinnaavoq.” Pisussaaffik tamanna atuutsineqassaaq inuit innarluutillit taakkulu qanigisaasa siunnersorneqarnissamik ilitersorneqarnissamullu siunertaqarlutik Pissassarfimmu saaffiginninneranni.

Kommunip siunnersuinissamut ilitersuinissamullu pisussaaffia, ilanngullugu tapersersuinissamik aalajangiinerit pillugit naammagittaalliornissamut periarfissaq, suliaasani tamani atuuppoq.

”Kapitali 3: Suliamik ingerlatsineq aamma iliuusissatut pilersaarutit

Suliamik suliarinninnermit periutsit

Kommuneqarfik Sermersuomit suliamik ingerlatsinermut akunnernik 48-nik piffissaliussaq, § 16 imm. 5 inn. piviusorsiunngitsutut ajornartorsiuteqartutullu isigineqarpoq, kommune sulisoqarniarnikkut ima inissisimanngimmat akunnernik 48-t iluanni akissuteqarsinnaalluni aamma tapersersuinermit pisariaqartitsinermik naliliisinnaalluni, pingaartumik piumasaqaat sapaatip-akunnerata naanerani imaluunniit nalliuttuni saqqummiunneqarpat. Saaffiginnissutit taakkuninnga akissuteqarnissamut piareersimanissamuinnaq kommunini ataasiakkaani ukiumut sulisinnaassutit arlalinnik piumasaqaatitaqarpoq, kisianni aamma tapersersorneqarnissamut naliliinermut, ilanngullugu tapersersorneqarnermit pisariaqartitsisinnaasoq ornillugu angalaneq. Suliaasanut ikittunnguanut taakkuninnga kommunini tamani sillimasuunermik atuuffinnik pilersitsisoqarnissaa piviusorsiunngitsutut naapertuutinngitsutullu pissuseqarpoq. Kommunimit nalinginnaasumik malugineqarpoq, suliamik ingerlatsinermut piffissaliussat sukanganerit suliamut sullissinermut aningaasanik amerlanernik piumasaqaatitaqarnerat. Assersuutigalugu § 16 imm. 6 innersuussinermi kukkuneq, allassimammat imm. 4, tassani imm. 5-imik allaqqasussaavoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Nalilerneqarpoq tapersersuinissamik aalajangiinissamut piffissaliussaq nal. akunneri 48-t naammaginatut sivilissuseqartut, pissutsini tapersersuinissamik pisariaqartitsineq pilertortumik atuuppat.

§ 16, imm. 6-imi imm. 5-imut innersuussineq ilanngunneqarpoq.

”Kommunimit tikkuarneqarpoq, § 17 ”Kommunalbestyrelse immikkut ittumik immikkuullarissumillu inunnut innarluutilinnut iliuuseqartassaaq, taanna immikkut atugarliuteqartut nalilerneqarpat” oqaaseqatigiit siammasissorujussuarmik paasineqarsinnaapput, inatsimmi erseqqissarneqanngitsoq. Oqaaseqatigiit siammasissorujussuarmik paasineqarsinnaanerisigut kommunimit sullissinerup qaffasissusia aalajangersaruminaappoq. Kommunimit isumaqarfigineqarpoq, assersuut ”(...) ilaqutariinni, angajoqqaat illugiillutik tarnikkut innarluuteqartut, taamaattumillu meeqqaminnut naammattumik paaqqutarinninnermik isumassuinnermillu tunniussisinnaannginnerat aarlerinaateqarpoq”, suliasaqarfik inatsimmut atasumik ilanngutissallugu eqqortuunngilaq, assersuummi pineqarmat meeraq sumiginneqartoq, taamaattumillu tunngaviatigut innarluutilinnut suliamut tunngassuteqanngilaq. Taanna aamma kommunip suliasaatut nutaatut ilanngunneqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut tassunga Naalakkersuisut aningaasanik atugassiissuteqanngillat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Aalajangersakkap siunertaraa erseqqissaatigissallugu, inuit innarluutillit immikkut illersorneqarnissamik pisariaqartitsisut immikkut ittumik aamma immikkut annertuunik suliniuteqarfigineqarnissamik pisariaqartitsimmata. Suliniutinik pisariaqartinneqartunit amerlanerusunik aallartitsisoqarnissaa siunertaanngilaq.

§ 1, imm. 2 naapertorlugu inuk innarluutilik ataatsimoortumik ataqatigiisumillu suliniuteqarfigineqassaaq, taassuma pisariaqartitaanut naapertuuttumik. Inuit innarluutillit immikkut illersorneqarnissamik pisariaqartitsisut eqqarsaatigalugit tamanna isumaqarsinnaavoq suliniutip oqartussaasut arlallit akornanni suleqatigiinnermik imaqarnissaa pisariaqartoq, taamaalilluni assersuutigalugu inissisimaffik najugaqarfiullu aamma peqqinnermut tunngasut suliniummuteq ilanngunneqarlutik.

”Kommunimit malugineqarpoq § 19 imm. 2, aalajangiinnermut qaammatinik 2-nik piffissaliussineq eqqunneqaqqullugu, innuttaasut innarluutilik tapersersorneqarnissamut pisariaqartitsisinnaasoq kommunimit paasineqareerpat. Kommunimit kissaatigineqarpoq, peqqinnissaqarfiup paasiniaaqqissaarneranut piffissaliussamik ilanngussisoqassasoq, kommunimit

pinngitsoorneqarsinnaanngimmat peqqinnissaqarfiup paasiniaaqqissaarneranit paasissutissanik pissarsinissaq.

Kommunimit siunnersuutigineqarpoq, ”aalajangiisoqassaaq” allanngortinneqassasoq ima ”aalajangiinnermut apeqqutaavoq”, pissutigalugu innuttaasoq tapersersorneqarnermik pisariaqartitsippat imaluunniit pisariaqartitsinngippat qanorluunniit aalajangiisoqartussaammat. Allanguinermik taassuminnga ingerlatsisoqassappat, oqaaseqatigiinnut tulluuttunut ”ilanngullugu iliuusissatut pilersaarummik allattoqartariaqarpoq” ilanngunneqassaaq ”innuttaasoq tapersersorneqarnermik tunineqarpat.”

Naggataatigut kommunimit siunnersuutigineqarpoq § 19-imut imm. 3-mut oqaaseqaatit 2-mit 3-mut allanngoqqullugit, taamaalillutik oqaaseqaatit sinnerinut kiisalu inatsimmi oqaasertat sinnerinut tulluuartooqqullugit.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siunnersuut manna peqqinnissamut inatsisinik malittarisassiorsinnaanngilaq, taamaattumillu peqqinnissaqarfiup misissuinissamut piffissaliussaanik aalajangersaasinnaanani.

Kommunip imm. 2-mi oqaaseqatigiit aappaanut allannguutissatut siunnersuutaa ilanngunneqanngilaq, tassami aalajangersagaq erseqqissumik oqaasertalersugaammat.

§ 19, imm. 3-mut nassuiaatini “3”-miit “2”-mut allannguut ilanngunneqarpoq.

”Kommunimit siunnersuutigineqarpoq, § 24-mut aamma ikaarsaariarneq §§ 40-41 allaaserineqartoq ilanngunneqassasoq iliuuseqareernermi malinnaanermut tunngasoq. Tamanna matuma ataani itisilerneqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 24, nr. 2.-mut ilanngunneqarput.

”Paasissutissanik paarlaasseqatigiinneq

§ 26 imm. 3-mi, imm. 1-imut innersuussineq imm. 2-mut naqqinneqartariaqarpoq.

§§ 26-27 pillugit Kommuneqarfik Sermersooq siunnersuuteqarpoq kinguniusussat pillugit

”tunnusseqqinneq” naqqinneqaqqullugu imaalillugu ”paarlaasseqatigiinneq”, taamaaliornikkut oqaaseqatigiit inatsimmi aamma oqaaseqaatini assigiileqqullugit, soorluttaaq paarlaasseqatigiinneq illugiissut annermik inissaqartinneqarnerannik imaqarnera pissutigalugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 26, imm. 3-mi innersuussineq imm. 2-mut iluarsineqarpoq.

Allannguinerup malitsigisaanik "paarlaasseqatigiinnermut" iluarsineq ilanngunneqanngilaq, tassami siunnersuut manna inatsisinik allanik siunnersuummi matumani pineqanngitsunik maleruagassiuussinnaanngimmat.

”§ 28, Kommuneqarfik Sermersuumiit isornartorujussuurtut isumaqarfigineqarpoq. Kommunimit malugineqarpoq, ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnik pilersitsineq ingerlatsinerlu Naalakkersuisunit suliaasaasoq.

Inatsisissatut siunnersuutikkut kommunit ulloq unnuarlu neqeroorutaagallartunik pilersitsinissaminut pisussaaffilerneqassapput (§ 28 inn.) aamma neqeroorutininik ataavartunik ingerlatsinissaminut periarfissinneqassapput (§48, imm. 2 inn.). Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup ataani neqeroorutininik ineriartortitsinnermut sanilliussineq tunngavigalugu (naak inatsisitigut pisussaaffiusoq) kommunimit imaassorineqarpoq, ulloq unnuarlu neqeroorutininik ingerlatsinnermik suliaasaq Naalakkersuisunit nuukkiartuaartinneqartoq qitiusumiillu illuarkkiartuaartinneqartoq.

Taamaaliorneq aaqqiissutaasinnaavoq pitsaanerusoq maannakkut neqeroorutininik atuuttoqannginneranit. Taamaattoq suliaasaq qitiusumi inissisimanera pissutissaqarpoq, aamma siunnersuut taassumalu ineriartortinneqarnerata ilaanut tunngasortai aarlerinaateqarput, innuttaasut ajornerusumik inissisimalersinnaanerannut taakkua piginnaanikillissutigisimasaannut siunnerfilimmik neqeroorummik pissarsisinnaanerata eqqarsaatigalugit.

Kommune isumaqarpoq, utaqqiissaasumik inissiivinnut akisussaaneq Isumaginninnermut Aqutsisoqarfinni (Naalakkersuisut) inissisimasariaqartoq, tassani ulloq unnuarlu neqeroorummik ingerlatsinissamut misilittagaq pisariaqartoq pineqarmat. Taassuma saniatigut Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik neqeroorutininik nutaanik pisariaqartitsinnermut paasissutissanik pissutissanillu pisariaqartutissat pissarsinissaa pissutissaqassammat. Kommunit neqeroorutaagallartunik pissarsissappata, tapersersorneqarnermik eqqortumik tunniussisinnaasunik, taassuma aningaasalersorneqarnera inatsisissatut siunnersuummi aningaasaqarnikkut kinguniusussanut naatsorsorneqassaaq. Inatsisissatut siunnersuummi suliniummot pineqartumut aningaasaliissutit ilanngunneqanngillat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq, aalajangiissut ulloq unnuarlu neqeroorummik pilersitsinissamut tunnganngimmat, kisianni utaqqiissaasumik inissiiviugallartussamik soorlu nammineq angerlarsimaffik imaluunniit kommunip najugaqatigiiffittut neqeroorutaanni inissikkallarnissaq pineqarpoq.

” Kapitali 4: Taperseeriaatsit

Qanigisaasup inummik innarluutilimmik paaqutarinninnera

§ 30, imm. 3 pillugu kommunimit malugineqarpoq, piffissaliussap taassuma piumasaqaatitarigaa

Isumaginninnermik Aqutsisoqarfiup (Naalakkersuisut) piffissaliussami assingusumi neqeroorummik pilersitsisinnaanerat.

“Ikorfartorti

Kommuneqarfik Sermersuumit § 32-mit ”najugaqatigiiffik, najugaqarfik illersugaasoq imaluunniit utoqqarnut paaqqutarinniffik” peerneqarnissaat kissaatigineqarpoq. Taakkunani ikorfartortinik atugaqarneq isumassaqaanngilaq, najugaqartut ikiorneqarnissaannut suliamik ingerlatsisut atorfeqartinneqarnerat pissutigalugu. Ikorfartuineq paaqqutarinniffiit suliassaasa siunertaasalu ilagaat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqaanngilaq.

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 42-mi atuuttoq takuuk: ”Inummut innarluutilimmut, pingaarutilimmik timikkut, tarnikkut, silassorissutsikkut imaluunniit malugisaqarsinnaanikkut piginnaanikillimasumut, nammineq angerlarsimaffimmini nammineersinnaanissamut, najugaqatigiiffimmi imaluunniit najugaqarfimmi illersugaasumi isumaginninnikkut perorsaasumit tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsisumut, tapersersortitut ikiortimik kommunalbestyrelse neqerooruteqassaaq.”

Siunnersuummi matumani § 32-mi tapersersuinissaq inummik tapersersuisumik (støtteperson) il.il. aamma utoqqaat paaqqinnittarfiini najugaqartunut innarluutilinnut atuuttussanngorlugu annertusineqarpoq.

”Ingiallorteqarneq

Kommuneqarfik Sermersuumit kissaatigineqarpoq § 33, sammisat aamma aaqqissuussat imm. 2 inn. ”najugaqarfittut nunagisap avataani” pineqartillugu, Kalaalit Nunaata avataani sammisat aaqqissuussallu aamma pineqarnersut erseqqissarneqassasoq. Aalajangersakkat piusut siammarneqarnerannik imaqarpoq, aningaasartuutit amerlissutaannik nassataqartoq, inatsisissatut siunnersuummi qanoq aningaasalersorneqassanersoq taaneqaanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqarpoq.

”Nuunnissamut ikiorsiissutit

Erseqqissarneqartariaqarpoq, akiliuteqartussaataaneq qanoq innersoq, meeqqap aamma angajoqqaat/angajoqqaatut oqartussaaffilik eqqarsaatigalugit. Kommunit akunnerminni akiliuteqartussaataanerit Inatsisartut peqqussutaani (nr. 2 12. juni 1995-imeersoq) nutarterlugu erseqqissarneqartariaqarpoq.

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siunnersuut manna kommunit akornanni akiligassanik pisussaaffiit pillugit Inatsisartut peqqussutaanni aalajangersarneqartunik maleruagassiinngilaq.

”Eqimattat tunngavigalugit tapersersuineq

Kommuneqarfik Sermersooq naliliivoq, § 35 suliniutaasoq aningaasartuuterpassuarnik imaqartoq, aningaasaliissutiniq amerlanerusunik piumasaqaatitaqartussaq. Kommunimit isumaqarfigineqarpoq kukkunerusoq eqqumiillunilu, Naalakkersuisunit missiliuussisoqarmat, eqimattanut tapersersuinerimik eqqussinikkut aningaasanik sipaartoqassasoq.

Kommunimit sullineqartussat annertussusiat annertuumik ernummatigineqarpoq, tassani innuttaasup ilaqutai aamma ilanngunneqarmata.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Qulaani Naalakkersuisoqarfiup akisussaaffeqartup akissutaa innersuussutigineqarpoq.

”Inummut piffissaligaasumik tapersiineq

Kommuneqarfik Sermersuumit § 36-mut oqaaseqaatini oqaasertaliussat ”piginnaanikillinerimik ineriartortitsisinnaanermut aarlerinartorsiorneq” assut ersarinngitsutut isigineqarpoq. Tunngaviatigut inuit kikkulluunniit taamannak inissisimasinnaapput. Kommunimit siunnersuutigineqarpoq, § 36 peerneqassasoq, neqeroorutit naapertuuttut § 32 naammassineqareernerat pissutigalugu. Suliniutip saqqummiunneqarnera tunngavigalugu aningaasartuutit naatsorsorneqarnissaat ajornakusoorpoq. Eqqumiiginarpoq, Naalakkersuisut suliniummut aningaasaliissutiniq illuartitsinngivissimanerat.”.

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

§ 32-mi tapersersuinerimut periuseq ataaseq kisiat aalajangersarneqarpoq. § 36-imi inuit innarluutillit pisariaqartitaat naapertorlugu tapersersuinerimut periutsit assigiinngitsut arlallit ilaatinneqarput.

”Ikiorssiissutit allat

Kommuneqarfik Sermersuumit ajornartorsiutaasorineqarpoq, § 38 imm. 1 nr. 1-imut oqaaseqaatini allanneqarmat, iluaqusersuutiniq agguassinerimut ilitersuummik takkuttoqarumaartoq, isumaginnittoqarfiup aamma peqqinnissaqarfiup akornanni suliaassat aningaasaliissutillu agguataarnerannik aalajangersaasussamik. Immikkoortiterineq taamaattoq inatsit imaluunniit nalunaarut aqqutigalugu pisarpoq, aamma taamaattumik tusarniaassutigineqassaaq, soorluttaaq

immikkoortitsinerup aalajangersimasup aningaasaqarnikkut kingunerisassai naatsorsorneqartariaqartut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 38, imm. 1, nr. 1-imut nassuiaatini ilitersuineq pillugu allassimasut peerneqarput.

”Iltersuineq kisimi inatsimmik paasinnittaatsimut ikiuunnertut isigineqartariaqarpoq, inatsisitut kisimiittutut isigineqarnani. § 38, imm. 1, nr. 2, nassataraa ”inigisap aaqqissuunneqarnera” imaalillugu ”inigisap allanngortinneqarnera” allanngortinneqarnera.

Kommunimit malugineqarpoq, tamanna suliassatigut aningaasaqarnikkullu siammasissorujussuarnik imaqarsinnaasoq. Aammattaaq siunnersuummi suliniummut tassunga aningaasartuutit amerlinerannut aningaasaliisoqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Aalajangersakkap inissianut allannguutinit aningaasartuutit annertunerulernissaannik kinguneqarnissaa nalilerneqanngilaq.

”Kapitali 5: Suliniuteqareermermi malinnaaneq (efterværn)

Kommunimit § 2 nr. 6-ip *Suliniuteqareermermi malinnaaneq* pillugu nassuiarneqarnera isumaqataaffigineqanngilaq. Meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsimmi suliniuteqareermermi malitseqartitsineq nassuiarneqareerpoq, taanna siunnersuummi matumani nassuiaammut assingunngilaq.

Meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsimmi suliniuteqareermermi malinnaaneq tassaavoq suliniuteqarnerup tallissutaatut tapersersuinermit aaqqissuussinerit. Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmi innuttaasut naalungiarsuunerannit toqunissaasa tungaannut malittarineqarnerannik nassataqarmat, *suliniuteqareermermi malinnaaneq* taassallugu isumassaqaanngilaq, innuttaasoq inuunermini qaqugukkulluunniit eqqortumik tapersersorneqartussaammat.

Kommune ilanngullugu isumaqarpoq, 16-inik ukioqalerneq suliniutinik taakkuninnga aallartitsinissaq kingusippallaartoq.

Paarlattuanik kommunimit siunnersuutigineqarpoq, §§ 40-41 imarisaat § 24 imm. 1 nr. 5 imaluunniit nr. 6-imut ilanngutsinneqassasut, tassani aalajangersarneqareerpoq, meeraq inuusuttoq inersimasutut inuunissaminut piareersarneqassasoq.

§ 41, imm. 3 kommunimit isumassaqaartinneqanngilaq tassunga tunngatillugu oqaaseqaat innersuussutigalugu, matumani oqariartaatsimut suliniuteqareermermi malinnaaneq pineqarmat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Taaguut “kingunerisaanik tapersersuineq” meeqqanik tapersersuinnermut Inatsisartut inatsisaanni aamma siunnersuummi matumani atorineqarluni inersimasunngornermut ikaarsaarnermi tapersersuinnermik imaqarpoq, kisiannili tamatuma saniatigut meeqqanik tapersersuinnermut inatsimmi aamma siunnersuummi matumani malitseqartitsisarneq tiguneqartut aamma siunertaa assigiinngillat.

Taaguut “kingunerisaanik tapersersuineq” siunnersuummi matumani atorineqartuuvog taaguummik pitsaanagerusumik peqartoqanngimmat.

§ 40-mut nassuiaatini uku erseput: “Aalajangersakkap siunertaraa kommunalbestyrelsen inuusuttup innarluutillip inersimasunngornissamut ikaarsaariarneranik piareersaasarnera aallartissallugu. Piareersaalluni suliniutit siunertaraat inuusuttut 18-it aamma 23-t akornanni ukiullit nammineerluni inuunissamut piareersarneqarnissaat. Suliniutit immikkut sammivigissavaat inuusuttup ineriartortinnera atugarissaarneralu, ilinniagaqarnera, suliffeqarnera aammalu pissutsit allat pingaarutillit, ilanngullugit nammineq inissiamik pissarsiniarneq.”

”Kapitali 6: Najugaqarfittut neqeroorutit

Kommuneqarfik Sermersuumit malugineqarpoq, §§ 42-43 najugaqarfittut neqeroorummik atorunnaarsitsineq inatsimmit oqaaseqaatinut nuunneqarsimasoq. Kommunimit suliassaq taanna najugaqarfittut neqeroorummik pilersitsinertut ingerlatsinertullu assigiimmik nalilerneqarpoq, aamma taamaattumik suliassap inatsisiliornermut uterteqqinneqarnissaa kissaatigineqarpoq. Tulliatut kommunimit malugineqarpoq, sullitanut naleqquttunik neqeroorutini pilersitsinissamut aningaasaqarnikkut illuartitsisoqarsimanngitsoq. Pingaaruteqarluinnarpoq, neqeroorutini sullitanut naleqquttunik sanaartornissamut kommunit sanaartornermut aningaasaliissuteqarfigineqarnerat, inissiani nalinginnaasuni utaqqiisaagallartumik aaqqiissutaagallartut pinnagit.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

§§ 42-43 ilaatigut Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi §§ 13-14-ip ingerlatitseqqiineruvoq.

Illoqarfinni najugaqatigiiffiit aamma najugaqarfiit illersorneqartut aningaasalersorneqarnerat Inatsisartut peqqussutaat nr. 10, 31. maj 2010-meersoq aqutigalugu kommuninut nuunneqarsimavoq, tassani innarluutilinnut annertuunik innarluutilinnut ikiuineq pillugu Inatsisartut peqqussutaa allanngortinneqarluni (innarluutilinnut isumaginninnerup kommuninut nuunneqarnera).

”§ 45 imm. 4 oqaatsitigut kukkunernik arlalinnik imaqarpoq, aamma ima naqqinneqartariaqarput: ”Imm. 3 tunngavigalugu akuersissuteqarneq tunniunneqanngippat imaluunniit pissarsiarineqarsinnaanngippat, paasissutissat inummut tunngasut, tassunga ilanngullugit inuup paasissutissaatai mianerisariaqartut taamaallaat avitseqatigiissutigineqarsinnaapput naliliisoqarpat, inuup paasissutissaataannik pigisaqartumut malunnaatilimmik ajoqutaasinnaasumik pinngitsoortitsinissaq pisariaqartoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqarpoq.

”Inissiinissamik innersuussinermut qitiusoqarfik Kommuneqarfik Sermersuumit kissaatigineqarpoq § 46 imm. 2-mi allanneqassasoq, Naalakkersuisut pisussaaffilerneqassasut qaammatit pingasut qaangiukkaangata kommunimut angerlarsimaffigisamut ilisimatitsissutigineqartassasoq, innuttaasoq utaqqisut allattorsimaffianni allatsissimasoq qaqugu inissamik innersuunneqartumik tunineqarnissaminik naatsorsuutigisaqarsinnaanersoq, qup. 6-imi oqaaseqaatit nalinginnaasut innersuussutigalugit. Taamaalilluni maannakkut imm. 2 imm. 3-nngorluni.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Ulloq unnuarlu neqeroorummi inissaq qaqugu atorineqarsinnaalernersoq pissutsit aalajangersimasut apeqqutaatillugit aalajangerneqartarpoq.

”Kommuneqarfik Sermersuumit kissaatigineqarpoq Naalakkersuisut pisussaaffia sakkortusineqaqqullugu, taamaalilluni inuit innarluutillit ulloq unnuarlu neqeroorutini inissaannik naammattunik pilersitsisoqarnissaannut isumaginneqqullugit, § 47 inn. Naak pisussaaffik taanna atuukkaluartoq ukiorpassuarni neqeroorutini nutaanik pilersitsisoqarsimanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Siunnersuummi matumani § 56 takuuk: ”Naalakkersuisut ukiut marlukkaarlugit ulloq unnuarlu neqeroorutit suliaaqqarfianni ineriartortitsinermut tunngatillugu nunamut tamakkerlugu siusinnerusumut periusissiamut malitseqartitsisumik periusissiamik suliarinnittassapput.” Taamaalilluni periusissami tassani ulloq unnuarlu neqeroorutini inissanik amerlanerusunik pisariaqartitsineq imaluunniit ulloq unnuarlu neqeroorutini nutaanik pilersitsinissamik pisariaqartitsineq erseqqissarneqarsinnaavoq.

”Ulloq unnuarlu neqeroorutit aamma ulloq unnuarlu neqeroorutit illersugaasut Kommuneqarfik Sermersuumit malugineqarpoq ulloq unnuarlu neqeroorutininik pilersitsineq ingerlatsinerlu Naalakkersuisut suliassarigaat. Inatsisissatut siunnersuut aqutugalugu kommunit ulloq unnuarlu neqeroorutaagallartunik pilersitsinissaminut pisussaaffeqarput (§ 28 inn.) aamma neqeroorutitut periarfissanik ataavartunik ingerlatsinissaminut (§ 48, imm. 2 inn). Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup/Naalakkersuisut neqeroorutininik ineriartortitsinerata piunnginnera sanilliullugu (naak inatsisitigut pisussaaffeqaraluartik) pasitsannartoqarpoq Naalakkersuisut ulloq unnuarlu neqeroorutininik ingerlatsinermut akisussaaffimmik nuussiartuaartoq aamma qitiusumit illuartsartuaartoq. Taamaattoq maanna neqeroorutit piunnginnerannit tamanna aaqqiissutitut pitsaanerusutut issorinarpoq. Taamaattoq suliassap qitiusumi inissisimanera tunngavissaqarpoq. Siunnersuut, aamma taassuma ineriartorneranut ilaasoq, aarlerinaammik nassataqarpoq, innuttaasut pitsaannginnerusunik atugassaqaartitaanerannut taakkua piginnaanikillisisimanerannut neqeroorummik siunnerfilimmik pissarsinissaannut atasumik. Tassunga ilanngullugu, pissaanermik atuisoqarnera pillugu inatsimmit tunngavissaqartinneqanngimmat suliniutinik pisariaqartunik suliaqarnissaq, ulloq unnuarlu neqeroorutininik illersugaasunik ingerlatsinissamut pisariaqartunik.

§ 49-mi itisilerneqarpoq, innuttaasut ulloq unnuarlu neqeroorutini Naalakkersuisunit ingerlanneqartuniittut suliffimmik aamma sammisamik- aamma peqatigiinnermik neqeroorutininik illersugaasunik neqeroorfigineqartassasut.

Erseqqissarneqassasoq kissaatigineqarpoq, pisinnaatitaaffik taanna innuttaasunut ulloq unnuarlu neqeroorutini kommunalbestyrelsimit ingerlanneqartuniittunut atuutinnginnersoq, § 48, imm. 2 innersuussutugalugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilaannakortumik ilanngunneqarpoq.

§ 28 kommuninut ulloq unnuarlu neqeroorutininik pilersitsinissamik pisussaaffiliinngilaq. Pissaanermik atuineq pillugu inatsisit innarluutilinnut tapersiineq pillugu Inatsisartut inatsisaannut innersuussippat. Taamaalluni kommunit ulloq unnuarlu neqeroorutininik qulakkeerneqartunik ingerlatsinissamut pisariaqartutut iliuusissanik suliaqarnissamut naammattumik inatsisitigut tunngavissaqareerput.

§ 49-mut nassuiaatini ilanngunneqarpoq siunnersuummi matumani § 38-imi kommunini suliffissaqaartitsinermut, sammisaqaartitsinermut aamma ataatsimoorussamik neqeroorutininut aalajangersakkanik sukumiinerusunik aalajangersaanissamut inatsisitigut tunngavissaqartoq.

”Kommuneqarfik Sermersuumit kukkunertut isigineqarpoq, ulloq unnuarlu neqeroorutit illersugaasut § 50-imut ilanngunneqarnerat. Inuit ulloq unnuarlu neqeroorutitut illersugaasunut taamaallaat inissinneqarsinnaapput pissutsit § 51-mi taaneqartut tunngavigalugit.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqarpoq.

”Ulloq unnuarlu neqeroorummi illersugaasumi inissinneqarneq Kommuneqarfik Sermersuumit sulit takuneqarsinnaanngilaq kommunip imaluunniit kommunit allat suliasamik qanoq isillutik kivitsisinaanissat § 51 imm. 2 aamma imm. 3 naapertorlugit tigummigallagaanermut assingusumik inissiiffissamik pissarsinissamut suliasap qanoq ingerlanneqarnissaa.

Kommunit pissaanermik atuinnissamut killilinnik pisinnaatitaaffeqarput, aamma pisussaaffik pineqartoq kommunip pissaanermik atuinnissaminut periarfissaanut naapertuutinngilaq. Tassunga atasumik qaqugukkulluunniit kommunimi sulisunut atugassarititaasunut isumannaallisannikkut illersorneqarsinnaanngitsumik aalajangiinnerussaaq.

Kommuneqarfik Sermersuumit erseqqissaatigineqarpoq, suliasaq politiini imaluunniit Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmi inissisimasussaasoq, taakkua ulloq unnuarlu neqeroorutinit illersugaasunik immikkut ilisimasaqarput aamma misilittagaqarput.

Kommunimit kissaatigineqarpoq qulaarneqassasoq, piffissami killilimmi tigummigallagaqarnermut assingusumik inissaq pineqarnersoq.

Kommunimit siunnersuutigineqarpoq, § 52 § 51-imut ilanngunneqassasoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.

Siunnersuummi matumani § 51, imm. 2 aamma 3-mi aalajangersakkat Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 51, imm. 2 aamma 3-mi aalajangersakkanik ingerlatitseqqinnerupput.

Naalakkersuisut tigummigallarnissamut taarsiullugu iliuutsip sivilisussusissaa piffissap qanoq sivilisutigineranut tunngasoq maleruagassiuussinnaanngilaat. Inatsisinik teknikkikkut malittarisassiani allassimavoq aalajangersakkat ataasiakkaat annertussusaat killilernerqassasoq. Taamaattumik naleqquttut nalilernerqarpoq ulloq unnuarlu neqeroorummut isumannaallisakkamut inissiineq pillugu aalajangersakkat § 51-imi aamma § 52-imi aalajangersarneqarnissaat.

” Kapitali 7: Kalaallit Nunaata avataani najugaqarnissamut neqeroorutit Kommuneqarfik Sermersooq, § 57, imm. 2-mi nangaanartuutinneqartunut isumaqataavoq. Taamaattoq inatsimmi imaluunniit oqaaseqaatini ilanngunneqarsinnaavoq, innuttaasoq Kalaallit Nunaata avataani killiligaanngitsumi inissinneqarsimareersoq, aalajangersakkat nutaat tunngavigalugit innersuunneqarqissinnaanersoq.

Kommuneqarfik Sermersuumit siunertarineqartoq paasineqarpoq, § 57, imm. 2 naapertorlugu Kalaallit Nunaata avataani najugaqarfittut neqeroorummut inissiisoqarnissaanut Naalakkersuisut akuersissuteqartussaanut, neqeroorut sakkortuumik akuliunnerummat, saniatigulli erseqqissaatigalugu, taamannak inissiinerup itigartitsissutigineqarsinnaanerata ajornartorsiutitaqarnera. Kommune Kalaallit Nunaata avataani inissiippat, Kalaallit Nunaanni periarfissat tamarmik misilinneqareersimanerat, tassunga ilanngullugu Naalakkersuisut neqeroorutini pisariaqartinneqartunik pilersitsisimannginnerat pissutigalugu. Kommunimit ilanngullugu malugineqarpoq, aalajangersakkami tassani suliamik ingerlatsinermut pisariaqanngitsumik pisariillisaataasoq.

Kommunimit suliamik ingerlatsinermut piffissaliussaq aalajangersimasoq ujjartorneqarpoq, Kalaallit Nunaata avataani inissiisoqarnermut akuersisarneq Naalakkersuisunit tiggummiinnarneqassasoq aalajangiisoqassappat.

Kommunimit malugineqarpoq § 57, imm. 3, nr. 7, innersuussutigalugulu suliassaq taanna Isumaginninnermut Aqutsisoqarfinni inissisimasoq (Naalakkersuisut).

Kommunimit siunnersuutigineqarpoq § 57, imm. 3 nr. 8 allanngortinneqassasoq ”Misissuineq sivisunerpaamik ukiunik 3-nik pisoqaassuseqassaaq piffissami tassani inuup Kalaallit Nunaata avataani inissinneqarnissaanut innersuunneqarnerani” imaalillugu ”Misissuineq piffissami atuuttumi inuup qanoq issusianut atuuffeqarsinnaassaaq”.

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

“Innersuusseqqinnermut” tunngatillugu tapersersuinnermik aamma najugaqarfinnik neqeroorutini allannguinnermut imaluunniit atorunnaarsitsinnermut tunngasut siunnersuummi matumani kapitali 8-mi aalajangersarneqarput.

Kalaallit Nunaata avataani inissiinissamik kommunalbestyrelsip innersuussutaa itigartinneqarsinnaammat ajornartorsiutaanissaa nalilerneqanngilaq, tassami kommunalbestyrelsip aamma Naalakkersuisut tamarmik nalilersussammassuk Kalaallit Nunaanni periarfissat tamaasa atorneqareersimanersut.

Ombudsmandip oqartussaasut pillugit ilitsersuutaanni suliarinninnermut piffissaq pillugu oqaaseqaatit tunngavigalugit anguniagaavoq Kalaallit Nunaata avataani inissiinissamik

kommunalbestyrelsip innersuussutaata akuerineqarnissaanut suliarinninnermut piffissaq ullut 14-iussasoq. Tamanna § 57, imm. 2-mut nassuiaatini ilanngunneqarpoq.

Siunnersuummi matumani Naalakkersuisut suliassaat aalajangersarneqarput – Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik pineqanngilaq. Piviusumik kommunalbestyrelsip innarluutilimmik Kalaallit Nunaata avataani inissiinissamik innersuussutaa Peqqissutsimut aamma Innarluutilinnut Naalakkersuisoqarfimmut nassiunneqartarpoq – Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmut pinnani.

Kommunip § 57, imm. 3, nr. 8-mut allannguutissatut siunnersuutaa, tassunga “Misissuineq inuttut pissutsit maannakkut atuuttut pillugit naammattumik imaqassaaq”-mik oqaasertaligaasoq, aalajangersakkamik siunnersuummi matumaniittumit erseqqissumik paatsuugassaanninnerusumillu pinnani, erseqqissumik paatsuugassaanninnerusumik pineqanngitsumik kinguneqartitsissaaq. Taamaattumik § 57, imm. 3, nr. 8 siunnersuummi matumani allanngortinneqanngitsoq attanneqarpoq.

”§ 58 Kommuneqarfik Sermersuumit malugineqarpoq, kommunalbestyrelsit kisimiillutik najugaqarfinnik naleqquttunik nassaarnissaminnut pisussaaffilerneqartut. Kommunimit kissaatigineqarpoq, pisussaaffik taanna Naalakkersuisunut aamma atuutissasoq, § 47 innersuussutigalugu. Kommunimit ilanngullugu kissaatigineqarpoq, suleriaatsit aamma iliuusereriikkanut kinguneqartitsinerit inatsimmut oqaaseqaatini ilanngunneqassasut.”

*Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.*

Innarluutilinnut sullissineq 1.1.2011-imi kommuninut nuunneqarpoq. Taamaattumik kommunit pisussaaffigaat innarluutilinnut innuttaasunut naleqquttunik najugaqarfissanik nassaarnissaat. Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut § 9 naapertorlugu Naalakkersuisut qulakkeertussaavaat innarluutilinnut ulloq unnuarlu neqeroorutini inissat pisariaqartinneqartut amerlassusaat. Piviusumik tamanna isumaqarpoq, pisariaqaleraangat ulloq unnuarlu neqeroorutini pilersitsinissaq pillugu Naalakkersuisut kommunillu isumaqatigiittariaqartut.

Suliassanik ingerlanneqarnerannut periutsinik suliaqarnissaq ilitersuummut tunngavoq – inatsisinut pinnani.

Pineqaatissiissutit pillugit aalajangersakkat siunnersuummi matumani kapitali 17-imi aalajangersarneqarput.

”Kommuneqarfik Sermersuumit naapertuuttuosorineqanngilaq § 59-imi efterskolerneq taassallugu, taanna Danmarkimi efterskoletarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 6, 4. juli 2019-imeersumi inatsisiliuunneqareerpoq, aamma akisussaaffik aalajangiinissamullu tunngavik pillugu qularnarmik nassataqarsinnaavoq. Oqaaseqaatini erseqqissaatigineqarsinnaavoq, najugaqarneq inatsisini allani aalajangersaaffigineqanngitsoq kisimi pineqarmat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilaannakortumik ilanngunneqarpoq.

Takuuk § 59, ima aalajangersimasoq: “Kommunalbestyrelsi innarluutilimmut ulloq unnuarlu neqeroorummi, efterskolimi imaluunniit Kalaallit Nunaata avataani Naalagaaffeqatigiinnerullu iluani assingusumik neqeroorummi piffissamut killilikkamik najugaqartitsisinnaavoq, inuup innarluuteqarnini tunngavigalugu piginnaasaqarnerulersitsinissamik pisariaqartitsinerani imaluunniit iluarsartuussinissamik suliniuteqarfigineqarnissamik pisariaqartitsinerani, Kalaallit Nunaanni naammassineqarsinnaanngitsumik.”

§ 59-imut nassuiaatini ilanngunneqarpoq siunnersuummi matumani § 59 taamaallaat efterskolertarnermut tunngassuteqartoq, tamanna inatsisit allat aqquutigalugit tunngavissaqartinneqanngimmat, tassa imaappoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat Danmarkimi efterskolertarnermut tapiissutinut nalunaarutaat aqquutigalugu aalajangersarneqarsimanngimmat.

”Kapitali 8: Tapersersuineramik aamma najugaqarfittut neqeroorummik allanngortitsineq aamma atorunnaarsitsineq

Kommuneqarfik Sermersuumit malugineqarpoq, § 60-imut oqaaseqaatini kukkuneqartoq, oqaaseqaatit imm. 2-mut tunngassuteqartut saqqummiunneqartut tunngaviatigut imm. 1-imut attuumassuteqarput. Taamaattumik imm. 2-mut oqaaseqaatinik allattoqarsimanngilaq.

Kommunimit eqqumiigineqarpoq inatsisip immikkoortua ”aningaasaqarneq eqqarsaatigalugu killissarititaasup unioqqutinneqarsinnaaneranut tunngavilersuisoqarsinnaanngilaq” inatsimmi allassimaneranit peerneqarsimanera, tassungali oqaaseqaatini peerneqarsimanani. Kommunimit isumaqartoqarpoq, inatsisip immikkoortua tamarmi peerneqassasoq, aningaasaqarnerup eqqarsaatigineqarnera piviusorsioruusinnaammat, ass. inummut tapersersuineq assinganik pitsaassuseqartoq akikinnerusoq neqeroorutigineqarsinnaammat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Nassuiaatini kukkuneq iluarsineqarpoq, kiisalu § 60, imm. 2-mut nassuiaatit ilanngunneqarput.

“Aningaasatigut eqqarsaatigisat piffissaliussamik saneqqutsinissamut tunngavilersuutaanngillat” inatsimmi oqaasertani imaluunniit § 60-imut nassuiaatini allassimanngilaq. Taamaattorli § 61-imut

nassuiaatini uku oqaatigineqarput: “Aningaasatigut isiginiagassat sapaatit akunnerinik 12-inik killiliussap saneqqunneqarnissaanut tunngavilersuutigineqarsinnaanngillat.”

Tamatuma saniatigut oqaatigineqassaaq, aningaasatigut pissutsit apeqqutaatinnagit tapersersuinissamut iliuutsit tamaasa innarluutillip pisariaqartitaanit aallaaveqartinneqarmata.

”§ 62-imi, § 59-imut innersuussisoqarmat, §§ 58-59 aamma innersuussisoqartariaqarpoq. »

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§§ 58-59-imut innersuussinissaq sooq pisariaqarnersoq ersarissaanngilaq.

”Kapitali 9: Illersuineq aamma pinaveersaartitsineq

Kommuneqarfik Sermersooq isumaqarpoq, § 64 inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmiittussaanngitsoq.

Allaaserisami pineqarput meeqqat sumiginnagaasimasut, aamma taamaattumik meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsimmiittussaavoq. Kommunimit inatsisip immikkoortua eqqumiigineqarpoq ”timikkut aamma tarnikkut piginnaassutsit”. Kommunimit siunnersuutigineqarpoq taanna aamma allanngortinneqassasoq imaalillugu *imaluunniit*.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Meeqqanut tapersiineq pillugu Inatsisartut inatsisaanni aalajangersagaqanngilaq, pissutsini taama ittuni kommunalbestyrelsip iliuuseqarnissamut pisussaaffia pillugu, tassa angajoqqaatut oqartussaasup imaluunniit angajoqqaatut akisussaasup (væрге) inuk piginnaatitaaffeqanngitsoq, tassunga ilanngullugu meeqqamik imaluunniit inuusuttut innarluutilimmik, inuunermut ulorianartumik nappaatimik imaluunniit inuk annertuumik sivisuumillu piginnaanngorsaataasumik kinguneqarsinnaasumik nappaatimik misissorneqarnissaanik katsorsarneqarnissaanilluunniit akuersinngikkaangat. Taamaattumik aalajangersagaq siunnersuummi matumani aalajangersarneqarpoq.

Timikkut tarnikkullu piginnaasaqassuseq”-mi “aamma” kiisalu “imaluunniit” pineqarput.

”Kinguaassiuutitigut atornerluinermik pinaveersaartitsineq

§ 65-imut oqaaseqaatini kinguaassiuutitigut atornerluisoqarneranut timitalimmik ersiutunut tunngasumik immikkut erseqqissaasoqarnissaa Kommuneqarfik Sermersuumit kissaatigineqarpoq, kinguaassiuutitigut atornerluisoqarneranik pasitsaassisoqartillugu timikkut ersiuteqarnera peqqinnissaqarfimmit misissorneqarnissaa innersuussissutigalugu.

Aammattaaq kommunimit isornartutut isigineqarpoq, kommunip neqeroorutai kinguaassiuutit atoqatigiinnerlu pillugit politikkimik ineriartortitsinissaannut pisussaaffilerneqarnissaat, Naalakkersuisut ulloq unnuarlu neqeroorutaataat taamaallaat 'immikkut malussarniarnissamik' pisussaaffilerneqartut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqarpoq.

Nassuiaatini ilanngussisoqarpoq innersuussinissaq pillugu, tassa timikkut kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliorfigineqarnermut takussutissat kiisalu tarnikkut kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliorfigineqarnermut takussutissat pillugit peqqissutsimut oqartussanut innersuussisoqassasoq.

”Kinguaassiuutit atoqatigiinnerlu pillugit politikki

Kommuneqarfik Sermersuumit malugineqarpoq, § 66-imi kinguaassiuutit atoqatigiinnerlu pillugit politikkimik aningaasartuutitaqartut, atuutsinneqarnera ataavartumillu ilinniartitsinerit pissutigalugit. Ineriartortitsinermi tassani siunnersuineq, ilinniartitsineq aamma sulinermit akunnerit atorineqartut aningaasatigut kinguneqarput.

Kapitali 10: Nalunaarutiginninneq aamma malitseqartitsineq

§ 69 imm. 3 pillugu kommunimit kissaatigineqarpoq ”aamma inuk innarluutilik imaluunniit tassunga angajoqqaatut oqartussaafeqartoq imaluunniit nakkutilliisoq akuersissuteqassasoq.” piiarneqassasoq, Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni akuersissummik assingusumik tunniussisoqarneq ajormat. § 17 imm. 4.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siunnersuummi matumani inuit innarluutillit pillugit aalajangersakkat aalajangersarneqarput.

”Kommunip iliuuseqartussaataitanera

Kommuneqarfik Sermersuumit erseqqissaatigineqarpoq, § 70-imi akunnernik 24-nik piffissaliuussineq naammassissallugu aningaasartuutitaqassaqisoq, taamaaliornermi sumiiffinni tamani pinartoqartillugu pigaartumik pilersitsisoqartariaqarmat, sapaatip-akunnerisa naaneranni aamma nalliuttuni sulisinnaasumik. Aningaasartuuteqarnarpoq saniatigullu atorfinnik tamakkuninnga sulisussanik suliamut piginnaassusilinnik nassaarniarneq unammillernartoqarluni. Iliuserineqarsinnaavoq suliap Naalakkersuisunut nuna tamakkerlugu suliassanngortillugu nuunneqarnera, taakkua qitiusumi ulloq unnuarlu sulisoqarsinnaapput, najukkanilu sulisunik aggersaasinnaapput suliaq pinartutut nalilerneqartillugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilaannakortumik ilanngunneqarpoq.

§ 70-imi piffissarititaq 48 tiiminut allanngortinneqarpoq. Ilanngullugu oqaatigineqassaaq suliassaq taanna kommunimit suliarineqartussaasoq.

”§ 72-mi titarnermi siullermi ”tassani” piiarneqassaaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqarpoq.

”Kommuneqarfik Sermersuumit malugineqarpoq, § 73-imi ”§ 16, imm. 5-imut innersuussisoqartoq. § 73-imi piffissaliussaq akunnernik 24-nik allassimavoq, taavalu § 16 imm. 5-imi akunnerit 48 allassimallutik. Taamaattumik taaneqartut marluk tamarmik naqqinneqartariaqarput akunnerit 48-nngortillugit.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 73-imi 48 tiiminut iluarsineqarpoq.

”§ 74-imi inatsimmi aamma oqaaseqaatini §§ 70-76 innersuussutigineqarput. Taakkua naqqinneqartariaqarput imaalillugit §§ 70-73.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§§ 70-73-imut naqqiut ilanngunneqarpoq.

”Kapitali 11: Tikeraarluni angalanerit aamma illerfimmik angallassineq

Meeqqat tikeraarlutik angalasarnerat

Kommuneqarfik Sermersuumit malugineqarpoq, § 75 imm. 2, qanigisaasunut angalanerit amerlassusiat 2-nut amerlineqarsinnaasoq, 2-nut ikilineqarsinnaasoq, allannguut taanna iluarineqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”Inersimasut tikeraarlutik angalasarnerat

Kommuneqarfik Sermersuumit malugineqarpoq, § 76 naapertorlugu tikeraarlutik angalanerit amerlassusiat ukiut 10 qaangiukkaangata ikilineqartarunnaartoq, inatsit atuuttoq assigalugu.

Kommunimit iluarineqarpoq, innuttaasunut assigiimmik atugassaqaqtitsineq, erseqqissaatigaluguli,

anigaasaliisoqaqqullugu innuttaasut tamarmik (affaannaanngitsoq) pisinnaatitaaffimmik tassannga atuisinnaanerat. Kommune innuttaasumik itigartitsisinnaanngilaq, affaanit amerlanerusut angalanissamik kissateqassagalarpata. Aallaaviatigut tamat pisinnaatitaaffimminnik atuisinnaanerannut aningaasanik amerlanerusunik illuartitsisoqartariaqaralarpoq. Aningaasaqarnikkut kinguniusussat pillugit immikkoortumi annermik atuagassarpoq. Kommunimit siunnersuutigineqarpoq, § 76 imm. 6-imi innersuussut immikkoortunut 1-5, allanngortinneqassasoq 1-4-mut taarsiullugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissat pillugu Inatsisartut inatsisaat atuuttoq naapertorlugu tikeraarluni angalanissamut pisinnaatitaasuni innuttaasut innarluutillit 20 %-iisa missaasa taamaaliornissamut pisinnaatitaaffik atortaraat misilittakkat takutimassuk, kommunit aningaasartuutaanerusussanik naatsorsuineranni naapertuunnerusutut isigineqarpoq innuttaasut innarluutillit, inatsit atuuttoq naapertorlugu ukiut marlukkaarlugit tikeraarluni angalanissamut pisinnaatitaasut, taakkunannga 50 %-iisa pisinnaatitaaffimmik atuinissat tunngavigineqassasoq.

”Tikeraarluni imaluunniit sulinngiffeqarluni angalanermi aningaatigut tapersersorneqarneq Kommuneqarfik Sermersuumit malugineqarpoq ”tapersersorneqarneq pisariaqartoq” allanngortinneqartoq ”tapersersorneqarneq eqqortoq” §§ 8, 77 aamma 79 erseqqissaatigalugulu, oqaatsinik atukkanik allannguneq taamaattoq kinguneqassasoq, tassungalu aningaasaliisoqartariaqartoq - aammattaaq tamatigut piviusorsiornerusanngitsoq tapersersorneqarnermik eqqortumik tunniussisinnaaneq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Suliniuteqarnikkut annertusaanerunngilaq. Erseqqissaaneq pineqarpoq, tassanilu tapersiissutit tunniunneqartarneranni aallaaviusoq tassaavoq innarluutilimmik innuttaasup tapersersorneqarnissamik pisariaqartitaata nalilersorneqarnera. Taaguut “naleqquttumik tapersiineq” “pisariaqartumik tapersiineq”-mit erseqqinnerusuuvog.

”Napparsimasoqartillugu imaluunniit toqusoqartillugu tikeraarneq Kommuneqarfik Sermersuumit ujartorneqarpoq, § 79 imm. 1-imut oqaaseqaatini ukiumut aamma ullumut ilitersuineramik innersuussinermik eqqortumik imaqarnissat, ilitersuinerup atia kisiat pinnagu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqarpoq.

”Kommuneqarfik Sermersuumit kissaatigineqarpoq, § 80-imi erseqqissarneqassasoq, inuk innarluutilik tassaassasoq taanna napparsimasoq imaluunniit immikkut malunnartinneqartussamik ullorsiussasoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqarpoq.

”Kapitali 12: Inuit innarluutillit pillugit Siunnersuisooqatigiit aamma politikkit Kommuneqarfik Sermersuumit § 83 imm. 3-mi ukiut 10-ssaanni inuit innarluutillit pillugit politikkimik aaqqissusseqqinnermik ingerlatsisoqartarnera naapertuunnerusutut isigineqarpoq, ukiut 4.-saanni pinnagu.

Kommunimit ilanngullugu malugineqarpoq, inuit innarluutillit pillugit siunnersuisooqatigiit ingerlatsinerni pingaarutilinni peqataatinneqarnerat ajornakusoortuusoq - ass. innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut inatsisissatut siunnersuummik nutaamik tusarniaatitsinerni - Naalakkersuisut taamak sivikitsigisumik piffissaliuussillutik nassiussisartillugit.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.

Kommunalbestyrelsip qinigaaffiup ataatsip ingerlanerani innarluutilinnut politikki aalajangersinnaassallugu periarfissaqarnissaa naammaginartutut isigineqarsinnaavoq.

”Kapitali 13: Nakkutilliineq

Kommunalbestyrelsip nakkutilliisussaataasutut pisussaaffii

Kommunimit kissaatigineqarpoq, § 85-imut atasumik aalajangersaasoqassasoq, pissutsinik aaqqiissutitut atorneqarsinnaasunik, inummut tunngasumik sakkortusisamik nakkutilliisoqartarnera pillugu qulaajaassutaasinnaasumik, ulloq unnuarlu neqeroorummi pineqartumi pissutsit nalinginnaasut pillugit ilungersunartunik ernumassuteqartoqartillugu.

Pisuni taamaattuni kommune pisussaaffeqartinneqartariaqanngilaq inummut tunngasumik sakkortusisamik nakkutilliinermik aallartitsinissamut, tassunga ilanngullugit innuttaasut ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni inissinneqarsimasut tamaasa pillugit. Paarlattuanik kommunimit Naalakkersuisut imaluunniit qitiusumi nakkutilliinermut immikkoortortaq pissutsit pillugit nalunaarutiginninnermik tunineqassaaq, taakkunannga ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi ingerlatsinermut tunngasumik pilertornerpaamik nakkutilliinermik aallartitsisoqaqqullugu. Siunertaavoq qulakkiissallugu, nakkutilliinermik suliniutikkut ajornartorsiutip suussusia tunngavigalugu naleqqussaasinnaaneq, aamma ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni aaqqiussuusaasumik imaluunniit aaqqiussuusaanikkut ajortorsiutit inummut tunngasumik nakkutilliinerit kisiisa aqqutigalugit passunneqartannginnissaat anguniarlugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Inummut tunngasumik nakkutilliinerup sakkortusisap pillugu aalajangersagaq siunnersuummit peerneqarpoq. Inummut tunngasumik nakkutilliinerup pingaaruteqartup tassaavoq tamanna aaqqiissuteqarnissamut pilersaarusiornissamut pissutaasassammat. Tamatumunnga tunngatillugu § 84 naammattutut nalilerneqarpoq.

”§ 85, imm. 2, imm. 3 aamma imm. 4 kiisalu oqaaseqaatini taaguutit "pilersaarut", "iliuuseqarnermik pilersaarut" aamma "iliuusissatut pilersaarut" allanngorartumik atorneqarnerat. Taamaaliornikkut erseqqissuunnginneq anguneqarpoq, pilersaarut sorleq aalajangersakkani ataasiakkaani pineqarnersoq pillugu.

§ 85, imm. 2 aamma imm. 3-mi inatsisimi allassimasumi erseqqinngilaq, pilersaarut sorleq suliarineqassanersoq. Aalajangersakkanut taakkununga oqaaseqaatini oqaatsit "iliuusissatut pilersaarut" atorneqarpoq, § 85, imm. 4 oqaaseq "iliuuseqarnermik pilersaarut" atorneqarpoq §§ 24-25 iliuusissatut pilersaarut innersuussutigalugu. § 85, imm. 4-mi oqaaseqaatini "iliuusissatut pilersaarut" aamma "iliuuseqarnermik pilersaarut", marluullutik atorneqarput tamanna erseqqissuunnginnermik pilersitsivoq.

Kommunimit sunnersuutigineqarpoq, taaguutini atugaqarneq assigiissaarneqassasoq, taamaalilluni "iliuusissatut pilersaarut" kisimi atorneqaqqullugu, §§ 24-25-mi iliuusissatut pilersaarutini innersuussisoqartillugu, aamma pisuni allani taaguummik assigiissumik ataatsimik aalajangersimasumik atugaqartoqartaqqullugu.

Inatsimmi aamma oqaaseqaatini naqqiisoqartariaqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Inummut aalajangersimasumut tunngasumik nakkutilliinerup immikkut sakkortusisap pillugu aalajangersagaq siunnersuummi ilanngunneqanngilaq.

”Naalakkersuisut nakkutilliinissamut pisussaaffii

Kommuneqarfik Sermersuumit isumaqartoqarpoq §§ 87-90 [maanna §§ 86-89] assut ersernerluttut aamma allassimasut aaqqiissuisunit suliarineqartariaqartut kiisalu imarisaasa kukkunersiorneqarnermik annertuumik ingerlatsisoqartariaqartoq. Aalajangersakkat ilusilersorneqarneranni Naalakkersuisut nakkutilliinissamut pisussaaffii pingasut aalajangersakkani ataasiakkaani ima akulerunneqarput, nakkutilliineq sorleq paragrafini ataasiakkaani atorneqassanersoq paasiuminaalluni.

Akulerussineq ilaatigut erseqqivissumik ersersinneqarpoq § 87, imm. 4 aamma imm. 5-imi, [maanna § 86, imm. 4 aamma imm. 5] aalajangersakkat piffissami ataatsimi kommunalbestyrelsit

nakkutilliiffigineqarnerannut aamma ulloq unnuarlu neqeroorutit nakkutilliiffigineqarnerannut tunngasuni, oqaaseqatigiinni ataatsini nakkutilliineq qanoq ittoq taaneqannginnami.

Taamaattoqarnera akisussaaffiit agguataarsimanerannik erseqqinngitsumik pilersitsivoq aamma sulinermi malittarisassanik aalajangersimasumik assigiissaartumillu atugaqarnissaq ajornarsisinneqarpoq.

Kommunimit siunnersuutigineqarpoq, §§ 87-90 [maanna §§86-89] aaqqissuunneqarnerat allanngortinneqassasut, taamaalilluni nakkutilliisussaataitanermik pisussaaffiit paragrafini immikkooruni aaqqinneqaaqullugit:

- Naalakkersuisut tamakkiisumik nakkutilliinerat inatsisimmi malittarisassat kommuninit atuutsinneqarnerat pillugu
- Kommunit ulloq unnuarlu neqeroorutaannik ingerlatsinermut sammititamik Naalakkersuisut nakkutilliinerat, § 48, imm. 2
- Ulloq unnuarlu neqeroorummik ingerlatsinermut sammititamik Naalakkersuisut nakkutilliinerat, § 48, imm. 1.
- Taamatut immikkoortitsinikkut piginnaasat agguataarsimanerannik ilisimasat erseqqinnerunerat qulakkeerneqassaaq aamma inatsisit oqartussaaffeqartunut neqeroorutinullu pissarsiariuminernerulersinneqassapput, nakkutilliinermut attuumassuteqartut.

Kommunimit ilanngullugu siunnersuutigineqarpoq, inatsimmi oqaasertani erseqqissarneqassasoq, Namminersorlutik Oqartussat aamma kommunip ulloq unnuarlu neqeroorutaannik ingerlatsinermut sammititamik nakkutilliinerni tamatigut nakkutilliinermi nalunaarusiamik suliaqartoqartassasoq aamma kommuninut innuttaasunik neqeroorummi najugaqartitsisunut taanna nassiunneqartassasoq - nakkutilliineq peqqussuteqarnermik peqqussuteqannginnermilluunniit tunniussigaluarpat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilaannakortumik ilanngunneqarpoq.

Aaqqissuussaq erseqqissutut isigineqarpoq. § 86 qitiusumik nakkutilliinermut immikkoortortap pilersinneqarnissaanut kiisalu nakkutilliinernut assigiinngitsunut, nakkutilliinermut immikkoortortap isumagisassaanut, tunngavoq. § 87 nakkutilliinermut immikkoortortap nakkutilliinerup nalaani paasissutissanik tunniunneqartussanik piniarsinnaaneranut pisinnaatitaaffianut tunngavoq. § 88 nakkutilliinermut immikkoortortap siunnersuummi matumani kommunip allaffissornikkut ingerlatsineranik nakkutilliinermi nakkutilliinermut nalunaarusiornissamut pisussaaffianut tunngavoq. § 89 nakkutilliinermut immikkoortortap ulloq unnuarlu neqeroorutinik nakkutilliinermi nakkutilliinermut nalunaarusiornissamut pisussaaffianut tunngavoq.

§ 88, imm. 1 allanngortinneqarpoq imatut: “Nakkutilliinermut immikkoortortaq § 86, imm. 2 naapertorlugu nakkutilliilluni pulaarnermi atatillugu allakkatigut nakkutilliinermut nalunaarusiamik suliaqassaaq, tassanilu kommunalbestyrelsimut ilitersuutaasunik inassuteqaatinik imaqarsinnaasumik.”

Nakkutilliinermut nalunaarusiat tamarmik nittartakkami naalakkersuisut.gl-imi tamanut saqqummiunneqassapput.

”Kommunimit malugineqarpoq, inatsisissatut siunnersuutikkut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 19, 4. november 2019-imeersoq inuit innarluutillit najugaqarfimmik neqeroorfigineqartarnissaat, atorunnaarsinneqassasoq, tassani najugaqarfinnik nutaanik pilersitsinermut suliat pitsaassusissaannut piumasaqaatinik aalajangersagaqarpoq. Tamanna nakkutilliinermik suliasamat tunngaviusumik sunniisinnaavoq, suliat pitsaassusissaannut aalajangiisutut atuuffeqartuummata ingerlatsinermut sammititamik nakkutilliineq suna aallaavigalugu ingerlanneqassanersoq pillugu. Nalunaarummi najugaqarfittut neqeroorutini suliasat pitsaassusissaasa imarisaat ingerlatsinermut sammititamik nakkutilliinerni sammisat imarisassaannut tulluurtuupput, Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 49, 31. aggusti 2021, isumaginninnermik suliasaqarfimmik nakkutilliineq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Nalunaarutiniq peqqussutiniq siunnersuummi matumani inatsisitigut tunngaveqartunik aammalu siunnersuummi matumani atuutilersitsinermut peqatigitillugu atuutilersussanik suliaqarnissaq pilersaarutigineqarpoq.

”Kommunimit malugineqarpoq, § 89, imm. 1-imut [maanna §88, imm. 1] innersuussineq naqqinneqartariaqartoq imaalillugu ”§ 87, imm. 5-imit” [maanna §86, imm. 5] ”§ 87, imm. 2-mut” [maanna §86, imm. 2] taamaaliornikkut siunertarisaq nalunaarutit oqaaseqaataannut tulluuartooqqullugu. § 89, imm.1 [maanna §88, imm. 1] allaqqinneqassaaq § 89, imm. 2-mut [maanna §88, imm. 2] aamma aalajangersakkamat oqaaseqaatit katinnerannut naapertuuttunngorlugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilaannakortumik ilanngunneqarpoq.

§ 88 ima iluarsineqarpoq: “Nakkutilliinermut immikkoortortaq § 86, imm. 2 naapertorlugu nakkutilliilluni pulaarnermi atatillugu allakkatigut nakkutilliinermut nalunaarusiamik suliaqassaaq, tassanilu kommunalbestyrelsimut ilitersuutaasunik inassuteqaatinik imaqarsinnaassaaq.

”Kapitali 14: Misiligutitut aaqqissuussinerit

Kommuneqarfik Sermersuumit kissaatigineqarpoq § 91 imm. 3 [maanna §90, imm. 3] allanngortinneqassasoq, taamaalilluni Naalakkersuisut aalajangersaaqullugit suliniummut aalajangersimasumut naapertuuttumik akuttussusilerlugu nalilersuisoqarnissaanut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Misiligutaasumik aaqqissuussaq sivilunerpaamik ukiuni pingasuni atuussinnaammat, ukiumoortumik nalilersuinissaq, Naalakkersuisunut nassiunneqartussaq, naleqquttutut isigineqarpoq.

”Kapitali 15: Aningaasaqarneq aamma akigititat

Akigititanik naleqqussaaneq

Kommuneqarfik Sermersuumit akerliuffigineqarpoq, akigititanik aalajangersaanermi kommunit siusinnerusukkut isumaqatigiinniarnermi inissisimaffiata peerneqarsimanera pillugu, taamaaliornikkut Naalakkersuisut kisimiillutik siunissami akigititanik aalajangersaasinnaalerput. Kommunimit siunnersuutigineqarpoq, kommunit kingumut isumaqatigiinniarnermi illuatungiliuttutut ilannguteqqinneqarnissaat, § 93 imm. 2-mi [maanna § 92, imm. 2].

Naalakkersuisut aamma ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit ataasiakkaat allannguut taanna aqutugalugu pissutissaqarsinnaalissapput atukkat aamma akigititat appasitsinnissaannut, allaammi aningaasaqarnermik aqutsisinnaallutik.

Ilanngullugu Kommuneqarfik Sermersuumit ileqqorlunnertut isigineqarpoq, allannguut taanna inatsisartut siunnersuummut oqaaseqaatini ataatsimilluunniit taaneqannginnera.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Naalakkersuisut § 92, imm. 3 naapertorlugu maleruagassat naammassineqarnissaannut pisariaqartut sinnerlugit akigititamik qaffasinnerusunik aalajangersaanissamut kajumissuseqanngillat.: ”Akimik aalajangiinermi inuup innarluutillip § 50 naapertorlugu ulloq unnuarlu neqeroorummi najugaqarnerani allatut ingerlanneqarsinnaanngitsunik ulluinnarni ingerlatsinissanut paarineqarnissamulluunniit.”

Tamatuma saniatigut nassuiaatini § 93, imm. 1-imi una allassimavoq: "Siunnersuutigineqarpoq, inummumut innarluutilimmumut ulloq unnuarlu neqeroorummiittumut ulloq unnuarlu inissiiviusumut akigititaq, imm. 2 naapertorlugu, 1. januaarimi ukiumoortumik aaqqiissuteqarfigineqartassasoq, aningaasanut inatsimmut atuuttumut kommuninut Nunatta Karsianit akinut aningaasarsianullu annertussusiliinermut (AAA)-mut akigititamut naapertuutissasoq. Taamaalilluni ulloq unnuarlu neqeroorutini ataasiakkaanut aningaasaqarnikkut tunngavissat siumut nalorninannginnissai qulakkeerneqassapput. Taamatuttaaq ulloq unnuarlu neqeroorutini inissiinernut aningaasartuutit qaffasissusissai kommuninut siumut nalorninannginnerulissapput, tamatumuunani ulloq unnuarlu neqeroorutini ataasiakkaanut akigititanut akit inuiaqatigiinni akinut akissarsianullu ineriartorneq nalinginnaasooq malinneqartoq taakkununga isumannaarinnittuummat. Inuit innarluutillit ulloq unnuarlu neqeroorummi najugallit najugaqarfissatut neqeroorummut allamut nuuttarnerat qaqutigoortuuvooq aamma ulloq unnuarlu neqeroorutit sullittagai ukiuni amerlasuuni nalinginnaasumik allanngorneq ajorput. Inatsisartut inatsisaat atuuttoq malillugu akigititat pillugit ukiumut Naalakkersuisut kommunillu akornanni isumaqatiginninniutigineqartarput, kisianni isumaqatiginninniarnerni akigititanik annikitsuaraannarmik allannguinerneq inerneqartarput, tassa ukiut ingerlanerini ulloq unnuarlu neqeroorutini sullitat aningaasartuutaannut pisariaqartitaat annikitsuaraannarmik allannguuteqartaramik."

"Kommunimit malugineqarpoq § 93, imm. 3 nr. 6 [maanna § 92, imm. 4, nr. 6], akigititanut "Kalaallit Nunaata iluani avataanilu nuannaariartarfiliarneq aamma angalanerit" ilaatinneqartut. Tamanna kommunip sullissineranik kiisalu innuttaasut nalinginnaasut amerlasoorpassuit aningaasatigut piginnaasaanik qaangiineruvoq, aamma kommunimit erseqqissaatigineqarpoq, akileraartartut akiligaannik Kalaallit Nunaata avataanut angalasinnaaneq periarfissaasariaqanngitsooq. Nunanut allanut angalanerit inuttut pisinnaatitaaffiunngillat aamma innuttaasunut ulloq unnuarlu inissinneqarsimasunut (imaluunniit sulisunut) pisinnaatitaaffiusariaqanngillat. Annertuumik naapertuuttuusorineqanngilaq kommunit peqataatinneqarnatik - ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni angalanissamut kajumissuseqarnerujussuannut - aningaasalersueqataanissaat. Kommunimit siunnersuutigineqarpoq ima allattoqassasoq "nunagisamut qanittumi nuannaariartarfiliarneq aamma tammaarsimaarfiliarneq". Allannguut taanna sullissinerup qaffasissusianik naapertuuttumik assigiissumillu nassataqassaaq."

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.

Innarluutilinnut ulloq unnuarlu neqeroorummi najugaqartunut periarfissaassaaq Kalaallit Nunaanni aamma Kalaallit Nunaata avataani angalaaqataasinnaanissaat aammalu angalanerini peqataasinnaanissaat, taamaalillutik innarluuteqanngitsutut innuttaaqatitik assigalugit

pineqassallutik. Siunertaanngilaq angalanernik aaqqissuussinerit innarluuteqanngitsut innuttaasui nalinginnaasumik periarfissaqarnerannit annertunerusumik ingerlanneqassasut.

”Kapitali 16: Naammagittaalliuteqarneq aamma kisitsisit

Kommuneqarfik Sermersuumit kissaatigineqarpoq, kisitsisinik ukiumoortumik nalunaaruteqartarneq atuutsinneqalissasoq, pisortat ataatsimoorussamik IT-mik aaqqiissutaanik atorneqarsinnaasumik pilersitsisoqarpat, paasissutissanik kissaatigineqartunik nalunaarsuisinnaasumik tunniussaqaarsinnaasumillu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Aalajangersagaq § 76-imi atuuttumi Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkamik ingerlatitseqqiineruvoq, nutarterneqarsimasoq.

”Kapitali 17: Iliuserisanut kingunerititat

Kommuneqarfik Sermersuumit paasissutissat kissaatigineqarput, qanoq ililluni kommunit allaffissormik aaqqissuussinnermit peerneqaqqinnissaannut tunngasoq pillugu, § 99, imm. 4 aamma [maanna § 98, imm. 4]. Kommunimit kissaatigineqarportaaq erseqqissaaffigineqassasoq, Naalakkersuisut allaffissornerannik nakkutilliineq qanoq ittoq ingerlanneqartarnersoq, Naalakkersuisut kommunalbestyrelsimik nakkutiginninnermik aallartisisimatillugit. Kommunimit ilanngullugu malugineqarpoq, Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuussaanelu pillugit Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarnerannik Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 6. juuni 2016-imeersumi, atorunnaarsitsinnermut malittarisassaqaareermat aamma inatsisit taakkua imminnut nallersuunnerisa erseqqissaavigineqarnerat kissaatigineqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Nakkutilliinnermut immikkoortortaq tassaavoq nakkutilliinissamut pisussaaffeqartoq, aamma § 98, imm. 4 naapertorlugu iliiusissatut aallartinneqartumut atatillugu.

§ 98 naapertorlugu iliiusissatut aallartinneqartoq unitsinneqassaaq, pissutsit kommunalbestyrelsip aqutsinnermut inissinneqarnissaanut tunngaviusut atuukkunnaarpata.

Kommunalbestyrelsi § 98 naapertorlugu imaluunniit isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuussaanelu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeersoq, kingullermik Inatsisartut inatsisaatigut nr. 55, 25. november 2024-meersukut allanngortinneqartoq naapertorlugu allaffissornikkut aqutsinnermut immikkut inissinneqassanersoq ataasiakkaatigut immikkut naliliineq tunngavigalugu aalajangerneqartassaaq.

”Naggataatigut kommunimit ajornartorsiutitut isigineqarpoq, aningaasaqarneq taamak sakkortutigisumik akuliunnermut piviusorsioertutut tunngaviliunneqarmat soorlu kommunimik

nakkutiginninnermik aallartitsiffigineqarneratut ittumik, inatsimmi allassimasuni allani piviusorsioortumik tunngavissatut ilanngussisoqarsimannginnera pissutigalugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isuma tusaatissatut tiguneqarpoq.

”Kapitali 18: Atortuulersitsineq ikaarsaariarnermilu aalajangersakkat

Kommuneqarfik Sermersuumit 1. januar 2027-mi atortuulersitsineq piviusorsiuunngilluinnartutut isigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuut ukiakkut 2026 inatsisartut ataatsimiinneranni aappassaaneerneqarluni pingajussaaneerneqarlunilu ingerlanneqartussaanaa pissutigalugu.

Kommunimit tupigineqarpoq alapernaanneqarlunilu § 12 tassaasoq pisortat ataatsimoorussamik IT-mik aqutsissutaat 1/1-27 aamma atuutsinneqalissammat, tamanna tulluuttut sioqquterujussuarlugit pissammat pisariaqartitsinerup qulaajarneqarnera, piumasaqaatit erseqqissarneqarnerat, neqerooruteqartitsineq, isumaqatiginninniarnert, ineriartortitsineq, ilinniartitsineq aamma atulersitsineq.

Kommunimit sakkortuumik kaammattuutigineqarpoq, inatsisip tamarmiusup atulersinneqarnera kinguartinneqassasoq, kiisalu § 12-ip § 97-imut [maanna § 96] atasumik kinguartinneqassasoq piffissamut piviusorsioortumut taamanikkussamut pisortat ataatsimoorussamik IT-mik aqqiissutaata atulersinneqarnissaanut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Atortuulersitsinissap ullua sukumiisumik nalilersuiffigineqassaaq.

”Kommunimit peqataatinneqarneq aamma kommunip tusarniaanermi akissutai tamakkiisut oqaaseqarfigineqarnerat naatsorsuutigineqarput, tassani erseqqissumik allassimassaaq, qanoq ililluni Naalakkersuisoqarfik kommunip akerliussutigisaasa immikkoortuinut eqqarsaatersornerisooq, aalajangersakkanut nalinginnaasunut aningaasaqarnermullu tunngasut ilanngullugit.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Malittarisassat naapertorlugit nalinginnaasumik oqaaseqaatinut ilanngussaq 1 suliarineqassaaq, tassanilu tusarniaanermut akissutit tamarmik ilanngunneqarlutik kiisalu naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutai ilanngunneqassallutik.

6. Tilioq:

”Naalakkersuisoqarfiup missiliutaa tunngavigalugu, Tilioq tulluuttunik pingaarnertut oqaaseqaatissaqarpoq:

Aallaqqaasiullugu nuannaarutigalugu oqaatigineqassaaq Peqqissutsimut Innarluutilinnullu

Naalakkersuisoqarfiup inatsisissatut siunnersuummut Tiliup innersuussutaasa ilaat ilanngussimagai,

soorlu pulaarnissamut atatillugu angalanernut tapersiineq, nuunnermut atatillugu tapersiineq kiisalu inummut innarluutilimmut pisariaqartitat tunngavigalugit tapersiinerup annertunerusumik tunniunneqartarnissaa.

Tiliup innersuussutigaa ilinniartitaanermut immikkut kapitalilioritoqassasoq, tassani allaaserineqartariaqarlutik inuit innarluutillit meeqqat, inuusuttut inersimasullu taparserneqarnissamut periarfissaat. Tamanna ilinniartitaanermi ilinniartitsinnermut kiisalu misilitsinnernut atuutissaaq, taamaalilluni inuit innarluutillit ilinniarnissamut pisinnaatitaaffiat Kalaallit Nunaanni naammassineqarsinnaaqullugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

Ilinniartitaanerit ilinniartitaanermut inatsisitigut malittarisassaqartinneqartarput.

”Tiliup innersuussutigaa Naalakkersuisut qulakkeertariaqaraat Kalaallit Nunaanni ilisimatusarnerit misissuinerillu inernerit inuit innarluutillit pillugit immikkoortiterlugit saqqummiunneqartarnissaat. Assersuutigalugu pisariaqarpoq inuit innarluutillit eqqarsaatigalugit ajunaarnersuit, nakuuserneq kinguaassiuutitigullu atornerluinerit, peqqissuseq peqqissutsimullu sullissinerit, naligiissitaaneq kiisalu kommunini sullissinerit pillugit isumannaallisaanermut iliuusissat pillugit ilisimatusarnerit pitsaanerusumik qulakkeerneqarnissaat. Ilisimatusarnerit misissuinerillu oqartussanut eqqortunut innersuussutinik imaqartariaqarput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarput.

Ilisimatusarnerit misissuinerillu siunnersuutip matuma iluani malittarisassaqartinneqanngillat.

”Tiliup innersuussutigaa Naalakkersuisut kommunalbestyrelsillu qulakkeertariaqaraat tapersiisartut tamarmik, ikiortit kiisalu inuit innarluutillit isumassorneqarnissaannut akisussaasussat tamarmik pinerluuteqarsimannginnermut uppersaasatimik meeqqanullu pinerluuteqarsimannginnermut uppersaasatimik peqarnissaat, taakkulu atorfinitsinnginnermi pissarsiarineqareersimasariaqartut. Tamanna inatsisit atuuttut naapertorlugit pioreersimavoq, kisiannili inatsisissatut siunnersuummi peerneqarsimalluni.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

Tapersersortit, ikiortit kiisalu sulisut pillugit aalajangersakkat erseqqinnerusut siunnersuummut matumunnga nalunaarutini aalajangersarneqassapput.

”Tiliup nuannaarutigaa “qanigisaasut” atorneqarnissaa aalajangiunneqarmat “qanigineqartut” atorneqarnani, tamannalu ullutsinnut naleqqunnerullunilu paasiuminarneruvoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarput.

“Qanigisaasut” tassaavoq siunnersuummi matumani ataatsimoortumik atorneqartoq taaguut. Taaguutip ilaquataasut kiisalu inuit allat, kinaluunniit innarluutilik qanigisaasutut isigisaasa, ilaatippai.

” Tiliup qilanaaraa Naalakkersuisut Oqaasileriffillu suleqatigalugit kalaallisut inatsisiliornerup paasiuminartumik eqqortumillu ingerlanneqarnissaa qulakkeerniarlugu, kiisalu inatsit pillugu ilitsersuineq inatsimmillu atuineq pillugu sulianik suliaqartunut tamanut qallunaatut kalaallisuutittaaq saqqummiunneqarnissaa. Assersuutigalugu Tiliup maluginiarpaa kalaallisut nutsernerani “væрге” ataasialluni “nakkutiginnittoq”-mik taaneqartoq, kisianni amerlanertigut “angajoqqaatut akisussaataasooq”-mik taaneqartartoq, tamannalu kukkusumik paasineqarsinnaammat. Aamma “tarnikkut innarluutillit” allanngortinneqartariaqarpoq “eqqarsartaatsimikkut innarluutillit”-mut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarput.

”Tiliup innersuussutigaa Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuutip aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai misissoqqissaassagaat, kiisalu inatsisip atuutsinneqalerneranumut pisariaqartut aningaasaliissutit immikkoortinneqassasut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarput.

Siunnersuutip matuma aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai annertunerusumik misissoqqinneqarsimapput, taamaalilluni siunnersuummut piviusorsiortumik killiliussaq aalajangersarneqarsinnaaqqullugu.

”Inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatit

Naalakkersuisoqarfiup inatsisissatut siunnersuummut missingersuutaa tunngavigalugu Tiliup uku

oqaaseqaatigerusutai makkuupput:

Tiliup innersuussutigaa § 1, imm. 3, nr. 2-mi peqqissutsimut sullissiveqarfik ilanngunneqassasoq, tassami peqqissuseq inummut innarluutilimmut inuunerup pingaaruteqarluinnartumik ilagimmagu, aammalu immikkoortunut § 1, imm. 3, nr. 3-7-imi taaneqartunut attuumassuteqarsinnaalluni: ilinniartitaaneq, sulineq, najugaqarneq kiisalu inunnik attaveqaatit. Tamatuma saniatigut qarasaasiakkut ikiuutit atorneqarsinnaanissaat taakkunungalugu tapersersorneqarnissaq ilanngullugu eqqarsaatigineqartariaqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

Peqqinnissaqarfik § 1, imm. 3, nr. 2-mut oqaaseqaatini taaneqarpoq.

Ikiuutit siunnersuummi matumani pineqartumi § 38-imi taaneqarput.

”Tiliup innersuussutigaa § 7, imm. 3 aamma 4-mi inuk tassanngaannaq innarluutilinngortoq taassumalu ilaqutai qanigisaasullu allat eqqarsaatigalugit tarnikkut ikiuineq ilanngunneqassasoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tarnikkut ikiuineq § 7, imm. 4-mut oqaaseqaatini ilanngunneqarsimavoq.

”Tiliup innersuussutigaa § 12-imi erseqqissarneqassasoq IT-systemi qanoq paasissutissanik katersisarnersoq, paasissutissat qanoq qanorlu qaqugukkut atorneqarsinnaanersut, kiisalu paasissutissanik isumannaallisaanissamut qanoq ittunik iliuuseqartoqarniarnersoq, soorlu paasissutissanik iserfigisinnaaneq paasissutissallu suliarineqartarnerat. Aamma erseqqissarneqartariaqarpoq qaqugukkut kommunit imaluunniit Naalakkersuisut systemimut akiliisusnaanersut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

§ 12-imut oqaaseqaatit takukkit.: ”Kommunit Naalakkersuisullu Inatsisartut inatsisaata matuma atornissaanut pisortani IT-qarnermut atortumik ataatsimoorussamik atuissasut aalajangersakkatigut malittarisassiorneqarpoq. Tamanna aqqutigalugu innarluutilinnut suliaasaqarfimmut kommunini tamani aqutsinerni sulianik suliarinnittarnerup assigiinnerulernissaa anguneqassaaq, sukanerusumillu sulianik suliarinnittarnermut tunngaviliissalluni.”

”Tiliup innersuussutigaa § 13-imut oqaaseqaatini paasissutissat ilanngunneqassasut, Pissassarfimmi sulisut qanoq piginnaanngorsarneqartarnerat pillugit, taamaalillutik inuit innarluutillit

pisinnaatitaaffii pillugit siunnersuinissamut ilitersuinissamullu inatsisitigut suliassatik naammassisinnaaqullugit.

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

§ 13-ip Naalakkersuisut nuna tamakkerlugu innarluutilinnut sullissivimmik, Pissassarfimmik, ingerlatsinissamut pisussaaffiat malittarisassaraa, taassumalu suliassat arlallit isumagissavai. § 13-ip sulisunut tunngasut, matumani sulisut piginnaanngorsarneqartarnerat ilanngullugu, malittarisassarinnngilai.

”Tiliup nuannaarutigaa § 16, imm. 5-imi ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsineq tassanngaannaq takkukkaangat 48 tiimit iluanni tapersiisoqarnissaa aallartinneqartartussanngorlugu aalajangersarneqarmat. Paragrafi una inuit amerlasuut inuunerannut annertuumik pingaaruteqassaaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarput.

“Tiliup innersuussutigaa § 17-imut oqaaseqaatini erseqqissarneqassasoq “immikkut ittumik immikkut ittumillu iliuuseqarneq” qanoq paasisariaqarnersoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Aalajangersakkap siunertaraa immikkut ittumik ajornartorsiuteqartut inuit innarluutillit eqqarsaatigalugit immikkut ittumik annertunerusumik suliniuteqartoqartariaqarneranik eqqumaffiginninnerup annertusarneqarnissaa. Siunertaanngilaq pisariaqartinneqartumit annertunerusumik suliniuteqartoqalissasoq.

§ 1, imm. 2 naapertorlugu inuk innarluutilik ataqatigiisumik tamakkiisumillu suliniarfigineqassaaq, taassuma pisariaqartitaanut naapertuuttumik. Inuit innarluutillit immikkut ittumik illersorneqartariaqartut eqqarsaatigalugit tamanna kinguneqarsinnaavoq suliniuteqarnermi oqartussaasut arlallit akornanni suleqatigiinneq ilanngunneqartariaqartoq, taamaalilluni assersuutigalugu najugaqarnermut pissutsit peqqissutsimullu tunngasut suliniuteqarnermi ilanngunneqarsinnaallutik.

”Tiliup innersuussutigaa § 19, imm. 3-mi “imaluunniit angajoqqaatut oqartussaasoq imaluunniit sinniisoq” ilanngunneqassasoq, taamaalilluni ima allassimalissammat: “Paasisutissanik misissuineq naammassineqarsinnaanngippat, imaluunniit imm. 2-mi piffissaliunneqartoq naatinngagu

iliuusissatut pilersaarut piariinngippat, kommunalbestyrelsip naliliineq utaqqiisaasumik suliaqassaaq, inummullu innarluutilimmut, imaluunniit angajoqqaatut oqartussaasumut imaluunniit sinniisumut, tamanna pillugu allaganngorlugu ilisimatitsissalluni, paasissutissanillu misissuinerup qaqugu naammassineqarnissaa imaluunniit iliuusissatut pilersaarutip qaqugu piareerneqarnissaa naatsorsuutigineqarnerisq ilanngullugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqarput.

”Tiliup innersuussutigaa § 26, imm. 3-mi “aamma peqqissuseq” ilanngunneqassasoq, taamaalilluni ima allassimalissamat: Imm. 1 naapertorlugu akuersissut itigartinneqassappat, imaluunniit pissutsinik allanik pissuteqartumik akuersissummik pissarsisoqarsinnaanngippat, kommunalbestyrelsip inummut paasissutissat, matumani paasissutissat inummut tunngasut mianernartut ilanngullugit, ingerlateqqissinnaavai, suliaq pillugu pissutsit, matumani inuk pineqartoq inatsisitigut illersugaanera aamma peqqissusaa eqqarsaatigalugit, taamaaliortoqarnissaa erseqqissumik pisariaqartippassuk. Paasissutissanik ingerlatitseqqinneq piumasaqaataavoq inuk pineqartoq pillugu soqutigisaanik isumaginninnissaa siunertaralugu ingerlanneqassasoq, aammalu isertuussinissamat tunngavilersuutit, matumani inuk paasissutissat pineqartut pillugit pineqartoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, eqqarsaatigalugit taakku soqutigisaannut naleqqiullugu erseqqissumik pingaernerussalluni.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

”Tiliup sakkortuumik innersuussutigaa § 30-mi imm. 4 nutaaq ilanngunneqassasoq, taamaalilluni qanigisaasoq inuk innarluutilik piffissaq tamakkerlugu paarisinnaassagaa piffissaliussaannngitsumik periarfissiisoq. Tassani assersuutigalugu angajoqqaanut akissarsianik taarsiissutit ilanngunneqarsinnaapput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

§ 30, imm. 3-mut oqaaseqaatini tulluuttut allassimapput: ”Piffissamik killiliinermut tunngaviliunneqartumut pissutaavoq aaqqissuussinermi paarsaqarnissamat periarfissaqartitsinissap anguniarneqartussaana, taamaaliornikkut angerlarsimaffiup avataani ataavartumik inissiisoqarnissap eqqissilluni isummerfiginissaa periarfissaqarniassamat, taakkunanilu tassunga atatillugu suliaqassat suliarisariaqakkat aamma misigissutsikkut oqimaatsorsiornerit imaluunniit napparsimaruloortoqarnerani allatulluunniit pisoqarnerani

utaqqiisaasumik paarsaqarnermi isumassuinissamilu suliassat ilaapput. Aaqqissuussinermi angerlarsimaffimmi sivisuumik imaluunniit ataavartumik paarsisarnissat siunertarineqanngillat.”

”Tiliup nuannaarutigaa § 33-p ilassutigineqarnissaa, tassani tapersersuisumik angalaqateqarnissamut tunngasoq, innarluutilinnik inuiaqatigiinni peqataalersitsinissamut pitsanngorsaataassammat, ilaatigut ilisimasalittut seminarini ataatsimeersuarnernilu peqataasinnaanissaannut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Tusaatissatut tiguneqarput.

”Tiliup nuannaarutigaa § 34-mi allannguutit, innarluutilinnut tunngatillugu pisariaqartitat nuunnermi atatillugu naammassineqarnissaat qulakkeerneqarnerannik kinguneqartussat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Tusaatissatut tiguneqarput.

”Tiliup innersuussutigaa § 35-mi nutaamik imm. 4-mik ilanngussisoqassasoq, tassuuna inuit eqimattatut tunngaveqartumik tapersersorneqarnissamut periarfissaqalerlutik attaveqatigiinnermik pilersitsisinnaaqullugit, assersuutigalugu qarasaasiakkut attaveqaatit atorlugit. Tamanna assersuutigalugu tusilartunut imaluunniit tappiitsunut sinerissami siammarsimallutik najugaqartunut iluaqutaasinnaavoq, tamannalu Pissassarfiup tapersersorsinnaassagaa.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngillat.

Takuuk Naalakkersuisut siunnersuummi matumani imm. 4 naapertorlugu eqimattakkaartumik tapersersuinissamut neqeroorutitut annertunerusumik malittarisassanik aalajangersaasinnaapput.

”Tiliup sakkortuumik innersuussutigaa § 36-mi piffissamut killiligaasumik tapersersuinnermut imaluunniit sungiusarnermut innersuussutit tamaasa peerneqassasut, taakkulu taarsiullugu innarluutilittut inuk pillugu pisariaqartitaasa ataasiakkaarlugit naliliiffigineqarnissaat tunngavigalugu ingerlanneqassasut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngillat.

§ 36-mut nassuiaatit naapertorlugit aalajangersagaq una pingaartumik innuttaasunut timikkut imaluunniit tarnikkut piginnaasakillinerup annikitsumik atugaqartunut imaluunniit innuttaasunut piginnaasakillilersinnaanermut aarlerinartorsiortunut sammisitaavoq. ”Taamaalereernerup kingorna ikiorserneqarnissamik aamma tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsisoqaannarpalluunniit, Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu allamik naleqquttumik tapersersorneqarsinnaavoq.”

”Tiliup innersuussutigaa § 38-mi ”taamaasiorsinnaapput” imaluunniit ”taamaasiussapput, ”taamaasiussapput”-inngorlugu allanngortinneqassasoq, taamaalilluni ima allassimasoqassammat: ”Naalakkersuisut malittarisassanik erseqqinnerusunik aalajangersaassapput, kommunalbestyrelsit suut tapersersuinissamik iliuusissanik tunniussisassanersut pillugit, ilanngullugit.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngillat.

Tapersersuinissamik iliuusissanut assigiinngitsunut ataasiakkaanut aalajangersakkat erseqqinnerusut nalunaarutitut aalajangersarneqassapput.

”Tiliup innersuussutigaa § 39-mi ”taamaasiorsinnaapput” allanngortinneqassasoq ”taamaasiussapput”-inngorlugu, taamaalilluni ima allassimasoqassammat: ”Kommunalbestyrelsi innarluutilimmut Pissassarfimmi piginnaanngorsaaneermik aamma piginnaanngorsaqqiinnermik neqeroorteqarnissamik aalajangiissaaq, matumani piffissamut killiligaasumik najugaarneq ilanngullugu, tamanna inuup pineqartup piginnaasaasa inissisimanerat attatiinnarneqarnissaanut pingaaruteqarlunnartutut nalilerneqarpat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngillat.

Pissassarfimmi saniatigut piginnaanngorsaaneermik aamma piginnaanngorsaqqiinnermik sumiiffimmi pineqartumi imaluunniit angerlarsimaffimmi ingerlanneqarsinnaavoq, apeqqutaalluni innuttaasup innarluutiliup ataasiakkaap pisariaqartitaanik naammassinnissinnaasunik suliatigut piginnaasanik atortoqarnersoq aamma periarfissaqarnersoq.

”Tiliup nuannaarutigaa kapitali 5 tamarmi nutaaq, tassani kingorna ikiorsiineq pillugu §§ 40-41 ilanngunneqarlutik, taakkulu innarluutilinnut inuusuttunut aamma qanigisaannut toqqissisimanermik pilersitsissammata.

§ 41, imm. 3-mut tunngatillugu Tilioq kaammattuuteqarpoq oqaasertaq ”inuusuttoq 18-inik ukioqalerniariarpat” allanngortinneqassasoq imaalillugu ”inuusuttoq 18-inik ukioqalerpap

sapinngisamik piaarnerpaamik”, taamaalilluni ima allassimasoqassammat: Imm. 3. Imm. 1 naapertorlugu ikaarsaariarnermut piareersarnerup naammassineqarnera kommunalbestyrelsip kinguneratigut ikiorserneqarnerup aalajangiiffigineratigut pissaaq, tassani siunissami suliniutissaq aamma tapersersuineq ilanngullugit. Aalajangiineq piffissaq eqqorlugu aalajangerneqassaaq, taamaalilluni suliniut inuusuttup 18-inik ukioqalernissaa ilutigalugu aallartinneqarsinnaaqqullugu. Suliniut pineqartup iliuusissatut pilersaarutaanut ilanngunneqassaaq, takuuk §§ 24-25.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqarput.

“Inuusoq 18-inik ukioqalereerpat erniinnaq” aamma “inuusoq 18-inik ukioqalerpat” imarisaatigut assigiinngissuteqanngilaq.

”Tiliup kaammattuutigaa § 42-mut oqaaseqaatini erseqqissarneqassasoq malittarisassat kiisalu neqeroorutitut takussutissiat qanoq akulikitsigisumik nutarterneqartassanersut, tassunga ilanngullugit illuutit minnerpaamik aserfallatsaaliorneqarnissaat sulisullu piginnaangorsarneqartarnissaat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

§ 42-p siunertaraa najugaqatigiinnik pilersitsinissamut ingerlatsinissamullu pisussaaffiup malittarisassiuunneqarnissaa.

”Tiliup kaammattuutigaa § 45-mut oqaaseqaatini erseqqissarneqassasoq kikkut ataatsimiititalianut sinniisussatut piukkunneqarsinnaasutut isigineqarnersut kiisalu kikkut ataatsimut isigalugu iliuuseqarnermi ataqatigiissaarinermut ilanngunneqarnissaat naleqquttutut isigineqarnersut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

§ 45-imut imm. 1-imut oqaaseqaatinit uku allaqqapput: ”Suleqatigiinnissamut ataatsimiititaliaq aamma isumaginninnermut ingerlatsivimmit, inunnut innarluutilinnut ingerlatsivimmit, meeqqanut inuusuttunullu ingerlatsivimmit, ilinniarfinnit, aamma peqqissutsimut suliassaqaarfimmit sinniisoqarsinnaavoq. Allattukkat tamakkiisuunngillat, taamatullu suleqatigineqartartut pineqartut sinniisuunissaat piumasaqaataanngilaq.

Aalajangiisuusoq tassaavoq, suleqatigiinnissamut ataatsimiititaliaq sulianut naleqquttumik ilisimasalinnik aamma inunnik, inuit innarluutillit pillugit tamakkiisumik isiginnittumik suliniuteqarnermi ilaasunik ilaasortaqaassasoq, taamaalilluni oqalliffissaq pilersinneqassaaq, tassani misilittakkanik ilisimasanillu avitseqatigiittoqarsinnaassalluni.”

”§ 51-imut tunngatillugu Tiliup kaammattuutigaa imm. 2-tut nutaamik ilanngussisoqassasoq, tassani Naalakkersuisut qulakkiissagaat innarluutillit pillugit inunnik attaveqaqateqarnek ingerlatap tamaat ingerlanerani, aamma eqqartuussinermi nalaani, paasinnittaatsimut oqaatsimullu tunngaveqarluni ingerlanneqassasoq. Tamanna assersuutigalugu pisinnaavoq ussersorneq imaluunniit immikkut ittumik perorsaanermi ikiuutit atorlugit, taakkulu oqaaseqaatini erseqqissarneqarsinnaallutik.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqassanngillat.

Matumuuna siunnersuutip Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermik Inatsit imaluunniit Kalaallit Nunaanni Pinerluttulerinermut Inatsit malittarisassiuunneq ajorpai.

Matumuuna siunnersuutip innarluutilinnut tapersersuinissamik iliuusissat malittarisassiuuppai, taamaalilluni innarluutillit pisariaqartitaat naammassineqarsinnaallutik.

”§ 53-imut tunngatillugu Tiliup kaammattuutigaa imm. 2-tut nutaamik ilanngussisoqassasoq, tassani allaatigineqassalluni iliuusissatut pilersaarutip suliarineranut atatillugu aqutsisut akisussaaffeqarfii sinaakkutissallu suut atuunnersut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngillat.

Iliuusissatut pilersaarut matumuuna siunnersuummi §§ 24-25-imi malittarisassiuunneqarpoq. Kommunalbestyrelsi iliuusissatut pilersaarutip suliarineqarnissaanut akisussaasuvoq.

”§ 54, imm. 2-mut tunngatillugu Tiliup kaammattuutigaa imm. 2-tut nutaamik ilanngussisoqassasoq, tassani allassimasoq ulloq unnuarlu neqeroorutip innarluutilinnik inunnik, ukiui apeqqutaatinnagit, ukiumut marloriarluni killiffissiuilluni nalunaarusiortassasoq, periarfissaqarluni ukiumut ataasiarluni killiffissiuilluni nalunaarusiortoqarsinnaasoq, innarluutillip kissaatigisaa imaluunniit aalajangiinera tunngavigalugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngillat.

§ 54, imm. 1-imi allassimavoq killiffissiuilluni nalunaarusiaq innarluutilimmik inuk pillugu atugarissaarnerup ineriartornerullu nalilersorneqarneranik imaqartoq, iliuusissatut pilersaarut, tak. §§ 24-25, aamma ineriartornissamut pilersaarut, tak. § 53, tunngavigalugit.

Inunnut inersimasunut innarluutilinnut, ulluinnarni inuunerminni annersaani ulloq unnuarlu neqeroorummiittunut, ukiumut marloriarluni killiffissiuilluni nalunaarusiortarneq akulikippallaartutut isigineqarsinnaavoq. Tamatuma saniatigut § 54, imm. 3-mi qulakkeerneqassaaq inuk pillugu peqqissutsimut imaluunniit inuttut atukkatigut pissutsinut pingaarutilinnik allannortoqarsimappat imaluunniit allannortoqarnissaa naatsorsuutigineqarpat, killiffissiuilluni nalunaarusiortoqartarnissaa.

”Tiliup nuannaarutigalugu maluginiarpaa § 55-imi Naalakkersuisut ukiumoortumik nalunaarusiortussaataitanerat qulakkeerneqarmat. Oqaaseqaatini erseqqissarneqartariaqarpoq nalunaarusiaq tamanut ammasumik pissarsiarineqarsinnaassanersoq, aamma Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffinik suliaqartut suliffeqarfiutaat ukiumoortumik nalunaarusiamik nassinneqartarnissaaq ilanngullugu eqqarsaatigineqartariaqartoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngillat.

Inatsisartunut ukiumoortumik nalunaarusiamik tunniussisussaataitaneq isumaqarpoq, nalunaarusiaq tamanut ammasumik pissarsiarineqarsinnaassasoq. Ukiumoortumik nalunaarusiaq nittartakkami naalakkersuisut.gl-imi tamanut saqqummiunneqassaaq.

”Tiliup kaammattuutigaa § 56, imm. 3-mi “innarluutilinnut kattuffiit aamma” ilanngunneqassasoq, taamaalilluni ima allassimalissalluni: “Naalakkersuisut ulloq unnuarlu neqeroorutininik aqutsisut, innarluutilinnut kattuffiit aamma soqutigisaqatigiiffiit attuumassutillit, kiisalu kommunalbestyrelsit periusissiornermi ilanngutissavai.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqarput.

”Tilioq inassuteqarpoq peqqissutsimut tunngasumik immikkut kapitali ilanngunneqassasoq, peqqinnissaqarfimmut innersuussisumik kapitaliinnaanngitsoq. Tamanna tunngaveqarpoq innarluutilik pillugu peqqissutsimut tunngatillugu sullissineq peqqinnissaqarfiup, kommunip aamma Naalakkersuisut akornanni suliassaqarfiit akimorlugit suleqatigiinnikkut ingerlanneqartariaqarmat, takuuk Tiliup § 1, imm. 3, nr. 2-mut oqaaseqaatai. Kapitali ilaatigut

imaqarsinnaavoq innarluutilinnut ukiumoortumik peqqissutsimik misissuisarneq pinngitsoorani ingerlanneqartassasoq, najugaqarfii apeqqutaatinnagit. Peqqissutsimik misissuineq taanna ulloq unnuarlut neqeroorutini aqutsisut § 55, imm. 2 naapertorlugu Naalakkersuisunut ukiumoortumik nalunaarusiaannut ilanngunneqarsinnaavoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngillat.

Matumani siunnersuutigineqartoq peqqinnissamut inatsiseqartitsineq malittarisassaqartinngilaa.

”Tililooq inassuteqarpoq § 64-imi oqaaseq „taamaassinnaasoq“ oqaasermut „taamaassasoq“-mut allanngortinneqassasoq, taamaalilluni ima allasimalissasoq: Angajoqqaatut oqartussaassusilik imaluunniit angajoqqaatut sinniisoq inersimasuunngitsumik, tassunga ilanngullugu meeqqamik imaluunniit inuusuttumik, innarluutilimmik inuunermik ulorianartorsiortitsisumik nappaateqartumik imaluunniit nappaammik inummut annertuumik ataavartumillu pisinnaasatigut annikilliliisinaasumik misissuineq imaluunniit katsorsaaneq ingerlanneqarnissaa akuerinngippagu, kommunalbestyrelsi angajoqqaatut oqartussaassusillip imaluunniit angajoqqaatut sinniisup akuersineratigut aalajangiissaaq, meeraq, inuusuttoq imaluunniit inersimasooq sulii inersimanngitsoq innarluutilik peqqinnissaqarfimmut innersuunneqassasoq, tassani misissuineramik imaluunniit katsorsaaneramik pisariaqartitsisoqarnerooq naliliiffigineqassalluni.

Imm. 2. Kommunalbestyrelsi angajoqqaatut oqartussaassusillip imaluunniit angajoqqaatut sinniisup akuersinera peqqutaatinnagu aalajangiissaaq, meeraq, inuusuttoq imaluunniit inersimasooq sulii inersimanngitsoq innarluutilik peqqinnissaqarfimmut innersuunneqassasoq, tassani misissuineramik imaluunniit katsorsaaneramik pisariaqartitsisoqarnerooq naliliiffigineqassalluni, ersarissumik aarlerinartoqartillugu misissuinninneq imaluunniit katsorsannginneq pissutigalugu inuk tarnikkut timikkullu pisinnaasatigut ataavartumik annikillisinneqarsinnaammat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngillat.

Kommunalbestyrelsip § 64 naapertorlugu aalajangiinnissaa aalajangersimasumik naliliineramik tunngaveqartassaaq.

”Tililooq inassuteqarpoq § 65-imi qulakkeerneqassasoq tamanna aamma kommunini sulisut, perorsaasut, najugaqatigiiffinni aamma najugaqarfinni paaqqinnittarfittut ittuni sulisut kiisalu atuarfeqarfik ilanngullugit pineqassasut. Tamanna tunngaveqarpoq Tiliup nalunaarusiarisimasaani ersersinneqarmat kinguaassiutitigut kanngunartuliornerit amerlanersaat angerlarsimaffinni pisartut.

Tiliup takusinnaavaa kinguaassiutitigut kanngunartuliornert pillugit nalunaarusianik siunnersuummik suliaqarnermi ilanngussisoqarsimasoq, tamannalu qujassutigaarput. Tilioq inassuteqarpoq § 65, imm. 1, nr. 5-imi "aamma tarnikkut" ilanngunneqassasoq, taamaalilluni ima allassimalissasoq: "5) Timikkut aamma tarnikkut kinguaassiutitigut kanngunartuliornertut ersiutit."

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilaannakortumik ilanngunneqarput.

"Aamma tarnikkut" § 65, nr. 5-imut ilanngunneqarsimavoq.

§ 65-imi taamaallaat Namminersorlutik Oqartussat ulloq unnuarlu neqeroorutaat pineqarput, kommunini najugaqarfinnut neqeroorutit pineqanngillat.

"Tilioq inassuteqarpoq sakkortuumik kapitali kinguaassiutitigut kanngunartuliornertut tunngasoq nutaamik § 66-imik ilanngussisoqassasoq, tassani allaaserineqassalluni kinguaassiutitigut kanngunartuliornertut pinaveersaartinniarlugit suut tapersersuineri iliuusissat atorineqassanersut. Ilisimasat annertusisat, § 65-imi allaaserineqartut, pingaartumik kinguaassiutitigut kanngunartuliornertut paasinninnissamut iluaqutaapput, kisianni pinaveersaartitsinermut naammanngillat. Ilisimasaqarneq kisimi naammanngilaq, iliuusissanik aalajangersimasunik takorusuppugut. Taakku ilaatigut tassaasinnaapput pinerluuteqarsimanermut uppersaatinik aamma meeqqanik pinerliisimannginnermut uppersaatinik pissarsiniarnermut annertunerusumik ukkatarinninneq – aamma ilaqtut eqqarsaatigalugit – kiisalu innarluutilinnut aalajangersimasumik peqqissutsimik misissuisarnerit. Tamatuma saniatigut inassutigaarput isumannaallisatit tamarmik najugaqarfinni aamma angerlarsimaffinni atuutinneqassasut, taamaalilluni inuit innarluutillit tamarmik najugaq sumiiffiat apeqqutaatinnagu illersorneqarsinnaaniassammata. Tilioq inassuteqarpoq § 66, imm. 2, nr. 1-5-imi "aamma ilinniartitsineq" ilanngunneqassasoq, taamaalilluni ima allassimalissalluni: "

- 1) Innarluutilinnut peqqissumik atoqatigiinnissaq inooqatigiinnissarlu pillugit siunnersuineq, ilitsersuineq ilinniartitsinerlu.
- 2) Naartunaveersaatit pillugit siunnersuineq, ilitsersuineq aamma ilinniartitsineq.
- 3) Kinguaassiutitigut atassuteqarneq pillugu akuersinermut tunngatillugu siunnersuineq, ilitsersuineq aamma ilinniartitsineq.
- 4) Inuttut killissaritit pillugit siunnersuineq, ilitsersuineq aamma ilinniartitsineq.
- 5) Qanimut attaveqarnermut aamma kinguaassiuutinut tunngatillugu allanik killissarititaasut pillugit siunnersuineq, ilitsersuineq aamma ilinniartitsineq."

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

Takuuk imm. 3 naapertorlugu Naalackersuisut aalajangersimasumik malittarisassiorsinnaapput, innarluutilik pineqartoq kanngunartuliorfigineqarsimaneranik ilisimasaqarneq imaluunniit pasitsaassaqartoqarnera qanoq iliuuseqarfigineqassanersoq pillugu.

Kinguaassiuutit pillugit politikki aamma innarluutilinnut periutsinik ilinniartitsinnermut tunngasunik imaqassanersoq aalajangersimasumik naliliinermik tunngaveqartariaqarpoq.

”Tilioq inassuteqarpoq § 68-imut oqaaseqaatini kommunini sulisut ilanngunneqassasut.”

Naalackersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngillat.

”Isumaginninnermut, peqqinnissamut aamma ilinniartitaanermut immikkoortortaqaqarfinni sulisut” sulisutut immikkoortut attuumassuteqartut tamarmik pineqartarput.

”Tilioq inassuteqarpoq § 69, imm. 3-mut oqaaseqaatini erseqqissarneqarlunilu itisilerneqassasoq suna pineqarneris imaq allassimasumi: ”Kalaallit Nunaata avataani oqartussaasut allat assingusut.”

Naalackersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqarput.

”Tilioq inassuteqarpoq § 70-imi nutaamik imm. 2-mik ilanngussisoqassasoq, tassani naliliisoqarlunilu qulakkeerneqassasoq innarluutilik allaannut ulorianartorsiortitsinngitsoq.”

Naalackersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngillat.

Aalajangersimasumik naliliinermik tunngaveqartassaaq, innarluutilik pillugu inuttut peqqissuseq imaluunniit ineriartornera ulorianartorsiortinneqarneris.

”Tilioq erseqqissaavoq § 72-imi oqaasertaliinermi kukkusoqartoq. Tassaniippoq ”der”, peerneqartariaqartoq, taamaalilluni ima allassimalissalluni: ”§§ 67, 68 imaluunniit 69 naapertorlugit nalunaarutit naliliiffigineqarnissanut atugassatut kommunalbestyrelsi innarluutilimmik oqaloqateqarsinnaavoq.”

Tilioq inassuteqarpoq sakkortuumik § 72, imm. 2-4-mi oqaasertat allanngortinneqassasut, nalinginnaasumik tunngaviit malillugit, tassami innarluutilik allat assigalugit oqaloqatiginninnermi

tapersersuisumik imaluunniit inummik ikiortissatut peqataasinnaasumik peqarnissamut pisinnaatitaaffeqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

Paasinanngilaq qanoq paasineqassanersoq ima oqartoqarmat: ”nalinginnaasumik tunngaviit malillugit, tassami innarluutilik allat assigalugit oqaloqatiginninnermi tapersersuisumik imaluunniit inummik ikiortissatut peqataasinnaasumik pisinnaatitaaffeqarpoq.

Siunnersuummi matumani § 10-mi tapersersuisumik peqarsinnaaneq pillugu aaqqissuussaq aalajangersarneqarpoq, siunertaralugu innarluutilik siunnersuummi matumani tapersersorneqarnissamik qinnuteqaat pillugu kommunalbestyrelsip suliarinninnerani tapersersuisumit ikiorneqarnissamik neqeroorfigineqassasoq.

”Tilioq nuannaarutigalugu takusinnaavaa § 75-imi angalanissamut periarfissat annertusineqartut, taakkulu innarluutillit innuttaasunut allanut naligiissillugit inissippaat. Aamma Tilioq immikkut nuannaarutigaa § 75, imm. 6 ilanngunneqarsimanera.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarput.

”Tilioq nuannaarutigaa § 77, imm. 3-mi kiisalu § 79, imm. 3-mi allannguuteqartoqarsimanera, tassanilu ilanngunneqarmat: ”Ineqartunik ilagisassanut amerlassusaat innarluutiliup pisariaqartitaanik tunngaveqarluni aalajangersarneqassaaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarput.

”Tilioq nuannaarutigaa nammineq aningaasartuutigalugit sulinngiffeqarnermi tapersersorneqarnissamut periarfissat maanna immikkut § 78-imi aalajangersarneqarmata.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarput.

” Tilioq inassuteqarpoq § 87-imut [maanna § 86] oqaaseqaatini ilanngunneqassasoq periarfissaq, Nakkutilliinermut Immikkoortortaqaqarfiup nalunaarutigineqartunik tigusaqarnermini nalunaaruteqarani nakkutilliilluni pulaarnernik ingerlatsisinnaanera. Taakku inatsimmut

oqaaseqaatini erseqqissarneqarsinnaapput whistlebloweritut imaluunniit nalunaarutit immikkut annertusisitatut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

Takuuk § 86, imm. 5, ima aalajangersarneqarpoq: ”Ulloq unnuarlu neqeroorummot ingerlatsinermut tunngasumik nakkutilliinermi Naalakkersuisut ulloq unnuarlu neqeroorummi nalunaaruteqaqqaarluni aamma nalunaaruteqaqqaanngikkaharluni nakkutilliilluni pulaarnernik ingerlatsisinnaapput.”

Ulloq unnuarlu neqeroorutitut nalunaaruteqaqqaarnani nakkutilliilluni pulaarnernik ingerlatsinissamut periarfissat killilersorneqarnissaat siunertaanngilaq.

”Tilioq nuannaarutigaa § 93, imm. 3-5-imi [maanna § 92, imm. 3-5] ilanngussisoqarsimanera, tassami maanna aallaaviusoq tassaammat inuit innarluutillit pisariaqartitaat, taamaalillunilu inuuniarnermi atugassarititat qaffassarneqarlutik kiisalu inuit innarluutillit inuiaqatigiinni akuutinneqarnerat annertusineqarluni. Kisiannili Tilioq sakkortuumik inassuteqarpoq aningaasat tigorianaat atisassarsiutillu pillugit aningaasat utoqqalinersiutinik imaluunniit siusinaartumik pensionisianik pisartagallit tigusartagaat ilanngunneqartassanngitsut. Tamanna tunngaveqarpoq Tiliup misilittagaqarneranik, takuneqarsinnaammat inuit uku aningaasatigut ajornartorsiortunut annersanut ilaammata.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

Takuuk Inatsisartut inatsisaanni siusinaartumik pensionisiat pillugit § 23, siusinaartumik pensionisiallit namminneq angerlarsimaffiminniit ungasinnerusumi najugaqarallartillugit, soorlu paaqqinnittarfinni il.il., pisortat aningaasartuutaanik akilerneqartuni, siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaaffiannit 20 %-imik akiliunneqartarput. 2026-mi ulloq unnuarlu neqeroorutini najugaqartunut siusinaartumik pensionisialinnut qaammammut miss. 2.800 kr.-it tunniunneqartarput, meeqqanullu, inuusuttunut imaluunniit inersimasunut siusinaartumik pensionisiaqartuunngitsunut qaammammut miss. 2.200-2.300 kr.-it tunniunneqartarlutik. Siusinaartumik pensionisialinnut aamma allanut ulloq unnuarlu neqeroorutini najugaqartunut tunniunneqartartut assigiinngissut Tilioq inassuteqarpoq § 96-imi Inatsisartut inatsisaat nr. 36, 4. juni 2024-meersoq nalogiissitaanermut aamma immikkoortitsinnginnissamut tunngasoq kiisalu naammagittaalliuteqartarfik taanna ilanngullugu innersuussutigineqassasoq.aat annertusineqarnissaanut tunngavissaqanngilaq.

”Tilioq inassuteqarpoq § 96-imi [maanna § 95], Inatsisartut inatsisaat nr. 36, 4. juni 2024-meersoq naligiissitaanermut aamma immikkoortitsinnginnissamut tunngasoq kiisalu naammagittaalliuuteqartarfik taanna ilanngullugu innersuussutigineqassasoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngillat.

Matumani siunnersuummi aalajangiinerit pillugit naammagittaalliuuteqartarfik tassaavoq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik.

Inatsisartut inatsisaanni nr. 36, 4. juni 2024-meersumi naligiissitaanermut aamma immikkoortitsinnginnermut tunngasumi § 21 naapertorlugu Naligiissitaanermut Ataatsimiititaliaq, Inatsisartut inatsisaanni naligiissitaanermut aamma immikkoortitsinnginnermut tunngasumi § 4-mi piumasaqaatit naapertorlugit assigiinngisitsinermik tunngaveqartumik naammagittaalliuutinik suliarinnittarpoq.

”Tilioq inassuteqarpoq § 97-imi [maanna § 96], nutaamik imm. 1, nr. 1-mik ilanngussisoqassasoq, tassani kommunimi innuttaasut innarluutillit amerlassusaat, kiisalu innuttaasup qanoq ittumik innarluuteqarnera, ukiui, suaassusaa aamma najugaqarfia naapertorlugit agguarlugit paasissutissiissutigineqassasut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngillat.

Innarluutillit amerlassusaat kiisalu tapersersuinissamut iliuutsit, ukiui, suaassusaat aamma najugaqarfii naapertorlugit agguarlugit, siunnersuummi matumani § 97, imm. 1-imi ilanngunneqareerput.

7. NIIK:

”Aaqqissuusseqqinneq, ullumikkut pisariaqartinneqarluinnartut kiisalu tusarniaanermi atortussanik misissuineq

Aaqqissuusseqqinneq aamma ukiunik 10/20/30-nik ingerlasumik immikkoortortamut pilersaarut NIIK kissaatigisinnaassagaluarpaa, soorlu taaneqareersoq, inatsimmut siunnersuummut maanna ukkatarinninnerput atorlugu innarluutilinnut tunngasortaqaq tamakkerlugu aaqqissuusseqqinnermik aallartitsisoqarnissaa. Aaqqissuusaanermut aningaasaqarnikkullu inatsisissatut siunnersuutip kingunerisinnaasai erummatigaarput – aammaarluni – inatsimmi pineqartunut, inatsit ikiorsiissutit annertusarnissaat siunertaralugu annertusaaniarfigisaanut akornutaassasut.

Aaqqissuusseqqinnerup ataatsikkut amerlasoorpassuarnik allannngortitsinissaq siunertarissanngilaa – kisiannili periusissiatut ukkataralugu, ingerlaavartumik sivisuumillu piffissap ingerlanerani suliniuteqartoqartariaqarpoq. Immikkoortortanut pilersaarutit ukiut 10-, 20- imaluunniit 30-t siunissamut isigisariaqarput, kisiannili ingerlaavartuussallutik, taamaalillutik pissutsit allanngorarneri malillugit aaqqinneqarsinnaallutillu naleqqussarneqarsinnaassallutik, minnerunngitsumillu inatsimmi siunertat piviusunngortinneqarnissaat kiisalu inatsimmik atuutsitsineq malinninnerlu suleriaatsikkut piviusumik naammassineqarsinnaassalluni, killilersuinerit sukannersut atornagit. Sulineq pitsaanerpaamik isigalugu immikkoortortat akimorlugit ingerlanneqartariaqarpoq, siusinnerusukkut suleqatigiinneq pillugu saqqummiussatsinni suleqatigiinnerup iluani.

Aaqqissuusseqqinnerup iluaqutaasinnaasumik anguniarsinnaavaa inuiaqatigiinni innuttaasut pisinnaassutsimikkut assigiinngissuteqartut ullumikkut akulikippallaartumik naapittagaannik ajornartorsiutit erseqqissumik oqaatigineqartut, aporfiit kiisalu pisinnaatitaaffinnut ataqqinninnermullu tunngasutigut ajornartorsiutit iluarsineqarnissaat.

Aamma piareersaatit ilaannik amigaateqarpugut: paasissutissat tatiginartut utaqqiffissat piviusut pillugit, aammalu nunami innuttaasut pisinnaassutsimikkut assigiinngissuteqartut amerlassusaat tamarmiusumillu isigalugu takussutissat – kiisalu suut pisinnaassutsikkut assigiinngissutit pineqarnersut, ukiui agguataarneri, kisitsisit ilisimaneqanngitsut (mørketal) tamatigut qulaajarneqarnissaat, kiisalu tapersersorneqarnissamut neqeroorutit tamarmiusumik isigalugu paasissutissat, taakkulu pisariaqartitanut naammannersut, innersuussisoqarsinnaannginneranik ajornartorsiutit, kiisalu immikkut ilisimasalinnik ikiorserneqarnissamut tapersersorneqarnissamullu amigaateqarnerit, ilinniartitaanermut aamma piginnaasanik qaffassaanermut pisariaqartitat il.il. pillugit.

Pisariaqartitat ullumikkut atuuttut sukkanerpaamik iliuuseqarfigisariaqartut kinguartinneqassanngillat – aamma teknikkikkut allakkiat

NIIK ernummatigaa, inatsisissatut siunnersuummut matumunnga suliassap annertussusaa pissutigalugu FN-ip innarluutilinnut pisinnaatitaaffiit pillugit isumaqatigiissutaani innersuussutit pisinnaatitaaffiillu piviusunngortinneqarnissaat pillugu Kalaallit Nunaata aamma

Naalagaaffeqatigiinnerup Danmarkip pisariaqartitaasa ullumikkut atuuttut pilertortumik iliuuseqarfigineqartariaqartut kinguartinneqarsinnaanerit imaluunniit tarrarsorneqarsinnaanerit.

Sumiiffiit amerlasuut utaqqisoqarfiupput, suliniuteqanngiffiusut, kiisalu immikkoortut attuumassuteqartut soorlu peqqinnissaqarfik assersuutigalugu, aamma tassani inuit utaqqisartut amerlasuut peqarlutik, taamatullu siusinaartumik pensionisiaqalersinnaanermut aalajangiinerit naliliinerillu allaffissornikkut aporfeqartitaallutik. Inissiinermut tunngasut immaqaa aamma aaqqissuuteqqinneqarnissaat eqqarsaatigineqarpoq – NIIK-p tassunga akerliunera ilaatigut tunngaveqarpoq pisariaqartinneqarmat uppersaatinik tunngaveqarluni, ilisimatusarnikkut aammalu suliassamut ilisimasatigut tunngavilersorluakkanik aallaaveqarluni aalajangiisinnaaneq – aningaasaqarnikkut eqqarsaatersuutitut kisiisa tunngaveqanngitsumik. Piviusorsioortumik isigalugu

taakku imminnut malittariaqarput, kisianni pisariaqartinneqarpoq ilaatigut aporfiit ilaat piiarneqarnissaat – tassami periarfissarpassuaqarpoq ajornannginnerusumik aallartinneqarsinnaasunik – kiisalu qulakkeerneqarnissaa innarluutilinnut tunngasortami aaqqissuussaaniikkut ataavartumik allannguisoqarnissaa.

Inatsisissatut siunnersuutip tusarniaassutaanut tunngatillugu ajornartorsiutaavoq, maanna allattuiffimmik takussutissiamik erseqqissumik takussutissiisoqanngimmat, tassanilu takuneqarsinnaassalluni suna nutaaqqinnersoq, aamma inatsimmit pisoqqamit allannguutit suut atuunnersut – kiisalu aalajangersakkani sinneruttuni allannguutit suut pisimanersut. Tamanna inatsisip katitigaanerani, allannguutini aammalu tusarniaarnermi inatsisissatut siunnersuutip nutaap imarisaanik innuttaasumut nalinginnaasumut paasinninnissaa ajornarnerulersippaa. Siusinnerusukkut aalajangersagaq aalajangersagaq malillugu takussutissiaqarmat, kolonninik agguataagaqarluni nassuiaasarsugaq, tassani ilanngunneqarlutik suut nutaat, suut inatsisissatut siunnersuummi saqqummiunneqartumi allanngunngitsut, kiisalu oqaaseqaatit attuumassuteqartut.

Naalakkersuisut siunertarivaat suli aamma siusinnerusukkut tusarniaassutitut aammalu Inatsisartut-mi suliarinninnermut atatillugu suliarineqartarsimasoq skema-tut takussutissiaq atunngitsuussallugu?

Akuersissummik akineqassappat, taava tusarniaarnissamut piffissaliussap sivilunerujussuusariaqarnera pisariaqarpoq, pingaartumik inuit pineqartunut ilaasut eqqarsaatigalugit, taakkumi malinnaasinnaasariaqarput, paasinnillutik isummerfigisinnaasariaqarlutik aammalu peqataasinnaasariaqarlutik.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Takuuk ”Inatsisinik aamma allaffissornikkut malittarisassanik teknikkikkut ilusilersuinnermut ilitersuutit” naapertorlugit inatsisissatut allannguutissatut siunnersuummut oqaaseqaatit aalajangersakkanik sorlernik allannguisoqarnersoq kiisalu qanoq allanngortinneqarnerisut pillugit takussutissiaqartariaqarput. Takussutissiaq taanna Inatsisartut inatsisaattut siunnersuummut, allannguutissatut inatsisissatut siunnersuutaanngitsumut, oqaaseqaatini ilanngunneqassanngilaq.

Tusarniaarnissamut piffissaliussaq malittarisassat atuuttut naapertorlugit ingerlanneqarpoq.

”Kajumilersitsissutit aaqqissuussaanerisa, soqutigisanik aporaatsitsinerit: tapersersuinissamik amigaateqarneq

Kommuninut tunngatillugu: Kajumilersitsissutit aaqqissuussaanerit aningaasalersuinnermillu tunngasut

Inatsisissatut siunnersuut annertunerusumik sinaakkutissatut inatsisaasutut saqqummersinneqarpoq, tassanilu piviusumik ilaatigut kommunit aningaasaqarnerisa pingaarnersuinerisalu aalajangiisussanngortinneqarlutik innuttaasut qanoq ittumik ikiorserneqarsinnaanersut. Tamanna

innarluutilinnut annertuumik naligiinngissuseqalernissamut, nammineq aalajangiisarnernik tunngaveqanngitsumik assigiinngitsumik pineqarnissamut kiisalu inatsisitigut illersugaanikkut amigaateqalernissamut aarlerinartorsiortitsivoq. NIIK-ip aamma maluginiarpaa, maannakkut pisinnaatitaaffiit qulakkeernissaat siunertaralugu suliniuteqarneq annikitsuinnaasoq, tassami kommunit ilaatigut suliniutit nutaat aallartinneqartut aammalu pineqartunut ilaasut annertusineqarnerat pissutigalugu aningaasaqarnikkut inernerini aningaasaliissutit amerlanerusut takusinnaanngilaat, takuuk kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit pillugit aningaasanut isumaqatigiinniarnert. Aamma maluginiarpaput ataatsimoorussamik IT-systemi il.il. ukiuni aggersuni aamma aningaasalersorneqartariaqassasut.

Tamanna immikkoortortamik ineriartortitsinissamut aporfiusinnaavoq, uagullu isumaqarpugut kommunit tamarmik aningaasaqarnikkut aammalu nukissatigut naammattumik periarfissaqanngitsut, aningaasartuutit agguataarneqarnerannik annertunerusumik allannguinnissamut. Sulisut ikippallaarpud, suliaassallu annertooujussuupput, kiisalu innarluutilinnut tunngasortaqa pillugu ilisimasaqarneq annikippallaarpoq – qularnanngitsumik aamma pissutsit taakku pissutigalugit.

Inatsisissatut siunnersuummi – aamma inatsimmi atuuttumi – Pissassarfimmut imaluunniit allatigut immikkut ilisimasalinnit misissuiffigineqarnissamut innersuussinissamut kajumilersitsisumik aaqqissuussaanermi amigaateqarpoq; assersuutigalugu Danmarkimi pisartutut, tassami tamanna aningaasartuutaammat. Aaqqissuussineq kommunit namminneq Pissassarfimmi najugaqarneq sungiusarnerlu aningaasalersortalerlugit allanngortinneqarmat, atorneqartarnera annertuumik appariarsimavoq. NIIK kissaatigaa inissat atorneqartut amerlassusaat ukiumut ataatsimut sanilliunneqarnissaat, aningaasalersueriaaseq allanngortinneqannginnerani aamma kingorna ukiuni arlalinni qanoq inissisimasoqarnerseq takuneqarsinnaaqullugu.

Tamanna ajornartorsiutaavoq ilisimaneqareersaq oqallisigineqartariaqartoq – aamma assersuutigalugu minnerpaamik piumasaqaatinik kiisalu nuna tamakkerlugu ataatsimoorussamik najoqqutassanik oqallinnermut tunngaviusinnaalluni.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Aningaasanut inatsimmi pingaarnertut kontomi 34.01.09-mi Pissassarfimmi najugaqarnernut atatillugu angallassinermut aningaasartuutitut aningaasaliissutit immikkoortinneqarsimapput. Aningaasaliissutit taakku pingaarnertut kontomi 20.05.20-mi Kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit aningaasaliissutaanik appartitsinikkut aningaasalersorneqarput. Aaqqissuussineq taanna 2018-imiilli atuussimavoq, corona-p nalaani piffissaq eqqaassanngikkaanni.

”Aporfiit, arlalippassuartigut “periarfissaannaat”-tut aalajangersakkat, kiisalu naapertuuttumik ataqatigiinnginnerit”

NIIK ernummatigaa aporfissatut ajornartorsiutit annertusisinnaasut pineqartunut ilaasut annertusineqarnerat pissutigalugu – immikkoortortami sulii maanna artukkerneqareersumi

aporfissatut ajornartorsiutit annertusisinnaasut. Inissat, ikiuutit, suliassat suliarineqarnerat, tapersersuisartut, najugaqatigiiffiit il.il. pillugit utaqqisartut nunap tamakkerlugu maanna annertoorujussuarmik artukkerneqareerput – aammalu ilassutitut annertusaanermi kingorna suli annertunerusumik artukkerneqarnissaat naatsorsuutigineqarsinnaavoq.

Inatsisissatut siunnersuut aammattaaq pisinnaatitaaffinnut, ataqqinassuseqarnermut, nammineersinnaanermut aamma akuutitaanermut tunngasunik siunertaqarnermut aalajangersakkanik amerlasuunik imaqarpoq. Pisinnaatitaaffiit taakku annikitsuinnarmik tigussaasunut, atuutsineqarsinnaasunut aammalu piumasaqaatigineqarsinnaasunut pisinnaatitaaffinnut allanngortinneqarsimapput. Oqaasertat soorlu “pisinnaavoq” “periarfissaqartillugu” aamma “aalajangersimasumik naliliinerup kingorna” atorneqartarnerisa kingunerisaanik piviusumik kommuni – innuttaasup pisariaqartitaanut taarsiullugu – ikiuutissat suut tunniunneqassanersut aalajangiisunngortarpoq. Tamanna NIIK-ip ajornartorsiuteqarlunnartutut isigaa, pingaartumik aningaasalersuinermit atatillugu aningaasaliissutit ilaanngimmata.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput.

“Taamaattumik inatsisissatut siunnersuut inatsisaalersinnaavoq, innuttaasoq ikiorneqarnissamut pisinnaatitaaffeqanngitsoq, kisiannili taamaallaat suliameq nammineq naliliiffigineqarnissaminut pisinnaatitaaffeqarluni. Tamanna FN-ip Innarluutilinnut pisinnaatitaaffiit pillugit isumaqatigiissutaanut naapertuutinnngilaq, aamma 2025-mi suleqatigiinnissamik isumaqatigiisummut, inatsimmut tunngaviusussatut erseqqissaatigineqartumut, naapertuunnani. Assersuutit ukuusinnaapput:

- Suliassat suliarineqarnissaannut piffissaliussat aalajangersarneqarsimapput, kisiannili piffissaliussat qaangerneqassappata kingunipiloqarnissaa aalajangersarneqarsimanngilaq.
- Innuttaasoq sukumiisumik misissuereerluni naliliisoqareernerani utaqqiisaasumik ikiorserneqarnissamut pisinnaatitaaffeqanngilaq, aamma oqartussaasunut suliassanik suliarinnittunut sunniuteqaatissanik imaluunniit pillaatissanik periarfissaqanngilaq. Taamaattumik piffissaliussat piviusumik sunniuteqaanngitsuinnaasinnaapput, innuttaasullu inatsisitigut illersugaanera ajornerulersinnaalluni.
- Inatsisissatut siunnersuut naapertorlugu najugaqarfissamik “periarfissaqartillugu” toqqaanissamut pisinnaatitaaffiliivoq. Tamanna piviusumik pisinnaatitaaffittut isigineqarsinnaanngilaq. Najugaqarfissamut naleqquttumut pisinnaatitaaffeqarneq, sivilunerpaamik utaqqinissamut killiliussaq aammalu nammineq najugaqarfimmi tapersersorneqarnissamut pisinnaatitaaffeqarneq aalajangersarneqartariaqarput, takuuk § 9.

- Allattuiffik una naammassiissutissaanngilaq, taamaattumik inatsisissatut siunnersuut aalajangersakkanut taamaattunut tunngasutigut tamakkiisumik misissoqqinneqartariaqarpoq, aammalu suliarineqartariaqarluni, FN-ip innersuussutai naapertorlugit inatsimmi pisinnaatitaaffiit

piviusunngortinneqarnissaat eqqarsaatigalugu. Aamma aaqqissuussaasumik misissoqqissaarneqartariaqarpoq aalajangersakkat taakku qanoq ilillutik pisinnaatitaaffinnik atuinissamut, inatsisitigut illersugaanermut aammalu inuit inatsimmik atuinissaat siunertaralugu pisinnaatitaaffiisa qulakkeernissaannut sanngiillisitsisinnaanersut. Tamanna pineqartunut ilaasunut, suliaassanik suliarinnittartunut, kiisalu aamma eqqartuussiveqarnermut tunngatillugu pisariaqarpoq, tassanilu suliaassat ilaat naggataatigut suliarineqartarput.

Allatut oqaatigalugu: Innuttaasoq inatsisissatut siunnersuut una tigummiarlugu aalajangiunneqarsimasup misissorteqqinnissaanut periarfissaqassava? Suliap suliarineqarnerani, kommunini, eqqartuussivimmi imaluunniit naammagittaalliuteqarnikkut ingerlatseriaaseq aqutigalugu? Aalajangersakkat amerlasuut nutaat aamma atuuttut eqqarsaatigalugit nassuiaaneqarluni assigiinngitsunik paasineqarsinnaanermut inissaq annertoorujussuaq qimappaat. Aalajangersakkat ataannartussat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimanngillat.

”Inatsisitigut illersugaanermik kukkunikkut sanngiillisaaneq aammalu pisinnaatitaaffinnik annikillisaaneq

Nunap tamakkerlugu suliaassanik suliarinninnermi naliliinerit ingerlanneqartartut NIIK-mut immikkut ernumanartutut isigineqarput, aammalu ilaasortat kiisalu pineqartunut ilaasut eqqarsaatigalugit uteqattaartumik sammisaavoq, taakkunannga NIIK-mut saaffiginnissutininik, misigisimasanik oqaluttuariaatsinillu tigusaqartarmat.

Inatsisissatut siunnersuummi matumani aaqqissuussaaneq soqutigisanik aporaatsitsineq ingerlaannartussatut inissinneqartoq takuneqarsinnaavoq, immaqa amerlanerusunik ilanngussisoqarsinnaalluni; tamanna kommuninut aamma Namminersorlutik Oqartussanut tunngatillugu naleqquttumik nakkutiginninnissamut aaqqissuussaasumik amigaateqarneq pissutigalugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Aalajangiinnermut naammagittaalliuteqarnermut tunngatillugu makku atuupput: ”§ 95.

Kommunalbestyrelsen Inatsisartut inatsisaat una malillugu aalajangiisarneri isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuussaanelu pillugit Inatsisartut peqqussutaanni aalajangersakkat malillugit Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmut

naammagittaalliutigineqarsinnaapput, taamaattoorli sulisut pillugit suliat immikkoortortani § 42, imm. 1, § 43, imm. 1, § 48 aamma § 49 naapertorlugit pilersinneqarsimasuni pinnagit.

Inatsisartut inatsisaanni innarluutilinnut tapersersuinermit tunngasumi kommunit allaffissornerannik nakkutilliinermut tunngatillugu makku atuupput: ”§ 86. Qitiusumik nakkutilliinermik ingerlatsivimmik Naalakkersuisut peqassapput (nakkutilliinermik ingerlatsivik). Imm. 2. Nakkutilliinermut immikkoortortaarfik Inatsisartut inatsisaani matumani malittarisassat pillugit kommunalbestyrelsip aqutsineranik qulliunerusumik nakkutilliissaaq.”

”Tamanna pisinnaatitaaffiit inatsisitigullu illersugaanermut atatillugu ajornartorsiutaavoq annertuumik, innuttaasunut pisinnaassutsimikkut assigiinngissuteqartunut tunngatillugu. NIIK-mut pingaaruteqarpoq tamanna immikkut erseqqissaatigissallugu, erseqqissumik aamma pingartillugu. NIIK-mut saaffiginissuterpasuit takkuttarput suliasanik suliarinninnermi kukkunernut amigaatinullu tunngasut, tassanilu innuttaasut kommuninut, kiisalu eqqartuussiveqarnermut tunngatillugu ukiut amerlasuut ingerlaneranni akiuuttariaqartarput, sivisuumik utaqqinertaqartumik – tamannalu ikiorserneqarnissamik amigaateqarnermik kinguneqartarluni. Aaqqissuussineq maannakkut atuuttoq innuttaasunut ikiorserneqarnissaminnik imaluunniit tapersersorneqarnissaminnik utaqqisunut pisinnaassutsimikkut ajornartorsiutaannik annertusisitsinnaavoq. Ombudsmandip nalunaarutaani, nakkutilliinermut nalunaarutini kiisalu Tilioq-p nalunaarutaani takusinnaavarput isornartorsiutit taakku uteqattaartumik saqqummersartut. Taamaalilluni suliasat amerlasuut kukkunertaqarput, taakkulu pillugit kinguneqaatinik malitseqartitsisoqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Tusaatissatut tiguneqarput.

”Inatsisissatut siunnersuutip matuma iluani “periarfissaavoq”, “periarfissaqartillugu” il.il. oqaasertaliinerit amerlasuut atorineqarsimapput. NIIK-p inassutigaa taakku sukaterneqassasut imaluunniit “pisussaavoq”-mik aalajangersakkanut allanngortinneqassasut. Siullermik, aalajangersakkat ersarippallaanngitsut tunngavigalugit innuttaasoq eqqartuussivimmut saaffiginissinnaanngilaq tapersersorneqarnissamik itigartitsineq naapertuunnersoq misilinneqaaqqullugu, tassami “periarfissaavoq”-mik aalajangersakkat taamaapput. Tamanna innuttaasup inatsisitigut illersugaaneramik sanngiillisitsivoq. Aappasaanik, tamanna pisortat oqartussaasuisa ikiuutitik tunniussinnginnissaannut tunngavissisinnaavoq, tassami “pisussaaffiginngilaq”, kisiannili “periarfissaavoq”-innaammat. Isornartorsiuisoqareerneratigut pitsanngoriaatit qaqutiguinnaq pilersarput, NIIK-illu isumaqarpoq inatsisissatut siunnersuummut matumunnga pingaaruteqarlunnartusoq Naalakkersuisut aamma Inatsisartut minnerpaamik qulakkeertariaqaraat maannakkut inatsisissatut siunnersuummi nakkutilliinermut aaqqissuussaanikkut amigaataasut allanngortinneqarnissaat. Oqartussaaffiup pineqartup nammineq inummik taamatut suliami innuttaasumik ikiortissamik toqqaasuusup, tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsineq nalilersorlugu, aalajangiisuusup aammalu

naammagittaalliutininik suliarinnittuusup, taava “periarfissaavoq”-mik aalajangersakkat sulii ajornartorsiutaanerulersarput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Aalajangiinernut naammagittaalliuteqarnermut tunngatillugu makku atuupput: ”§ 95.

Kommunalbestyrelsip Inatsisartut inatsisaat una malillugu aalajangiisarneri isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuussaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaanni aalajangersakkat malillugit Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmut naammagittaalliutiginineqarsinnaapput, taamaattorli sulisut pillugit suliat immikkoortortani § 42, imm. 1, § 43, imm. 1, § 48 aamma § 49 naapertorlugit pilersinneqarsimasuni pinnagit.”

”Inatsisissatut siunnersuut manna sulii aamma ingerlatsinermi inatsiseqarnikkut nakkutilliinermut aaqqissuussaanermi “checks & balances”-imik (oqartussaasut akornanni imminnut nakkutilliinermut oqimaaqatigiissitsisumik) amigaateqarpoq – tamanna pillugu §-inik nassuiaat kingusinnerusukkat takuneqarsinnaavoq.

NIK-p assersuutininik saqqummiussivoq nakkutilliinermut aaqqissuussaanermi naleqqutinningsunik, pisortani suliasat assigiinngitsut immikkoortinneqarnissaat siunertaralugu, taamaalilluni innuttaasut inatsisitigut illersugaanerit pisinnaatitaaffiilu nukittorsarneqaqqullugit.

Allattuiffik una immaqa naammassinngilaq:

Nakkutilliinermut aaqqissuussaanermi amigaateqarneq aammalu pissaaneqarnerup katersuussimanera: Pisortat oqartussaasui

☐ §-inik nassuiaat: Kommuni innuttaasumut sanilliullugu

Kommunalbestyrelsi inatsisissatut siunnersuummi innuttaasooq taanna pillugu suliami ataatsimi arlalinnik ataatsikkut inissisimatitaavoq:

Suliasanik suliarinnittoq, oqartussaasooq, naliliisartussaq, aningaasaliissutininik tunniussisartoq, ingerlatsisoq, nakkutilliisoq, ikiortissamik aaqqissuussisoq aammalu naammagittaalliutininik tigooqqaartartoq. Taamatut aaqqissuussineq ingerlatsinermi inatsiseqarnermi tunngaviusumik isigalugu ajornartorsiutaavoq annertoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Aalajangiinernut naammagittaalliuteqarnermut tunngatillugu makku atuupput: ”§ 95.

Kommunalbestyrelsip Inatsisartut inatsisaat una malillugu aalajangiisarneri isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuussaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaanni aalajangersakkat malillugit Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmut naammagittaalliutiginineqarsinnaapput, taamaattorli sulisut pillugit suliat immikkoortortani § 42, imm. 1, § 43, imm. 1, § 48 aamma § 49 naapertorlugit pilersinneqarsimasuni pinnagit.”

”§ 10: Illersuisoqarnermik aaqqissuussineq

Imm. 1:

Kommunalbestyrelsi illersuisoqarnissamut aaqqissuussissaaq, illersuisorlu ilaatigut makkuninnga suliaqassaaq:

- 1) Kommunalbestyrelsip tapersersuinissamik suliaq pillugu suliarinninnerani innuttaasoq tapersersorlugulu,
- 2) Kommunalbestyrelsip aalajangiinerinut naammagittaalliutissanik suliaqarnermi nassiussinermilu, aamma
- 3) Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup tapersersuinissamik aalajangiineq pillugu naammagittaalliummik suliarinninnerani.

Soqutigisanik aporaatitsineq: Kommunalbestyrelsip nammineq illersuisoqarnissamut aaqqissuussineq pilersippaa, aquppaa aningaasalersorlugulu – aamma ilanngullugit suliaasat, tassani illersuisup suliaasarigaa innuttaasoq kommunalbestyrelsimut naammagittaalliuuteqarnermi ikiorlugu. Kommuni suliami illuatungiliuttuuvog, taamaattumik innuttaasup tapersersorneqarnissaanut aaqqissuussamik namminersortumik attuumassuteqanngitsumillu inissisimassanngilaq. Tamanna aaqqissuussaankkut peqataasinnaannginnermut ajornartorsiutaavoq: kommunip nammineq oqartussaasoq kommunimik nakkutilliisussaq sinaakkusersorpaa.

- Assersuut: Pasilliisussaataasut pasineqartup illersuisuanik atorfinitsitsissagaluarpata aningaasalersorlugulu assigissavaa.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Maluginiarneqassaaq § 10-mi imm. 2 nutaag ilanngunneqarsimammat. Innarluutillit kommunip illersuisoqarnissamut aaqqissuussaanit illersuisut saniatigut allanik illersuisussatut toqqaanissamut pisinnaatitaaffeqarput.

”§ 11: Pitsaassutsinut malitassat

Imm. 1-2:

Kommunalbestyrelsip nammineq pitsaassutsinut malitassat aalajangersartarpai, kommunalbestyrelsip nammineq malittussaassagai malinnaaffigineqartussaallutillu.

Soqutigisanik aporaatitsineq: Kommuni piffissami ataatsimi malitassanik aalajangersaasuuvog aamma malitassanik malinnittussaataalluni. Namminerisaminik sullissinerup qaffasissusissaa aalajangersarpaa, namminerisaminullu tunniussassatut pisussaaffigisaminut tunngatillugu qanoq malinnaaffiginnittoqassanersoq nammineq aalajangiiffigalugu. Taanna nammineq nalilersuinertut ingerlanneqarpoq, avataanit nakkutilliisoqanngitsumik, taamaalillunilu “checks-and-balances”-imik (oqartussaasut akornanni imminnut nakkutilliinermut oqimaaqatigiissitsisumik) tunngaveqanngitsutut inissisimalerluni.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaanni innarluutilinnut tapersersuinnermut tunngasumi atuuttumi § 71-ip ilaannakortumik ingerlateqqinnerivaa. Takuuk siunnersuummi § 11, imm. 3, tassani Naalakkersuisut pitsaassutsinut malitassanut tunngatillugu erseqqinnerusumik malittarisassanik aalajangersaasinnaapput.

”§§ 16, 18 aamma 19: Misissuineq aamma aalajangiineq

Kommunalbestyrelsi tapersersuinissaq pillugu aalajangiisarloq (§ 16), aalajangiinnerup tunngavissaanik misissuineq ingerlattarpaa (§ 18), aammalu tamatuma kingorna nammineq misissuineq tunngavigalugu tapersersuinissaq pillugu inaarutaasumik aalajangiisarluni (§ 19).

Soqutigisanik aporaatitsineq: Kommuni misissuineqqissaartuuvoq, naliliisuvoq aamma aalajangiisuvoq – tamakku tamarmik ataatsimik oqartussaasuuneq tunngavigalugu ingerlanneqarlutik. Misissuineq ikiuutinik tunniussinissamut aningaasaqarnikkut pisussaaffilimmik oqartussaasumit avissaarsimanngilaq. Tamanna aaqqissuussaanikkut amigaateqarsinnaanerup kajumissuseqalersitsisinaaneranik pilersitsisinnaavoq: pisariaqartitat ikinnerusut misissuinnerup takutippagit, kommunimut aningaasartuutissat ikinnerussapput.

- § 18, imm. 4: Misissuinnerit ingerlanneqartussat pillugit allattukkat annertupput nukissamillu atuiffiusarlutik. Kommuni nammineq aalajangissavaa misissuineq naammattumik ingerlanneqarsimanersoq imaluunniit naamik.
- § 20, imm. 2: Kommuni immikkut ajornakusoornerusuni suliassani Pissassarfimmud misissuiffiqineqarnissamik qinnuteqarsinnaavoq – kisiannili tamanna pisussaaffiginngilaq. Taamaalilluni kommuni suli nammineq aalajangiisinnaassuseqarluni, qaqugu immikkut ilisimasalinnik attuumassuteqanngitsunik peqataatitsisoqassanersoq.”

•

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Maluginiarneqassaaq § 18, imm. 2 naapertorlugu misissuineq sapinngisamik immikkoortut assigiinngitsut akornanni suleqatigiilluni ingerlanneqartassammat, ilaatigut peqqinnissaqarfiup aamma pisortat oqartussaasuia attuumassuteqartut peqataaffigisaannik.

Aamma maluginiarneqassaaq kommunit aalajangiinneri Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmud naammagittaalliutigineqarsinnaammata.

”§§ 24-25: Iliuusissatut pilersaarut

Kommunalbestyrelsi iliuusissatut pilersaarummik suliaqassaaq, iliuusissatullu pilersaarummi aalajangersarneqassaaq tapersersuinissaq 'eqqortoq' suunersoq. Kommuni nammineq anguniakkat sinaakkutissallu allattortarpai, taakkulu kingorna kommunip nammineq naammassiniagassararpai. Soqutigisanik aporaatitsineq: Anguniakkanik aalajangersaaneq aamma naammassinninnissamut pisussaaffik ataatsimik oqartussaarfimmiippoq. Innuttaasoq piviusumik killeqartumik

periarfissaqarpoq iliuusissatut pilersaarummik akerliliinissamut, tassami taanna allanneqarsimammat illuatungiusumit, nukissanik atuinerup annikillisarneqarnissaanut soqutigisaqartumit.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 8 naapertorlugu makku atuupput: ” Inuit innarluutillit pisariaqartumik tapersersorneqarnissaat aamma innarluutilinnut Inatsisartut inatsisaat una malillugu tapersersuinissamut periarfissanik pisariaqartunik peqarnissaa kommunalbestyrelsip isumagissavaa. ”

§ 25, imm. 3 naapertorlugu, iliuusissatut pilersaarut sapinngisamik innarluutilimmik aammalu angajoqqaatut oqartussaassuseqartunik imaluunniit qatanngummik, kiisalu allanik isumassuisuusunik oqaloqateqarluni suleqateqarlunilu suliarineqassaaq.

”§ 22: Ingerlaavartumik malitseqartitsineq

Kommunalbestyrelsi ingerlaavartumik malitseqartitsissaaq, tapersersuineq siunertaminik naammassinninnersoq.

Taanna “malinnaaneq”-mit pitsaaneruvoq, tassami opfølgning matumani isumaqartoq tassaavoq suliap/ikiorserneqarnerup ingerlaavartumik malitseqartitsivigineqarnissaa, pisariaqartillugu naleqqussarneqarnissaa.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Maluginiarneqassaaq § 22, imm. 2 naapertorlugu makku atuummata: ” Ingerlaavartumik malitseqartitsineq pillugu maleruagassanik erseqqinnerusunik Naalakkersuisut aalajangersaasinnaapput. ”

”§ 86 [maanna § 85]: Nammineq najugaqarfiutigisanut ingerlatsinermut tunngasumik nakkutilliineq Kommunalbestyrelsi nammineq pilersitaanik ingerlatsiffigisaminillu najugaqatigiiffinnut aamma illersorneqartumik najugaqarfinnut ingerlatsinermut tunngasumik nakkutilliissaaq.

Soqutigisanik aporaatitsineq: Tamanna inatsimmi inissisimaaffinnik akuleriissitsineq ersarinnerpaavoq: Kommuni ingerlatsisuullunilu nakkutilliisuvoq. Nammineq imminut nakkutilliivoq. Nakkutilliineq piviusumik ingerlanneqarnersoq avataanit uppersarnerneqarnissaanut aaqqissuussisoqanngilaq. Nakkutilliinermut nalunaarusiat taamaallaat Namminersorlutik Oqartussanit qinnutigineqarlutik takuneqarsinnaapput (§ 86, imm. 3 [maanna § 85]) – kisianni Naalakkersuisut aaqqissuussaasumik taakkuninnga qinnuteqarnissamik pisussaaffeqanngillat.

- Tilioq aamma FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Ataatsimiititaliaata tamarmik isornartorsiorsimavaat kommunit nakkutilliinermut nalunaarusiaasa pitsaassusiat kinguarsimasoq – aammalu kommunit piviusumik nammineq malittarisassatik malinngikkaat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Ataatsimiititaliaata oqaaseqaatai Tilsynsenhedip nakkutilliinermut nalunaarutaanut tunngapput, taakkulu tamanut saqqummiunneqarsimapput. Taakku kommunit nalunaarusiaannut tunngassuteqanngillat, kommunit nalunaarusiaat tamanut saqqummiunneqartanngimmata.

Najugaqatigiiffinnut aamma illersorneqartumik najugaqarfinnut nakkutillineq Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 49, 31. august 2021-meersoq, inunnik isumaginninnerup iluani nakkutilliinermut tunngasoq naapertorlugu erseqqinnerusumik malittarisassaqartinneqarpoq.

”§§ 84-85[maanna § 84]: Inummut tunngasumik nakkutillineq

Najugaqarfigisap kommunia innuttaasunut najugaqarfinniittunut inummut tunngasumik nakkutilliisaaq, aammalu pissutsit ernumanartut paasineqarpata immikkut sakkortusisamik nakkutilliinermik aallartitsissalluni.

Soqutigisanik aporaatitsineq: Najugaqarfigisap kommunia tassaavoq tapersersuineramik akuersisartoq aamma aningaasalersuisartoq. Tapersersuinermit annertussutsimik annikillitsinissamut toqqaannartumik soqutigisaqarpoq – aammalu oqartussaasoq taannaasoq naliliisarpoq pissutsit “ernumanartorsiorfiujunnaartuunersut” immikkut sakkortusisamik nakkutilliinissamut imaluunniit tapersersuineramik annertusaanissamut pisariaqartitsinerannik kinguneqassanersut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, taamaattorli tamanna § 84-mi allannguinnissamut pissutissaqartitsinngilaq, aammalu § 85 siunnersuummi ilanngunneqanngilaq.

”§ 23: Aalajangiinnginnermi oqaloqatiginninneq

Kommunalbestyrelsi tapersersuinissaq pillugu aalajangiinnginnermi innuttaasumik oqaloqatiginnittassaq.

Soqutigisanik aporaatitsineq: Kommuni piffissami ataatsimi oqaloqatiginnittuuvoq aamma aalajangiisussatut oqartussaasuvoq. Oqaloqatiginnineq, tunngaviatigut innuttaasup isummersuutaanik ersersitsisussaq, oqartussaasumit nammineq kingornatigut aalajangiisussaasumit ingerlanneqassaaq, aalajangiineq innuttaasup immaqa naammagittaalliutigisinnaasaa pineqarluni. Illersuisoqarnissamik pisinnaatitaaffik ataasiinnarmik attuumassuteqarpoq – aamma illersuisoq kommunimit toqqarneqartarpoq (§ 10).”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

Maluginiarneqassaaq § 10-mi imm. 2 nutaaq ilanngunneqarsimammat. Innarluutillit kommunip illersuisoqarnissamut aaqqissuussaanit illersuisut saniatigut allanik illersuisussatut toqqaanissamut pisinnaatitaaffeqarput.

”§§ 67-74: Nalunaaruteqarneq aamma iliuuseqarnissamut pisussaaffik

Kommunalbestyrelsi nalunaarutinik tigooqqaassaaq, nammineerlunilu naliliissalluni pisariaqarnersoq piaartumik iliuuseqartoqarnissaa, misissuinerlu aallartinneqassanersoq aalajangiiffigissallugu, kiisalu innuttaasumik oqaloqateqassalluni.

Soqutigisanik aporaatitsineq: Oqartussaaffik nalunaarummik iliuuseqartussaq tassaavoq aamma taanna nalunaarummi isornartorsiorneqarsinnaasoq. Kommunimit nammineq tapersersuineramik amigaateqarneq pillugu nalunaaruteqartoqartillugu, kommuni nammineq naliliisassaaq allangortumik iliuuseqassanersoq. Avataanit nammineq ingerlasumik naliliinissamut piumasaqaatissaqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

”§ 82: Inunnut innarluutilinnut siunnersuisooqatigiit

Imm. 4:

Inunnut innarluutilinnut siunnersuisooqatigiit ilaasortanik 4-8-nik ilaasortaqrput, taakkulu kommunalbestyrelsimit toqqarneqassapput.

Soqutigisanik aporaatitsineq: Kommunalbestyrelsip nammineq siunnersuisooqatigiit kommunalbestyrelsimut siunnersuuteqartussat aamma innuttaasunit isummersuutit ingerlateqqittussat toqqartarpai. Siunnersuisooqatigiit oqartussaasumit nammineq pilersinneqartut, taanna siunnersuisussaaffigalugu isornartorsioartussaallugulu, namminersortutut isigineqarsinnaanngillat aammalu piviusumik nakkutilliisutut atuussinnaanatik.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

Inunnut innarluutilinnut siunnersuisooqatigiit “nakkutilliisutut oqartussaasutut” atuunnissaq siunertarinngilaat. § 82 naapertorlugu makku aalajangersarneqarput: ”Kommunalbestyrelsi

innarluutillit pillugit siunnersuisoqatigiinnik pilersitsissaaq, taakkua kommunalbestyrelsimut innarluutillit pillugit politikkikkut apeqqutinit tunngatillugu siunnersuisassapput aammalu innuttaasut aamma kommunalbestyrelsip akornanni isumaat pillugit attaveqaataassallutik, apeqqutit tamarmik najukkamiittut inunnut innarluutilinnut tunngasut pillugit.”

§ 82, imm. 4 imannak allanngortinneqarpoq: ”Innarluutillit pillugit siunnersuisoqatigiit ilaasortanit 4-init 8-nut amerlassusilinnit inuttaqartassapput, kommunalbestyrelsimut toqqarneqartunit. Ilaasortat innarluutillit peqatigiiffiiniit inassutigineqartuusinnaapput, innarluutillit pillugit soqutigisaqartuarsinnaapput imaluunniit inunnik innarluutilinnik suliaasaqarfinni innarluutillit pillugit suliamut atatillugu immikkut ilisimasalititut tunuliaqutaqarsinnaapput.”

”§§-imut nassuiaat: Namminersorlutik Oqartussat innuttaasunut sanilliullugit Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuummi peqatigiillutik assignngitsunik atuuffeqarput, tassa inatsisiliortuusut, ingerlatsinermik akisussaasut, nakkutilliisuusut, naammagittaalliutininik suliarinnittartut (Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfik Naalakkersuisunut innersuussuteqartarpoq), akuersissuteqartartut oqartussaasut kiisalu malittarisassiortartut. Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup atorunnaarsinneqarnera pisinnaagaluarpasut atuuffiit taakku katersuussimanerat suli annertunerulissaaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

”§ 87 [maanna § 86]: Nakkutilliinnermut immikkoortortaqarfik Naalakkersuisoqarfimmi inissisimavoq

Imm. 1:

Naalakkersuisut pilersitsissaaq qitiusumik nakkutilliinnermut immikkoortortaqarfimmik, taanna kommunalbestyrelsit inatsimmik aqutsinerannik nakkutilliissaaq aammalu ilaatigut Namminersorlutik Oqartussat nammineq ulloq unnuarlu neqeroorutaannut ingerlatsinermut tunngasumik nakkutilliissalluni.

Soqutigisanik aporaatitsisinnaaneq: Nakkutilliinnermut immikkoortortaqarfik Naalakkersuisut ataanni inissisimavoq. Naak taanna Naalakkersuisoqarfimmit allaanerusumik inissisimagaluartoq, suliaasanik allaanerusunik ingerlatsilluni, NIIK-p apeqqutigiumavaa taama aqqissuussineq naleqquttuunersoq.

Naalakkersuisut taamaalillutik ilaatigut imminut nakkutilliipput – immikkut oqaatigalugu ulloq unnuarlu neqeroorutinit Naalakkersuisut nammineq ingerlataannut (§ 48). Nakkutilliinnermut immikkoortortaqarfik ingerlatsisuusumut, nammineq nakkutigisassaminut, avissaarsimanngilaq.

- Taamatuttaaq: Nakkutilliinermut immikkoortortaqrarfiup kommunalbestyrelsinit peqqussutinit tunniussisinaanera (§ 89 [maanna § 88]) periarfissaavoq, kisianni avataanit oqartussaasoqanngilaq Naalakkersuisut peqquneqarsinnaasumik, nakkutilliinermut immikkoortortaqrarfiup Namminersorlutik Oqartussat neqeroorutaannik nakkutilliinermini kukkussappat.”

Naalakkersuisoqrarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

”§ 13: Pissassarfik

Pissassarfik Naalakkersuisut ataanni inissisimavoq, suliassanillu tunineqarsimalluni, taakkulu piviusumik marlunnik siunnersuisarnerup inissisimaneranik kinguneqarput: Illuatungaagut innuttaasunut (aamma naammagittaalliuteqarnermi ikiorsinnaalluni, takuuk § 96, imm. 2 [maanna § 95, imm. 2]), illuatugaagutulli kommuninut immikkut ilisimasalittut siunnersuisartutut. Soqutigisanik aporaatitsineq: Pissassarfik piffissami ataatsimi kommuninut immikkut ilisimasalittut siunnersuisuuvog (§ 13, imm. 1, nr. 2), piginnaangorsaanermik aamma uteqqinnissamut piginnaangorsaanermik neqerooruteqartuuvog (nr. 3), aammalu innuttaasut naammagittaalliuteqarnissamut ilitersorneqarnissamut saaffiginnissinnaasaannik inissisimalluni (§ 96, imm. 2 [maanna § 95, imm. 2]). Pissassarfik oqartussaasumut (kommunimut), innuttaasoq naammagittaalliutigisinnaasaanut, siunnersuisuuvog, aamma innuttaasumut oqartussaasumut tassunga naammagittaalliuteqarnissamut ilitersuisarluni – ataatsimik aqqissuussaanermit.”

Naalakkersuisoqrarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

”• § 13, nr. 7: Pissassarfik kommunalbestyrelsip qinnuteqarneratigut najugaqrarfiup unitsinneqarnissaa pillugu suliassani oqaaseqaateqartarpoq. Taamaalilluni kommuni aalajangiisuusarpoq qaqugu immikkut ilisimasalittut attuumassuteqanngitsumik naliliisoqarnissaanut saaffiginnittoqassanersoq.

Misilittakkat takutippaat kommunit qaqutiguinnaq Pissassarfimmut saaffiginnittartut, tamanna aningaasartuutaammat – aamma Naalakkersuisut Pissassarfimmik ingerlatsisuummata, aningaasalersuinermit aqqissuussinerup allanngortinneqarnissaanut kajumissuseqartitsisoqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

Maluginiarneqassaaq Pissassarfimmumt najugaqarfiup unitsinneqarnissaa pillugu suliasani oqaaseqaateqarnissamik qinnuteqarnermi kommunit akiliuteqartussaannngimmata.

”§ 57: Kalaallit Nunaata avataani najugaqartitsinissamut akuersineq

Kalaallit Nunaata avataani inissiineq Naalakkersuisut akuerisussaavaat. Naalakkersuisut aamma tassaapput oqartussaasut Kalaallit Nunaanni neqeroorutiniq naammattunik qulakkeerinnissamut akisussaaffeqareersut (§ 47).

Soqutigisanik aporaatitsineq: Naalakkersuisut Danmarkimi inissiineq akuerisarpaat, Kalaallit Nunaanni neqeroorutit naammattut pigineqanngikkaangata – kisiannili Naalakkersuisut taakkuupput aamma neqeroorutiniq amigaataasunik pilersitsinissamut akisussaasut. Oqartussaasoq naammattumik piginnaasaqarfimmik pilersitsisimangitsoq tassaavoq aamma taanna aningaasartuuteqarnerusinnaasunik allaanerusunik aaqqiissutiniq akuersisussaq.

- Tamanna Danmarkimi inissiinerup itigartinneqarnissaanut kajumissuseqalersitsisinnaavoq, allaat tamanna suliatigut eqqortumik aaqqiissutissatut pisariaqaraluarpat – aamma illuatungaatigut: Danmarkimi periarfissanik atuinerulernissamut, najukkami neqeroorutiniq ineriartortitsinermut aningaasaliinissaq pinnagu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

Maluginiarneqassaaq Danmarkimi inissiinerup itigartinneqarnissaanut imaluunniit “Danmarkimik oqilisaatitut atuititsinissamut najukkamilu neqeroorutiniq ineriartortitsinermut aningaasaliinissaq pinnagu” kajumissuseqartoqanngimmat.

Inatsisartut inatsisaat atuuttoq, inunnut innarluutilinnut tapersersuinerumt tunngasoq, § 49, imm. 2 naapertorlugu makku atuupput: ”Inuup pisariaqartitai Kalaallit Nunaanni naammassineqarsinnaanngippata, Kalaallit Nunaannilu naleqquttumik tapersiinnissaq periarfissaqanngilluinnarpat, immikkut ittumik pisoqartillugu Naalakkersuisut akuersiteqqaarlugit Kalaallit Nunaata avataani najugaqarfissatut neqeroorummiinnissamik neqerooruteqartoqassaaq.”

”§ 99 [maanna § 98]: Kommuninut pineqaatissiissutit

Naalakkersuisut kommunalbestyrelsimut pineqaatissiissutitut iliuuseqarsinnaavoq. Naalakkersuisut periarfissaqarput kommunalbestyrelsi aqutsinermut akisussaasumut inississallugu.

Soqutigisanik aporaatitsineq: Naalakkersuisut inatsisiliortuupput aammalu kommuninut pineqaatissisinnaasut, kisianni Naalakkersuisut nammineq pisussaaffimminik naammassinninngippata (assersuutigalugu naammattumik inissanik pilersitsisimanngippata, takuuk § 47, imaluunniit aningaasalersuinissamik amigaateqarpata) Naalakkersuisut pineqaatissinneqarsinnaanerannut assingusumik aaqqissuussisoqanngilaq. Tamanna naligiinngitsumik inissitsitsivoq, tassami kommunit akisussaatinneqarsinnaammata, Naalakkersuisutulli taamaaqataanik avataanit nakkutigineqanngillat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput.

Aalajangersagaq inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat atuuttoq nr. 13, 12. juni 2019-imeersumi § 77-ip ingerlateqqinneqarneranik imaqartussanngorlugu allanngortinneqarpoq.

”Immikkut oqaaseqaat: Oqartussaassuttip katersorneqarnera, Namminersorlutik Oqartussat Naalakkersuisut/Naalakkersuisoqarfiup suliasat makku ataatsimut tigummivai:

- Inatsisiliortut
- Namminersorlutik Oqartussat nammineq ulloq unnuarlu neqeroorutaannut ingerlatsisuusut
- Nakkutilliinermut immikkoortortaqaarfik
- Kalaallit Nunaata avataani najugaqartitsinissamut akuersisartutut oqartussaasoq
- Malittarisassanik aalajangersaasartoq (nalunaarutit)
- Naammagittaalliuuteqartarfirmut akisussaasuusoq (Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik)
- Pissassarfik immikkoortutut ataqqisaalluni inissisimavoq.

Tamanna Kalaallit Nunaanni innarluutilinnut tunngasuni siornatigut assingusumik taaneqarsimanngitsumik oqartussaanerup katersorneqarneranik kinguneqarpoq. Naalakkersuisut innarluutilinnut tunngasutigit ataatsimut iliuuserisaannik aaqqissuussaasumik nalilersuisinnaasumik avataanit oqartussaasoqanngilaq. Ombudsmandi suliasanik kingornatigut misissuisinnaavoq, kisianni Naalakkersuisut ingerlatsisuusutut pitsaaliuinikkut imaluunniit aaqqissuussaasumik nakkutilliivigineqarnissaannut pisinnaatitaaffeqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimanngillat.

” Oqartussaassuttip nakkutilliinermullu aaqqissuussaanerup ajornartorsiutai pillugit oqaaseqaatit naavoq

Aaqqiissutissaq aaqqissuussaanermut, paasissutissanik katersinermut, oqaasertanut aamma kingornatigut tapersuinerumut tunngasut

Nakkutilliinermut aaqqissuussaanermi ajornartorsiutinik aaqqiineq, naliliinermut aalajangersakkat nassuiarnerat

NIIK pingaarnerusumik siunnersuutigaa inatsisissatut siunnersuummi nakkutilliinermut aaqqissuussaanermi ajornartorsiutit aaqqinneqassasut, kommuninut tunngatillugu aamma Naalakkersuisut eqqarsaatigalugit. NIIK aamma siunnersuutigaa inatsisissatut siunnersuummi inatsisitigut oqaasertani “kommunip naliliinera naapertorlugu”, “kommuni naliliivoq”, “aalajangiinerit ataatsimut naliliineq tunngavigalugu aalajangerneqassapput” il.il. atorneqartut taarserneqassasut assersuutigalugu ima oqaasertalerlugit: “kommuni immikkut ilisimasalinnit naliliineq tunngavigalugu aalajangiissaaq. Taakku inatsimmi nunap tamakkerlugu malittarisassani nassuiarneqartariaqarput, innuttaasup inatsisitigut illersugaanera aamma pisinnaatitaaffii pitsaanerulersinniarlugit – inatsit atuutilersillugu ajornerulersinneqannginnissaat eqqarsaatigalugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

”Paasissutissat: IT-systemi, ilisimatusarnikkut uppersarsarneqartunik tunngaveqarluni allannguutit / politikikkut iliuutsit.

NIIK-ip erseqqissarusuppaa innarluutilinnut tunngasut aamma aaqqissuusseqqinnissamut kissaateqarneq ilaatigut tunngaveqarmat innarluutilinnut tunngasutigut paasissutissanik amerlanertigut amigaateqarnerput. Tamanna siullermik inuiaqatigiinnut takutitsivoq kisitsisitigut takuneqanngitsut amerlasuut piusut, aappaattullu innarluutilinnut tunngasutigut allannguutissanik naleqquttuuneranik aalajangiiniarnitsinni – tassalu nukissagut killeqartut qanoq pitsaanerpaamik atorneqassanersut, soorlu ingerlatsivinni, kattuffinni namminersortuni, Naalakkersuisuni aamma borgmesterit allaffeqarfiini – misigissutsit, paasissutissat pitsaassutsikkut tunniunneqartut kisiannili imaluunniit suliat kingulliit immikkut sammineqartut tunngavigalugit aalajangiisarluta.

NIIK-p tapersersorpaa siunissami Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni ataatsimoorussamik IT-systemi aqquutigalugu paasissutissanik katersinissaq pillugu kissaateqarneq. Kisiannili erseqqissarusupparput iliuuseqarnissaq maanna pisariaqarmat – aamma taamaattumik IT-systemip taamaattup eqqunneqarnerata atorneqalernissaata tungaanut inuiaqatigiittut “utaqqiinnarnissamik napparsimasutut” kukkusariaqanngilagut. Maanna allannguutininik pisariaqartitsivugut, pisariaqartitsinerlu annertusiartuinnarpoq suliaasaqarfinni arlalinni kinguaattoorutit annertusiartortillugit.

Siunissami pitsaanerusumik aalajangiisinnaasariaqarpugut – aningaasaqarnikkut, inuiaqatigiinnut aningaasaqarnikkut aamma innuttaasunut pisinnaatitaaffinnut tunngatillugu – innarluutilinnut tunngasutigut paasissutissanik amigaataasunik maanna katersuilernitsigut.

Taamaalilluta inuiaqatigiittut pitsaannerusumik aalajangiisinnaassaagut ilisimatusarnikkut uppersarneqartunik tunngaveqarluta, ilaatigut paasissutissat, ineriartornerup siumut naatsorsorneqarnera, naatsorsukkat kiisalu kisitsisitigut aamma pitsaassutsikkut paasissutissat ataatsimoortillugit atorlugit, taamaalillutalu nukissat sumi atorneqassanersut pitsaannerusumik siunnerfeqartissinnaallugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

”Tapersersuinissaq “eqqortoq”, imaluunniit “pisariaqartoq” pillugu”

Inatsimmi oqaaseq “tapersersuinissaq eqqortoq” atorlugu allannguineq isumaqarsinnaavoq ikinnerusunik imaluunniit pitsaannginnerusumik tapersersuinermik kinguneqarsinnaasoq, aningaasaqarnikkut sipaaruteqarnissamik kajumissuseqarneq pissutigalugu ingerlaqqinnissamut kajumissuseqartoqanngippat. Naak oqaasertap allanngortinneqarnerata tunuliaqutaani siunertaq pitsaasuugaluatoq. Taamaattumik NIIK-p tikkuarpaa Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuummut matumunnga suliaqarnermi nunap tamakkerlugu minnerpaamik malittarisassat pitsaassutsinut tunngasut suliassaqaqfinni attuumassuteqartuni ilanngullugit eqqarsaatigisariaqaraat. Aningaasaqarnikkut sipaaruteqarnissamut kajumissutsit uani innuttaasunut pineqartunut akornutaassanngillat – tassaasoq inoqatitsinnut nukillaarsimasunut sanngiitsunullu annerusumik illersorneqartariaqartunut. Peqqinnissaqaqarfiup aamma utoqqarnut paaqqutarinninnerup tungaatigut unammilligassat innuttaasut amerlassusaannik aamma aningaasaqarnikkut naatsorsuutunik siunissamut naatsorsuinerit naapertorlugit annertusiartussangatinneqarput. Utoqqaat amerlanerusut sivilisunerusumik inuuneqartut, aningaasaqarnikkut ataqatigiissaarinermi ajornartorsiutit il.il. pissutigalugit.

Taamaattumik NIIK isumaqarpoq inatsisissatut siunnersuut una toqqartumik oqaatigineqanngikkaluarluni, sivilisuumik isigalugu innarluutilinnut tunngasutigut aaqqissusseqqinnermik aallartitsinissamut aningaasaqarnikkut kajumissuseqalersitsisinnaasumik imaqartoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

”Kingornatigut tapersersuineq, tassunga tunngatillugu innarluutilinnut tapersersuinermut

Inatsisartut inatsisissaatut siunnersuummi siunnersuutigineqartoq, kingusinnerusukkat aallartinneqarsinnaasariaqarpoq, innuttaasoq tassunga pissarsisussa ukiukkunni ineriartornermigut naatsorsuutigineqartumut naleqqutinngippat. Ineriartornermikkut kinguarsimasut ilaat immikkut

ittuni iluaqutiginnaavaat ukiui ineriartormikkut inissisimanerat aallaavigalugu naliliiffigineqassasut. Tamanna matumani periarfissaqartariaqarpoq. Taakkua piffissaalluannigsumik siuarsarneqarsinnaallutik aarlerinarsinnaapput, imaluunniit tapersersuinissamik pisinnaatitaaffigisaminnik pissarsinngitsoorsinnaallutik – immaqqa pissutigalugu ukiui tarnikkut ineriartormannut naapertuuttuunngimmata, imaluunniit pissarsiarigaluarunikku tapersersuineq tamakkiisumik iluaqutiginnaannigikkunikku, assersuutigalugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

Innarluutilik, tarnimigut ineriartormigut ukiuinut naapertuuttuunngitsoq, inersimasutut inuunermini kingusinnerusukku tapersersorneqarnerminik allanngortitsinissamut periarfissaqarnissaa akornutissaqanngilaq.

”Inatsisissatut siunnersuummi erseqqissumik oqaatigineqanngitsut aamma tiguisussat annertusineqarnissaat pillugu”

”Feriarnermut pisinnaatitaaffik? aamma Piffissamut killilimmik tapersersuinermut ilusiliinerit: Piviusumut naleqqussarneq”

”Inatsisissatut siunnersuut tapersersuinermut ilusiliassanik arlalinnik piffissamut killilinnik imaqarpoq. Funktionsvariationit amerlasuut inuunerup sinneranut atuuttarput, tapersersuinissamullu pisariaqartitsineq qaammatit arfinillit qaangiunneranni peerneq ajorpoq. Tamatuma saniatigut aaqqissuussaannikkut ajornartorsiuteqarpugut sivisuumik utaaqqisoqartarneranik. Piffissamut killiliineq innuttaasunut pineqartunut, siusinnerusukku sanngiissuseqareersunut, toqqissisimanniginnermik pilersitsisinnaavoq aamma ajornerulersitsinissamut aarlerinartorsiortitsisinnaalluni.

Aamma erseqqissumik takuneqarsinnaanngilaq qanoq tapersersuutit suut ataatsimeersuarnernut, feeriarnermut aamma Kalaallit Nunaata avataaniinnermut atatillugu ilaneqarsinnaanersut.

Innuttaasut funktionsvariationillit Kalaallit Nunaata avataanut tapersersortimik

ilagisinnaanngippassuk, tamanna piviusumik feeriarnissamut aamma inuiaqatigiinni

peqataanissamut pisinnaatitaaffimmik arsaarinninnermut assingussaaq – tamannalu FN-ip

Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaanut toqqaannartumik akerliussaaq.

Inatsisip nutaap siunertanik kisiat ilanngussinnginnissaa pisariaqarpoq – aamma ilisimaneqareersut

aaqqissuussaannikkut ajornartorsiutit aaqqittariaqarpai: suliat suliarineqartarneranni sivisuumik

utaaqqineq, inatsisitigut illersugaanermi amigaateqarneq, suliniutit avissaartuuttut aamma

najugaqarfinni inissisimanerup annertunerulernera. Inatsisitigut suliaqarnermut atatillugu

piviusunngortitsinissamut pilersaarut pituttuisoq anguniakkanik, piffissaliussanik, aningaasanik

aamma malinnaanissamik aaqqissuussamik imalik ataqatigiissinneqartariaqarpoq. Tamanna

pisariaqarpoq – aamma inuit inatsisip pilersinneqarnissaanut siunertaqarfigisai tamanna pisussaaffigaarput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, taamaattorli siunnersuummi matumani allannguinnissamut pissutissaqartitsisimanatik.

”Pioreersumik tiguisussat aamma tiguisussat annertusineqarnissaat pillugu Innarluutilinnut tunngasutigit tiguisussat ajornakusoortuuvoq, annertuvoq assigiinngiaarlunilu. Taanna ilaatigit makkunuuna annertuvoq: nappaatit ameriittut ataavartut aamma sannitunut tunngasut, timikkut innarluuteqarneq soorlu tusilarneq, isigisaqannginneq imaluunniit isigiarsunneq, angallannermut akornutit, ineriartornermi innarluuteqarneq, tarnikkut aamma eqqarsartaatsikkut assigiinngissutsit, tarnikkut nappaatillit aamma kingornuttakkatigit kukkunerit, ilinniarnissamut ajornartorsiutit – kiisalu inuit ajutoornermi sulineri, napparsimaneq il.il. pissutigalugit funktionsvariationeqalersimasut.

NIIK ernumavoq ukiunik tunngaveqarluni pisinnaajunnaarneq aamma innarluuteqarnermut tunngasumik pisinnaajunnaarneq ataatsimut tiguisussatut ataatsimut inissinneqassappata kingunerisinnaasai pillugit. Taakku marluk tunngaviatigit pisariaqartitaat assigiinngillat, ataatsimullu pineqarnissaat ingerlaannartumik pisinnaanngilaq.

Taakku marluk ataatsimut inissikkaanni nalilersuineri uuttuutigit maannamut immikkoortitsisinnaasut aamma inummot eqqortumik suliniuteqarnissamik qulakkeerisinnaasut annaaneqarsinnaapput. 24-nik ukiulik aamma 84-nik ukiulik pisariaqartitaat assigiinngillat, aamma taakku tamarmik taamatuttaaq taarsiivigineqarnissamut pisinnaatitaaffii assigiinngillat. Tamatumani Danmarkimi inatsisitigit periuseq tunngavigineqarsinnaanngilaq – tassami ukiunik tunngaveqarluni pisinnaajunnaarneq Kalaallit Nunaanni innarluutilinnut tunngasutigit inatsiseqarnermi nutaajuvoq sulii erseqqissarneqarsimanngitsoq.

Matumani siunertaq erseqqissarneqarsimanngilaq, aamma kingunerisinnaasai ersarissarneqarsimanngillat. NIIK-p inassutigaa tamanna inatsisissatut siunnersuummut matumunnga suliaqarnermi erseqqissarneqassasoq. Ilimanarsinnaavoq tamanna innarluutilinnut tunngasumik funktionsvariationillit utoqqalisimasut eqqarsaatigineqartoq – innuttaasut taakkua aamma innarluutilinnut tunngasut allat assigalugit ukiorpassuarni eqqumaffigineqarsimanngillat. Taakkunanga ilaat tapersersuinissamut pisariaqartitaannut naleqqutinnngitsumik, naapertuutinnngitsumik imaluunniit tapersersorneqanngitsumik inissinneqarsimapput, soorlu saaffiginnissutitsinni takuneqarsinnaasoq. Kisianni tamanna matumani erseqqissarneqartariaqarpoq, aamma tiguisussat annertusineqarnerannut aningaasalersuinissaq aalajangiiffigineqartariaqarpoq, taamaattumik aaqqissuusseqqinneq aamma siunertamut naapertuussinnaavoq.

Aarlerinartoq annertoq tassavoq tiguisussat annertusinerisigit aamma taperseruinerup annertussusaanik immikkoortiterinikkut aalajangersakkat piviusumik aamma ajortumik

atorneqarsinnaammata – taamaalillunilu inuit amerlanerit tigususussatut ilaatinneqarunnaarsinnaallutik. Inatsimmi tamanna pinaveersaartitsinermut qulakkeerneqanngilaq. Aamma innarluutilinnut tunngasut aamma utoqqarnut tunngasut akornanni killiliineq §§ 2 aamma 3 naapertorlugit erseqqissarneqartariaqarpoq, ilanngullugu piviusumik tigususussatut naliliineq qanoq ingerlanneqassanersoq.

Qanittumik takusimavarput assigiinngissuteqanngitsumik immikkoortiterinnginnerup kingunerisaanik qanoq pisoqarsinnaasoq: Innuttaasut ataavartumik funktionsvariationillit aamma utoqqaat ukiumikkut sanngiilliortut ullumikkut najugaqarfinni ataatsimoorussani, sulisunik aamma neqeroorutini ataatsimoorussanik peqarsinnaapput. Isumagineqartarput – kisianni ineriartorneq tapersorneqanngilaq. Tamanna allanut naligiimmik inuunertut isigineqarsinnaanngilaq, aamma isumaqatigiissutip siunertaanut akerliuvoq.

NIIK-p inassutigaa: Ukiunik tunngaveqarluni pisinnaajunnaarneq aamma ataavartumik funktionsvariationeqarneq immikkut tigususussatut immikkoortinneqassasut – imaluunniit inatsimmi nammineq erseqqissumik nassuiarneqassasoq qanoq pisoqartillugu suut taarsiivigineqassanersut. Ilitsersuineq kisiat naammanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Matumani siunnersuummi § 3-mi erseqqissarneqarpoq siunnersuut una inunnut innarluutilinnut atuutissasoq ukiui apeqqutaatinnagit, ukiunut tunngasumik pisinnaajunnaartunut aamma utoqqaat najugaqarfiini najugaqartunut.

FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaa naapertorlugu inuit innarluutilittut isigineqartut tassaapput inuit tamarmik timikkut, tarnikkut, eqqarsartaatsikkut imaluunniit maluginiarnermut tunngasumik ataavartumik pisinnaajunnaarsimasut, taakkulu aporfiit assigiinngitsut peqatigalugit inuiaqatigiinni tamakkiisumik sunniuteqarlutillu peqataasinnaanernut allanut naligiimmik akornutaasinnaasut.

”Oqaaseqaatit allat

Piginnaasakillineq – oqaasertalerneqarnera aamma isumaqatigiissummut tunngaveqarneq

Allassimasoqarpoq “timikkut imaluunniit tarnikkut piginnaasakillineq”. NIIK-p kajumissaarutigaa nutaaliaanerumik aamma erseqqinnerusunngorlugu oqaasertaq atorneqarsinnaanersoq eqqarsaatigineqassasoq – soorlu “funktionsvariation” imaluunniit allatut FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaani oqaatsit atorneqartut atorneqarsinnaasut.

Oqaatsit atorineqartut arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsutut isigineqarsinnaanngillat – taakkua inissiipput qanoq innuttaasup nammineq pisinnaatitaaffimminik paasinninnissaanut misigineranullu, aammalu oqartussaasut taakkuninnga qanoq paasinnillutik atuinnissaannut. NIIK-p kissaatigaa inatsit FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaanut tunngaveqaannanngitsaq, kisiannili erseqqissumik tassunga tunngaveqassasoq – isumaqatigiissummi oqaatsit, nassuiaatit aamma pisinnaatitaaffiit inatsimmi atorineqarlutik. Tamanna teknikikkut apeqqutaaginnanngilaq, aammali pisussaaffimmut tunngavoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.

Maluginiarneqassaaq FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaata oqaatsit atorineqartut tunngavigalugit siunnersuummi oqaasertat allanngortinneqarmata, tassalu “ataavartumik” allanngorlugu “sivisuumik” piginnaasakillineq.

”Aalajangersakkanut aalajangersimasunut oqaaseqaatit

§ 1 – Siunertaq aamma peqataatitsineq

Siunertanut aalajangersakkat pitsaasuupput aamma politikikkut eqqortuusutut isigineqarsinnaapput. Kisianni NIIK-p amigaatigaa taakkua aalajangersimasumik pisinnaatitaaffinnut allanngortinneqarnissaat. Siunertanut aalajangersagaq pisinnaatitaaffiunngilaq – taanna anguniagaannaavoq. Anguniakkat taakku NIIK-p tamakkiisumik isumaqatigai.

Ernumassutaasoq tassavoq qanoq imaqalersinneqarnissaat.

Oqaaseqaatit qupperneq 16-imi piviusumik peqataatitsinermut aamma attaveqatigiinnermut periarfissanut tunngasut soqutiginartuupput, kisianni naammanngillat: Innuttaasut funktionsvariationillit sulii periarfissaqanngillat qarasaasiakkut qinnuteqarsinnaanermut innuttaasunut allanut assingusumik atugassaqarlutik. Qinnuteqarnissamut periuseq tappiitsunut, allannermik ajornartorsiutilinnut, ADHD-qartunut imaluunniit autismemik peqartunut naleqqussarneqarsimanngilaq. Tamanna inatsisip ulloq 1. januar 2020 atuutilerneraniilli allanngortinneqarsimanngilaq. Akuerineqarsinnaanngilaq sulii allanngorneqarsimanngimmat. Imm. 3: Oqaaseqatigiit “innarluuteqarnermik pissuteqartumik” aalajangersakkamit peerneqarsimapput. Aalajangersagaq annertunerusumik allanngortinneqarsimavoq, NIIK-p qinnutigaa allannguutip taassuma tiguisussanut aamma taakkua pisinnaatitaaffiit sunniutissai pillugit erseqqissumik nassuiaasoqassasoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi inunnut innarluutilinnut tapersersuinnermut tunngasumi § 1 imm. 3-mik peqanngilaq.

”§ 2 – Nassuiaatit aamma tiguisussatut naliliineq

Imm. 1: NIIK-p qinnutigaa erseqqissarneqassasoq tiguisussatut naliliineq qanoq § 3 naapertorlugu ukiunut tunngasumik piginnaasakillinnermut naapertuunnersoq. Inatsimmi killiliineq erseqqissumik allanneqanngilaq, aammalu ilitersuummut kisiat tunniunneqassanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 2-mi tiguisussatut naliliineq pineqanngilaq. “Tiguisussatut naliliineq” oqaaseq matumani siunnersuummi atorineqanngilaq.

”§ 3 – Tiguisussat annertusineqarnerat aamma ukiunut tunngasumik piginnaasakillineq

Ukiut pissutigalugit piginnaasakillineq maanna ilaatinneqalerpoq, aammalu sivilissutsumik piumasaqaatikku killilerneqanngilaq. Tamanna tiguisussat annertusineqarnerannut tunngaviusumik allannguutaavoq. NIIK-p qinnutigaa innarluutilinnut tunngasut aamma utoqqarnut tunngasut akornanni killiliineq erseqqissumik nassuiarneqassasoq – ilanngullugu qanoq piviusumik tiguisussatut naliliineq ingerlanneqassanersoq, aamma suut pissutigalugit taarsiivigineqassanersut, takuuk §§ 2 aamma 3.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Matumani siunnersuummi tiguisussat – soorlu aamma inunnut innarluutilinnut tapersersuinnermut inatsisartut inatsisaanni atuuttumi – inunnik innarluutilinnik tamanik ukiui apeqqutaatinnagit imaqarput. Aamma utoqqaat innarluutillit sivilissutsumik piginnaasakillismallutik inuupput.

”§ 9 – Inissiamik toqqaanissamut aamma nammineq angerlarsimaffimmi tapersersorneqarnissamut pisinnaatitaaffik

Inissiamik nammineq toqqaanissamut pisinnaatitaaffik oqaasertalerneqarpoq “periarfissaqartillugu”. Tamanna piviusumik pisinnaatitaaffiunngilaq – taanna anguniagaavoq killeqartinneqartoq, piviusumillu kommunip aalajangiisinnaanera tamakkiisumik periarfissippaa. Inissiamut naleqquttumut pisinnaatitaaffik, nammineq angerlarsimaffimmi tapersersorneqarnissamut pisinnaatitaaffik aamma utaqqinissamut piffissaliussa aalajangersimasoq qulakkeerneqartariaqarput.

NIIK ernumavoq “akornutaaniittut” pissutsit kingunerisinnaasaat pillugit – tassa inuit namminneq aalajangiisinnaassusiannik arsaarneqarsimanngitsut, kisianni taamaattoq pillugu suliamik ingerlatsisoqartillugu, imaluunniit maannamut pisortatigoortumik iliuuseqarnissamut pisariaqartitsimanngitsut. Inatsit ilaqutariinnut, inuk pineqartoq pillugu soqutigisaanik piviusumik isumaginnittunut, kisianni pisortatigoortumik sinniisuutitaqanngitsunut, eqqarsaatiginngilaq. Tamanna pillugu periaatsimik eqaannerusumik periarfissanik misissuisoqartariaqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 9-mut oqaaseqaatini ilanngunneqarsimavoq: ”Inuit innarluutillit periarfissaqartinneqassapput najugaqarfimminnik toqqaanissamut, kiisalu sumi aamma kina najugaqatigalugu najugaqarnissartik pillugu allanut naligiimmik aalajangiisinnaanissamut, aamma najugaqarfimmut aalajangersimasumut pinngitsaalineqassanngillat, takuuk FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaata artikel 19, imm. a.”

”§ 10 – Illersuisoqartitsineq

Illersuisoqartitsineq pitsaasumik isumassarsiaavoq aamma tunngaviatigut pisinnaatitaaffittut pingaaruteqarpoq. Piviusumili aaqqissuussaq atuutinngilaq. Inunnik suliassamik isumaginnittussanik aaqqissuussamillu ingerlatsissinnaasunik peqanngilaq. Oqartussaassutsikkut akerleriinneq pingaaruteqartoq tassaavoq kommunalbestyrelsi aaqqissuussamik pilersitsisussaasoq aamma aqutsisussaasoq, aaqqissuussarlu taanna innuttaasumik tapersersuinissamut siunertaqarpoq – ilanngullugu kommunip nammineq aalajangiinerinut naammagittaalliuuteqartoqartillugu.

Tamatuma saniatigut uku erseqqissarneqarnissaat amigaataavoq:

- Kommuni illersuisussamik pissarsisinnaanngippat qanoq pisoqassava? Suliap sularineqarnissaa kinguartinneqassava – aamma kina kingunerlutsitsissava?
- Illersuisoqanngippat naammagittaalliuuteqarnissamut piffissaliussat qanoq aqunneqassapput?
- Innuttaasoq nammineq illersuisussamik toqqaasinnaava – taamaappat suut tunngavigalugit?
- Illersuisup inissisimaffiata aamma piffissamik atuinerata killeqarnera qanoq aalajangersarneqassaaq? Tassunga atatillugu kaajallaasitaq maanna atuuttoq naapertorlugu kommunimik ataatsimiinnermiinnaq aningaasarsiaqartitsinissaq killilerneqarpoq – piareersarneq, angallanneq, ataatsimiinnermi sioqqullugu ataatsimiinnerit aamma kingornatigut ataatsimiinnerit taamaalillutik akilerneranngillat. Tamanna illersuisup suliassanik aamma pitsaassusaanik killiliivoq, taama annertutigisumik aaqqissuussaq piviusumik atuutinngitsutut inissinneqarsinnaalluni.

Illersuisup piginnaasaasa aamma ilinniagaqassutsikkut inissisimanerata piumasaqaatit inatsimmi aalajangersarneqarsimanngillat, kisiannili nalunaarummi aalajangersarneqartussatut innersuunneqarlutik – nalunaarulli suli sularineqarsimanngilaq. Aaqqissuussaq nassuiaataatigut isumaqarsinnaavoq sinniisuusutut inissisimasooq: NIIK-p qinnutigaa erseqqissarneqassasoq ingerlatsinermut inatsisitigut sinniisuunermut malittarisassat atuutissanersut.

- NIIK-p inassutigaa: Illersuisoqartitsineq kommunimit attuumassuteqanngitsumik inissinneqartariaqartoq – assersuutigalugu NIIK-mi imaluunniit kattuffimmi allami namminersortumi assingusumi. Aaqqissuussaq tamakkiisumik aningaasalersorneqartariaqarpoq, ilanngullugit piareersarneq aamma angallanneq. Piginnaasat, akissarsiaqartitsineq aamma akisussaaffiit pillugit piumasaqaatit inatsimmi

allassimassasut, nalunaarummi kisiat pinnatik. NIIK-p neqeroorutigaa aaqqissuussap ingerlannissaa aamma ataqatigiissarnissaa.

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Maluginiarneqassaaq § 10, imm. 2 nutaaq ilanngunneqarsimammat: "Inuit innarluutillit kommuni illersuisoqartitsinerani illersuisunit allanik nammineq illersuisussaminnik toqqaasinnaatitaapput."

§ 10, imm. 3 naapertorlugu: "Naalakkersuisut toqqaasarneq, aningaasarsiaqartitsineq, pinerluuteqarsimannginnermik allagartamik aamma meeqqanik innarliisimannginnermut uppernarsaammik piniartarneq, kiisalu ikorfartuisup piukkunnassusianut pisinnaasaanullu piumasaqaatit, piumasaqaataasussallu pillugit maleruagassanik sukumiinerusunik aalajangersaasinnaapput."

Naalakkersuisut NIIK illersuisoqartitsineq pillugu oqaloqatiginissaanut piareersimapput.

"§ 11 – Pitsaassutsinut malitassat"

NIIK ernumavoq kommunit namminneerlutik aalajangersagaannik pitsaassutsinut malitassat kinguneqarsinnaammata funktionsvariationillit najugaqarfiat apeqqutaatillugu assigiinngitsumik suliarineqartalernissaannik. Inatsimmi nunap tamakkerlugu minnerpaamik pitsaassutsinut malitassat aalajangersarneqartariaqarput. Kommunit taamaallaat taakku ilassusersornissaannut periarfissaqartariaqarput – tunngavissanik nammineq aalajangersaasuunatik.

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Kommunit pitsaassutsinut malitassanik aalajangersaasinnaanermut assigiinngitsunik tunngavissaqarput. Aamma naleqquttuavoq kommunit tapersersuinernut assigiinngitsunut atatillugu qanoq ittunik pitsaassutsinut malitassanik aalajangersaasinnaanerlutik eqqarsaatigissagaat.

Aalajangersagaq atuuttumi inunnut innarluutilinnut tapersersuinermut Inatsisartut inatsisaanni § 71-ip ingerlateqqinneraa.

"§ Ataatsimoorussaq IT-systemi

Siunnersuut pitsaasumik isigineqarpoq. Kisianni NIIK-p erseqqissaatigaa qinnuteqarnissamut systemi innuttaasunut piginnaasatigut assigiinngissutilinnut tamanut piviusumik

pissarsiarineqarsinnaasariaqartoq – piginnaasatigut assigiinngissutip qanoq ittuunera apeqqutaatinnagu aamma sumi najugaqarneq apeqqutaatinnagu. Digitalimik systemeqarneq iluaqutaassanngilaq tappiitsunut, allannermik ajornartorsiutilinnut, ADHD-mik peqartunut imaluunniit nunaqarfinni internetimik naammattumik imaluunniit aalajaatsumik attaveqanngitsuni najugaqartunut atorneqarsinnaanngippat. Pissarsiarineqarsinnaaneq immikkut iluaqutaaneqanngilaq – tunngaviuvoq pisariaqarluinnartoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”§ 14 – Sulianik suliarinninnermi tunngaviit aamma tamakkiisumik naliliineq NIIK-p amigaatigaa erseqqinnerusumik nassuiaasoqarnissaa tamakkiisumik naliliineq sunaasoq, aamma naliliinermik suliaqarnissamut qanoq ittunik piginnaasaqartoqarnissaanut piumasaqaatit suunersut. Aalajangersagaq nalornilersitsisinnaavoq peqataasut tusarniaavigineqartarnerannut, kajumissutsimik tunngaveqarnermut aamma innuttaasup nammineerluni toqqaanissamut pisinnaatitaaffianut tunngatillugu. Innuttaasut namminneq aalajangiisinnaassusiannik arsaarneqarsimanngitsut, kisianni piviusumik qanigisaasunit isumagineqartut, inatsimmi eqqarsaatigineqanngitsumik inatsisitigut inissisimanerup “akornutaaniittutut” inissisimapput. Imm. 3-mi nammineq toqqaanissamut tunngasoq piginnaasanik aamma periarfissanik piumasaqarpoq, taakkulu tamatigut pigineq ajorput – tassanilu inatsit qanoq iliortoqassanersoq pillugu oqaaseqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

”§ 15 – Akuerineq aamma paasissutissanik pissarsiniarneq Imm. 3 aalajangersagaavoq annertunerusumik akuliuffiusinnaasoq, kommunalbestyrelsimut periarfissiisoq inuk paasissutissanik nammineq tunngavilimmik akuersissuteqarsinnaanngippat – aammalu angajoqqaatut akisussaassusilik imaluunniit kiffartuussivimmi sinniisoq akuersissummik pissarsiffigineqarsinnaanngippat – inuup paasissutissaanik, ilanngullugit paasissutissat immikkut illersorneqartariaqartut, akuersissuteqanngitsumik pissarsisinnaanissamut.

NIIK-p uku erseqqissarneqarnissaat amigaatigaa:

- Aalajangersagaq qanoq pisoqartillugu atorneqartussatut eqqarsaatigineqarnermoq.
- Aalajangersagaq atorneqarsinnaannginnerani kommuni qanoq annertutigisumik akuersissummik pissarsiniartussaassanersoq.

- Aalajangersagaq atorineqartillugu innuttaasoq naammagittaalliuuteqarsinnaanersoq aamma aalajangiineq misissoqqissaarneqarsinnaanersoq.
- NIIK-p qinnutigaa: imm. 3 erseqqissumik piumasaqaatinik aalajangersimasunik imaqartinneqassasoq, inuup kingusinnerusukkut ilisimatinneqarnissaa pillugu piumasaqaat ilanngunneqassasoq, kiisalu naammagittaalliuuteqarnissamut periarfissaq qulakkeerneqassasoq. Maannakkutut ilusilerlugu aalajangersagaq innuttaasunut pisinnaatitaaffiinik unioqqutitsisinnaavoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

§ 95 naapertorlugu atuuppoq: ”Kommunalbestyrelsip Inatsisartut inatsisaat manna naapertorlugu aalajangiineri Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut naammagittaalliuutigineqarsinnaapput, Kalaallit Nunaanni isumaginnittoqarfiup aqutsineranut aaqqissuussaananerannullu Inatsisartut peqqussutaat naapertorlugu, kisianni sulisunut tunngasut § 42, imm. 1, § 43, imm. 1, § 48 aamma § 49 naapertorlugit ilaatinneqanngillat.”

Maluginiarneqassaaq imm. 3 taamaallaat atuutissammat paasissutissat pineqartut inuk pillugu pingaaruteqarluinnartunik soqutigisaannik illersuinissamut pingaaruteqartutut isigineqartillugit. Isumaqaarsinnaavoq nammineerluni paasineqarsinnaasoq inuk innarluutilik ilisimatinneqassasoq, imm. 3 atorineqarsimappat.

”§ 16-imut

Aalajangersakkakut matumani kommunalbestyrelsip inunnut innarluutilinnut tapersersuinissaanut sinaakkutit pingaarnerit aalajangersarneqarput.

Imm. 1-imut

Imm. 1-imu siunnersuutigineqarpoq kommunalbestyrelsi Inatsisartut inatsisaanni kapitali 4 naapertorlugu tapersersuinnermut imaluunniit kapitali 6 aamma 7 naapertorlugit najugaqarfimmut tunngatillugu aalajangiissasoq, tamanna inummumut innarluutilimmumut pingaaruteqartutut isigineqarpat. Aalajangiineq innuttaasup, angajoqqaatut akisussaassusillip imaluunniit kiffartuussivimmi sinniisup qinnuteqarneratigut imaluunniit kommunalbestyrelsip nammineq suliniuteqarnermigut aalajangiiffigineqarsinnaavoq.

”§ 16 – Aalajangiinerit, qinnuteqarnissamut periuseq aamma pisariaqartillugu iliuuseqarneq”

Innarluutilinnut tunngasutigut inatsit ulloq 1. januar 2020 atuutilerpoq. Inuit piginnaasatigut assigiinngissutillinnut sulii periarfissaqanngilaq allanut naligiimmik atugassaqarlutik tapersersorneqarnissamut qinnuteqarnissaaq digitalimik ingerlatsinikkut. Ukiut arfinillit ingerlareerput. Tamanna naammaginangilaq.

Tamatuma saniatigut qinnuteqaatip qanoq iluseqarnissaa pillugu aalajangersimasumik piumasaqaateqanngilaq. NIIK-p ilisimavaa qinnuteqaatit Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmit itigartinneqarsimasut tunngavilersuutigalugu qinnuteqaat aalajangersimasoqanngitsaq – naak innuttaasooq saaffiginnissuteqarsimagaluatoq.

→ NIIK-p qinnutigaa inatsimmi oqaaseqaatini tunngaviusumik isumaginninnermi inatsiseqarnermi tunngaviit uku ilanngunneqassasut: Ikiorssiissutinik qinnuteqarluni saaffiginnissut sunulluunniit qinnuteqaatip aallartiffiatut nalunaarsorneqartassasooq – ilanngullugu kingumut atuuttussanngortitsinissamut periarfissaqarluni – aamma tapersersorneqarnissamut pisinnaatitaaffik tassanngaanniit piumasaqaatigineqarsinnaasooq. Tamanna immikkut pingaaruteqarpoq innuttaasut IT-mut periarfissaqanngitsut eqqarsaatigalugit. Aamma innuttaasooq tapersersorneqarnerminik aqqissuussinnermi tassani tunngaveqarluni inuunerminik aqqissuussisimasooq tapersersuinerup peerneqarnerani aqqissuussinnermut ataqqinnittumik eqqarsaatigineqartariaqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Oqartussaqaarfik suliap aalajangiiffigineqarnissaanut pingaarutilinnik paasissutissanik suliaqarnermut allakkiortussaavoq. Taamaattumik qularutigineqarsinnaanngilaq inuk innarluutilik kommunip allaffianut saaffiginnilluni oqaatsitigut nalunaarutigippagu tapersersorneqarnissamut qinnuteqarluni, tamanna oqartussaasup allakkiami allattussaammagu. Piviusumi pissutsit ilaat ajornakusoorsinnaapput nalilersussallugu, inuk innarluutilik qinnuteqarsimanersooq imaluunniit allatut saaffiginnissuteqarsimanersooq. Matumunnga siunnersuummut ilitersuummi aggersumi nassuiarneqassaaq qaqugu aamma qanoq tapersersorneqarnissamut qinnuteqaatit uppersarsarneqarsinnaanersut.

”Imm. 5: Imm. 5-imi piffissami nalunaaquttap akunnerini 48-ni atuuttussaq nutaajuvoq, pingaaruteqarlunilu. NIIK-p erseqqissaatigissavaa peqqinnissaqaarfik aamma piffissami killeqartumi pisariaqartillugu piaartumik tapersersuinerminik aallartitsisinnaasariaqartoq, tassami immikkut ilisimasallit amerlanertigut tassaasarmata innuttaasumik ajornartoofimmi siullertut naapitsisartut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Matumani siunnersuummi peqqissutsimut inatsit pineqanngilaq.

”§ 18 – Misissuineq aamma suliatigut piumasaqaatit NIIK ernumavoq misissuinerit piviusumik qanoq suliatigut tunngaveqarlutik ingerlanneqartarnersut. Misigisimasarparput inissiivinnit oqaaseqaatit ilaat, tunngavilersorneqanngitsut aamma innarluutilinnut tunngasutigut immikkut ilisimasaqanngitsut – taamaattoorli aalajangiinnermut

tunngaviusimasut. Inatsimmi aalajangersagaqanngilaq kina misissuineramik suliaqarsinnaanersoq pillugu.

Kommunit nammineq naliliisussaannngillat – aalajangiisussaapput suliatigut naliliineq ingerlanneqassasoq, aamma piumasaqaatinik aalajangersaasussaallutik qanoq ittunik suliatigut immikkut ilisimasalinnik peqataatitsisoqassanersoq. Nakorsamit suliatigut naliliineq kommunimiinnaanngitsumik itigartinneqarsinnaassanngilaq, allamik suliatigut naliliisartumik peqataatitsisoqarsimanngippat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimanngillat.

”§§ 29-31 – Qanigisaasut isumassuinerat

NIIK isumaqarpoq oqaaseq “isumassuineq” naleqqutinngitsoq. Qanigisaq suliassamut tassunga akissarsiaqartinneqarluni toqqarneqarlunilu suliaqassaaq. Taamaattumik oqaatsitigut suliniutiginerata piginnaasaqarnikkut ataqqineqarnissaa ersersinneqartariaqarpoq.

Sapaatip akunneranut nalunaaquttap akunneri 40-t tikillugit killilerneqarsimaneq pisariaqartitamut piviusumut naapertuutinngilaq, tassami inatsimmut oqaaseqaatini pisariaqartitsineq ulloq unnuarlunajugaqarfimmut inissiinissamik pisariaqartitsinertut nassuiarneqarmat. Pisariaqartitsineq aamma suliniut akornanni annertuumik assigiinngissuteqarpoq.

Qaammatit 6-9-t aaqqiissutissatut kinguarsaatitut isigineqarsinnaapput, piviusumut naapertuunnatik.

Qanigisaasut amerlasuut ukiut arlallit isumaginnittarput. Najugaqarfissanik nuuffissanik peqanngilaq. Piffissaliussaq aaqqiissuussap nammineq amigaataanik pilersitaasunut naapertuunnani.

Oqaaseqaatini allassimavoq qanigisaasut isumassuineramik suliaqarnissaat suliffimmut attuumassuteqarnermut ilanngunneqassanngitsoq. Tamanna isumaqarpoq qanigisaq isumaginninnermik tigusisoq suliffimmut attuumassuteqarnini annaassinnaagaa – ilanngullugu atorfeqarsimanermut ukiut, suliffissaarunnermut ikiorsiissutinik pisinnaatitaaffik aamma suliffimmut attuumassuteqarneq annaaneqarsinnaallutik, taavalu pissutsit allanngorneranni appasinnerpaamik akissarsianut inissinneqarsinnaalluni. Tamanna naapertuuttutut isigineqarsinnaanngilaq, aammalu kingunerlutsitsisumik siunertaanngitsumik

kinguneqartitsisinnaavoq, tassami inuit oqimaatsunik akisussaaqqeqareersut eqqorneqarsinnaapput.

Tamatuma saniatigut erseqqissarneqartariaqarpoq: Qanigisaq siusinnerusukkut suliffimminut qanoq iliussava? Aamma innuttaasut ikinnerusunik nalunaaquttap akunnerinik ikiorneqarnissamik pisariaqartitsisut, taamaalillutillu ilaatigut piffissap ilaannaani atorfinitsinneqarnikkut pisariaqartitaat naammassineqarsinnaasut qanoq pineqassappat?

- NIIK-p inassutigaa: Piffissaliussaq sivitsorneqassasoq, aammalu qanigisaasunut atugassarititaasut – ilanngullugit inuttut pisinnaatitaaffiit aamma suliffimmut attuumassuteqarneq – inatsimmi erseqqissumik aalajangersarneqassasut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

Maluginiarneqassaaq qanigisaq ulloq unnuarlu (24/7) atorfinitsinneqarsinnaanngimmat.

Aalajangersakkat inatsisitigut tunngavissiisut erseqqinnerusumik malittarisassanik aalajangersaanissamut pisariaqarput, taamaalilluni inuit ulluinnarni isumassuineramik isumaginnittut naammaginatut akissarsiaqartinneqarnissaat aamma atugassaqartinneqarnissaat qulakkeerniarlugu.

”§ 33 – Ilitsersuisoqarluni angalaneq

Qaammammut nalunaaquttap akunneri 20-t naammaginatut innuttaasup piginnaasatigut assigiinnigissutuliup allanut naligiimmik inuunissaa eqqarsaatigalugu – sulineq, ilinniarneq, attaveqatigiinneq aamma sunngiffik eqqarsaatigalugit – takuuk FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqaatigiissutaa. Aalajangersagaq pisariaqartitanut piviusunut aallaaveqarluni nalilersoqqinneqartariaqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siunnersuummi matumani § 33, imm. 1 ima allanngortinneqassasoq siunnersuutigineqarpoq:

“Kommunalbestyrelsi inummur innarluutilimmur innarluuteqarnera pissutigalugu kisimiilluni angalasinnaanngitsumut qaammammut nalunaaquttap akunneri 15-it tikillugit ingiallorteqarnissamik neqerooruteqassaaq. Kommunalbestyrelsi qaammammut nalunaaquttap akunneri 15-it sinnerlugit neqerooruteqarsinnaavoq, tamanna pisariaqartinneqartoq nalilerneqarpat.”

Taamaalilluni inuit innarluutillit tapersorneqarnissaat pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 29, 7. august 2020-imeersoq, § 22 naapertorlugu kommunip pisussaaffia

allannguuteqanngilaq, tassa qaammammut nalunaaquttap akunneri 15-it. Taamaattorli “nalunaaquttap akunneri 15-it sinnerlugit” neqerooruteqarnissamut periarfissap ilanngunneqarneratigut ingiallorteqarnissamik qaammammut nalunaaquttap akunnerinit 15-init amerlanerusunik pisariaqartitsinerit ataasiakkaat akuerineqarsinnaapput.

”§ 34 – Nuunnermut ikiuineq

Ullumikkut kommunit nuunnermut ikiuinissamut annertuumik kinguarsartarput – ilaatigut nuuffigineqartup kommuniata aningaasaqarnikkut akisussaaffilerneqarnissaa pissutigalugu.

Tamanna ikiuinissamik neqerooruteqannginnissamut kajumilersitsisinnaavoq, tassami kommuni taamaalilluni innuttaasup 18-inik ukioqalernissaata tungaanut najugaqarneranut

anigaasalersuinissamik akisussaaffeqalissammat. Taamaallilluni aalajangersagaq siunertaminut akerliliisumik kinguneqarsinnaavoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

”§ 38 – Allatigut tapersersuutit aamma anigaasartuutaanerusut

“Anigaasartuutaanerusut uppersarsarneqarsimasut imaluunniit ilimagineqarsinnaasut” allanngortinneqarmat taamaallaat “anigaasartuutaanerusut uppersarsarneqarsimasut”-nut, tamanna ajorseriartitsineruvoq – aamma ajorseriartitsineq innuttaasunut tamatumunnga tunngatillugu periarfissaqannginnerpaanut tunngasoq.

Innuttaasut anigaasartuutaanerusut matussuserneqarnissaannik qinnuteqartut tassaapput taakku anigaasartuutiniq siumut akilersinnaanngitsut. Uppersarsaatiniq piunasaqarneq isumaqarpoq innuttaasoq anigaasartuutiniq nammineq akileereersimasariaqartoq, aatsaat tapersersorneqarsinnaalerluni. Tamanna kaaviiartumik eqqarsartaaseqarnermik pilersitsivoq, tassanilu inuit pisariaqartitsinerpaasut periarfissaarutsinneqarsinnaapput.

NIIK-p aamma maluginiarpaa § 38-mi tapersersuinnermut iliuutsit allattorsimaffiat 2019-imi inatsimmut naleqqiullugu naatsinnerusoq, ersernerlunnani suut peerneqarsimanersut aamma tamanna siunertarineqarsimanersaq. Tamatumunnga tunngatillugu erseqqissumik nassuiaasoqarnissaa qinnutigineqarpoq.”

- NIIK-p inassutigaa: Oqariaaseq “anigaasartuutaanerusut uppersarsarneqarsimasut imaluunniit ilimagineqarsinnaasut” utertinneqassasoq. § 38-mi allattorsimaffik 2019-imi inatsimmut naleqqiullugu killeqartinneqassanngilaq tunngavilersorneqanngitsumik.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Anigaasartuutaanerusut matussuserneqarsinnaasut killilersorneqarnissaat siunertarineqanngilaq. Anigaasartuutaanerusut uppersarsaatissaat anigaasartuut sulii akilerneqannginnerani pigineqarsinnaavoq. § 38, normu 5-imut oqaaseqaatit naapertorlugit inuk innarluutilik innarluuteqarnini pissutigalugu immikkut nerisassanik pisariaqartitsisinnaavoq, nakorsamit uppersarsarneqartumik, innarluutilinnut naleqqussakkanik pikkorissaanernut, atisanut aamma kamippaanut il.il. Anigaasartuutaanerusut taakkua pisariaqartut pillugit uppersarsaat nalinginnaasumik anigaasartuutip akilerneqannginnerani pioreersinnaavoq.

”§§ 40-41 – Kingusinnerusukkut tapersersuineq

NIIK naammagisimaarpaa kingusinnerusukkut tapersersuineq nammineq kapitalitut

ilanngunneqarmat. Tamanna alloriarneruvoq pingaarutilik. Kisianni kingusinnerusukkut tapersersuineq piviusumik qanoq paasisariaqarpa? Erseqqissumik allassimasoqanngilaq kina pineqartuunersoq, qaqugu aallartinneqassanersoq aamma qanoq ittumik ikiuunneqassanersoq. Ukioqqortussuseq timikkut ineriartorneq eqqarsaatigalugu tamatigut naligiinneq ajorpoq. Kingusinnerusukkut tapersersuineq inuusuttup pisariaqartitaanut naapertuuttumik tunniunneqartariaqarpoq – ukiut aalajangersimasut kisimik tunngavigalugit pinani. Pisinnaatitaaffiit aalajangersimasut aamma piffissaliussat ilanngunneqarnissaat qinnutigineqarpoq.

→ NIIK-p maluginiarpaa: § 24-mi allassimavoq inuusuttut 18-inik ukioqalerneranniit qaammatit 12-it sioqqullugit iliuusissatut pilersaarut suliarineqassasoq. § 40-mi allassimavoq inuusuttut 16-inik ukioqalerneranni piffissaq aallartinneqassasoq. Taakku imminnut naapertuuttunngortinneqartariaqarput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Inuk innarluutilik eqqarsartaatsikkut ineriartornera ukiuinut naapertuutinnigippat, kingusinnerusukkut inersimasunngoreernerani tapersersorneqarnerminik allannguisinnaanissaanut akornutissaqanngilaq.

§ 24-mi aalajangersarneqarpoq inuit innarluutillit pillugit qaqugu allakkatigut iliuusissatut pilersarusiortoqassanersoq. § 40-mi aalajangersarneqarpoq qaqugu kingusinnerusukkut tapersersuineq piareersarneqassanersoq. Pingaaruteqarpoq kingusinnerusukkut tapersersuinerup piareersarneqarnissaanut piffissaqarluarnissaq, aamma 18-inik ukioqalernerup kingorna iliuusissatut pilersaarutip suliarineqarnissaa eqqarsaatigalugu.

”§ 64 – Peqqinnissaqarfimmut pinngitsaaliissummik innersuussineq

§ 64 aalajangersagaavoq annertunerusumik akuliuffiusinnaasoq, kommunalbestyrelsimut periarfissiisoq inuk nammineerluni aalajangiisinnaassuseqanngitsoq angajoqqaat akuersissutaat pisariaqartinnagu peqqinnissaqarfimmut innersuunneqarnissaanut aalajangiinissamut. NIIK-p qinnutigaa erseqqissarneqassasoq suut inatsisitigut illersuutit atuunnersut – ilanngullugit naammagittaalliuuteqarnissamut periarfissaqarnersoq aamma pissutsit qanoq ingerlanneqassanersut inuk innarluutilik nammineq misissorneqarnissaminik imaluunniit katsorsarneqarnissaminik itigartitsippat.

Inatsimmi ersernerluttumik inissisimaffeqartoq tassaavoq: Inersimasut innuttaasut nammineerlutik aalajangiisinnaassusiannik arsaarneqarsimanngitsut, kisianni taamaattoq pillugu suliarineqaleruttortut imaluunniit siornatigut pisortatigoortumik iliuuseqarnissamut pisariaqartitsisimanngitsut qanoq pineqassappat? Inatsit tamanna pillugu oqaaseqanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.

Aalajangersagaq peqqinnissaqarfimmut innersuussinermut tunngavoq. Aalajangersakkakut peqqinnissamut inatsisit maleruagassat iluanniittut aalajangersarneqanngillat. Naammagittaalliuuteqarnissamut aalajangersakkat matumani siunnersuummi § 96-imi aalajangersarneqarsimapput.

”§ 78 – Ilitsersuisoqarluni angalaneq aamma sulinngiffeqarneq
 Sulinngiffeqarnermi ikiorserneqarnissamut allanngorarsinnaasumik tapersersorneqarnissamik periarfissaq amigaatigineqarpoq – assersuutigalugu ulloq ataasiakkaani nalunaaquttap akunneri ikittuinnaat ilitsersuisoqarnissamik pisariaqartitsisunut, inuit piginnaasatigut assigiinngissutilinnut allanngorarsinnaasunut, tamakkiisumik ilitsersuisoqarnissamik pisariaqartitsinngitsunut, kisianni suli ikiorserneqanngikkunik sulinngiffeqarsinnaanngitsunut.
 Tamatuma saniatigut erseqqissarneqarsimanngilaq inuit piginnaasatigut assigiinngissutilinnut pisortanit tapersersorneqarlutik angalaqatigineqarsinnaanersut sulinngiffeqarnermi, ataatsimeersuarnerni imaluunniit Kalaallit Nunaata avataani najugaqarnermi. Tamanna periarfissaqanngippat, innuttaasooq piviusumik sulinngiffeqarnissamut aamma inuiaqatigiinni peqataanissamut pisinnaatitaaffimminik arsaarneqassaaq – FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaanut akerliusumik. NIIK-p erseqqissumik nassuiaasoqarnissaa qinnutigaa.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 78-imi aalajangersarneqarpoq “ullut 9-t tikillugit ilitsersuisoqarluni angalaneq”. Piffissaliussaq taanna piviusumik sulinngiffeqarnermi nalunaaquttap akunnerinut agguarneqarsinnaavoq, aamma sulinngiffiit arlariit akornanni agguarneqarsinnaalluni.

Nalinginnaasumik isigalugu ilitsersuisoqarluni angalanermut tapersersuineq Kalaallit Nunaata iluani kisiat killeqanngilaq.

”Inatsit kisimi atorlugu aaqqinneqarsinnaanngitsunik aaqqissuussinermi unammilligassat. Nunap immikkoortuini naligiinnginneq aamma sumiiffinni qanittuni periarfissanik amigaateqarneq Piviusumik Nuuk kisimi tassaavoq sumiiffik, tassani inuit iluaqusersuutit atortussanik, sungiusaaqqinnermut, piginnaanngorsaaqqinnermut aamma isumaginninnermi perorsaanikkut tapersersorneqarnissamut pisinnaaffigisinnaasaat. Kalaallit Nunaanni najugaqarneq pissutigalugu taama kinguneqarnissaa naapertuuttutut isigineqarsinnaanngilaq. FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaa naapertorlugu tamanna innuttaasunut allanut naligiimmik inuunissamut pisinnaatitaaffiiniq unioqqutitsineruvoq.

Piviusumik tamanna takusarsimavarput: Qeqertarsuarmi najugaqaruit piffissaq eqqorlugu isumaqatigiisummik angumerinnissinnaanngilatit. Bilitsi atorneqanngitsoorpoq. Allatut periarfissaq tassaavoq Nuummi imaluunniit Danmarkimi nuunneq. Kalaallit Nunaat piginnaasatigut assigiinnngissutilinnik innuttaqannginnerulissaaq – tamanna piviusumik kinguneqarsinnaavoq. Aamma aningaasat annertuut angalanernut najugaqarnermullu atorneqartarput, tamarmi immikkut neqeroorutiniq sumiiffinni amigaateqarnermik pissuteqartumik. NIIK-p aalajangersimasumik siunnersuutigisimavaa illoqarfinni tamani inuit immikkut ilisimasalittut siunnersortitut piginnaanngorsarneqassasut – assersuutigalugu tappiitsut isigisaqanngitsut imaluunniit ikiorserneqarnissamut atortunut tunngasutigut – taamaalilluni naliliinerit tamaasa Isarussivimmut Refsnæs-imut imaluunniit Nuummiinnaq angalalluni pisariaqartinneqassanngimmata. Tamanna inatsisilerinermi suliniarnermi anguniakkatut aamma pilersaarutitut ilanngunneqartariaqarpoq. NIIK-p inassutigaa: Immikkut ittumik tapersersuineramik nunap immikkoortuinut siammarterinissamut nuna tamakkerlugu pilersaarusiortoqassasoq, kiisalu Isarussivimmut Refsnæs-imut isumaqatigiissutip siunertanut aalajangersimasunut immikkoortiterneqarluni nalilersoqqinneqarnissaa, imarisaanillu immikkoortunik immikkut anguniakkanik pilersitsisoqarnissaa, taamaalilluni ilisimasat Kalaallit Nunaanni toqqorneqarnissaat piumasaqaatigineqarluni.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimannngillat.

”Suliatigut piginnaasallit sulisussat amigaataapput

Inatsimmi kommunit suliniuteqarnerannut piumasaqaatit aamma naatsorsuutiginninnerit aalajangersarneqarput. Kisianni inatsit sulisussanik suliatigut piginnaasalinnik amigaateqarnerup aaqqinneqarnissaanut tunngavissiissanngilaq – isumaginninnermi siunnersortit, perorsaasut aamma innarluutilinnut tunngasunik immikkut ilisimasallit. Nakorsanik immikkut ilisimasalinnik, tarnip pissusaanik ilisimasalinnik aamma amigaateqartoqarpoq, aammalu najugaqarfinni najugaqatigiinnilu amerlasuutigut sulisut ilinniagaqanngitsuupput imaluunniit sivikitsumik ilinniagaqarsimallutik.

Qanimut takusimavarput: Illoqarfimmi ataatsimi suliffeqarfik ataaseq isumaginninnermi peqqinnissamullu ikiortimit aqunneqarpoq, alla ilinniagaqanngitsumit. Sapinngisartik naapertorlugu iliuuseqarput. Kisianni tamanna naammaginannngilaq – taakkununnga pisuussuteqanngimmat, kisiannili aaqqissuussaq taakkununnga aamma innuttaasunut ikiorserneqartussanut akisussaaffimminik naammassinngimmat.

NIIK-p inassutigaa: Inatsit sulianik suliarinnittunut aamma tapersersuineramik suliaqartunut tunngatillugu ilinniartitaanermut piginnaangorsarnermullu aalajangersimasumik, pisussaaffiliisumik pilersaarummik ilaneqassasoq. Inatsit kisiat naammangilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

Siunnersuummut oqaaseqaatit naapertorlugit siunnersuutip atuutilersinneqarnissaanut pikkorissarnernut il.il. aningaasaliissutit immikkoortinneqassapput.

”Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup atorunnaarsinneqarsinnaanera pillugu NIIK ernumavoq Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup atorunnaarsinneqarsinnaanerata kingunerisinnaasaanik. Taama pisoqassappat, Naalakkersuisoqarfik ataatsikkut ingerlatsivittut, inatsisiliortutut, nakkutilliisutut, Kalaallit Nunaata avataani najugaqarnissamut akuersisartutut aamma naammagittaalliuutinik suliarinnittartutut inississaaq. Tamanna oqartussaanerup katersorneqarnertut ernumanartumik isigineqarsinnaavoq, NIIK isumaqarporlu tamanna immikkut erseqqissumik sammeneqartariaqartoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisiannili inatsisissatut siunnersuummut matumunnga allannguutissatut tunngavissaqalersitsisimangillat.

8. Autismeforeningen Kalaallit Nunaat:

”Autismeforeningen Kalaallit Nunaat sinnerlugu, matumuuna Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanut siunnersuummut tunngasumut tusarniaanermut oqaaseqaammik nassiussivugut. Ataatsimut isigalugu siunnersuutit nutaat peqatigiiffimmit inunnut innarluutilinnut suliassaqaarfimmi pitsaangorsaaqataallutik kivitseqataassammata, taamaalisqaarneratigut inunnut innarluutilinnut pissutsit pitsaanerulersitsissammata iluarisimaarutigivavut. Oqaaseqaatissatuarput tassaavoq, siornatigut suliniutinut naleqqiullugu ersinngitsumik innarluutillit akulikitsumik unammillernartunik nalaataqartarneri, tassani meeqqat amerlasuut atualinnginneranni ersinngitsunik innarluutilinnut ilisarnaatinik peqartarmata, assersuutigalugu autisme, ADHD imaluunniit tamaasa, kisianni meeqqat taakkua angajoqqaavilu ikiornissaannut periarfissai killeqarput, soorlu meeqqanut paaqqinnittarfinni ulluinnarnilu. Angajoqqaat ilai ulluinnarni angerlarsimaffimminni ingerlatsisinnaapput kisianni ulluunerani paaqqinnittarfinni sulisut taakku naammaginangitsunik piginnaasaqarput, taamaalillutillu piginnaasartik malillugu pitsaanerpaamik tapersersuisarlutik, amerlanertigulli MISImit killilimmik

ikiorneqarsinnaasarlutik, meeqqat nalinginnaasumik misissortinneqarsimannginneri pissutaallutik, taamaalillutik innarluutilittut nalunaarsoqqaneq ajorput ikiorneqarnissaminullu piginnaatitaaffeqaratik

Massakut misissortinnissamut ukiut marluk missaanni utaqqisarput, amerlanertigut meeqqat sulii misissortinnginnerminni meeqqanik paaqqinnittarfinni ingerlanerluttarput paaqqinnittarfinnukarniaraangamilli pinaattarlutik. Atuartunngortarlutillu sulii taamaallutik, tamannalu atuartunngunnginnermini atuarfimmut aamma pinaattalernissaannut aarlerinaateqarpoq. Taamaammat uani suliaasaqarfimmi suliniuteqartoqarnissaa kissaatiginarpoq. Siusissukkut iliuuseqarnermut naleqqiullugu ulluinnarni paaqqinnittarfinnit ajunngilluinnartumik misigisaqartarneq, amerlanertigut atuartuunermi ajunngitsumik ingerlatitsisarmat. Ilaqutariinni arlaannik ajortoqannginnerani kommunit meeqqat misissortinnginnerini tapersersuisinnaanissaat piukkunnaralarpoq.

Paaqqinnittarfiusinnaapput suliassanullu MISI tulluunneruvoq, meeqqat ataasiakkaat innarluutilittut nalunaarsoqqanngikkaluartut, MISI suliaasaqarfimmi ilinniagalinnut ikiortissarsiornissaminnut periarfissaqarput.

Naggataatigulli meeqqanut angajoqqaajusunullu tamanna iluaqutaasinnaavoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tak. § 16 kommunalbestyrelsi tapersersuinissaq pillugu aalajangiisinnaavoq, misissuisoqannginnerani tak. § 18.

9. Ando aamma Jens Møller:

”Angajoqqaatut qamuuna iluunngarluta neriuutigivarput, inersimasut innarluutillit qanorluunniit sivisutigisumik ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni najugaqarsimagaluarpata tikeraarlutik angalasarneri ukiut tamaasa aningaasaqartinneqartassasut. Inuit innarluutillit tamarmik assigiimmik pineqarnissai pingaaruteqarpoq.

Tunngavilersuutivut:

Ernerput nukarleq infantil autismeqarpoq nalinginnaasumillu oqaaseqartuunngilaq. 32-nik ukioqarpoq, kisianni innarluuteqarnini pissutigalugu amerlasuutigut meerarpalussinnaasarpoq, angajoqqaanilu atorfissaqartittarlugit, ukiullu tamaasa ukioq maqaasineqareerluni illoqarfigisaminut angerlartarpoq.

Maannakut inatsit atuuttoq malillugu misilinnikuugaluarparput ukiut marluk kingorna tikeraartillugu, kisianni pissusaatigut allanngornerisigut ajornerulerluni nikallunganerulerluni, oqinnerulersimalluni, uagulli takusinnaallutigu malugisinnaallutiguli tamanna ernitsinnut atornartoq. Naatsukullammik nassuiarujussuarlugu.

Qanigisaasut innarluutilimmut isumassuilluni paarsilluni tapersersortinngornissaannut periarfissaq, tassani akissarsiat allagartai ilaqutariinni innarluuteqartuni assigiinngitsut peqqutaallutik inuunermik allanngortoqartillugu, tapersersortitut akissarsianut naleqqiullugu

ersarikkunnaarsimasooq maluginiarparputtaa Sinerissami autismertunut inunnnullu innarluutilinnut najugaqarfiit nakkutigineqartut/ulloq unnuarlut paaqqinnittarfiinik tulluuttunik soqanngivippoq. Neriuppugut suna pineripput paasinarumaartoq aamma eqqarsaatigineqarumaartut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tak. § 32, imm. 2: ”Naalakkersuisut tapersersortinut tunngasunik erseqqinnerusunik maleruagassanik aalajangersaassapput, tak. imm. 1.” Malittarisassat nalunaarummiittut nassuiarluarneqarnissat tulluarsorineqarpoq, Inatsisartut inatsisaanniittuunngitsut.

10. Utoqqaat pillugit Oqaaseqartartoq:

”Utoqqaat pillugit Oqaaseqartartoq tusarniaanermut atortussat tiguneqarsimanerannut qujavoq.

Oqaaseqaatit allarniutaasut

Utoqqaat pillugit Oqaaseqartartoq (matuma kingorna UPO) matumuuna inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannik Inatsisartut inatsisaannut siunnersuummut tusarniaanermi akissuteqaateqarpoq.

Siunnersuut ulloq 20. april 2026-meersoq tusarniaanermilu akissuteqarnissamut ulloq 23. april 2026 killiliussatut aalajangersarneqarsimalluni. Tusarniaanermi piffissaliunneqartoq tusarniaanernut nalinginnaasumik tunngaviusut naapertorlugit ingerlanneqarsorineqanngilaq. Maluginiarneqarporli UPO-p siunnersuut ulloq 21. marts 2026 tigusimagaa.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusarniaanermut piffissaliussaq Tusarniaanernut ilitersuutit naapertorlugit sapaatit akunnerinut sisamanut aalajangersarneqarpoq. Taamaattorli Poorskip nalaani nalliuttut pissutigalugit ullunik pingasunik ilaneqarpoq.

”Utoqqaat amerliartuinnarnerat sulisinnaasullu ikiliartornerat, ukiunilu sisamani tulluuttuni amerlanerpaaffissaminut naatsorsuutigineqartoq eqqarsaatigalugu, UPO-p inatsisissatut siunnersuut anguniagaqarfiullu artoqut naliarpaa. UPO-p neriutiga siunnersuut akuersissutigineqassaguni inuiaqatigiinni oqartussaasunit attuumassuteqartunit tamanit pitsaasumik tiguneqarumaartoq ilumoorlunilu malinneqassasoq.

UPO-lli inatsisip atuutinneqarneranut, ilisimanneqarneranut aammalu suliassaqaarfinni assigiinngitsuni atuutillinnarneqarneranut tunngatillugu aarlerinartoqarneranik pingaarutilimmik takusaqarpoq. Qarasaasiakkut aqqissuussinerit assigiissaarneqarnerat kisimi innarluutilinnut sullissinerup pitsanngoriarneranik qulakkeerinnissinnaanngilaq. Pingaartumik aalajangiinerit sulianik suliarininnermi nammineq ingerlasussanngortinneqarsinnaanerit aarlerinartoqarpoq, tamannalu oqartussaasut ataasiakkaanut tunngaviusumik immikkut naliliisussaataitanerannut naapertuutinnngilaq, ilanngullugit ingerlatsinnermut inatsimmi § 24, imm. 2.

Taamaattumik UPO-p inassutigaa pisinnaatitaanerit agguataarneqarneri suleqatigiinnerillu pillugit ilitersuutini aalajangersimasunik assersuutini suliaqartoqassasoq, misilittakkat takutimmassuk innuttaasut pisinnaatitaaffii amerlanertigut suliassa qarfiit akornanni killiffinni taamaattuni sanioqqunneqartartut imaluunniit saneqqunneqartartut."

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siunnersuummut matumunnga ilitersuut suliarineqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq, ilaatigut siunnersuummi aalajangersakkat qanoq atorneqarnissaannut tunngatillugu assersuutiniq imaqartussaq.

"Aammattaaq inassutigineqarpoq Naalakkersuisut qitiusumik inissisimanermik suleqatigiissitalimmik suleqatigiinnermut tunngatillugu maleruagassap ulloq 1. november 1982-meersup suli atuuttup nalilersoqqinneqarnissaa eqqarsaatigeqqittariaqaraat. Maleruagassaq taanna ukiut 44-t sinnerlugit pisoqaassuseqarpoq, nalilerneqarlunilu inatsisissatut siunnersuummi siunertanut tunngatillugu, ilanngullugu § 1-imi innuttaasut innarluutillit aamma inuiaqatigiinnit pilersinneqartut aporfiit pillugit paasinninnermut tunngasuni, ullutsinnut naleqqutinngitsoq. Nutarterneq pisariaqartutut nalilerneqarpoq, taamaalilluni eqqortumik tapersersorneqarnissaq qulakkeerneqarsinnaaqqullugu aammalu pisinnaatitaaffiit ataqqineqarnissaat qulakkeerneqaqqullugu."

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

Siunnersuut manna tunngavigalugu isumaginninnermut tunngasunik suliassani suliassa qarfiit akimorlugit suleqatigiinneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 14, 1. november 1982-meersoq naapertorlugu aalajangersakkat allanngortinneqarnissaat siunnersuummi matumani siunertaanngilaq.

"Utoqqaat aamma ukioqqortusiartornermi piginnaasat appariartortarnerat UPO-p pitsaasutut maluginiarpaa inatsisissatut siunnersuut aamma ukioqqortusiartornermi piginnaasat appariartortarnerinik eqqugaasut pineqartunut ilaatinneqarmata. UPO-p inassutigaa isiginnittariaaseq tamanna aamma utoqqarnut tapersersuinnermut inatsisissatut siunnersuutitut aggersunut ilanngunneqassasoq, tamannalu siusinnerusukkat aamma erseqqissarneqareersimavoq. UPO-p nalilerpaa inuit utoqqalinersiaqalersinnaanermut ukiui angunngikkaluarlugit utoqqaat paaqqutarineqarfiini allattorsimasut, taakkulu maleruagassat assingusut naapertorlugit pineqartut, immikkut ittumik suliniuteqartoqarani pineqartoq isiginiarneqanngitsoorsinnaasoq. Tamanna kinguneqarsinnaavoq innuttaaqataasup najugaqarnissamik toqqaanissamut pisinnaatitaaffia piviusumik atuutsinneqanngitsooqqilernissamik. Taamaattoqartillugu najugaqarfiit mikinerusut

paaqqutarinniffimmi inissanik neqerooruteqartariaqalersinnaapput, naak paaqqutarinniffiit innuttaasut pineqartut siunertaralugit aaqqissuussaanngikkaluartut.

Erseqqissaatigineqarpoq utoqqarnut paaqqutarinniffiit pillugit peqqussut taamaallaat inunnut atuuttoq, taakku piffissami pineqartumi atuuttumik utoqqalinersiaqarnissamut ukiussarititaq angusimappassuk."

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

"UPO isumaqarpoq ukioqqortusiartornermi piginnaasat appariartortarnerat aamma innarluuteqarnerit pissarsiarineqartut assigiinnngilluinnartuusut, aammalu assigiinnngitsumik suliarineqartariaqartut, inatsisip siunertaa ataatsimoortumik tamakkiisumillu suliniuteqarnissamik anguniagaq naapertorlugu piviusunngortinneqassappat. Utoqqaat inuusunnerusut inuiaqatigiinnit pilersinneqartunik aporfeqarnermik pissuteqartumik paaqqutarinniffinni najugaqartut eqqarsaatigalugit apeqqutaavoq, innarluutilinnut isumaqatigiissut naapertorlugu taakkua pisinnaatitaaffiisa qanoq qulakkeerneqarnissaat."

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

Siunnersuummi matumani § 3 naapertorlugu siunnersuut manna atuuppoq inuit innarluutillit Kalaallit Nunaanni najugaqartut, ukiui apeqqutaatinnagit, ukioqqortusiartornermi piginnaasat appariartortarnerat aamma utoqqaat paaqqutarineqarfiini najugaqarneq apeqqutaatinnagit.

"Aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit

§ 1, imm. 2-mut

UPO-p maluginiarpaa oqaasertaliussaq "pisinnaatitaavoq" taarserneqartariaqartoq imaluunniit erseqqissarneqartariaqartoq "pisariaqarpoq" imaluunniit "-sussaavoq"-mik, paatsuugassaannngitsumik paasineqarsinnaaqqullugu. Erseqqinnerusumik allassimassaaq – nalunaarummi imaluunniit ilitsersuutini – innuttaasut sorliit inatsit manna naapertorlugu ataqatigiissumik tamakkiisumillu suliniuteqarnissamut pisinnaatitaaffeqarnerat. Aamma tamanna arlalinnik suleqateqartunik, soorlu Majoriaq, katsorsaasarfiit aamma najugaqarfiit pillugit, iluani avataanilu suleqatigiinnermut tunngatillugu atuuppoq."

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

Siunnersuummut matumunnga ilitsersuut suliarineqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq, ilaatigut siunnersuummi aalajangersakkat qanoq atorneqarnissaannut tunngatillugu assersuutinik imaqartussaq.

”§ 4-mut

Maluginiarneqarpoq inatsimmi atuuttumi § 7 siunnersuummi uteqqinneqanngitsoq, taarsiulluguli siusinnerusukkut § 7, imm. 2-mit taarserneqartoq. UPO-p ernumanartoqartippaa tamanna suliaassanik suliarinninnermi ajornartorsiutinik pilersitsisinnaammat, pingaartumik maleruagassat assigiinngitsut akornanni ataqatigiissaarinnermut aamma meeqqap pitsaanerpaamik iluaqutaanik naliliinnermut tunngatillugu, taamaalilluni taanna puigorneqarsinnaanera aarlerinarluni.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”§ 5-imut

UPO-p nalilerpaa ”piginnaanngorsaaneq” aalajangersakkami amigaataasoq. Sungiusaanermik aamma piginnaanngorsaaneermik akornanni pingaarutilimmik assigiinngissuteqarpoq, aammalu piginnaanngorsaaneq taamaallaat Pissassarfiup iluani pisinnaanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

§ 39 naapertorlugu kommunalbestyrelsi aalajangiisinnaavoq inuit innarluutillit Pissassarfiup aqutigalugu piginnaanngorsaqqinneqarnissaanik aamma piginnaanngorsaqqinneqarnissaanik neqeroorfigineqarsinnaasut, tassunga ilanngullugu piffissami killilikkami najugaqarnissaq, tamanna inuk pineqartoq piginnaasatigut inissisimanerata attatiinnarneqarnissaanut pingaaruteqarluinnartutut nalilerneqarpat.

”§ 7-mut

UPO-p inassutigaa aalajangersagaq immikkuualuttunut arlalinnut avinneqassasoq, pisussaaffiit aamma aalajangersakkat ”-sussaavoq”-mik oqaasertallit erseqqissumik immikkoortinneqarnissaat anguniarlugu. Assersuutigalugu imm. 2-mi oqaasit siusissukkut pinaveersaartitsinnermik suliniuteqarnermut aamma ujartuilluni sulinnermut tunngasut immikkoortumi nammineq allassimasutut inissinneqartariaqarput, taamaalilluni pisussaaffiit pingaarutillit puigorneqannginniassammata.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

§ 7-imi aalajangersakkat ersarissutut nalilerneqarput.

”§§ 8 aamma 9-mut

UPO-p § 8-mi oqaasertaliussaq ajornartorsiutitaqartoq isumaqarfigaa, pingaartumik oqaaseqatigiit ”tapersersorneqarnissamut periarfissat eqqortut piupput”-mut tunngasut. Innuttaasut arlallit utoqqalinersiaqalernissamut ukiui angunngikkaluarlugit, timikkut innarluuteqartut, ullumikkut paaqqutarinniffinni najugaqartut innersuussutigineqarpoq – piumassuseqarlutik imaluunniit piumassuseqaratik – pissutigalugu naleqquttunik najugaqarfissaqanngimmat. Taamaattoqartillugu aalajangersakkap piviusumik malinneqarnissaa ajornakusoortutut nalilerneqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummat tiguneqarput, taamaattorli siunnersuummut matumunnga allannguutissanik kinguneqarsimanngillat.

”§ 10-mut aamma § 23, imm. 5-imut

UPO-p inassutigaa ikiortaasut (bisiddere) suliassamik isumaginnissinnaanissaat pillugu akuersisummik pisortanit tunniunneqartumik peqarnissaat piumasaqaataassasoq. Aamma apeqqutigineqarpoq sooq aaqqissuussineq taamaallaat Inatsisartut inatsisaannut matumunnga atuunnersoq, naak inuit innarluutillit inunnik isumaginninnermi inatsisit allat naapertorlugit aamma tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsisinnaagaluartut. Erseqqissarneqartariaqarpoq ikiortaasut akuerisat Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat innuttaasut sinniisoqartarnerannut tunngasoq naapertorlugu ilaatinneqarnersut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

§ 10, imm. 3 naapertorlugu atuuppoq: ”Naalakkersuisut aalajangersakkanik erseqqinnerusunik aalajangersaasinnaavoq, taakkununga ilaallutik toqqaanermut, akissarsiaqartitsinermut, pinerluuteqarsimanermut allagartamik meeqqanullu uppernarsaatinik piniarnermut, kiisalu ikiortaasup piginnaasaqarneranut aamma pisinnaasaqarneranut piumasaqaatinik aalajangersaasinnaalluni.”

§ 2 naapertorlugu ima aalajangersagaqarpoq: ”Ikiortaasoq: Inuk innarluutilimmik ikiuisoq aamma inuk, inunnik isumaginninnermut aamma innarluutilinnut tunngasunut sukumiisumik ilisimasaqartoq misilittagaqarlunilu, aammalu Naalakkersuisut neqeroorutigisaanik ikiortaasutut pikkorissarnermik naammassinnissimasoq.” Piginnaasat taakku inummot innarluutilimmot ikiortaasup tapersersuinissamut periarfissaanut tunngatillugu naammaginartutut nalilerneqarput.

”§ 18-imut aamma § 64-imut

UPO-p paasivaa utoqqaat amerlasuut puigortunngorsimanermik misissorneqarnissamik neqeroorfigineqartanngitsut, naak tamanna pisussaagaluartoq. Utoqqaat aamma inuusuttut puigortunngorsimasut amerliartornerat eqqarsaatigalugu inatsisissatut siunnersuummi siunertap atuutsinneqarnissaa peqqinnissaqarfiup puigortunngorsimanermik misissuinernik neqerooruteqartarnissaa ingerlatsisarnissaalu piumasaqaataavoq, taamaalilluni eqqortumik katsorsaanissaq aamma tapersersuineq aallartinneqarsinnaaqqullugit, ilaatigut § 24 innersuussutigalugu.

§ 64-imut ilanngullugu oqaatigineqarsinnaavoq iliuuseqannginneq illersuisut (værger) ilisimasaqannginnerannik pissuteqarsinnaammat. Kalaallit Nunaanni immikkut illersuisunut inatsiseqanngilaq, tamannalu illersuisut pisussaaffiini akisussaaffiillu nalorninermik pilersitsivoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”§ 29-mut

UPO-p maluginiarpaa siunnersuummi atuuttumik inatsiseqarnermut naleqqiullugu piumasaqaatit sakkortusineqarsimasut. Tamanna pitsaasutut isigineqarpoq, taamaattorli aamma uppersarsarneqarluarsimasunik pissuteqartumik sulit neqerooruteqanngitsoqartarpoq innuttaasut timikkut aamma eqqarsartaatsikkut innarluuteqartut eqqarsaatigalugit. Innuttaasut inuusunnerusut arlallit sulit utoqqaat angerlarsimaffiini allattorsimapput, taakkulu piviusumik 67-it sinnerlugit ukioqartunut naatsorsuussaapput.

UPO-p aamma maluginiarpaa aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatini suliniutip piffissamik killilerneqarnissaa anguniarneqartoq. Ullutsinni paaqqutarinniffiit aamma najugaqarfiit amigaataasut eqqarsaatigalugit UPO-p nalilerpaa piffissamik killiliinerit taamaattut piviusorsiuungitsuusinnaasut aammalu piviusumik ajornartorsiutinik pilersitsisinnaasut.

UPO-p aamma maluginiarpaa siunnersuut naaportorlugu kommunalbestyrelsi aningaasaqarnikkut tapersiissuteqartussaasoq inummut innarluutilimmik nammineq angerlarsimaffimmini ulluinnarni paaqqutarinnittumut, paaqqutarinninnermik suliaasaq piffissaq tamakkerlugu sulinnermut ataqatigiissinnaanngippat. Maleruagassat aalajangersimasut naatsorsuinnermut aamma iluarsinnermut tungasut sulit aalajangersarneqarsimanngimmata, ataatsimut isigalugu aningaasatigut kingunerisassat nalilersornissaat ajornakusoortutut nalilerneqarpoq.

Inassutigineqarpoq kommunit aamma peqqinnissaqarfiup suliaasaqarfiisa akornanni killissarititaasut ersinngitsut pillugit erseqqinnerusunik aalajangersaasoqassasoq, aammalu paaqqutarinninnerup annertussusaanik uuttortaanerit aaqquissuussaasumik ingerlanneqarnissaat piumasaqaataassasoq,

tassami naatsorsuutigineqarsinnaammat inuk innarluutilik nammineq angerlarsimaffimmini paarineqarnissaa nukissanik annertuunik atuiffiusinnaasoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

§ 29 *Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut tunngasumi*
§ 40-p *ilaannakortumik ingerlateqqinneqarneraa.*

Siunnersuummut matumunnga ilitersuutini aggersuni ilanngunneqarsinnaavoq suliat ataasiakkaat eqqarsaatigalugit paaqqutarinninnerup oqimaassusaanik uuttortaanerit (plejetyngdemåling) qanoq annertutigisumik sulianut tunngatillugu sakkussatut atorineqarsinnaanersut.

”§ 34-mut

UPO-p inassutigaa erseqqissarneqassasoq najugaq Kalaallit Nunaanni najugaqarnerinnaq paasineqassanersoq, imaluunniit aalajangersagaq aamma Naalagaaffeqatigiit iluani atuuttuunersoq, ilanngullugu § 59 naapertorlugu Kalaallit Nunaata avataani piffissami killilikkami najugaqarneq eqqarsaatigalugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 3 *siunnersuummi matumaniittoq maluginiaqquneqassaaq: ”Inatsisartut inatsisaat manna inunnut innarluutilinnut Kalaallit Nunaanni najugalinnut ukiui apeqqutaatinnagit, ukiumikkut patsiseqartumik pisinnaasakinnerusunut utoqqaallu angerlarsimaffiini najugalinnut atuuppoq. Imm. 2. Inatsisartut inatsisaat aammattaaq inunnut innarluutilinnut atuuppoq, Kalaallit Nunaanni isumaginninnermut oqartussat aalajangiinerisigut Kalaallit Nunaata avataani inissinneqartunut, tak. § 58 imaluunniit § 60.”*

”§ 36 Piffissami killilikkami inummut ataasiakkaamut tapersiineq

UPO-p maluginiarpaa § 36 naapertorlugu inummut ataasiakkaamut piffissami killilikkami tapersiineq sivisunerpaamik qaammatini arfinilinni killilerneqarsimasoq aammalu pisariaqartinneqartumik ikiuinnermut tunngatillugu ataasiinnaq tunniunneqarsinnaasoq. Aamma aalajangersakkap piumasarivaa tapersersuutip innuttaasup piginnaasaasa pitsanngorsarsinnaassagai imaluunniit ajornerulernissaa sunniuteqarluartumik pinaveersaarsinnaassagaa.

Utoqqarpassuarnulli innuttaasunut piginnaasat appariartortarnerat allannguuitsuusinnaavoq, siaruaattartoqarsinnaalluni imaluunniit allanngorartarsinnaalluni, soorlu puigortunngorneq, nappaatit arlallit ataatsikkut atuunnerat, utoqqalineq pissutigalugu nukillaariarneq imaluunniit napparsimanermit nakkarnermillu kingunerisat. Innuttaasut taakku eqqarsaatigalugit pitsanngoriaat amerlanertigut piviusorsiuunngilaq, pinaveersaartitsinerlu nalinginnaasumik tapersersuinerup

sivisuumik imaluunniit ungasissumut pilersaarusiorneqarnissaanik pisariaqartitsisarpoq, piffissami killilikkami suliniuteqarnikkut pinnani. Taamaattumik aalajangersakkap ilusilersorneqarnera aarlerinartorsiortitsivoq utoqqaat pisariaqartunik tapersersorneqarnissamik aamma isumassorneqarnissamik pisariaqartitsisut kiffartuunneqarnissamut naleqqutinngitsutut nalilerneqarsinnaanerannik, taamaalillutillu aqqissuussinermi avataaniilerlutillu.

Aammattaaq maluginiarneqarpoq § 36 ”periarfissiivoq”-mik aalajangersagaammat, kommuninut annertuunik naliliisinnaatitsisumik aammalu assigiinngitsumik periuseqarsinnaanermik aarlerinartoqartitsisumik. Tamanna innuttaasunut sanngiinnerusumik inissisimasunut, siuliani pineqareersunut, paasinartumik naatsorsuutiginnissinnaanermut aamma inatsisitigut illersugaanermut annikillisisinnaavoq.

Ataatsimut nalilerlugu § 36 utoqqartut piginnaasaat appariartortunut taamaallaat killeqartumik naleqquppoq. Taamaattumik UPO-p inassutigaa inatsisini erseqqissumik qulakkeerneqassasoq utoqqaat tapersersorneqarnissamik periarfissaat, aammalu piffissami killilikkami suliniutit aamma tapersersuutit ataavartut akornanni pitsaanerusumik ataqatigiissaarisooqassasoq, taamaalilluni utoqqaat pisariaqartumik ikiorneqarnissaminnik annaasaqannginniassammata piffissami killilikkami neqeroorutit unitsinneqarpata.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

Siunnersuummut matumunnga ilitersuutini aggersuni piffissami killilikkami inummut ataasiakkaamut tapersiineq pillugu assersuutit, aalajangersakkap sinaakkutaasa iluanniittut, itisilerneqassapput.

”§ 42, imm. 2, 2)-mut

Erseqqissarneqartariaqarpoq suut anguniakkat tunngaviussanersut innuttaasut najugaqartut ataatsimoorlutik ingerlalluarsinnaanissaannut, tassami naatsorsuutigineqarmat kommunit innuttaasut tarnikkut aamma timikkut innarluutillit akulerutsillugit ataatsimoortillugit najugaqartitsissanngitsut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

Naliliineq suliutigut aalajangersimasumik tunngaveqartoq aallaavigalugu aalajangerneqassaaq inuit innarluutillit sorliit najugaqatigiittut (bokollektivimi) ataatsimoorlutik ingerlalluarsinnaanersut. Siunnersuummut matumunnga ilitersuutini aggersuni assersuutit ilanngunneqarsinnaassapput.

”§ 47-imut aamma § 48, imm. 1-imut

Utoqqaat paaqqutarineqarfiisa pioreersut utoqqarnut naatsorsuussaammata erseqqissarneqaqquneqarpoq, tamanna utoqqarnut paaqqutarinniffiit pillugit peqqussummi ersarilluinnartumik allassimasoq. Ilisimaneqarporli sinerissami najugaqarfiit ilaannut innarluutilinnik inuusunnerusunik utoqqaat paaqqutarineqarfiini najugaqartoqartoq, aammalu ernumanartoqartinneqarluni taakku neqeroorutitut allanut pisinnaatitaaffigisaminnut tunngatillugu pisariaqartumik neqeroorfigineqanngimmata. Inassutigineqarpoq, Naalakkersuisut innarluutilinnut paaqqutarinniffinnik pilersitsinissamut erseqqissumik inatsisitigut pisussaaffeqarmata, taamaalilluni innuttaaqataasunut timikkut innarluutilinnut, utoqqaat paaqqutarineqarfiini allattorsimasunut, naleqquttumik immikkut ittumillu najugaqarfinnut periarfissaqarnissaat qulakkeerneaqqullugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

Siunnersuummi matumani aalajangersakkat ersaripput. Piviusumik ajornartorsiutaavoq inuit innarluutillit pisariaqartitaannut naleqquttumik najugaqarnissamik neqeroorfigineqannginnerat, tassa inuit innarluutillit aamma utoqqalinersiaqalernissamut ukiussarititaasut ataanniittut utoqqaat paaqqutarineqarfiinut inissinneqartillugit.

”§ 49-mut

Isumaliutigineqarsinnaavoq aalajangersakkamik nutaamik ilanngussisoqarsinnaanersoq, kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussanit ingerlanneqartut innarluutilinnut paaqqutarinniffiit akornanni suleqatigiinnissamik isumaqatigiissusiortoqarsinnaanersoq pillugu, taamaalilluni utoqqaat innarluutillit utoqqaat paaqqutarineqarfiini allattorsimasut aamma iluaqutigisinnaaqqullugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

Utoqqarnut kommunini sammisassaqaqtitsiviit utoqqaat paaqqutarineqarfii il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaanni malittarisassiorneqarput.

”§ 51-imut

§§ 51-52-mi aalajangersakkat inuit innarluutillit ataatsimut isigineqarlutik suliarineqarput, taamaalillunilu utoqqarnut immikkut eqqarsaatigisassat, soorlu ukioqqortusiartornermi sanngiillineq, annertunerusunik paaqqutarinninnermik pisariaqartitsineq aamma peqqinnissamut tunngasumik isumassuinnermik pisariaqartitsineq, eqqarsaatigineqanngillat. Tamanna aarlerinartorsiortitsivoq utoqqaat innarluutillit isumannaallisaanermut tunngasunik neqeroorutitut

inissinneqarsinnaanerannik, taakkulu ukiuinut naleqqutinnngitsuusinnaallutik, peqqinnissamut tunngasunik pisariaqartitanut naleqqutinnngitsuullutik imaluunniit naleqquttumik ataqqinartumik utoqqalineq pillugu naapertuutinnngitsumik.

Aammattaaq maluginiarneqarpoq inatsisissatut siunnersuut isumannaallisaanermut tunngasut pingaarnertut pingaartinnerullugit, naak isumassuinnermut, paaqqutarinninnermut aamma peqqinnissakkut isumannaatsuinnermut tunngatillugu piumasaqaatit assingusut erseqqissut inissinneqanngikkaluartut. Utoqqaat innuttaaqataasut eqqarsaatigalugit oqimaaqatigiissitsineq tamanna immikkut ajornartorsiutaavoq, aammalu killilersuinerit naleqqutinnngitsut pisariaqanngitsullu pilersinneqarsinnaallutik.

Taamaattumik tunuliaqutaralugu inassutigineqarpoq inatsisissatut siunnersuut aalajangersakkanik erseqqissunik imaluunniit nassuiaatinik ilaneqassasoq, qulakkeerniarlugu utoqqaat innarluutillit immikkut ittumik immikkut ittumillu illersorneqartariaqartumik anguniarneqartussatut isigineqarnissaat, aammalu inissiineq taamaallaat pisinnaasoq atugassarititaasut ukiup, peqqissutsip aamma inuttut ataqqinassutsip eqqarsaatigineqarnissaanik ataqqinnittut iluanni.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

Inuit innarluutillit aalajangersimasumik ukiulinnut imaluunniit allanik immikkoortiterinnermut tunngasunik immikkut ittunik aalajangersakkanik malittarisassaqaanngilaq.

”§ 53-imut

Naak ulloq unnuarlu neqeroorutip nassuiarneqarnerani aamma utoqqaat angerlarsimaffii pineqartut, nalunaarummi aalajangersarneqassasoq suut najugaqarfittut neqeroorutitut (botilbud) isigineqarnersut inassutigineqarpoq, taamaalilluni utoqqaat angerlarsimaffiini najugaqarnissamut neqeroorfigineqartut innuttaasut aamma ineriartornissamut pilersaarummik suliaqarnissamut ilaatinneqarnissaat puigorneqarniassammat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 2, nr. 3: naapertorlugu: ”Najugaqarfittut neqeroorut: Najugaqatigiit, illersorneqarlutik najugaqarfii aamma ulloq unnuarlu neqeroorutit.” Utoqqaat paaqqutarineqarfiat utoqqaat paaqqutarineqarfii il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaanni malittarisassaqaartinneqarpoq.

”§ 54-imut aamma §§ 84-86-imut tunngatillugu inummut tunngasumik aamma ingerlatsinnermut tunngasumik nakkutilliineq

UPO-p maluginiarpaa § 54 aamma §§ 84-86 inuit innarluutillit pillugit inummut tunngasumik aamma ingerlatsinnermut tunngasumik nakkutilliinnermik annertunerusumik, aqqissuussaasumik aamma pisussaaffiliisumik pilersitsisut, tassunga ilanngullugit killiffinnik nalunaarusiornissamut

piumasaqaatit, nalunaaruteqaqqaarluni aamma nalunaaruteqarani nakkutilliinissamut periarfissaq kiisalu pissutsit annertuumik ernumanartut pillugit inummut tunngasumik immikkut annertusisamik nakkutilliinermik aallartitsinissamut pisussaaffik.

Aalajangersakkat qulakkeeraat kommunalbestyrelsip ingerlaavartumik nakkutigissagaa najugaqarfimmi najugaqarneq pineqartup timikkut, tarnikkut aamma inooqatigiinnermi pisariaqartitaanut sulii naapertuunnersoq, aammalu isumassuinnermi amigaateqarnermik, atugarliornermik imaluunniit pineqartup pissusaasa annertuumik allanngornerinik takussutissaqartoqartillugu pisariaqanngitsumik kinguaattoornani iliuuseqarnissamut pisussaaffeqartoq. Tamanna innuttaaqatigiinnut immikkut ittumik sanngiitsunut inatsisitigut illersugaanermut, pinaveersaartitsinermut aamma siusissukkut suliniuteqarnermut pingaaruteqarluinnartumik iluaqutaavoq.

UPO-p taamaattoarli ajornartorsiutitut isigaa utoqqaat paaqqutarineqarfiini aamma utoqqaat angerlarsimaffiini utoqqarnut tunngatillugu taamatut ersarissumik inatsisitigut aalajangersarneqartunik inummut tunngasumik nakkutilliinissamut, killiffinnik nalunaarusiornissamut, nalunaaruteqarnissamut pisussaaffimmut aamma immikkut annertusisamik nakkutilliinissamut piumasaqaatit atuutinngimmata. Utoqqaat innarluutillit amerlasuut assingusumik – amerlanertigullu sulii sanngiinnerusumik – inissisimasarput, ilaatigut utoqqaat puigortunngortut, eqqarsartaatsikkut piginnaasatigut appariartortut, piginnaasaat sukkasuumik appariartortut aamma annertuunik paaqqutarinninnermik pisariaqartitsisut eqqarsaatigalugit. Utoqqarnut tunngasuni maleruagassat assingusut amigaataanerat innuttaasunut sanngiitsunut illersugaanerup aamma inatsisitigut isumannaatsuunerup akornanni annertuumik assigiinngissuteqarnermik kinguneqarpoq, taamaallaat ukiuinut tunngasumik pissuteqarluni. Tamanna aarlerinartorsiortitsivoq atugarliorneq, piginnaasatigut appariarneq, isumassuinnermi amigaateqarneq imaluunniit pissutsit annertuumik ernumanartut piffissaq eqqorlugu paasineqanngitsoorsinnaanerannik imaluunniit suliarineqanngitsoorsinnaanerannik. Taamaattumik UPO-p inassutigaa siunnersuut annertusineqassasoq imaluunniit ilaneqassasoq, taamaalilluni utoqqaat paaqqutarineqarfiini aamma utoqqaat angerlarsimaffiini najugaqartut assingusumik inummut tunngasumik nakkutilliinermut piumasaqaatinut ilaatinneqassallutik, tassunga ilanngullugit aalajangersimasumik killiffinnik nalunaarusiorneq, nalunaaruteqaqqaarluni aamma nalunaaruteqarani nakkutilliinissamut periarfissaq kiisalu pissutsit annertuumik ernumanartut pillugit immikkut annertusisamik nakkutilliinermik aallartitsinissamut pisussaaffik. Taamaaliornikkut innuttaasunut tamanut sanngiitsunut, ukiui apeqqutaatinngit, ataqinassuseqarnermut, kinaassutsimut illersuinnermullu tunngatillugu minnerpaamik piumasaqaatit assigiinngissutitaqanngitsut qulakkeerneqassapput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

Siunnersuut manna utoqqaat paaqqutarineqarfiisa il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaanni aalajangersakkanik ilaatinneqartunik imaqqanngilaq.

”§ 64-imut

Iliunngitsoorneq illersuisup toqqarneqarsimasup (væрге) eqqumaffigineqartussanik ilisimasaqarneranik ilisimasaqqannginneranik tunngaveqarsinnaassaaq, tamannalu Kalaallit Nunaanni illersuisunut inatsiseqqannginneranik attuumassuteqarsinnaalluni.

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”§ 66-imut tunngatillugu inuit innarluutillit najugaqarfiini atoqatigiinnermut politikkimut tunngasoq UPO-p § 66-imut siunnersuutigineqartoq suliatigut tunngavissaqarluartoq pisariaqartutullu nalilerpaa, tassami atoqatigiinneq inuttut pisariaqartitat tunngaviusutut erseqqissumik akuerineqarmat aammalu innuttaasut sanngiitsut kinguaassiuutitigut atornerlunneqarnissaat pinaveersaartinneqarnissaanut nukittorsaataalluni.

Peqatigitillugu maluginiarneqarpoq ajornartorsiutit aalajangersakkap inuit innarluutillit pillugit aaqqiiviginiagai minnerpaamik assingusumik utoqqaat angerlarsimaffiini aamma paaqqutarineqarfiini utoqqarnut atuuttut, pingaartumik utoqqaat puigortunngortut, eqqarsartaatsikkut piginnaasatigut appariartortut imaluunniit annertuunik nammineq inuttut paaqqutarinninnermik pisariaqartitsisut eqqarsaatigalugit. Utoqqaat taakku amerlasuut assingusumik sanngiissuseqarput, ullumikkulli atoqatigiinnermut politikkimut, periutsinut aamma illersuinnermut tunngatillugu taamatut inatsisitigut piumasaqaatinut ilaatinneqanngillat.

Taamaattumik UPO-p inassutigaa siunnersuut annertusineqassasoq, taamaalilluni atoqatigiinnermut politikkimut, pinaveersaartitsinnermut aamma kinguaassiuutitigut atornerluisoqartillugu iliuuseqarnissamut piumasaqaatit aamma utoqqaat angerlarsimaffiini aamma paaqqutarineqarfiini utoqqarnut atuutsinneqassallutik. Taamaaliornikkut innuttaasut sanngiitsut tamarmik, ukiui apeqqutaatinnagit, ataqqinassuseqarnermut, kinaassutsimut aamma illersugaanermut tunngatillugu minnerpaamik piumasaqaatit ataatsimoortut qulakkeerneqassapput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngillat.

Utoqqaat paaqqutarineqarfiini pissutsit utoqqaat paaqqutarineqarfiisa il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaanni malittarisassaqqartinneqarput.

”§ 81, imm. 2-mut

Maluginiarneqarpoq imm. 1-ip kingorna aalajangersakkanik nutaanik ilanngussisoqarmat. Tamanna

tupigusuutigineqarsinnaavoq, paasineqarmat inatsisissatut siunnersuut manna tapertatut inatsisinnngortinneqassasoq, aammalu tamanna nalorninermik pilersitsisinnaammat inatsisip manna qaqugu atorneqassanersoq pillugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Qanigisanik assartuinermut aningaasartuutitut tapersiineq siunnersuut manna imaluunniit inatsisit allat naapertorlugit tunniunneqassanersoq immikkut pineqartoq pillugu ataasiakkaat pillugit naliliinermik tunngaveqassaaq.

”Nassuiaatini naggasiutit

Maluginiarneqarpoq inatsisissatut siunnersuut pisinnaatitsissutini aalajangersakkanik amerlasuunik imaqarnera, taakkununga tunngatillugu Naalakkersuisut malittarisassanik erseqqinnerusunik aalajangersaasinnaallutik.

Utoqqaat pillugit oqaaseqartartup akuersaarpaa inatsisissatut siunnersuummi inuit innarluutillit pisinnaatitaaffiisa aamma tapersorsorneqarnissaasa nukittorsarneqarnissaat anguniarlugu anguniagaqarluarneq.

UPO-p ataatsimut naliliinera naapertorlugu inatsisissatut siunnersuut maanna ilusimisut inatsisitigut isumannaatsuunermut aamma piviusorsioortumik atuutsitsinermut tunngatillugu annertuumik unammilligassaqartitsivoq – pingaartumik utoqqaat piginnaasaat appariarsimasut eqqarsaatigalugit, taakku nalinginnaasumik ataatsimoortumik malittarisassiorneqarnermi immikkut pisariaqartitaat eqqarsaatigineqanngitsoorsinnaammata.

Taamaattumik UPO-p Naalakkersuisut kaammattorpai qulaani oqaatigineqartut inatsisiliornermi ingerlaqqinnermi ilanngullugit eqqarsaatigeqqullugit, taamaalilluni innuttaasunut tamanut sanngiitsunut – ukiui apeqqutaatinnaq – sinaakkutit ersarissut, suliniutit ataqatigiissut aamma naligiimmik illersugaanissaq qulakkeerneqaqullugit.

Utoqqaat pillugit suliniutitut tunngatillugu oqaloqatigiinnerit, apeqqutit aamma suleqatigiinnerit annertunerusut pillugit piareersimavugut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

11. MIO:

”MIOp Inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut pillugu tusarniaanermi akissuteqarnissamut periarfissinneqarnerminut qujavoq. Matumani tusarniaanermut akissutini MIOp siornatigut 2024-mi tusarniaaffigineqarneranut akissutit tunngavigineqarput kiisalu uunga inatsisissatut siunnersuummut tulluarsarneqarsimallutik. Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit Isumaqatigiissutaataanniittut pingaartumik artikeli 3, 12, 23 aamma 34 aallaavigalugit meeqqat inuusuttullu tungaanniit isigalugu tusarniaaneq nalilersorneqarsimavoq:

- Artikeli 3: Meeqqat soqutigisaasa qularnaarnissaat
Aalajangiisoqarsimatillugu meeqqat soqutigisaasa qularnaarnissaannut inuiaqatigiit pisussaaffeqarnerat. Malittarisassat immikkut ittut meeqqamik illersuisut akuersissutiginnissaannut Naalagaaffiup pisussaaffeqarnera.
- Artikeli 12: Isummanik saqqummiussinnaanermut pisinnaatitaaffik
Meeqqap isummanik oqaaseqarsinnaanermut pisinnaatitaaffia piumasaqarsinnaanerlu, taamatullu isumaqarneq ataqpineqassasoq.
- Artikeli 23: Meeraq innarluutilik
Meeraq innarluutilik pitsaanerpaamik ikiorneqarnissaminut, isumassorneqarnissaminut ilinniartinneqarnissaminullu pisinnaatitaavoq, meeqqap imminut tatiginerata annerpaaffianiitinnissaa inuunermillu imaqarluartumik sammisassaqarluartumillu inuuneqarnissaa qulakkeerniarlugu.
- Artikeli 34: Kinguaassiutitigut atornerluisarneq
Meeqqap kinguaassiutitigut atornerlunneqarnissamut illersorneqarnissaanut pisinnaatitaaffia, soorlu atorittarnerit pornografiinullu peqaataasarnerit. Taassuma saniatigut MIOp Inuit Innarluutillit illersuisuata, Tiliup, nalilersuina isumaqatigilluinnarpaat. Tilioq nuna tamakkerlugu innarluutilinnut susassaqarfimmi suut ajoqutaanersut pisariaqartinneqarnersullu pillugit paasisimasaliupput.

Oqaaseqaatit pingaarnerit

Inatsimmut siunnersuut ataatsimut isigalugu assigiinngitsunik aamma inunnut innarluutilinnut susassaqarfik nukittorsarniarlugu imaqartoq MIO isumaqarpoq. Ilutigalugu MIO siornatigut naliliinini attatiinnarpaa, meeqqat innarluutilimmut ilaqutaalu ataatsimut isigalugu peqqissaarluni toqqissisimasumik, annermik pinaveersaartitsinermi, peqataatitsinermi angerlarsimaffimmili tapersersorneqarnissaannik pineqartillugit, inatsisissatut siunnersuut massakkutut isikkoqartillugu naammanngitsoq. Taamaammat MIOp 2024-mi ernumassutini sulii ernumassutigai, ilutigalugu nutaatut siunnersuummi ajornartorsiutinik nutaanik peqarpoq, taakkulu eqqumaffiginninnerulernissamik pisariaqarnerulersitsipput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

"Inatsisissatut siunnersuummi aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaaseqaatit:

Qanigisat inummut innarluutilimmut paarsinerat (§ 29-31) inatsisissatut siunnersuut qanigisaasup inummut innarluutilimmut paarsisutut atorfinitsinnissaanut tunngasumut periarfissamut MIO imatut allapput. Pisut ilaanni angajoqqaajusut angerlarsimaffimminni meeqqaminnik paarsillutik atorfeqarnissaannut aaqiissut periarfissaqalersitsivoq. Taamaattorli meeqqat innarluutilik pisinnaasakinnerulersimasunut angajoqqaajusut inuussutissarsiorsinnaanerit annikillinera ataavartumik tapersersorneqarnissaannut pisariaqartitaannut naammassinninngilaq Mio

nalilersuivoq. Immikkut maluginiaqquneqarpoq § 30 malillugu atorfinitsitsineq qaammatinik 6-it tikillugit piffissalerneqarsimammat, pissutsillu immikkut ittumik tunngavissaqartitsisoqarpat qaammatit 3-t angullugit sivitsorneqarsinnaavoq. Taamaammat misissuinissamut imaluunniit tulluuttumik neqeroortoqarnissaa utaqqinerani aaqqiissut utaqqiisaasumik aaqqiinertut isigineqarpoq aamma ilaqutariippassuit sivisuumik imaluunniit piujuartumik tapersorneqarnissaat eqqarsaatigineqanngilaq. Siornatigut apeqqutigineqartoq angajoqqaajusunut akissarsiassanik isumaqatiginninniarnernut takussutissiaq inatsisissamut siunnersuummut ilanngunneqarsimanngilaq. Taamaammat ilaqutariit innarluutilimmik meerartallit aammalu ilaqutariit innarluuteqanngitsumik meerartallit akornanni naligiisitaarnermik qulakkeerinninngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Oqaaseqaatigineqartut tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuummili allanngortitsinissamut pissutissaqalersitsinngillat.

”Innersuussisarfik aamma qitiusumik aqutsineq (§ 46–47) qitiusumik innersuussisarfimmik pilersitsisoqarnissaanut aamma ulloq unnuarlu neqeroorutini inissat amerlassusaanut piumasaqaatit pillugit MIOp ajorinngilaa. Innersuussisarfik allaffissornerinnaanani, ukuninnga qulakkeerneqataanissaa aamma pingaaruteqarpoq:

- meeraq ilinniarsimasunik sukkaannaq sullinneqarnissaanut pisinnaatitaaneq
- kommuni akimorlugu sullissinerup qaffasissusaa assigiissoq
- suliap ingerlanerani meeraq ilaqutaasullu peqataatinnissai

Ilutigalugu meeqqap innersuussisarfimmik aalajangeqqissaarnerit pillugit qanoq meeqqamut pitsaasumik qulakkeerneqassanersut ersarinnerulernissaa MIOmit kissaatigineqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Oqaaseqaatigineqartut tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuummili allanngortitsinissamut pissutissaqalersitsinngillat.

Matumani siunnersuummi aalajangiissutit qanoq atorneqarnissaat pillugu imalimmik ilitsersuummik sanasoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq.

”Ulloq unnuarlu neqeroorut (§ 48–54) ineriartornissamut pilersaarut aamma killiffimmut nalunaarutit pillugit malitseqartitsinermut piumasaqaatit pillugit pitsassuusut MIOmit maluginiarneqarpoq. MIO siornatigut ernumassutini sulii ernumassutigivai, tassaasut inatsisiliorneq sulii annertunerusumik anguniakkanut tunngatitaallunilu suliiassanik naammassinnissinnaanermut sammitinneqartoq, kisianni ineriartornissaq isumassorneqarnissarlu inuit pitsaasumik inuuneqarnissaannut ineriartornissaannullu nammineeqluni tunngaviusumik pingaarutilittut ersarinnerusoq maluginiarneqarpoq. Ulloq unnuarlu neqeroorutip anguniagaanut isumassuineq

ersarissumik ilanngunneqarnissaa suli innersuutigaarput. Ulloq unnuarlu neqeroorutitut inissiisarneq qulakkeerneqarnissaanut tunngatillugu tullinnguuttut eqqaaneqartut qulakkeernissai pisisariaqarput:

- Pinerluttulerinermi aqqissuussinermi meeqqanut innarluutilinnut ersarissumik inatsisitigut qularnaveeqqusiinerit
- meeqqanut eqqarsartaatsimikkut attaveqarniarnermikkullu ilungersunartorsiortunut suliatigut immikkut illersuinerit
- inissiigallarnert najugaqarnerlu pillugit aalajangiiniarnermi tamanut meeqqat ilanngunneqarnissai”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Matumani siunnersuummit tak. § 48: "Imm. 3. Ulloq unnuarlu neqeroorut tassaavoq najugaqarfissamik neqeroorut, tassanilu inuit innarluutillit najugaqartarput ulloq unnuarlu tapersorsorneqarlutik, paaqqinninneqarlutik aammalu isumassorneqarlutik, ukiumut ullut tamaasa."

Matumani siunnersuummi suliassat pinerluttunik eqqartuussinermut tunngasut malittarisassiuunneqanngillat.

Tak. § 48, imm. 4, Naalakkersuisut ulloq unnuarlu neqeroorutit aamma ulloq unnuarlu neqeroorutit illersugaasut pillugit erseqqinnerusunik maleruagassanik aalajangersaassapput.

”Peqqinnissaqarfimmut innersuussineq (§ 64), § 64-imi kommunalbestyrelsimut tunngatillugu peqqinnissaqarfimmut innersuussisoqarnissaanut tunngasutigut aalajangiisinnaasoq “-sinnaavoq” atorneqartoq MIOmit malugineqarpoq. Aalajangiisummi pisussaaffiunerusumik oqaasertalimmik atuisoqassasoq MIO nalilersuivoq, tamanna pillugu aalajangiisummi piumasaqaatit eqquutsinneqarpata kommunalbestyrelsi peqqinnissaqarfimmut innersuussinissaminut aalajangiisinnaasunngortillugu. Tamanna kommunalbestyrelsip akisussaaffianik erseqqissaassaaq aamma meeqqanut, inuusuttunut inuillu inersimasuunngitsut innarluutilinnut inatsisitigut qularnaveeqqusiinerup nukittorsarnissaanut, tassani misissortinnissamik katsorsartinnissamilluunniit amigaaqarnerup malitsigisaanik ataavartumik annertuumilluunniit pisinnaasakinnerulertoqarnissaanut navianartoqartillugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Oqaaseqaatigineqartut tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuummili allanngortitsinissamut pissutissaqalersitsinngillat.

”Kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliornernik pinaveersaartitsineq (§ 65–66) inatsisissatut siunnersuummi kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliornernik pinaveersaartitsinermi suliassaqaarfik pitsaanerulersimasooq MIO isumaqarpoq. Inatsit massakktut isikkoqartillugu naammattumik qulakkeerinngimmat MIOp ernumassutini suli ernumassutigai:

- pinngitsoorani sulisut piginnaasatigut ineriartortinnissai
- iliuuserisassat ersarissut kukkusumik paasineqarnissamut periarfissaqartitsinngitsut
- najugaqarfissatut neqeroorutit akimorlugit assigiimmik atuutsitsineq

Pinaveersaartitsineq pillugu sammisaqartitsisoqaannarsinnaanngilaq kisianni aamma aqqissuussinermi sungiusarluni, piginnaasanik ineriartortitsilluni aamma ersarissumik iliuuseqarnissaq pisariaqarpoq tamanna MIOp ersarissarpaa.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Oqaaseqaatigineqartut tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuummili allanngortitsinissamut pissutissaqalersitsinngillat.

”Tikeraarluni angalanerit (§ 75–80) angalanerit aamma meeqqat, inuusuttut taakkulu ilaqaataa akornanni attaveqaatigiisitsiniarnerit pillugit assut annertusoq MIOmit maluginiarneqarpoq. Tamanna meeqqap attaveqarfigisartagaatalu akornanni attaveqaatigiinnissamut pisinnaatitaaffimmut tunngatillugu alloriarnertut pingaarutilittut nalilerneqarpoq. Taamaattorli suli uku ukkatarineqassasut MIOmit innersuutigineqarpoq:

- tikeraarluni angalanissamut tunngatillugu meeraq tusaaneqassasoq
- sinerissami suliassanilu unamminartuni eqaatsuuneq
- attaveqarneq aningaasaqarnikkut allaffissornikkulluunniit akornutaasinnaasunik killilersorneqannginnermik qulakkeerinneq”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Oqaaseqaatigineqartut tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuummili allanngortitsinissamut pissutissaqalersitsinngillat.

”Nakkutilliineq (§ 84–90) nakkutilliinermi aqqissuussineq kommunimit aamma qitiusumik nakkutilliineq kiisalu peqqussuteqartoqarnissaanullu periarfissanik imaqarmat MIO tamanna nuannaraa. Taamaattorli MIOp innersuussutigaa:

- nakkutilliinermi nalunaarusiat paasiuminartuunissai annertusineqassasoq
- nakkutilliinermi meeqqat inuusuttullu aqqissuussinermi ilanngunneqarnissai
- annertuumik ernumanartoqartillugu ersarissumik qisuariarsinnaanermut pisussaaffiit”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Oqaaseqaatigineqartut tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuummili allannngortitsinissamut pissutissaqalersitsinngillat.

Nakkutilliinermi ingerlatsiviup nakkutilliartorluni nalunaarusiai naalakkersuisut.gl-imi tamanut saqqummiunneqartarneri maluginiaqquneqarpoq.

”Ataatsimut isigalugu inatsisissatut siunnersuut pitsanngoriaatinik amerlasuunik imaqartoq MIOmit nalilerneqarpoq. Ilutigalugu inatsisissatut siunnersuut ilaatigut tulluuttuni taaneqartunut naleqqiullugu amingaatigineqartut MIOp nalilersorpaa:

- meeraq innarluutillip ilaqutaanut tapersersuinissaq
- meeqqap ilaatinneqarnissaa aamma sunniuteqarnissaminut pisinnaatitaaffia
- atornerluinernik pinaveersaartitsinerup atuutilersinnissaa
- taamaattumik MIOp innersuutigivaa, inatsisissatut siunnersuut allannngortinneqassasoq, taamaalilluni innarluutilinnut meeqqanut ilaqutaannullu tunngatillugu isiginninneq tamakkiisoq, pisinnaatitaaffinnik tunngaveqartoq meeqqanullu naleqqussagaasoq pitsaanerusumik qulakkeerneqaqullugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Oqaaseqaatigineqartut tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuummili allannngortitsinissamut pissutissaqalersitsinngillat.

12. IPPS:

”Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit siunnersuummut oqaaseqaateqarnissamut taamatut periarfissinneqarnerminut qujavoq.

IPPS-ip inatsit nalimmassarneqarnera sulissutigineqallattaartoq pillugu tamanna nalinginnaasumik pingaartippaat, soorlu aamma Naalakkersuisut innarluutilinnut politikkiat inuup innarluutillip piginnaasakinnerulersimasup inuiaqatigiinni naapittagaanik, inuiaqatigiinni pilersinneqartunik akimmiffigineqartunik paasinninnermik tunngaveqartoq IPPS-imit tamanna pingaartinneqarportaaq. Siunnersuutip anguniagaa tassaavoq inuit innarluutillit inuup pisinnaatitaaffiini aamma kiffaanngissuseqarnissamut tunngaviummik pisinnaatitaaffeqarnissaanik atorluannissaq, IPPS-imit pingaartinneqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”Siunnersuutigineqartunut ataasiakkaanut tullinnguuttunut imatut IPPS oqaasissaqarpoq:
Inatsisissatut siunnersuutip aningaasalersornissaa

Nassuiaatini (imm. 3), aningaasaqarnermut sunniutaasussanut naatsorsuinerit ilarpassui missingiinernik tunngaveqartut, aningaasartuutillu missingersorneqartut ilai suliassaqaqfinnut eqqorneqartunut nuna tamakkerlugu paasissutissanik tutsuiginartunik amigaateqarnera pissutigalugu aningaasartuutit nalorninermut annertuumut atassuteqartut allaqqavoq. IPPS ilaatigut kisitsisitigut paasissutissanik katersiniartarnermut (sulissarsiorarnermut sulisoqaannarniarnermullu ajornartorsiutinut immikkut unammilligassanngortartut) unammillernartoqartoq maluginiagaqarpoq, tamakkulu ataatsimoorlutik aningaasatigut allaffissornikkullu aningaasartuutaasartut eqqoqqissaartumik missingertarnissaasa naatsorsuiffiginissaannut ajornarnerulersitsippit. Paasissutissanik amigaateqarneq unammillernartuuvooq, tamannalu siornatigut nunani tamalaani nalunaarusiamut¹ atatillugu tamanna tikkuarneqareerpoq”. “1 Takuuk Immikkoortoq C ”Immikkut pisussaaffiit (artikel 31-33) Kisitsisitigut takussutissiat aamma paasissutissanik katersineq (artikel 31)” qupperneq 19: Naalagaaffiit Peqatigiit Inuit Innarluutillit pillugit komitéanit innersuussutit - Danmarkip piffissalersuilluni nalunaarusiaanut aappassaaneernerani pingajussaaneerneranilu inaarutaasumik oqaaseqaatit”. ”Naalagaaffiit Peqatigiit Inuit Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutit inuit pisinnaatigaaffii pillugit isumaqatigiissuteqartartut ilagaat, taakkuli paasissutissanik katersinissamut erseqqissumik tunngaviliisarput: Nunat ilaasortaasut paasissutissanik naapertuuttunik katersuisassasut pisussaaffeqarput, tassunga ilanngullugit paasissutissat naatsorsoqqissaakkat ilisimatusarnermullu attuumassutillit, taamaalillutik politikkinik isumaqatigiissummik atulersitsisunik oqaasertaliillutillu piviusunngortitsisinnaaqqullugit. (Inuit innarluutillit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissummi artikel 31).

- Taamaammat immikkoortortat pineqartut pillugit paasissutissanik tatiginartunik naalakkersuisoqarfimmit katersisoqassasoq IPPS-imit innersuutigineqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tak. § 96 Kommunalbestyrelsi kisitsisitigut paasissutissanik ukiumoortunik Naalakkersuisunut nalunaaruteqassapput.

”Nassuiaatini nalinginnaasuni sulisut inuit pisinnaatitaaffii ukkatarineqartut (imm. 2.1) allaaserineqarpoq, kommuniunerisoq atorfissaqartinneqartut malillugit tapersersorneqarnissamut tunngatillugu aalajangiisoqartassasoq aamma sulisut tapersersuisussat inuup pisinnaatitaaffii malillugit ukkatarinnissasoq. Tapersersuineri assersuutigalugu inuup inuiaqatigiinni peqataasarnissaminut pisinnaatitaaffii qulakkeerneqarput, tamatumunnga ilanngullugu politikimut peqataasarnissaminut. Sulisut inuit pisinnaatitaaffii pillugit ilisimasai ukkataritinneqarnissaat pillugit pitsaasuusoq IPPS isumaqarpoq. Kommuniniunerisoq immikkut inuttut illersorneqarnissaq sulineri annertuumik naammassinnittoqartarpoq. Inuit pisinnaatitaaffii sumorpiaq atorineqassanersut qanorpiarlu sulisut tamanna ukkatarissagaat erseqqippallaanngilaq.

- Taamaammat aqutsisut sulisullu Naalagaaffiit Peqartigiit Inuit innarluutillit pillugit isumaqatigiissutaanut tunngasunut pikkorissarnissaanut neqeroorfigineqassasut IPPS siunnersuivoq.”

Naalackersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”Akisussaaftik sumiinnissaa ersarissarneqassaaq

Imm. 2.9.1 aamma 2.92-mi nassuiaatini ”Kalaallit Nunaanni neqeroorummik pilersitsisoqarnissaa sulissutigineqartariaqartoq” oqaatigineqarmat). Qaquguussanersoq imaluunniit akisussaaftik sumiissanersoq nassuiaatini allaqqissaarneqarsimanngilaq.

- Tamanna pilersaarut pillugu piffissaliisoqarnissaa akisussaaftillu sumiissanersoq allaqqissaarneqarnissaat IPPS-imit innersuutigineqarpoq.”

Naalackersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Suliani ataasiakkaani immikkut piffissaliisoqartarpoq taamaammat matumani siunnersuummi piffissaliisoqarsinnaanngilaq. Akisussaaftillu sumiissanersoq pillugu Kalaallit Nunaanni neqeroorutit suunersut apequtaalluni suliarineqassapput.

”Nassuiaatini nalinginnaasuni (imm. 3.7) isumaginninnermi siunnersortinik amigaateqarneq pillugu kommuninit paasitinnegartoq inatsisit pisariunerugaluttuinnartut tamannalu ernumanartoq aammattaaq NIIK Tiliullu sulianik suliarinnittariaaseq aamma eqqortumik sulianik suliarinnittariaaseq pillugit ernumassuteqartut allanneqarsimavoq,

1 Takuuk C ”Immikkut pisussaaftit (artikel 31-33) Kisitsisitigut takussutissiat aamma paasissutissanik katersineq (artikel 31)” qupperneq 19: Naalagaaffiit Peqatigiit Inuit Innarluutillit pillugit komitéanit innersuussutit - Danmarkip piffissalersuilluni nalunaarusiaanut aappassaaneernerani pingajussaaneerneranilu inaarutaasumik oqaaseqaatit siunnersuutini sooq 2,8 mio. kr.-nik ukiumut isumaginninnermik siunnersortinut ukiunut 5,5 suliffiusunut (kommuninut tallimanut agguarneqarlu) immikkoortinneqarsimanersut allaqqavoq. Pingaarnertut suliaqartartunit ilisimaneqartunit aallertoqarnissaa aamma kommunini ukiunut arlalinnut immikkut ittumik aningaasanik immikkoortitsisoqarnera IPPS-imit pingaartinneqarpoq. Ilutigalugu IPPS-ip inunnit isumaginninnermut siunnersortinik ilinniarsimasut amingaaticigineqartut erseqqissaaticigivaat: Kommunini tallimaasuni 2022-mi isumaginninnermi siunnersortit 155-it amingaaticigineqartut aamma Avannaata Kommuniani atorfiit 51-iusunisamat kisimik inunnit isumaginninnermi siunnersortit ilinniarsimasut atorfeqartut2, NIISIP-p, Isumaginninnermi Siunnersortit Peqatigiiffiat, misissuinerisa takutippaat.” ”2 Misissuineq: Isumaginninnermi siunnersortit 155-it

amigaatigineqarput. Isumaginninnermut siunnersortit sooruna Kommunini sulerusunngitsut? | KNR”

- Naalakkersuisoqarfiup inatsimmi anguniarneqartut aammalu pisinnaasaviusut akornanni ataqatigiissaarneqarnerunissai qulakkeerneqassasoq IPPS-imit innersuussutigineqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”Nalilersuineq

Inatsimmut atuuttumut allannguingaatsiarnerrujussuaq pineqartoq, suliniutit nutaat siunertamut naapertuunnersut aamma pitsaasumik sunniuteqartarnersut pillugit ilisimasat nutaat nalunaarsorneqarnissaat pingaaruteqartoq, IPPS-imit erseqqissarneqarpoq.

- IPPS-imit inatsit atortussanngortinneqarpat inatsisissatut siunnersuut nalilersuineramik ilaneqassasoq, matumani inatsimmi sunniutaasussat ajortut pitsaasullu atorlugit ingerlatsinerimi ilisimalikkat nakkutiginnissaat piviusunngortinnissaallu siunertaralugit innersuunneqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Matumani siunersuummi sulianik suliarinnittarneq digitalinngortinnissaa kiisalu ukiukkaartumik tapersersorneqarnissamut periarfissanik atuinissamut kisitsisitigut ilisimasanik nutaanik paasissutissanik nassiussinissamut pisussaaqqeqartoqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

13. Institut for Menneskerettigheder:

”Pingaarnertut oqaaseqaatit

Inatsisartut inatsisaata atuuttup nr. 13, 12. juni 2019-imeersup innarluutilinnut tapersiinnermut tunngasup annertunerusumik iluarsaanneqarnissaa pineqarpoq. Inatsit ilaatigut nutaamik aaqqissuussivigineqassaaq aamma aalajangersakkanik 22-nik ilaneqarluni.

Pingaartuuvoq oqartussaasut aamma suliassanik isumaginnittut innarluutilinnut tapersiinnermut inatsimmi nutaamik ilisimasaqarnissaat qulakkiissallugu, matumani inatsimmut atuuttumut naleqqiullugu qanoq allaanerunera ilanngullugu.

Taamaattumik Instituttip inassutigaa:

- Naalakkersuisoqarfiup qulakkiissagaa innarluutilinnut tapersiinnermut inatsit nutaaq pillugu suliassanik isumaginnittut aamma inuk allat attuumassutillit ilisimasaqalernissaat, assersuutigalugu ilinniartitaanikkut aamma pikkorissartitsinikkut, ilitsersuussutinik atortussanik aamma/imaluunniit qarasaasiakkut ilinniartitseriaatsinik atorluni.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 3 innersuussutigalugu, pikkorissarnernut il.il. aningaasanik immikkoortitsisoqarsimavoq.

”Instituttip aamma maluginiarpaa innarluutilinnut tapersiinnermut inatsimmut atuuttumut tunngatillugu isornartorsiuinermi qitiusumik ajornartorsiutaasoq tassaasimasooq inatsimmi pisinnaatitaaffiit tunniunneqartut piviusumik pissarsiarineqarsinnaanerit arlalippassuarnik killeqartarsimammat. Tamanna ilaatigut inatsimmik qanoq paasinnilluni atuutsitsisoqarnissaanik ilisimasaqarnerup amigaataaneraniq pissuteqarsinnaavoq, kisianni aamma pissutsit allat sunniuteqarsinnaapput.

Instituttip Naalakkersuisut nalunaarusiaat FN-ip Innarluutilinnut pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaanik Kalaallit Nunaata malinninnera pillugu 2022-imeersoq, qupperneq 24 innersuussutigaa.

Instituttip maluginiarpaa Naalakkersuisoqarfiup tamanna pillugu eqqarsaatigisimasani Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutip maanna ilusiliani nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 3-mi nassuiaatigisimagai. Instituttilli isumaqarpoq taamaattoq naleqquttuusoq qanoq piviusunngortinneqassanersoq pillugu malitseqartitsisoqarnissaa.

Taamaattumik Instituttip inassutigaa:

- Naalakkersuisoqarfiup malinnaaffigissagaa pisinnaatitaaffiit nutaat, inatsisissatut siunnersuutip atuutilersissagai, qanoq piviusumik naammassineqartassanersut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat tunngavigalugu, kommunit pineqartumi suliassaar pillugit Nakkutilliisut nakkutilliisuvoq. Aamma naatsorsuutigineqarpoq innarluutilinnut tunngasunik sularinnittarnerup digitalisererineqarnissaa paasissutissanik pissarsiffiusinnaassasoq, taakkulu siunnersuutip piviusunngortinneqartarneraniq ilisimasaqalersitsisinnaallutik.

”Inatsimmi sullitat

Inatsisartut inatsisaattut siunnersuutip § 3, imm. 1-iani ersippoq inatsit innarluutilinnut atuuttoq, kiisalu § 2, nr. 1-imi allassimavoq innarluutilittut pineqartut tassaasut inuit timikkut, tarnikkut, paasiniaasinnaassutsikkut imaluunniit maluginiarsinnaassutsikkut piginnaasakinnerat ataavartoq pissutigalugu, assigiinngitsutigut aporfiit peqatigalugit inuiaqatigiinni naligiimmik allat assigalugit tamakkiisumik sunniuteqarluartumillu peqataasinnaanerannut akornutaasinnaasut.

§ 2, nr. 1-imut immikkut nassuiaatini oqaatigineqarpoq nassuiaat taanna FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaata artikel 1-ip imm. 2-ani innarluuteqarnermik nassuiaammut assingusoq.

Instituttip maluginiarpaa FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaata artikel 1-ip imm. 2-ani pineqartoq tassaasoq piginnaasakilliorneq “sivisuumik atuuttoq” – aammalu siunnersuummi Inatsisartut inatsisaata § 2, nr. 1-imi oqaatigineqartutut “ataavartoq” (ataavartussaq)

pineqarnani. Piginnaasakilliornerup qaqugu “sivisuumik atuuttutut” isigineqarsinnaanera pillugu ataatsimut killiliussaqaanngilaq. Tamanna immikkut naliliinermik tunngaveqassaaq. Takuuk EU-Domstolip 1. december 2016-imi aalajangiussaa Daouidi (C-395/15), immikkoortut 48-59.

Taamaattumik Instituttip inassutigaa:

- Naalakkersuisoqarfiup Inatsisartut inatsisaata § 2, nr. 1-imi innarluuteqarnermik nassuiaat allanngortissagaa, taamaalilluni piumasaqaataassasoq piginnaasakilliorneq “sivisuumik atuuttoq” pineqassasoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqarput.

”Siunnersuummi siunertarineqarpoq FN-ip innarluutilinnut isumaqatigiissutaa malinneqassasoq. Suliani aalajangersimasuni sulineq pisinnaassutsimik annikillinerup ‘ataavartumik’ imaluunniit ‘sivisuumik sivilissusilimmik’ taaneqarnera assigiinngissutaassanngilaq, tassami sulineq pisinnaassutsimik annikillinerup sivilissusaa piffissami pineqartumi suliatigut naliliinermut tunngassuteqartarmat.”

”Inatsisartut inatsisaattut siunnersuummi oqaatigineqanngilaq piginnaasakilliornerup qanoq annertutigisumik sakkortutigissanera.

Tamanna FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaata artikel 1-ianut naapertuuppoq, tassanmi piginnaasakilliornerup qanoq annertutigissanera pillugu piumasaqaateqanngilaq. Tamatumani pingaaruteqartoq tassaavoq piginnaasakilliorneq assigiinngitsutigut aporfiit peqatigalugit inuup inuiaqatigiinni naligiimmik allat assigalugit tamakkiisumik sunniuteqarluartumillu peqataasinnaaneranut akornutaanersoq.

Instituttilli misilittagaqarfigaa kukkusumik isumaqartoqartartoq nalinginnaasoq, tassa inuk aatsaat innarluutilittut isigineqarsinnaasoq piginnaasakilliornera aalajangersimasumik annertussuseqaraangat.

Taamaattumik Instituttip inassutigaa:

- Naalakkersuisoqarfiup § 2, nr. 1-imut immikkut nassuiaatini erseqqissassagaa inuup inatsimmi pineqartunut tunngatillugu innarluuteqarnerasoq aalajangiinermi piginnaasakilliornerata qanoq sakkortutiginerata pingaaruteqannginnera.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqarput.

”Ikorfartortimit tapersersorneqarnissamut aaqqissuussineq

Instituttip pitsaasutut isigaa ikorfartortimit tapersersorneqarnissamut aaqqissuussineq Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 24-miittoq siunnersuummi § 10-mut ingerlateqqinneqarmat.

§ 2, nr. 2-mut siunnersuutikkut ikorfartori nutaanik nassuiarneqarpoq tassaasoq inuk innarluutilinnik ikuiuttartoq, isumaginninnermut aamma innarluutilinnut tunngassuteqartuni itisuumik ilisimasaqartoq misilittagaqartorlu, kiisalu Naalakkersuisut neqeroorutigisaanik ikorfartortimik peqataasarnermut pikkorissarnermik naammassinnissimasoq.

Nassuiaat taanna ikorfartorteqarluni peqataasartunut piumasaqaatinik qaffasissunik inissiivoq, tamannalu naleqquttutut isigineqarsinnaavoq, taakkua ikorfartorteqarluni peqataasartutut suliamik ilisimasalittut inissisimassappata.

Instituttilli maluginiarpaa innarluutilinnut inuit – inuit allat assigalugit – aamma pisinnaatitaaffeqartut allanik ikorfartorteqarluni peqataasussanik toqqarsinnaallutik, kommunip ikorfartorteqarluni peqataasarnermut aaqqissuussaani peqataasut saniatigut, takuuk FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaata artikel 12.

Taamaattumik Instituttip inassutigaa:

- Naalakkersuisoqarfiup erseqqissassagaa innarluutilinnut inuit aamma pisinnaatitaaffeqartut kommunip ikorfartortimit tapersersorneqarnissamut aaqqissuussaani peqataasut saniatigut allanik ikorfartorteqarluni peqataasussanik toqqarsinnaanermut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqarput.

”Nammineerluni inigisassamik toqqaasinnaanermut tapersersorneqarsinnaatitaaneq Instituttip pitsaasutut isigaa nammineq angerlarsimaffigisamiiginnarnissamut tapersersorneqarsinnaatitaaneq Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 4-miittoq siunnersuummi § 9-mut ingerlateqqinneqarmat.

Naalakkersuisoqarfiup siunnersuutigaa aalajangersakkap oqaasertai atuuttumi § 4-mi “angerlarsimaffimmiiginnarneratigut” siunnersuutigineqartumi § 9-mi “inigisassamik toqqaasinnaanermut” allanngortinneqassasut. Tamanna aallaqqaammut aalajangersakkap atuuffiata annertusineqarnissaanik kinguneqarsinnaasutut isikkoqarpoq, tamannalu Instituttip pitsaasutut isigaa aamma innarluutilinnut pisinnaatitaaffiit pillugit isumaqatigiissutip artikel 19-ianut naapertuuttutut isigalugu.

Instituttilli maluginiarpaa aamma aalajangersakkamut ilanngunneqarsimasoq innarluutilinnut inuit najugaqarnissamik nammineerluni qinersisinnaanissamut tapersersorneqarsinnaatitaasut “taamaaliortoqarsinnaappat.” Tamanna inatsimmut siunnersuummut nassuiaatini erseqqinnerusumik nassuiarneqanngilaq.

Taamaattumik Instituttip inassutigaa:

- Naalakkersuisoqarfiup erseqqissassagaa innarluutilinnut inuit najugaqarfissaminnik, sumi aamma kikkut peqatigalugit najugaqarniarnerninnik allatut eqqarsaatiginani qinersisinnaanissaminnut periarfissinneqassasut, allat assigalugit, aammalu inissisimaffimmik aalajangersimasumik najugaqarnissaminnut pisussaaffilerneqassanngitsut,

takuuk FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaata artikel 19, litra a.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqarput.

”Tapersorsorneqarnissamut akuersissuteqannginnerup kingunerisassai

§ 15, imm. 1-imut siunnersuummi ersippoq kommunip innuttaasoq suliap paasissutissartaanik pissarsiniarnermut assigiinngitsunik iliornikkut peqataaqqullugu qinnuigisinnaagaa.

Taamaattoq erseqqissarneqanngilaq innuttaasup suliap paasissutissartaanik pissarsiniarnermut peqataannginnerata qanoq kinguneqarsinnaanera. Pisortat ingerlatsineranni inatsiseqarnermut tunngatillugu tamanna ingerlatsinermi ajoqusiisumik sunniuteqarsinnaanertut taaneqartarpoq, tassa innuttaasup peqataannginnerata pineqartumut suliap aalajangiiffigineqarnerani pitsaanngitsumik kinguneqarsinnaanera.

Innuttaasut inatsisitigut illersugaanerat qulakkeerniarlugu Instituttip isumaqarpoq inatsimmi aalajangersarneqartariaqartoq innuttaasup peqataannginnerata qanoq kinguneqarsinnaanera, aammalu kommunip tamanna pillugu innuttaasoq ilisimatittussaana aalajangersarneqartariaqartoq. Assersuutigalugu takuuk isumaginninnermi inatsisitigut illersugaanermut inatsimmi (lovbekendtgørelse nr. 354, 2. april 2025-imeersoq) kapitali 3 a, pingaartumik §§ 10, 11, 11 b aamma 12.

Taamaattumik Instituttip inassutigaa:

- Naalakkersuisoqarfiup aalajangersakkanik aalajangersaassasoq innuttaasup suliap paasissutissartaanik pissarsiniarnermut peqataannginnerata qanoq kinguneqarsinnaanera pillugu, kiisalu kommunip tamanna pillugu paasissutissiisussaataana pillugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

§ 23-mi oqaloqatiginnittarnissamut pisussaaffimmut aalajangersagaq kiisalu § 97, pillaatissatut aalajangersagaq, inatsisitigut illersugaanermut tunngatillugu naammattumik isigineqarpoq Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttip inassuteqaataanik naammassinninnissamut.”

”Paasissutissanik ilisimatinneqarluni akuersinissamik piumasaqaateqarneq

§ 15, imm. 3-mut siunnersuummi ersippoq kommunip inatsit naapertorlugu qinnuteqaatinik suliarinninnermut atugassanik paasissutissanik pissarsisinnaasoq, innuttaasoq ilisimatinneqarluni akuersisinnaanngippat, aammalu angajoqqaatut oqartussaassusilittut imaluunniit sinniisussatut toqqarneqarsimasumit akuersissut pissarsiarineqarsinnaanngippat. Tamanna inatsimmi kisimi

inissisimavoq, tassani erseqqissumik ilisimatinneqarluni akuersinissamik piumasaqaateqartoqarluni. Tamanna siunertarineqarnersoq erseqqissumik paasineqarsinnaanngilaq.

Taamaattumik Instituttip inassutigaa:

- Naalakkersuisoqarfiup erseqqissassagaa inatsimmi aalajangersakkat assigiinngitsut naapertorlugit innuttaasup akuersissutaanut piumasaqaatit suunersut, pisariaqarpallu inatsimmi § 2-mi akuersissummik nassuiaammik ilanngussisoqassasoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqarput.

Akuersissummik nassuiaat § 2-mut aamma § 2-mut aalajangersakkanut ilanngunneqarput,

”Inunnut immikkut illersorneqarnissamik pisariaqartitsisunut immikkut ittumik aamma immikkut ittumik suliniuteqarneq

Naalakkersuisoqarfiup siunnersuutigaa § 17-imut siunnersuummi aalajangersagaq nutaaq, naapertorlugu kommunip innarluutilinnut immikkut illersorneqarnissamik pisariaqartitsisutut nalilerneqartunut immikkut ittumik aamma immikkut suliniuteqartussaassasoq. § 17-imut nassuiaatini malillugu immikkut illersorneqarnissamik pisariaqartitsisut ilaatigut tassaasinnaapput angerlarsimaffeqanngitsut imaluunniit ilaqutariit, taakkunani amerlanerit piginnaasakilliorfeqartut. Instituttip pitsaasutut isigaa innuttaasunut immikkut pisariaqartitsisunut sammitinneqartumik immikkut ittumik isiginnittoqarmat. Kisianni erseqqissumik paasinanngilaq immikkut ittumik aamma immikkut suliniut qanoq imaqaarsinnaanersoq. Tamanna inatsisissatut siunnersuummi aalajangersakkani imaluunniit nassuiaatini ersinngilaq.

Taamaattumik Instituttip inassutigaa:

- Naalakkersuisoqarfiup erseqqissassagaa § 17-imut siunnersuut naapertorlugu immikkut ittumik aamma immikkut suliniuteqarnermi suut ilaassanersut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Aalajangersakkap siunertaraa erseqqissassallugu innarluutilinnut immikkut illersorneqarnissamik pisariaqartitsisunut immikkut ittumik aamma immikkut suliniuteqarnissaq pisariaqartartoq. Siunertaanngilaq pisariaqartinneqartunit annertunerusumik suliniuteqartoqarnissaa.

§ 1, imm. 2 naapertorlugu innarluutilik pisariaqartitaanut naapertuuttumik ataqatigiisumik aamma tamakkiisumik isiginnittumik suliniuteqarnissamut peqataatinneqassaaq. Innarluutilinnut immikkut illersorneqarnissamik pisariaqartitsisunut tamanna isumaqaarsinnaavoq suliniummi oqartussaasut arlallit suleqatigiinnerat ilaatinneqartariaqassasoq, taamaalilluni assersuutigalugu najugaqarneq aamma peqqissutsimut tunngasut suliniummut ilaatinneqarlutik.

”Misissuineq aamma iliuusissatut pilersaarut

Instituttip pitsaasutut isigaa misissuineq aamma iliuusissatut pilersaarummut malittarisassat Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi §§ 25-26-miittut siunnersuummi §§ 18-20 aamma 24-25-mut ingerlateqqinneqarmata.

Instituttilli maluginiarpaa inatsisissatut siunnersuummi kapitali 4-mi tapersersuineranut periarfissat arlallit eqqarsaatigalugit iliuusissatut pilersaarummik suliaqarnissaq aamma misissuinerup ingerlanneqarnera annertooujussuurtut isikkoqarsinnaasoq. Assersuutigalugu nuunnissamut ikiuineq (§ 34) imaluunniit ikiorsiissutinik tunniussineq (§ 38, nr. 1) pillugit suliassani tamanna oqimaatsumik piffissartornartumillu ingerlassinnaavoq, innuttaasumut, qanigisaasunut aamma oqartussaasunut naammagittaalliutaasinnaasumik.

Meeqqanut inatsimmi (lovbekendtgørelse nr. 282, 17. marts 2025-imeersoq) tamanna aaqqinniarneqarsimavoq oqartussaasut suliap paasissutissartaanik pissarsiniarnerannut piumasaqaatit qaffasissusilerlugit, meeqqap imaluunniit inuusuttup ikiorserneqarnissamik pisariaqartitaata annertussusaa aamma ajornassusaa tunngavigalugu. Taamaalilluni suliaq aalajangersimasooq pisariaqartitsineq naapertorlugu imaluunniit nalilersuineq (screening), annertunerusumik misissuineq imaluunniit meeqqap immikkut ilisimasalimmik misissorneqarnera aallartinneqarsinnaavoq, takuuk meeqqanut inatsimmi §§ 18-23. Suliassani aalajangersimasuni meeqqap immikkut ilisimasalimmik misissorneqarnissaa tamatigut suliarineqassaaq, pingaartumik meeqqap angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnissaa eqqarsaatigineqarpat, takuuk meeqqanut inatsimmi § 20, imm. 1, nr. 1.

Taamaattumik Instituttip inassutigaa:

- Naalakkersuisoqarfiup eqqarsaatigissagaa qaqugukkut iliuusissatut pilersaarusiortoqartarnissaa aamma/imaluunniit misissuineq ingerlanneqartarnissaa pillugu piumasaqaatit qanoq annertussusilerneqarsinnaanersut, innarluutilik inatsisissatut siunnersuummi kapitali 4-mi aalajangersakkat naapertorlugit tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsisutut ilimagineqartillugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilaannakortumik ilanngunneqarput.

Imm. 5 ilanngunneqarpoq: ”Naalakkersuisut misissuinerup killilerneqarsinnaaneranut kiisalu pissutsit ersarilluinnartumik misissuineq pisariaqanngitsutut nalilerneqarnerini aalajangersakkanik erseqqinnerusunik aalajangersaasinnaapput.”

”Naammassisaqattaarnissamut najugaqartitsineq

Naalakkersuisoqarfiup siunnersuutigaa innarluutilinnut “naammassisaqattaarnissamut najugaqartitsineq” pillugu malittarisassat Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 41-miittut siunnersuummi § 37-mut ingerlateqqinneqassasut.

Instituttip isumaqarpoq taaguut “naammassisaqattaarnissamut najugaqartitsineq” nikassaataasumik sunniuteqarsinnaasoq, tassami pineqartoq nammineq “oqimaatsutut” isigineqarsinnaalluni, qanigisaasalu isumagisartagaasa taassuminnga “oqilisaaffigineqarnissaat” pisariaqartutut paasineqarsinnaammat.

Meeqqanut inatsimmi taaguut “naammassisaqattaarnissamut najugaqartitsineq” taamaattumik “tapersersorneqarluni najugaqarneq”-mut allanngortinneqarsimavoq.

Taamaattumik Instituttip inassutigaa:

- Naalakkersuisoqarfiup taaguut “naammassisaqattaarnissamut najugaqartitsineq” allanngortissagaa “tapersersorneqarluni najugaqarneq”-mut imaluunniit assingusumik taaguummut.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

”Tapersersorneqarluni najugaqarneq” aamma erseqqissumik killilerneqarsimannngitsumik taaguutaavoq.

”Kinguaassiuutitigut atornerluisoqarnissaanik pinaveersaartitsineq

Instituttip pitsaasutut isigaa § 64-66-imut siunnersuummi kinguaassiuutitigut

atornerluisoqarnissaanik pinaveersaartitsineq aamma kinguaassiuutit pillugit politikkeqarnissamut aalajangersakkat nutaat ilanngunneqarmata.

Pingaartuuvoq malinnaaffigissallugu aalajangersakkat taakku qanoq piviusumik

atorneqalissanersut, aammalu suut unammilligassatut pilersitsissanersut.

Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit, Tilioq aamma Institutti 2023-mi aggustimi ataatsimoorlutik allakkiaq saqqummersippaat, tassani innersuussutigalugu najugaqarfinni aamma ulloq unnuarlu neqeroorutini kinguaassiuutitigut atornerluisoqartarneranik pinaveersaartitsineq aamma iliuuseqarfiginninneq nukittorsarneqassasoq (tassani atuarneqarsinnaavoq).

Kinguaassiuutitigut atornerluisarneq eqqugaasup atugarissaarneranut aamma peqqissusaanut

annertuunik kinguneqarsinnaavoq. Taamaattumik pisariaqartuuvoq kinguaassiuutitigut

atornerluisarneq pillugu eqqugaasunut tamanut, innarluuteqarneq apeqqutaatinnagu, tarnikkut

ajoqusernermut katsorsaanermt aamma iluarsaaqqinnermut neqeroorutitut naligiimmik

periarfissaqarnissaa.

Taamaattumik Instituttip inassutigaa:

- Naalakkersuisoqarfiup Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik suleqatigalugu qulakkiissagaa innarluutilinnut, kinguaassiuutitigut atornerluisarneq misigisimallugu, naleqquttunik tarnikkut ajoqusernermut ikiuutitik periarfissaqarnissaat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Isummersuutit tusaatissatut tiguneqarput, kisianni matumani siunnersuummut allannguutini kinguneqartitsisimangillat.

”Innarluutilinnut siunnersuisoqatigiit aamma innarluutilinnut inuit peqataatinneqarnerat Instituttip pitsaasutut isigaa innarluutilinnut siunnersuisoqatigiinnik pilersitsinissamut pisussaaffik Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 69-imiittoq siunnersuummi § 82-mut ingerlateqqinneqarmat. FN-ip Innarluutilinnut Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqaatigiissutaata artikel 4, imm. 3-mi aalajangersarneqarpoq oqartussaasut innarluutilinnut tunngassuteqartunik aalajangiinerit tamaasa pillugit innarluutilinnut inuit, matumani meeqqat innarluuteqartut ilanngullugit, taakkununga sinniisut aqutugalugit itisuumik siunersioqatigisassagaat aamma peqataatissagaat. Innarluutilinnut siunnersuisoqatigiit pisussaaffiup tamatuma naammassineqarnissaanut peqataasinnaapput.

Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 69, imm. 4 naapertorlugu innarluutilinnut siunnersuisoqatigiit amerlaqatigiinnik ilaasortaqaassapput, taakkulu tassaassapput kommunalbestyrelsimut sinniisut, kommunimi sulisut imaluunniit kommunip isumaginninnermut tunngasortaani suliaassanik attuumassuteqartunik suliaqartartut allat, kiisalu innarluutilinnut kattuffinnit sinniisut. Instituttip ernumanartoqartippaa siunnersuutigineqartumi § 82, imm. 4-mi siunniunneqarmat siunissami innarluutilinnut siunnersuisoqatigiit kommunalbestyrelsip kisimi pilersissagai. Instituttimut erseqqissumik paasinanngilaq siunnersuutip tamatuma tunuliaqutaa qanoq eqqarsaatigineqarsimanersoq. Instituttilli isumaqarpoq tamanna siunnersuisoqatigiit namminersorsinnaassusaannik aamma innarluutilinnut inuit sinnerlugit sinniisinnaaneranik sanngiillisitsinnaasoq.

Taamaattumik Instituttip inassutigaa:

- Naalakkersuisoqarfiup – innarluutilinnut kattuffiit oqaloqatigalugit – eqqarsaatigeqqittariaqaraa siunnersuut innarluutilinnut kattuffiit innarluutilinnut siunnersuisoqatigiinni ilaasortassanik toqqaasinnaaneranik pisinnaatitaaffiisa peerneqarnissaannik tunngasoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilaannakortumik ilanngunneqarput.

Misilittakkat tunngavigalugit kommunini ataasiakkaani innarluutilinnut siunnersuisoqatigiinnik pilersitsineq ajornakusoorsimavoq, kommunit tamarmik innarluutilinnut peqatigiiffiini, innarluutilinnut siunnersuisoqatigiinnut ilaasortassanik siunnersuuteqartartunik, peqanngimmata. Neriutigineqarpoq matumani siunnersuutip innarluutilinnut siunnersuisoqatigiinni ilaasortassanik amerlanerusunik toqqaasoqarsinnaaneranut peqataassasoq.

14. PPK:

”Peqqinnissaq Pillugu Kattuffiit (PPK), Kalaallit Nunaanni peqqissaanermik ilinniarsimasunut sinniisutut, Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaannut siunnersuut pillugu tusarniaassummut akinissamut periarfissamut qujavoq. Tusarniaassummut akissut inatsisissatut siunnersuummi peqqissaanermik ilinniarsimasut isiginnittariaasianniit tunngasunut, aamma inatsit suliatigut pitsaassutsinut piumasaqarneranut kingunerisassanut, sulisunut akisussaaffiit sulinermilu atugassarititanut tunngasunut attuumassuteqartunut PPK isummerpoq. PPK inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut tamakkiisumik suliniutit, tak. § 1-imi siunertatut aalajangiussaq, ataqatigiissaartumik inatsisissatut siunnersuutigineqartumut tamakkiisumik siunertaanut tapersiivoq. Peqqissutsimik suliatigut nalilersuinerit suliniummi tunngavigineqartut inatsimmi ersarissumik pisussaaffiusumillu qulakkeerneqanngippata, PPK-p siunnersuut piviusunngortinneqanngitsoorsinnaasoq nalilersuutigigallarpaa.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”§ 18, imm. 2, misissuineq sapinngisamik peqqinnissaqarfik suleqatigalugu ingerlanneqassaaq. Peqqinnissaqarfik suleqatigineqartussatut eqqaanneqartoq, tamanna PPK-mit ajunngitsutut isigineqarpoq. Sulisut peqqissaanermik ilinniarsimasut ilanngunnissai naammangilluinnarpoq – matumani pillorissaasut, timimik sungiusaasut, peqqissaasut aamma tarnip pissusaanik ilisimasallit – inatsimmi ersarissumik allassimanngilaq, nassuiaatiniinnerusorli allaaserineqarput. Peqqissaanermik ilinniarsimasut pisussaaffilittut inatsisitigut allaqqanngippata ilanngunneqarsinnaanngillat, suleriaaseq najukkami pingaarnersiuineri aningaasaqarnermullu tunngatillugu isumalluuteqalersinnaavoq. Saniatigut kommunit pillugit immikkoortoq 6-imi – pisortani oqartussat suliamut attuumassuteqartut-mi allaqqagaluartoq, kommunit suleqatiginiarneri pillugit ersarippallaanngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Immikkut ittumik suliallit siunnersuummi matumani ilanngunneqarnissaat naleqquttuunngilaq.

§ 18 imm. 1 naapertorlugu kommunalbestyrelse qulaajaanermik suliaqartussaavoq, taamaammat kommune suleqatigiinnermut ilanngutitinneqareerpoq.

”§ 18 malillugu misissuineq kapitali 4 tapersersuineri aalajangiinerit malillugit aamma kapitali 6 aamma 7-mi najukkatut neqeroorutitut malillugit tunngaviliivoq. Taamaammat malugisaqarsinnaassutsikkut pisinnaanikinnerulersimasunut nalilersuineq, imminut isumassorsinnaaneq, attaveqatigiinneq, peqqissutsimigut atukkat aamma inuiaqatigiinni

peqataasinnaaneq, tak. § 18, imm. 4, tamakku peqqissutsimik immikkut ilisimasalimmik suleqateqarnani suliarineqarsinnaanngitsut PPK-mit erseqqissaatigineqarpoq. Piginnaassutsimik naliliinerit aamma sungiusarnissamik, ikiortinnissamik kiisalu piginnaanngorsarneqarneq piginnaanngorsaqqinneqarnermillu nalilersuinerit, peqqissaanermik ilinniarsimasut pingaarnertut suliassaannut ilaammata, allaffissornikkut nalilersuinerit annikillisinneqartariaqanngillat. Tamanna § 5 aamma § 6-imut aalajangiissutitut qanippoq, tassani kommunalbestyrelsi tapersersuinnissamik, isumassuinnissamik, sungiusarnissamik kiisalu siunnersorneqarnissamut ilitsersorneqarnissamullu pisussaatinneqarpoq. § 6, imm. 2, malillugu siunnersuineq ilaatigut peqqissaalluni oqaloqatiginninnissamut atortorissaarutit ikiuutit toqqaanissaq atuinnissarlutit ilitsersuutiginneqarlutit pissapput. Suliassat taamaattut peqqissaanermik ilinniarsimasunik attuumassusilinnit suliarineqartassasut PPK-kkut erseqqissarusuppaat, uani PPK kattuffiit isiginnittariaasaanit isiginnilluni tunngaviliivoq. Uku suliaminut ilisimasaqarnermut tunngasut kisimik oqaaseqaatini ataasiaannaq eqqaaneqartut naammaginangilaq; suliassat peqqissaanermik ilinniarsimasumik sulisumik suliarineqartassasut inatsisip oqaaseqaataani qulakkeerneqartariaqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.

Immikkut ittumik suliallit siunnersuummi matumani ilanngunneqarnissat naleqquttuunngilaq.

”Aammattaaq ikiorsiissutitut tunngatillugu kommunit peqqinnissaqarfiullu akornanni akisussaaffiit agguarsimanerat pillugu, tak. § 38, siunnersuummi naammaginangitsumik nassuiarneqarsimasoq, PPK isumaqarpoq. Kommunalbestyrelsi ikiuutit pillugit tapersersuissasoq allaqqavoq, peqqinnissaqarfillu qaqugukkut ikiuunnissamut akisussaaffeqarneris pillugu, qaqugukkullu kommunip tamakku akisussaaffigissanerai pillugit ersarissunik piumasaqaatitut allaqqanissai amingaatinneqarpoq. Ersarlunneq tamanna suliassatigut aaqqiannginnginnermik, aningaasaliissutit kinguaattoortitsivoq aamma peqqiissaanermik ilinniarsimasunut sulisunut tatisimanerujussuarmik pilersitsivoq, tamannalu suliassaqarfiit akornanni tatineqartitsikkajuttarpoq. Tamanna nalorninartorsiortitsinnermik aamma suliniummi atajuartitsinnermik amigaateqarnermik innuttaasumut isumaqarsinnaavoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.

Siunnersuummi matumanitulli Peqqinnissaq pillugu inatsimmi ikiorsiissutit pillugit aalajangersagaqarpoq. Peqqinnissaq pillugu inatsit siunnersuummit matuminnga maleruagassiuunneqarsinnaanngilaq.

Peqqinnissaqarfiup kommunillu akornanni isumaqatigiinngitsoqarpoq. Taamaammat peqqinnissaq pillugu inatsimmeersut iluaqusersuutit aamma inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaat pillugu inatsisit pillugit aalajangersakkanut ataatsimut allaffissornikkut najoqqutassanik suliaqartussanik aallartitsisoqareerpoq.

”Piginnaanngorsarneqarnissamut piginnaanngorsaqqinneqarnissamullu atatillugu, tak. § 39, taanna Pissassarfiup suliassarigaa ersarissumik allaqqasoq PPK-p isumaqatigaa. Taamaattorli kommunit peqqinnissaqarfiullu akisussaaffii periutsini piviusumik qanoq immikkoortinneqassanersut ersinngillat. Kommuni aqqutigalugu piginnaanngorsaqqinneqarnissamut suliniut, peqqinnissaqarfimmi sungiusaanermut sungiusaaqqinnermullu akisussaaffianik taarserneqarsinnaanissaa, imaluunniit peqqissaanermik ilinniarsimasutut piginnaasaqanngitsumik, tassani piginnaasaat qaangerlugit suliakkiisoqarsinnaanissaa navianaratarsinnaasutut PPK-mit isigineqarpoq. Tamanna suliamik ilisimasatigut illersorneqarsinnaananilu atorfimmik atugassarititanut naleqqutinngilaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”Aammattaaq § 68-imi nalunaarutiginnittussaataaneq pillugu peqqinnissaqarfimmi atorfillit nalunaaruteqarnissaminut sukannernerusumik pisussaaffeqartut PPK-mit maluginiaqquneqarpoq. Innuttaasup peqqissusaanut nalerisimaarneranullu isumakuluuteqartitsisoqalerpat, uuma pisussaaffiup sulisut peqqiissaanermik ilinniarsimasut suliniutini malitseqartitsinermilu peqataasassasut pisariaqartinneqartoq erseqqissarpaa. Sakkortusisamik nalunaarutiginnittussaataaneq sulisutut iliuuseqarnissamut sunniuteqarnissamullu periarfissaqartitsivoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:
Ilanngunneqanngilaq.

Nalunaaruteqartoqartillugu kommunalbestyrelsi malinnaasussaataavoq. Tamanna pisariaqarfiani peqqinnissaqarfiup ilanngunneqarnerani §§ 70-74-mi takuneqarsinnaavoq.

”Kalaallit Nunaat tamakkerlugu assigiissaarineq pitsaassuserlu inatsimmi anguniarneqartut pillugit, aatsaat peqqissaanermik ilinniarsimasut ilaatinnaasanut nuna tamakkerlugu sinaakkutissanik ersarissumik aalajangiisoqartillugu pilersinnaasoq PPK-mit erseqqissarneqarpoq. Tamannalu inatsimmi piumasaqaatit ersarissut kiisalu ataatsimut maleruagassat aqqutigalugit pisariaqarpoq,

taamaalillutik innuttaasut kommuni najugaqarfiat peqqutaalluni peqqissaanermik ilinniarsimasunik nalilersuisussanik assigiinngitsunik naapitsisaqattaassanngillat.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

”Ataatsimut isigalugu siunnersuut qitiusumik aalajangiinerni, tassunga ilanngullugit pingaartumik §§ 5, 6, 18, 38 aamma 39, pisussaaffiit pillugit aammalu peqqissaanermik ilinniarsimasut peqataatinnissaat ersarissarnerusariaqartoq PPK isumaqarpoq. Taamatut ersarissaasoqanngippat inunnut innarluutilinnut suliniutip suliatigut pitsaassusaa inatsimmut sanngiillisaataassaaq, aammalu peqqissaanermik ilinniarsimasutut suliffimmi atugassarititaanut, tassani suliniummi suleriaatsip naammassinissaanut ajornerulersitsisinnaassaaq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Peqqissutsimut tunngasuni suliaqartut ilaatinneqarnissaat siunnersuummi matumani naleqquttumik maleruagassiuunneqarsimasutut nalilerneqarpoq.

15. Pillorissaasut:

”Oqaaseqaatit nalinginnaasut

Massakkut inatsit malinneqarpallaannginnera amigaateqangaatsiarmallu, inatsimmut allannguutissatut siunnersuutigineqartut nuannaraavut. Inuit ikiortariaqaraluartut amerlanertigut atorfissaqartitatik pineq ajoraat misigikkajuttarparput, tassani pisinnaatitaaffii pillugit paasitinnissaat aamma kommunini meeqqat inersimasullu suliassaqaarfinni sulianik suliarinnittarneq allanngorarlunilu assigiinneq ajorneri pissutaallutik. Peqqinnissaqaarfik kommunillu akornanni suleqatigiinnermi assersuutigalugu innuttaasunik angerlartitsinerni amerlanertigut akisussaaffiit qanoq agguataarneqassanersut nalornissutigineqartartut nalaanneqakulasarpoq aamma assersuutigalugu ikiorsiissutinik, tapersersorneqarnissamik ilaalu ilanngullugit qinnuteqartut amigartunik suliarineqartarneri naapertuunneq ajorlutik. Tamanna innuttaasut peqqissuusaannut inooriaasaanullu qulakkeerinninnissamut atatillugu atungassarititaannut pitsaavallaanngilaq. Sullinniarneqartut amerlineqarnerat pitsaasumik aallaaviusoq isigaarput aamma ilutigalugu utoqqaat angerlarsimaffiini najugallit pisinnaatitaaffii pitsanngorsarnissai naleqqiullugu pitsaasoraarputtaaq. Taamaattorli atugassarititaasunut naleqqiullugu tamanna qanoq kommunimi ingerlatsivimmi aaqqinniarneqassanersoq takujuminaatsipparput. Sullinniarneqartut amerliniarneqarnerat ingerlatsiviusuni taakkunani qanoq sunniuteqassanersoq maluginiaqquneqarpoq, annermik allannguinerit kommunini aningaasaqarnikkut artukkiissannginnera eqqarsaatigalugu. Tamanna nalilersuineq qularluta isigaarput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Oqaaseqaatigineqartut tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuummili allanngortitsinissamut pissutissaqalersitsinngillat.

”Nassuiaatit ersernerluttut, sulianik suliarinninniarnermi piffissaliussat ikiorsiinissamillu tapersiinissamik aallartinnissamut piffissaliineq. Nassuiaatit soorlu “-sinnaavoq” atornagu, imaatsillugu ”-ssaaq”, aamma “pingaartumik nalilersuilluareernikkut”, “sapinngisamik” tamanna kommunit ikiuunnissaat annikinnerulersinnaammat ernumassutigaarput. Inatsisip inuit innarluutilinnut tapersersuisusaaq pisinnaatitaaffinnik tassani ikiorserneqarnissamut piviusumik periarfissiisusaaavoq.

Inatsisip kommunit pitsaassusissamik aalajangiisinnaanerannik pisinnaatikkaat tamanna aallaavittut ajunngilaq, kisianni siunnersuummut matumani kommunit akornanni kiffaanngissuseqarpallaarsoraavut, tassami innuttaasunut nunatsinnullu tamanna pitsaasuunngitsoq isumaqarpugut. Malittarisassat piffissaliunneqartullu assigiissaaraluarpata pisortat allat suleqatiginiarnerisa akornanni suleqatigiillualersitsisoqarnissaaavoq – annermik peqqinnissaqarfinni kisianni aamma ilinniarfinni inunnik tapersersorneqarnissaminnut pisariaqartitsisut ilinniartuuteqalernissaat, ilinnialertut kommunip ingerlatsinerani inuit innarluutillit pillugit inatsimmik pinngitsuuisinnaanngitsunik.

Inatsimmi piffissaliunneqartunik eqqaasaqarpoq kisianni kommunip tamakku eqquutsinngippagu susoqassanersoq erseqqissumik eqqaaneqanngilaq. Massakkutut isikkoqartillugu suliamik suliarinnittarneq sivisuvoq aamma ikiorsiissuteqarnissamut pisinnaatitaaneq maanna innuttaasumut akornutaareersumut aallartisaanissamik amigaateqarneq aamma tamanna kommunimut pitsaanngitsumik kinguneqarneq ajorpoq – akerlianilli.

Suliassaqarfimmi matumani kommunit aningaasaqarnikkut atugaat ernumassutigaaavut.

Taamaattumik akisussaasup aningaasallu qitiusumik aqunneqarnissaat pitsaanerusinnaavoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Oqaaseqaatigineqartut tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuummili allanngortitsinissamut pissutissaqalersitsinngillat.

”Tapersersuinissamut periarfissat

Nammineq inuunermi, suliffimmi sunngiffimmilu eqeersimaartumik inuuneqarnissamut periarfissamik inatsimmi naammattumik qulakkeerneqartutut isiginngilavut. Sunngiffimi sulinermili peqataanissamut tapersersorneqarnissaaq qanoq naapinneqarsinnaanersoq erseqqinngilaq. Inuit piginnaasakillisimasut aamma assigiinngitsunik piginnaasallit inuiaqatigiinni tamani peqataanissaat – sunngiffinni, suliffimmi, ilinniarfimmi ilaqutariinnilu, qulakkeerneqarsinnaannginnera

amigaaterujussuuvog. Peqataasinnaaneq siunertaralugu tapersersuinerup qanoq nassuiarneqarsimanersog ersarinngilaq.

Ulluinnarni suliassanik atatillugu soorlu pisiniarneq, tusarnaariarneq, uffarneq suliartornermiluunniit tunngatillugu ikiuunnermi tapersersorneqarnissamut periarfissat, isumaginninnikkut ikiorneqarnissamut periarfissaqanngilluinnarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Matumani siunnersuummi tapersersorneqarnissamut periarfissat inuiaqatigiinni peqataanissamut periarfissanut qulakkeerinnissapput. Matumani siunnersuut sunngiffimmi inatsimmik, suliffeqarnermi inatsimmi aamma ilinniartitaanermut inatsimmik aaqqissuussisuunngilaq.

Suliassanik ikiuunneq pillugu tapersersuineq kapitali 4-mi ilaannakkoortumik eqqaaneqarpoq. Tapersersuinermi periutsit Angerlarsimaffimmi ikiorteqartitsisarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni ilaannakkoortumik ilaatinneqarpoq.

”Inatsit allatigut ataqatigiinnerat

Tamatuma nanginnerani tapersersuinermi periutsit inatsimmi matumani meeqqat atuarfiat, ilinniagaqarneq suliffeqarnerlu pillugit inatsisini qanoq tapersersorneqarnissaat takujuminaappog. Taakkunani pingasuni tapersersuinissamik pilersitsiniarneq attassiniarnerlu unammillernartuusut nalunngilarput. Annermik sulianik sullissisartunik amigaateqarneq unammillernartarpoq. Suliassaqaarfimmi akisussaassuseqarneq tassani suliassat naammassineqarsinnaanngillat, assersuutigalugu Meeqqat atuarfianni meeqqamut tapersersorteqartitsinerlut atatillugu qanoq tapersersuinerlut angerlarsimaffimmi sunngiffimmi pisariaqartitanut atuutissanersog erseqqinngilaq. Aamma suliffeqarfeqarnermi peqataasinnaanermut tapersiineq eqqarsaatigalugu tamanna atuuppoq, tassanilu suliffimmik piginnaanngorsaqqiineq aammalu immikkut atugassaqaartitsilluni suliffeqarneq pillugit aaqqiissutit naleqquttuusinnaallutik. Angerlarsimaffimmi ikiorteqarneq, eqqiaaneq suliassanillu ikiuunnermi periarfissat inatsimmi matumani qanoq sunnerneqarnissaat qanorlu eqqarsaatigineqarsimanersog paasisaqarfigerusupparput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Siunnersuummi matumani ilitsersuutissami, suliassanut atatillugu tapersersorneqarneq ikiorneqarnermilu inatsit qanoq atorneqassanersog sammineqarumaarpoq.

”Qanigisat paarsinerat atugassarititat tak. §29-31

Periarfissaq suliniutitut pitsaasutut isigaarput. Sulisut sulinermini ukiuni sivilissusaanut akuersissutaasumik sulinnigiffeqarnissamut aamma piffissap aalajangersimasup naanerani suliffissaaleqianermut atatillugu ikiorsiissutinik pisinnaatitaaffiitut tunngatillugu

qulakkeerinnittoqartariaqarpoq. Periarfissaq tamanna atuutilissagaluarpas suliffeqarnermi illuatungeriit akornanni tamanna oqaloqatigiissutigineqartariaqarpoq. Taaguut paarsisoq akerralugu isumassuineq imaluunniit paaqqutarinninneq pillugit oqaatsit nalilersorneqartariaqarput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

16. SIK:

"Siunnersuut immikkoortunik pingaarnernik makkuninnga imaqarpoq:

- "Pisarialimmik tapersersuineq"-miit "eqqortumik tapersersuineq"-mut allannguneq
- Eqimattakkuutaanut ikiorsiissutinik tapersiissutinillu neqeroorutit
- Isumaginninnikkut perorsaalluni killiligaasumik inunntut ataasiakkaanut ikiorsiissutinik tapersiissutinillu neqeroorneq
- Suliniuteqareernermi malinnaaneq (efterværn)
- Inummik innarluutilimmut qanigisaasut paarsisinnaanissaannut periarfissaq
- Ulloq unnuarlu neqeroorummut kommunimit pigineqartumut akuerisaasinnaanermut periarfissaq
- Kinguaassiutitigut atonerluisarnermik pinaveersaartitsineq isumaginnittarnerlu

Naalagaaffiit Peqatigiit inuit innarluutillit pillugit nassuiaataa;

”Inunntut innarluutilinnut ilaapput inuit, timikkut, tarnikkut, silassorissutsimikkut imaluunniit misigissutsimikkut piginnaanikillisimasut, piginnaasanik mattussisut allat sunneeqataanerisigut inuit allat assigalugit inuiaqatigiinni tamakkiisumik peqataasinnaanannerannik akornusiisinnaasut.”

- Timikkut atukkat
- Eqqarsartaatsikkut
- Tarnikkut
- Malugissutsit

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummut tusarniaanermut SIK imaattumik oqaaseqaateqarniarpoq."

- SIK-p "Pisarialimmik tapersersuineq"-miit "eqqortumik tapersersuineq"-mut allannguut akuersaarpaa

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.

” - Ingiallorteqarneq § 33, imm. 2 – Kommunalbestyrelsit sinerissamiittut, angerlarsimaffiup avataani ingerlanneqartuni sammisassanut aaqqissuussanullu ingiallorteqarnermik neqerooruteqartussaavoq, aamma angajoqqaajusunut, taakkua aallassappata, innarluuteqarneq

pissutigalugu kisimi angalasinnaanngippat, ilaqqut ilaattut, pineqartut angalanissaanut akiliussineq, pineqartoq inersimasuulluni meeqqatut pissuseqartoq angerlarsimaffimmi najugaqarmat. Kiisalu § 34, imm. 3 naapertorlugu – kommunalbestyrelsi inummut innarluutilimmut 18 sinnerlugit ukiulimmut aningaasatigut tapersiisussaa**voq**, ilaqutariiulluni angalanissanut aningaasartuutini akiliinissamik neqeroorluni, feriamut atatillugu, taamaaliornikkut ilaqutariit ataatsimoorlutik angalaniassammata".

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Suliani ataasiakkaani, ingiallorteqarnissamut neqeroortoqassanersoq aalajangersimasumik naliliisoqassaaq, tak. § 33, imm. 2. Taamatut pisoqartillugu kommuni ingiallorteqartitsinissamik neqeroornissamut periarfissaqalerneranik aalajangersakkap siunertaraa.

§ 34 nutsernermut tunngavoq feriarluni angalanernuunngitsoq.

” - Eqimattakkaarluni tapersersuineq – § 35, imm. naapertorlugu eqimattakkaarluni tapersersuinnermut tapiissutit neqeroorutitut tunniunneqassap**put**, tassani eqimattaq inuup ilaqutaanik aamma imaqarluni.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Eqimattaq inuup ilaqutaanik imaqartumi tapiissutit neqeroornissamut periarfissaqarnissamik siunertaqarpoq. Tamanna suliani pineqartuni tapeeriaatsimik tamatuminnga tunineqassanersoq nalilersuilluinnarnernik tunngaveqassaaq.

”- Immikkut piffissami killilimmi isumaginninnikkut ikiorneqarnissaq tapersersorneqarnissarlut pillugit ataavartussanngortinneqassap**put**.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Tapeeriaaseq taanna suliani ataasiakkaani ataavartumik tapiissutitut eqqarsaataanngilaq. Immikkut piffissami killilimmi tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsinerup saniatigut pisariaqartitsisoqassappat, tapersersuinnermik neqeroorutit allat eqqarsaatigineqartariaqarput.

”- Ilaqutaasut qaninnerpaat inunnut innarluutilimmut paaqqutaqarnissamut periarfissaqartinneqartariaqarput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tamannarpiaq aalajangersakkami siunertarineqarpoq.

”- Kommunit illoqarfiillu tamakkerlutik ulloq unnuarlu neqeroorummut kommunimit pigineqartumut akuerisaasinnaanermut periarfissaqassapput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

§ 48 imm. 2-mut nassuiaatini allaqqavoq: ”Aalajangersagaq una periarfissiivoq kommunalbestyrelsimut ulloq unnuarlu neqeroorummik pilersitsinissamut inuit innarluutillit najugaqarfigisaannut qanittumi. Taamaattorli aallaaviuvoq inuup innarluutillip pisariaqartitai, tassani inuit innarluutillit ilaat pisariaqartitsinerat najukkami naammassineqarsinnaasoq, allat pisariaqartitsinerat immikkut ilisimasalinnik pisariaqartitsisoq, najukkamiittoqanngitsoq.”

”- Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni tamani pinaveersaartitsinermik aamma inunnut innarluutilinnut kinguaassiuutitigut atornerluinermik pitsaaliuineramik suliaqartoqassaaq. Sumiiffinni tamani pinngitsoorani maleruagassaasunik. Kinguaassiuutinut politikimik kiisalu kinguaassiuutitigut atornerluisoqassannginneranik paasiuminartumik erseqqissumillu suliaqartoqassaaq”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Oqaaseqaatigineqartut tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuummili allanngortitsinissamut pissutissaqalersitsinngillat.

”- Kommunimi sullissisut, illersuisut sulisullu tamakkerlutik inatsimmik matuminnga aamma inuit innarluutillit pillugit iliuusissatut pilersaarutini suliaqarnermut ilinniartinneqassapput,”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Nassuiaatini nalinginnaasuni tak. imm. 3 inatsisartut inatsisaata atortussanngortinnissaanut, pikkorissaanernut il.il. aningaasanik immikkoortitsinissaq aalajangiunneqareerpoq

”- Pingaartumik kommunit pisortaqaarfiini, paarsinerluttoqarneranik, persuttaasoqarsimaneranik imaluunniit kinguaassiuutitigut atornerluisoqarsimaneranik nalunaarutiginnittoqartillugu pasitsaassimasoqartilluguluunniit kommunalbestyrelsi nalunaarutigineqartoq pillugu politiinut nalunaarutiginnittassapput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Oqaaseqaatigineqartut tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuummili allanngortitsinissamut pissutissaqalersitsinngillat.

”- Imm. 78. Inuk innarluutilik Kalaallit Nunaanni najugaqarsimappat, § 57-imi imaluunniit § 59-imi pineqartunut ilaanngippat, taannalu nammineq akilikkaminik sulinngiffeqarpat, kommunalbestyrelsi angajoqqaavinik ingiaqateqarnissaanut ikiorsiissutigissavaa.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

Aalajangersakkami aallaavigineqarpoq inuup innarluutillip pisariaqartitai, pineqartup qanigisaasa pisariaqartitaajunngitsut.

”- § 81 - illerfiit assartorneri, inuk innarluutilik toqukkut qimagunnerani ilaquataasut kissaateqarnerisigut ilerrata angallanneqarnissaanut aningaasartuutit tamakkerlugit oqartussaasut eqqortut akilissapput.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Ilanngunneqanngilaq.

§ 81 imm. 2-mut nassuiaatini allaqqavoq: Najugaqartoq nunagisap avataani najugaqarfissatut neqeroorummiinnermini toquppat, aalajangersagaq atuutissaaq. Kommunalbestyrelsi tapersersuinissamik pisussaaffeqanngilaq, kisianni toqukkut qimaguttup imaluunniit taassuma qanigisaasa nunagisami ilisinissaq kissaatigalugu oqaatigisimappagu aammalu piviusumik tapersersuinissaq pissutsit pisariaqartippassuk, tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit matussusiinissaq isumaliutersuutigineqarsinnaavoq. Aalajangersagaq Kalaallit Nunaanniinnaq atuutinngilaq, taamaattumik naalagaaffeqatigiinnerup iluaniit nunanillu allaniit Kalaallit Nunaannut illerfimmik angallassinissamut akiliutissamik ikiorsiisoqarsinnaavoq, matumani inuk innarluutilik tassunga Naalakkersuisunit innersuunneqarsimatillugu.

”SIK saqqummiunneqartoq pillugu isumaqatiginnippoq, inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnissaanut siunnersuut SIK-p tamakkiisumik tapersersorpaa, qulaani oqaatigineqartut oqaaseqaatit ilanngullugit, kiisalu 1. januar 2027-imi atuutilersinneqarnissaa akuersaarlugu.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Inatsisip allanngortinneqarnissaanut siunnersuutaanngilaq kisiannili Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaannut siunnersuut pineqarpoq.

17. Klinikki:

“Isiginnittariaatsitsinnik inatsisissatut siunnersuummut ilanngussinissamut periarfissiinissinnut qujanaq.

Klinikki meeqqat inersimasullu ulluinnarni inuuniarnermikkut ilungersuasut- naak ikiorsiissutinik pisareeraluartut – sullitarpavut. Taakkunannga ilarpasui isumaginnittoqarfinit ukiorpassuarni suli maannamut sullinneqaraluartut neriutigtisamik ineriartormik misigisaqarfiginikuunngilaat. Misilittakkatsinnit aallaaveqarluta, maluginiakkavut ernumassutigisavullu ilaannik tapersiissuteqarusuppugut.

Sullissisarnitsinnit isiginnittariaaserput

Inatsisissatut siunnersuut siunertanik imalerujussuuvuq. Ataqqinninnermik, pisinnaatitaaffinnik siusinaartumillu iliuuseqarnissamik ukkatarinninnera erseqqippoq, tamannalu pingaarutilimmik siunnerfeqarneruvoq.

Suliniuteqangaatsiartoqaraluartoq ikiorsiisarnerup siuariartortitsisannginneri sullissisarnitsinni takusarpavut. Pilersaarusiortoqartarpoq, aaqqissuussaannermik suliaqartoqartarpoq tapersersortinillu attaveqaatilersuisoqartarpoq, taamaakkaluartoq innuttaasut amerlasuut ukiut ingerlanerini taamatut inissisimajuarput. Tamatuma ajornartorsiut ikiorsiissutit qanoq amerlatigineriniinnaanngitsoq kisianni eqqortumik ikiorsiissuteqartoqarnersoq ersersippaa.

Inuit ulluinnarni inuunerminni qanoq inneri - timimikkuttaaq qanoq inneri - sulinitinni aallaavigisarpavut. Suliniutit taamaattut Kalaallit Nunaanni annikitsuinnarmik ullumikkut atornerqartarput, naak ilisimatusarnerit nutaanerusut takutikkaat oqaloqatigiinnerit, aaqqissuussinerit imaluunniit pilersaarutit kisiisa atorlugit ajornartorsiutit amerlasuut aaqqinneqarsinnaanngitsut. Timikkut qanoq inneq qanoq qisuariartarnerannut, ilinniartarnerannut allanut attaveqalartarnerannut attuumassutilerujussuupput. Tamanna eqqarsaatigineqanngippat, suliniutit iluaqutaannaanngitsut uteqqiattumik atornerqalersinnaapput.

Siusinaartumik iliuuseqartarnek, inatsisissatut siunnersuummi pingaartinneqarmat nuannaarutissaavoq. Kisianni siusinaartumik iliuuseqartarnerup ajornartorsiutip aallartinneraniit paasineqarnissaa pisariaqarpoq. Taamatut paasinninngikkaanni iluaqutaanngitsumik iliuuseqartoqartarpoq, taamaalillunilu siusinaartumik iliuuseqarnissap isumaviata iluaqutaanissaa annaaneqarsinnaasarpog.

Inunnut innarluutilinnut immikkoortortaqaqfimmii misilittakkat ukiunilu qassiini nakkutilliinermi uteqqiattumik ernumanartoqarpoq. Pitsaasunik siunertaqartunik ullutsinni inatsiseqarpugut, piviusumilli ingerlatsinermi suliassat naatsorsuutigineqartut naapertorlugit pitsaasumik naammassineqarnissaat tamatigut periarfissaaneq ajorpoq. Nakkutilliinermi nalunaarusiani suliniutit pitsaassusaat ilinniagaqannginnermik, suliatigut ilisimasat killeqarnerinik naammaginngitsumillu

piginnaanilinnit sunnerneqartarneri arlaleriarluta takusarpavut. Piumassusikinneq pineqanngilaq tunngavissanilliuna amigaateqartoqartoq.

Pisinnaatitaaffiit annertusarneqaraangata, peqatigisaanillu sulisut naammaginartunik piginnaasaqarnissaat isumalluuteqarnissaallu qulakkeerneqanngikkaangata, innuttaasut pisinnaatitaaffiit pissarsiarisartagaasalu akornanni nikingasoqarnera pilersarpoq. Tamanna inatsit nutaami nikingasoqarnerata annertunerulinnginnissaa pillugu Naalakkersuisut qanoq qulakkeerinnessinnaanissaannik pingaarutilimmik apeqquusiivoq. Naalakkersuisut periusissiaminni ilinniartitaaneq piginnaangorsaanerlu qitiutippaat, tamannalu pingaarnersuiinermi pingaarutiliuvoq. Kisianni sulisut suliassamik ingerlatsisut pisariaqartinneqartunik sakkusaqarlutillu piginnaasaqarnissaat qulakkeerneqarsinnaaqqullugu, suliniutip taassuma inunnt innarluutilinnut immikkoortortaqaarfimmut toqqaannartumik attuumassuteqartinneqarnissaa pingaaruteqarluinnarpoq.

Peqatigisaanik kommunit malittarisassai kisiisa tunngavigalugit suliassap qanoq naammassineqarnissaa takujuminaaappoq. Pisinnaasatigut tamaviaartoqarpoq, pisariaqartitsinerlu ingerlaavartumik annertusiartorpoq. Taamaattumik namminersortut ullumikkornit annertunerujussuarmik peqataatinneqarnissaat pisariaqarpoq. Tamanna pisortat ingerlatsinerannik taarsiinertut pinnani, kisianni pisinnaasatigut immikkullu ilisimasatigut tapersiisinnaasutut isigineqassaaq.

Isumaginnittoqarfiup neqeroorutigisinnaasaattut periarfissat kisiisa naapertorlugit, inuit innarluutillit ikiorserneqarsinnaanerinnik annikillisaavigineqannginnissaa erseqqissaatigissallugu pingaaruteqarpoq. Suliniut innuttaasup pisariaqartitaanik aallaaveqartariaqarpoq – isumaginnittoqarfiup killilersuutaanik pinnani.

Meeqqeriveqarfinni suliniutip pitsanngorsarneqarnissaanut ilippanaatilerujussuuvoq. Tassaniuvormi ajornartorsiuterpasuit siusissukkut takuneqarsinnaasartut, taamaattumik meeqqerivinni kingusinnerusukkut annertuumik ikiorsiinissamut pinaveersaartitsisinnaanissamut periarfissaqarfiusarpoq. Aamma meeqqerivinni sulisut sulinerminni, meeqqat pisariaqartitaannut paasinnillutillu iliuuseqarnissaminnut aalajangersimasunik sakkussaminnik amigaateqakkajuttarneri misigisarpavut. Tassa ilisimasat ulluinnarni atorneqarsinnaasunngorlugit sulisullu suliatigut isumannaatsuunissaannik pitsanngorsaataasussatut - siunertaq taannarpiaq atorlugu Klinikkip neqeroorutai ineriartortinneqarput.

Naggasiullugu inatsisissatut siunnersuut siunnerfimmud pitsaasumut alloriarneq pingaarutiliuvoq. Siunertalli piviusunngortinneqassappata, inatsisit, piginnaasat isumalluutillu pigineqartut akornanni ataqatigiisitsinissaq pisariaqarpoq. Taamatut pisoqanngippat pisinnaatitaaffiit allattorneqarsimasuinnaanissaat – innuttaasulli ulluinnarni inuunerannut sunniuteqanngitsoorsinnaanissaat aarlerinaateqarpoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqartussap akissutaa:

Tusaatissatut tiguneqarpoq.